ശ്രീമൂലംമലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി

ഗിരിജാകല്ല്യാണം

ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി.

ഗ്രന്ഥാങ്കം ൪.

pa
30

ഗിരിജാകല്യാണം

ഗീതപ്രബന്ധം

pa
30

തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മെന്റു സെക്രട്ടറിയും

ഭാഷാഗ്രന്ഥപ്രകാശകനും ആയ

കവിതിലകൻ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ, എം. എ., ബി. എൽ.,

പരിശോധിച്ചു

തിരുവിതാംകൂർ ഗവർമ്മെന്റിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്.

തിരുവനന്തപുരം

തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാർ അച്ചുക്കൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്.

൧൧൦൨.

THE SRÎ MÛLAM MALAYÂLAM SERIES.

No. VIII.

GIRIJÂKALYÂNAM

GÎTÂPRABANDHAM

THE MALAYALAM IMPROVEMENT COMMITTEE
12 JUN '39
COCHIN GOVERNMENT.

EDITED

WITH AN INTRODUCTION

AND

AN APPENDIX

BY

S. PARAMESVARA AIYAR, M. A., B. L.,
[KAVITILAKA]

Secretary to the Government of Travancore,
and
Curator for the publication of Malayalam Manuscripts.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:
PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS
1925.

All Rights Reserved.

അവതാരിക.

സുപ്രസിദ്ധമായ നളചരിതം നാലു ദിവസത്തെ കഥകളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവായ മഹാകവി ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ, അത്രമാത്രം തന്നെ പ്രസിദ്ധി സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലാത്തതും എന്നാൽ സിദ്ധിക്കുവാൻ സർവ്വഥാ അർഹതയുള്ളതുമായ, ഒരു വിശിഷ്ടകൃതിയാകുന്നു ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം. ഈ കൃതി ആദ്യമായി ക്രി. പി. ൧൮൭൬-ൽ "പാർവ്വതീസ്വയംവരം അല്ലെങ്കിൽ ഗിരിജകല്യാണം" എന്ന പേരിൽ കൊച്ചിയിൽ സെന്തോമസ്സ് അച്ചുക്കൂടത്തിൽ അച്ചടിക്കപ്പെട്ടു. സ്ഖലിതദുഷ്ടമായ ആ പതിപ്പിനെപ്പററി ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ അവർകൾ കൊല്ലം ൧൦൫൬-ൽ പരിഷ്കരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ മലയാളഭാഷാചരിത്രം രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ ഒന്നും തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചു കാണാത്ത സ്ഥിതിക്ക് അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിഗോചരമായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. "മലയാളസാഹിത്യചരിത്രസംഗ്രഹം" എന്ന പുസ്തകം ൧൦൯൬-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ശ്രീമാൻ പി. ശങ്കരൻ നമ്പിയാർ എം. ഏ. ഗിരിജാകല്യാണത്തെ "കിളി(ഹംസ)പ്പാട്ട്" എന്നു നിർവ്വചിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തെപ്പററി കേട്ടുകേൾവിയല്ലാതെ മറെറാരറിവുമുണ്ടായിരുന്നതായി വിചാരിക്കുവാൻ ന്യായം കാണുന്നില്ല. ഗിരിജാകല്യാണം ഒരു കിളിപ്പാട്ടോ ഹംസപ്പാട്ടോ അല്ലെന്നും കവി സ്വമേധയായി കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നതും അദ്ദേഹം ഗീതപ്രബന്ധം എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതുമായ ഒരു ഗാനമാണെന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. സെന്തോമസ്സ് അച്ചുക്കൂട്ടക്കാരുടെ ആ പഴയപതിപ്പു ഞാൻ ബാല്യത്തിൽ എവിടെവച്ചോ വായിച്ചു ഒരോർമ്മ അർദ്ധവിസ്മൃതിയിൽ ആണ്ടുകിടന്നതിനാൽ വർത്തമാനപത്രം വഴി അതിനെപ്പററി തിരക്കുകയും അതിന്റെ ഫലമായി മാന്നാററു കൂട്ടമ്പേരൂർ ശ്രീവിദ്യാപ്രകാശിനീസംസ്കൃതപാഠശാലയിൽ ഒരധ്യാപകനായ എന്റെ സ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ

വി. ജി. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാൻെറ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന അതിൻെറ ഒരു പ്രതി എനിക്കു കിട്ടുവാനിടവരികയും ചെയ്തു. എൻെറ പതിപ്പിൻെറ അച്ചടി കഴിഞ്ഞതിനുമേലാണ് എനിക്ക് ആ പുസ്തകം കിട്ടിയതെന്നുവരികിലും ഒരൊററ ഗ്രന്ഥത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചതും ആരും തന്നെ പരിശോധിക്കാത്തതുമായ അതു മുൻകൂട്ടി ലഭിക്കാത്തത് ഒരു നഷ്ടമായി തോന്നിയില്ല. ഗിരിജാകല്യാണത്തിൻെറ പ്രഥമകാണ്ഡം (ഖണ്ഡമെന്നും ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നു) പ്രശസ്തപണ്ഡിതനായ എൻെറ സ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ പി. കെ. നാരായണപിള്ളയുടെ ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണിയോടുകൂടി ചേർത്തല ദിവാൻബഹദൂർ കൃഷ്ണൻനായർ വായനശാലയുടെ ഭാരവാഹികൾ ൧൦൮൦-ൽ അച്ചടിപ്പിക്കയുണ്ടായി. എൻെറ പതിപ്പിനു ഞാൻ ഉദയമ്പേരൂർ മങ്ങലശ്ശേരി ഇല്ലത്തു ശ്രീമാൻ ശ്രുവരൻ കണ്ടൻ നമ്പൂരിയുടെപക്കൽനിന്നും മററും മഹാമഹോപാദ്ധ്യായൻ ഗണപതിശാസ്ത്രി അവർകൾ സമ്പാദിച്ച രണ്ടും, കല്ലൂർകോട്ടു കിഴക്കേടത്തു ശ്രീമാൻ ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരുടെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽനിന്നു പണ്ഡിതർ വടക്കുംകൂർ രാജരാജവർമ്മരാജാവു കൊണ്ടുവന്ന ഒന്നും, ഇങ്ങനെ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അവലംബിച്ചു. ഗണപതിശാസ്ത്രികൾ സമ്പാദിച്ചതിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം

"കോപ്പുതെല്ലാം കണ്ടു താൽപരിയം പൂണ്ടു
കൂപ്പിടാതേ നിന്നു ഗീഷ്പതി ചൊല്ലിനാൻ."

എന്ന ഭാഗത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നു. മററു രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും സമഗ്രങ്ങൾ തന്നെ. ഒന്നിലധികം ഘട്ടങ്ങളിൽ എൻെറ മനസ്സിനു നിർദ്ദോഷമെന്നു തോന്നിയ ഒരു പാഠം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഒട്ടുവളരെ പണിപ്പെടേണ്ടിവന്നു എന്നുപറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ കാലത്തേയും കവിതകളെയും പററി അനേകം അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിയതിൻെറ ഫലമായി ഇതുവരെ കേരളീയരുടെ അറിവിൽപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത ഏതാനും ചില വിവരങ്ങൾ ലഭിക്കുവാൻ ഇടവന്നു. അവയെ ഈ അവസരത്തിൽ ഭാഷാഭിമാനികളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിന് എനിക്കു പ്രത്യേകം സന്തോഷമുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തിൽ എനിക്ക് അമൂല്യങ്ങളായ പല സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതന്നിട്ടുള്ള എൻെറ സ്നേഹിതൻ കേരളചരിത്രാദിഗ്രന്ഥകർത്താവായ ശ്രീമാൻ അമ്പാടി നാരായണപ്പു

ത്തുവാളുടെ പേരിൽ എനിക്കുള്ള കൃതജ്ഞത വാക്കുകളാൽ പരിച്ഛേദിക്കാവുന്നതല്ല.

കൊച്ചിസ്സീമയിൽ പ്രസിദ്ധവും പാവനവും ആയ ഇരിങ്ങാലക്കുട കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രത്തിന്റെ തെക്കേഗോപുരത്തോട് അടുത്തുകിടക്കുന്ന 'അകത്തൂട്ട വാരിയ'ത്തിലാണ് നമ്മുടെ മഹാകവി ജനിച്ചത്. അകത്തൂട്ട വാരിയന്മാർക്കു പണ്ടേക്കുപണ്ടേ കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകമുണ്ട്. ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ സാക്ഷാൽ നാമധേയം രാമൻ എന്ന് ആയിരുന്നു. രാമൻ 'ഉണ്ണിരാമൻ' ആയും ഉണ്ണിരാമൻ (ഉണ്ണിരാമവാരിയർ=ഉൺരാമവാരിയർ=ഉൺരായിവാരിയർ=ഉണ്ണായിവാരിയർ) ഉണ്ണായിയായും പരിണമിച്ചാണ് രാമവാരിയർ ഉണ്ണായിവാരിയരായി തീർന്നത്. സ്വന്തം അമ്മാവൻ തന്നെയായിരുന്നു വാരിയരുടെ ഗുരുനാഥൻ. ബാല്യത്തിൽ ഒരിക്കൽ അമ്പലത്തിലെ കഴകപ്രവൃത്തിക്ക് എന്തോ വീഴ്ച വരുത്തുകയാൽ മാതുലനു മരുമകനെ ശാസിക്കേണ്ടിവന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു നിർഗ്ഗമിച്ച ഒരു ഭൂതകവനമാണ് താഴെക്കാണുന്ന ഭാഷാശ്ലോകം.

താഡിക്കേണ്ടെന്നു ചൊല്ലിക്കൊടിയ തടിയുമായ്
    പ്രാണനിർയ്യാണകാല-
ത്തോടിച്ചാടിക്കൃതാന്തത്തടിയനടിയനെ-
    പ്പേടിപ്പാട്ടും ദശായാം
കോടക്കാർമേഘവർണ്ണം തഴുകിയ വനമാ-
    ലാവിഭൂഷാഞ്ചിതം തേ
കൂടക്കാണായ് വരേണം തിരുവുടലരികേ
    കൂടൽമാണിക്യമേ! മേ.

'താഡിക്കേണ്ട്' എന്നുവച്ചാൽ 'താഡിക്കുന്നുണ്ട്' എന്നാണർത്ഥം. ഇതുകൂടാതെ വാരിയരുടെ വകയായി ഒരു ഭാഷാശ്ലോകം കൂടി കേട്ടിട്ടുള്ളതു താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം.

നില്ലപ്പാ! നിലനില്ല ഭോഷ്ക്കുമിവിടെ-
    ത്തന്നേ മലർക്കന്യയാം
വല്ലിക്കേട്ടുമണിഞ്ഞു മൃന്മചകിലും
    വിസ്താര്യ പത്രാവലിം

തെല്ലുലച്ചേൻ കുലീപിനീപരിസരേ
നില്ക്കുന്ന കല്പദ്രുമം
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടതു നല്ലും; എന്തിനു മന-
ക്കാമ്പേ! മഹീചങ്ക്രമം?

കുലീപിനി' ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രക്കുളത്തിന്റെ പേരാണത്രേ.

വാരിയരുടെ കവിതകളിൽ സർവ്വഥാ പ്രാധാന്യം വഹിക്കുന്നതു 'രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം' എന്ന സംസ്കൃതകാവ്യമാണ്. അതു മഹാകവി മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ഗുരുവായുപുരേശസ്തവമായ 'നാരായണീയ'ത്തെ അനുകരിച്ചു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതും അൻപതു ദശകങ്ങളിലായി അഞ്ഞൂറിൽപ്പരം ശ്ലോകങ്ങളടങ്ങിയതുമായ ഒരു സാരസ്വതപ്രവാഹമാകുന്നു. രാമായണമാണ് കാവ്യത്തിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം; രാമനാണ് കാവ്യകർത്താവ്. അതിനാൽ ഭട്ടതിരിയുടെ കാവ്യം എങ്ങനെ 'ഭേദാ നാരായണീയ'മോ അതുപോലെ വാരിയരുടെ കാവ്യവും 'ഭേദാ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം' തന്നെ. പരിണതപ്രജ്ഞനും ഭാവനാകുശലനും ആയ വാരിയർ ഈ കാവ്യത്തിൽ ശബ്ദവിഷയകമായി പ്രസാദംകൊണ്ടല്ലെങ്കിലും പ്രൌഢതകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയേക്കൂടി ഒന്നു തല കുനിപ്പിക്കുന്നില്ലയോ എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഉദാഹരണത്തിനായി ആദ്യത്തെ ദശകം ഉദ്ധരിക്കാം.

ആനന്ദോദയഹേതുരിന്ദുധവളാ-
മിന്ദുർമ്മുനീനാം ധിയാ-
മാധ്വീദാരകമാപിപീലികമിദം
ബ്രഹ്മസൂത്രനിഭ്യാ സദിതഃ
ശ്രീവത്സാദ്ഭുതകൌസ്തുഭോജ്ജ്വലവപുഃ
ശ്രീവാസുദേവസ്സ്വയം
ശ്രീമത്സംഗമമന്ദിരേ വിഹരതേ
ശ്രേയഃപ്രദായീ നൃണാം.

ഗുണാപൻ സദ്ഗുണമുദ്ഗൃണൻ യതമനാ
യം ചിന്തയൻ സന്തതം
തന്നപന്നച്ഛന്നവന്ദനേ ഭജതി യോ
യസ്യൈവ ദാസ്യം ഗതഃ

ധന്യാസ്സേവ മനുജാഃ കദാപി ന പുനഃ
സ്തന്യം ജനന്യാഃ പിബേൽ;
തം നാഥം ജഗതാം നമാമി ശിരസാ
ശ്രീസംഗമേശം ഹരിം.

മഞ്ജുസ്വർണ്ണകിരീടമഞ്ജനശിലാ-
ഭാളീകചഞ്ചൽക്കചം
കിഞ്ചൽക്കോപമചില്ലിവല്ലിവലനൈ-
ർവ്യഞ്ജൽപ്രപഞ്ചസ്ഥിതിം
കഞ്ജാന്തർദ്ദളനേത്രമുന്നസമളി-
ന്യഞ്ചന്മണീകുണ്ഡലം
സഞ്ജല്പാമൃതഫേനപുഞ്ജഹസിതം
സഞ്ചിന്തയേ തേ മുഖം.

കണ്ഠാലംകൃതകൌസ്തുഭം കരലസൽ-
കൌമോദകീകംബുരാഡ്-
കുണ്ഠാരാതിസുദർശനാക്ഷഗുളികം
ശ്രീവത്സലക്ഷ്മ്യാങ്കിതം
നിക്ഷിപ്തത്രിജഗൽസ്വശോദരലസ-
ന്നാഭിസ്ഥനാളീകജ-
ന്യക്ഷോദീരിതവേദമാനസമുദേ
മോദം തവേദം വപുഃ

പ്രീതം ഗാഢനിവീതപീതവസന-
വ്യാസംഗികാഞ്ചീഗുണ-
ബാധിപ്രാപ്രപദീനനീവിനിഭൃതം
പീനോരുമാരാധ്യമഃ
ആപാദിൽസനകാദ്ഭുതം പദയുഗേ-
പാസീനധാത്രീരമാ-
ദാസീചാരിതചാമരം വസതു മേ
തപും സംഗമാധീശ്വര!

പൂർവം പുഷ്കലപാപ്മഭിഃ പുനരഹോ
വിഷ്ണുഃ പുരാണശ്ച ഇ-
ത്യേവം ധൂർവഹതാം പ്രഗായതി ഹി യഃ
സദ്ഗ്രന്ഥിതിധ്വംസനേ?

സൃഷ്ടം രക്ഷസി; രക്ഷ; രക്ഷിതമലം
സംഹൃത്യ; കൃത്യാദിതോ
ദുഷ്ടാത്തിഷ്ഠ വിരമ്യ; സമ്യഗിതി കിം
പിത്രാസി വിത്രാസിതഃ?

ന്യസ്തം ചേതസി യദ്ഭ്യദഭ്യ യതിഭിം
നിസ്തന്ദ്രചിത്തൈർന്നദി-
സ്തത്തൽ സ്മര്യത ഏവ സുപ്തബുധിതൈ
ർദത്തം തവയേത്യൈഹികം;
വിത്തം വസ്ത്രമപത്യമിത്രദയിതാ-
ഭൃത്യാദി വാ ഭക്തയേ
പ്രത്തം ഭക്തജനായ തത്തദവിതും
യത്തോ/സി തത്തോഷിതഃ.

പുനഃപുണ്യപരംപരാമിഹജനേ
ജാനാതി മർത്ത്യോ ന താം
...യനഃപുന്യചിതാം പുരാതനജനേ
സ്സ്വാനാതിയത്നേന യഃ
പ്രീണാതി ശ്രവണത്വഗക്ഷിരസനാ-
ഘ്രാണാനി യേനാനിശം
പ്രാണാതിപ്രണയാവശേ ബത പശേ
ദേവേ ദയാർദ്രേ ദൃശൌ.

...സൂരത്നമയോജ്വലനോസ്ത്രപജ്വലനോ
രായോംബുധാരാസമാ
ജാ...പുത്രമുഖാ ജനാശ്ച ബഹവ-
സ്സന്ത്യന്തികേ യദ്യപി
...സുരച്ഛദവൽ തഥാപി മമ ഭൂ-
ന്മാലിന്യമന്യത്ര മാ;
...യുഷപ്രഹാതം ബിഭ്രഷ നയനേ
സ്സ്ഥിതാന്തകമ്പാജ്വലനേ.

...ഹീനപ്രായമവൈരിതോ/ന്യദഫലം
ജാനദ്ഭിരേവാഖിലം
ധ്യാനപ്രാജ്വലണികീകൃതം യദതസീ-
സൂനപ്രഭം യോഗിഭിഃ

ഏനൽ പാവനതാസുധാകതശശട്ടൽ
ഭാനുപ്രകാശാംശുസ-
മ്യാനല്പാമൃതമീക്ഷിതും തവ വപു
പ്രാണപ്രയാണേ വൃണേ.

ആരണ്യകാണ്ഡത്തിൽ നിന്ന് ഒരു പദ്യം താഴെ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

നിരവർണ്ണയൽ സ വരവർണ്ണിനീമുഖം
മതിനിർണ്ണയായ യതിവർണ്ണയാ ദൃശാ
സമവർണ്ണയച്ച രണചണ്ഡതാം തവ
സ്വരവർണ്ണശുദ്ധപദഷണ്ഡയാ ഗിരാ.

താഴെ കാണുന്നതു സുന്ദരകാണ്ഡത്തിലെ ഒരു പദ്യമാണ്.

സൌധേ ഹർമ്മ്യേ സഞ്ജവനേ ചാപ്യവരോധേ
സീതാദേവീമേഷ വിചിന്വന്നവലോക്യ
കങ്കേളീനാം കല്പതരൂണാം വിപിനേഽസൌ
ക്ലാന്തോ മദ്ധ്യേശിംശപമാസ്ത ക്ഷണമാത്രം.

യുദ്ധകാണ്ഡത്തിൽനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഉദ്ധരിക്കട്ടെ.

തദ്ബാണേഭ്യസ്സബിഭ്യത്ത്വരിതമവരജം
ബോധയൻ കുംഭകർണ്ണം
തദ്ബാഹുച്ഛായയാർത്തൻ സ്വപിതുമുപശമ-
യ്യാസ്ത പുത്രേണ സാർദ്ധം;
കല്പാന്തോന്നിദ്രരുദ്രപ്രതിഭടവപുഷാ
ശൂലിനാ തേന തേനേ
ദുർബാധാ യാ കപീനാമശനിരജനി സാ
പാദപാതാ തദാന്തേ.

നാല്പത്തൊൻപതാമത്തെ ദശകത്തിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവു തന്നെപ്പററി പ്രകടമായി ചില വിവരങ്ങൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്.

ഭവന്മാലാകാരോ ഭജനവിമലാകാരകരണോ
സ്മൃഹം രാമോ രാമായണമഭണന്മേവം തവ പുരാ;
സുഖം മാലേവൈതൽ സരസപദപുഷ്പൈസ്സുരചിതാ
ജഗന്മാതുർമ്മോദം ദിശതു സാരാസ്വാദാത്തവ ഹൃദി.

ഇതിൽനിന്നു കവിയുടെ നാമധേയം രാമനെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വൃത്തി ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിൽ മാലകെട്ടെന്നും വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ ദശകത്തിൽ തന്നെയുള്ള മറ്റൊരു ശ്ലോകമാണ് താഴെ കുറിക്കുന്നത്.

ബുധോ വാ മൂഢോ വാസ്ത്വിഹ കവയിതാ സ്യാൽ കിമിയതാ?
ശ്രുത്വാ വാത്മീകീയാദ്യുപലപിതകഥാ യേന ഹി യഥാ
തദ്ഗ്രഥ്യം. തസ്യാ യത്നകലനകാരോ പരിണമേത്
പ്രസത്യൈ ശ്രോതൄണാം ഫലമിദമൃതേ കിം കവികൃതേ?"

ഗ്രന്ഥസമാപ്തിയിലുള്ളതാണ് അധോലിഖിതമായ പദ്യം.

ശീതം നാതിസഹേ ന ചോഷ്ണമപി ച
ശ്രീസംഗമാധീശ്വര!
സ്വാതന്ത്ര്യേ ചകിതസ്ത്വദസ്മി; സുഖിത
സ്ത്വൽപാരതന്ത്ര്യേ സ്മൃതേ;
ദേഹേ ധാതുഷു ചേന്ദ്രിയേഷു ശിരസി
സ്വാന്തേ തഥാന്തർബ്ബഹി
സ്സർവാംഗേഷ്വപി മേ തവൈവ കരുണാ
പീയൂഷധാരായതാം."

ഈ സ്തോത്രത്തിൽ പ്രഥമശതകം കൂടൽമാണിക്യസ്വാമിയുടെ കേശാദിപാദമാണെന്നു കണ്ടുവല്ലോ. അന്ത്യദശകം പാദാദികേശമാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ വാരിയർ ഭട്ടതിരിപ്പാട്ടിലെ അനുകരിക്കുന്നില്ല. ഭട്ടതിരി തന്റെ കാവ്യം ഒരു കേശാദിപാദംകൊണ്ടത്രേ സമാപിപ്പിക്കുന്നത്.

രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിനു പത്തറുപതു കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പു രാമൻനമ്പിടി എന്നൊരു വിദ്വാൻ ഒരു ലഘുവ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് അന്ന് ഇരിങ്ങാലക്കുടവാരിയത്തിൽ മൂപ്പായിരുന്ന പ്രസിദ്ധജ്യോതിഷികൻ ശങ്കുവാരിയരുടെ ആവശ്യപ്രകാരം ആയിരുന്നു എന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വ്യാഖ്യാതൃപദ്യത്തിൽനിന്നു വെളിവാകും.

ധീമാൻ പാരശവാഗ്രണീർവിജയതേ
ജ്യോതിർവിദഗ്രേസരഃ
ഖ്യാതോ ദക്ഷിണമന്ദിരസ്യാധിപസ്സൻ
യശ്ശങ്കരാഖ്യോമലഃ

രാമസ്തസ്യ ഗിരാഽവികല്പിതമതി
സ്സ്വല്പസ്യ ചാത്മാമിത
സ്യേമാം പഞ്ചശതീസ്തവസ്യ വിവൃതിം
കുർവേ യഥാമത്യഹം.

ഏറെക്കാലം ഇരിങ്ങാലക്കുടയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയതിനു ശേഷം വാരിയർ കുറെ നാൾ തൃശ്ശിവപേരൂർ താമസിച്ചു വടക്കുന്നാഥസ്വാമിയെ ഭജിക്കുകയുണ്ടായി. അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹം വടക്കുന്നാഥസ്തുതിയായി പല കീർത്തനങ്ങളും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ഏതാനും ചിലത് എന്റെ കൈവശം വന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ട്. അവ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അനുബന്ധമായി ഒടുവിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ അന്നു തൃശ്ശൂരിലും മററും നാടുവാഴിസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്ന ചങ്ങരൻകോതകർത്താവുമായി വാരിയർക്കു പരിചയപ്പെട്ടുവാൻ ഇടയാകുകയും കർത്താവിന്റെ ആജ്ഞാനുസാരം വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിലേക്കു തന്റെ ഒരു വഴിപാടെന്ന നിലയിൽ ആ മഹാകവി ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത് എന്റെ കൈവശം കിട്ടീട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവു തന്നെ കുറിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു

"ഗിരിജാകല്യാണമിദം
നിരമാദലിഖച്ച രാമവാരശവഃ
സങ്കടമോചനഹേതോ-
ശ്ശങ്കരഗോദപ്രഭോർന്നിദേശേന."

ഇതിൽനിന്നു ഗിരിജാകല്യാണം കവിതന്നെ നിർമ്മിച്ച് ആദ്യം ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതിയതായി കാണുന്നു.

നളചരിതം കഥകളിപ്പാട്ടു വാരിയരുടെ ഒടുവിലത്തെ കൃതി എന്ന് ഊഹിക്കുന്നു.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ജീവിതകാലത്തേപ്പററി ഒരഭിപ്രായം പറയുന്നതിനു വളരെ ആലോചിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വാരിയർ കൊല്ലം ൯൨൫-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നും ൯൫൫-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേ മുഖംകാണിച്ചു എന്നും അന്നു ഇവിടെ വച്ചു മഹാകവി കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുമായി പരിചയപ്പെട്ടു എന്നും ടിപ്പുവുമായുള്ള യുദ്ധത്തേപ്പററി

ചില മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയെന്നും ൯൨൭-ാമാണ്ട് ഇരിങ്ങാലക്കുടവച്ച് ൬൧-ാമത്തെ വയസ്സിൽ മരിച്ചു എന്നും സൂക്ഷ്മം പോലെ ൧൦൫൬-ലെ ഭാഷാചരിത്രം ഒന്നാംപതിപ്പിൽ പറഞ്ഞു കാണുന്നതു യാതൊരു രേഖയേയും അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ലെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. രണ്ടാംപതിപ്പിൽ ൯൩൩-ന് ഇടയ്ക്കല്ല ൯൪൦-ന് ഇടയ്ക്കാണ് വാരിയർ കാർത്തികതിരുനാൾ തിരുമേനിയെ മുഖംകാണിച്ചത് എന്ന പഴയ ഐതിഹ്യത്തെ സ്വല്പം ഭേദപ്പെടുത്തി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതും വിശ്വാസയോഗ്യമല്ല.

"അപി ച മമ ദയിതാ
കളിയല്ലനതിചിരസൂതാ
പ്രാണൻ കളയുമതിവിധുരാ
എന്നാൽ കുലമിതഖിലവുമറുതിവന്നിതു."

എന്ന നളചരിതം ഒന്നാംദിവസത്തെ കഥയിലെ പദഖണ്ഡം അറമാണ് എന്നൊരൈതിഹ്യമുണ്ടു് എന്നും ഉണ്ണായിവാരിയർ നിർജ്ജീവസന്തതിയില്ലാതെയാണ് മരിച്ചത് എന്നും ഉള്ളതു നിർവിവാദമാണ്. വാരിയരുടെ മരണശേഷം അകന്ന ഒരു ശാഖയിൽ ഒററയായി ശേഷിച്ച ഒരനന്തരവൻ തൃശ്ശൂരിനടുത്തു കുട്ടനല്ലൂർ വാരിയത്തുനിന്ന് അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തേക്കു ദത്തുവച്ചു. അതിനും രണ്ടു തലമുറയ്ക്കുമേലാണ് ഒരു പ്രസിദ്ധജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ കുടുംബത്തിൽ മൂപ്പനായതെന്നത്രേ ഐതിഹ്യം. ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ ൯൯൨-ൽ തന്റെ മകൻ തൃപ്പാല്ക്കടത്തു ശങ്കുവാരിയരെ അമ്മയോട്ടുകൂടി ദത്തെടുത്തു കുടുംബത്തേക്ക് അവകാശിയാക്കിത്തീർത്തു. ആ ദത്തപത്രം ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്. അദ്ദേഹം ൭൦-ൽ ചില്വാനം വയസ്സു ജീവിച്ചിരുന്നതിനു ശേഷം കൊല്ലം ൧൦൨൦-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കാലധർമ്മത്തെ പ്രാപിച്ചു. പിന്നീടു രാമൻനമ്പിടിയെക്കൊണ്ടു രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം വ്യാഖ്യാനിപ്പിച്ച ശങ്കുവാരിയർ മൂപ്പനായി. അദ്ദേഹം ൭൪-വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്ന് ൧൦൬൪-ൽ അന്തരിച്ചു. ശങ്കുവാരിയർ ശ്രാദ്ധം ഊട്ടിവന്ന പൂർവ്വികന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ രാമൻ എന്നൊരു പേർ കാണുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയർ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയരുടെ അടുത്ത പൂർവ്വികനായിരുന്നില്ല എന്നുള്ളത് ഇതിൽനിന്നു വിശദമാകും. ശങ്കുവാരിയരുടെ കാലത്തിനിപ്പുറം കുറേക്കൊല്ലം ജ്യോതി

ഷവിദ്വാൻ കുട്ടൻവാരിയർ കുലമഹിമയെ പരിപാലിച്ചു പോന്നിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ കാരണവൻ ഈശ്വരവാരിയരാണ്.

കുഞ്ചൻനമ്പിയാൎക്ക് എന്നതുപോലെ യാതൊരു ക്ഷേത്രാനുഭവവും കാൎത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഉണ്ണായിവാരിയൎക്കു പതിച്ചുകൊടുത്തതായി കാണുന്നില്ല. കായംകുളം രാജ്യം പിടിച്ചടക്കിയ അവകാശവഴിയാണല്ലോ തിരുവിതാംകൂറിലേക്ക് ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിലെ മേൽക്കോയിമസ്ഥാനം സിദ്ധിച്ചത്. പണ്ഡിതപക്ഷപാതിയായ കാൎത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിലെ കഴകപ്രവൃത്തിക്കാരനായ ഒരു മഹാകവി തന്നെ സന്ദൎശിച്ചിരുന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു വല്ല പ്രത്യേകാനുഭവങ്ങളും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽത്തന്നെ പതിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. അവിടുന്നു സമ്പാദിച്ച വലിയകൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധത്തിന്റെയോ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിന്റെയോ ഒരു താളിയോലപ്രതിപോലും കാണുന്നില്ല. നളചരിതം കഥകളി തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു നിൎമ്മിച്ചു എന്നുള്ളതിനു യാതൊരു തെളിവുമില്ല. നേരെമറിച്ചു ൯൬൬-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു വാരിയർ ഇവിടെ വരികയും കുറേക്കാലം താമസിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു എങ്കിൽ വലിയ ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായ അദ്ദേഹം മഹാകവി അശ്വതിതിരുനാൾ തിരുമേനിയെ അനുകരിച്ചു സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ കൊണ്ടു തന്നെ ആദ്യന്തം തന്റെ കഥകളി പൂരിപ്പിച്ചിരുന്നിരിക്കുവാനാണ് എളുപ്പമുള്ളത്. „കോതിപോലാ; നല്പതാളി” “കരി കലക്കിയ കുളം; കുളം കലക്കിയ കളം” ‘ചേററിൽക്കിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും; പായേ ശയിക്കുന്ന പോത്രിപ്രവരനും”; ഈ മൂന്ന് ഐതിഹ്യങ്ങൾക്കും വലിയ വിലയൊന്നും വയ്ക്കേണ്ടതില്ല. കാളിദാസനേയും ഭവഭൂതിയേയുമോ എഴുത്തച്ഛനേയും കണ്ണശ്ശനേയുമോ പററിയുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങളേയും, „പരിപാതി പയോനിധൌ പതംഗഃ” “പുടായ്ക്കിൽത്തുളസീദളം യമഭടത്തല്ലിന്നു ചൂടായ്‌വരും” മുതലായ പദ്യങ്ങളുടെ കർത്തൃത്വത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രവാദങ്ങളേയും, ഇക്കാലത്ത് ആർ വിശ്വസിക്കുന്നു? ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾക്കും കാക്കശ്ശേരിഭട്ടതിരിക്കും തമ്മിൽ നടന്നതായി കേരളീയൈതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്ന „ആകാരോ ഹ്രസ്വഃ; നാഹി നാസ്ത്യാകാരോ ദീൎഘഃ” ഇത്യാദി സംഭാഷണം ചോളദേശ

ത്തിൽ വേദാന്തദേശികനും ഒരു അദ്വൈതിക്കും നടന്നതായത്രേ ഐതിഹ്യം. വേദാന്തദേശികർ ഉദ്ദണ്ഡനെ അപേക്ഷിച്ചു പ്രാക്തനനായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മേൽ വിവരിച്ച ന്യായങ്ങളാൽ ഉണ്ണായിവാരിയർ കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ സമകാലികനായിരുന്നു എന്നുള്ള വിശ്വാസത്തിനു സാരമായ ഉടവു തട്ടുന്നുണ്ട്. ഇനി കൊല്ലം പത്താംശതകത്തിന്റെ മദ്ധ്യകാലത്തല്ല അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ പിന്നേ ഏതുകാലത്തായിരുന്നു എന്നു നോക്കാം. രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം ൪൯-ാം ദശകത്തിൽനിന്നു ഞാൻ ഉപരി ഉദ്ധരിച്ച ഒരു പദ്യത്തിൽ "അനുകലനകാലേ പരിണമേൽ പ്രസത്ത്യൈ" എന്നൊരു ഭാഗം കാണുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിൽ "പരിണമേൽ പ്രസത്ത്യൈ" എന്നുള്ളത് അനുകലനകാലമായ കലിദിനത്തെ കാണിക്കുന്നു എന്നത്രേ ചില പണ്ഡിതന്മാരുടെ പക്ഷം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കൊല്ലം ൭൯൨ ഇടവമാസം ൧൧-ാനു- വെള്ളിയാഴ്ച നാം ആ ശ്ലോകം നിർമ്മിച്ചതായി വരുന്നു. എന്നാൽ ആ ഭാഗം കലിസംഖ്യയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായി രാമൻനമ്പിടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നില്ല.

രാമനാട്ടത്തിന്റെ ഉദയം കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മേലായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണല്ലോ. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെയും പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവിന്റേയും കർത്താവായ മഹാകവി കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദൻ രാജാവ് ആ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും നിർമ്മിച്ച കാലം അവയിൽതന്നെ കലിസംഖ്യകളാൽ കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്. "പാപോപാദില്ലാലസോऽയം കലിഃ" എന്നു പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവിൽ കാണുന്നതിൽ നിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥം കൊല്ലം ൮൨൮-ലും "ഗ്രാഹ്യാസ്തുതി ഗ്ഗാഥകൈഃ" എന്നു കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൽ കാണുന്നതിൽ നിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥം കൊല്ലം ൮൩൮ മാണ്ടു ധനുമാസം ൮. ൦-ാനു- ഞായറാഴ്ച ദിവസത്തിലും ആണ് അവസാനിച്ചതെന്ന് ഊഹിക്കാം. കവി തന്റെ ഗുരുവായ ആനായത്തു കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും സ്തുതിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

അഘവിഹതികരാണാം കൃഷ്ണനാമ്നാം ഗുരൂണാ-
മനവരതമപാംഗപ്രാവൃഷേണ്യാംബുവാഹഃ
പ്രവിസരദനുകമ്പാവാരിസംഭാരസാന്ദ്രോ
മമ ഹൃദയമയൂരം നർത്തയേദാത്തമോദം.

(പൂർവ്വഭാരതചമ്പു.

പ്രേമ്ണാലം ലാല്യമാനഃ സദയമിഹ സദാ-
നന്ദനന്ദേന പിത്രാ
രാമേണ ജ്യായസാ വാ വിവശമതി യശോ-
ദാഖ്യയാ വാ ജനന്യാ
ആഭീരീവ്യൂഹിവ്യഗ്രവ്യാ വിബുധപരിവൃഢോ
ദിഷ്ടദാതാഘമോക്ഷം
പുഷ്ണൻ കൃഷ്ണോ ഗുരുർമേ പരമതമപഭോ-
ദ്ഭാസകോ ബോധവീതു.

(കൃഷ്ണനാട്ടം)

എല്ലാംകൊണ്ടും

"സ്സായദ്ഭക്തിഭരേണ സന്നമനസാ
ശ്രീമാനവേദാഭിധ-
ക്ഷോണീന്ദ്രേണ കൃതാ നിരാകൃതകലിർ-
ഗ്രാഹ്യാ സ്തുതിർഗാഥകൈഃ."

ഇത്യാദി പദ്യം കലിസൂചകമാണെന്നുള്ളതിനേപ്പററി ആരും സംശയിക്കണമെന്നില്ല. കൊട്ടാരക്കരതമ്പുരാൻ മാനവേദരാജാവിൻെറ സമകാലികനും രോഹിണീനക്ഷത്രത്തിൽ തിരുവവതാരമാന്ന തിരുവിതാംകൂർ ഉണ്ണിക്കേരളവമ്മ മഹാരാജാവിൻെറ സമ്പ്രീയനും ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹം രാമനാട്ടം ഏർപ്പെടുത്തിയതും രാമായണവിഷയകമായി എട്ട് ആട്ടക്കഥ നിർമ്മിച്ചതും ഉണ്ണിക്കേരളവമ്മ മഹാരാജാവു നാടുനീങ്ങിയ കൊല്ലം ൮൩൬-ന മുൻപായിരിക്കണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നളചരിതം നാലുദിവസത്തെ കഥകളി ആ പ്രസ്ഥാനത്തെ അനുകരിച്ച് ഉണ്ണായിവാരിയർ ൮൪൦-ന മുൻപു നിർമ്മിച്ചു എന്നു വരാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല. കൊച്ചിരാജ്യത്തിലെ ഒരു പ്രഭുവിനെ ആശ്രയിച്ചുപാർത്തിരുന്ന ഒരു മഹാകവി കൊച്ചിയുടെ ജന്മശത്രുവായ സാമൂതിരിമഹാരാജകുടുംബത്തിലെ രംഗത്തോടുള്ള സാഹിത്യമത്സരത്തിൽ ഭാഗഭാക്കാകുന്നത് അസംഭവവുമല്ല. നളചരിതത്തിലേയും ഗിരിജാകല്യാണത്തിലേയും പല ഭാഗങ്ങളിലെ ഭാഷാരീതി പരിശോധിക്കുന്ന പക്ഷം ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കൊല്ലം പത്താം ശതവർഷത്തിൻെറ ഉത്തരാദ്ധത്തേക്കാൾ ഒൻപതാം ശതവർഷത്തിൻെറ പൂർവാർദ്ധത്തിലോ ഉത്തരാദ്ധത്തിലോ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടു എന്നു വരാനാണ് ന്യായം അധികമുള്ളത്. 'പ്രാരിണമേൽ പ്രസന്ത്യൈ' എന്ന

വാക്യം 'അനകലനകാലേ' എന്ന പദത്തെ പിൻതുടൎന്നു വരുന്നതിനാൽ അതു കലിസംഖ്യാസൂചകമല്ലെന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയുമില്ല. അതു കലിസംഖ്യതന്നെയാണെങ്കിൽ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം വാരിയരുടെ യൌവനത്തിലേയും നളചരിതം വാൎദ്ധക്യത്തിലേയും കവിതയാണെന്നു് ഇതിൽ കൂടുതൽ തെളിവുകൾ നമുക്കു കിട്ടുന്നതുവരെ വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ അനൌചിത്യമില്ല.

ഈ മഹാകവിയുടെ കവിതാരീതിയെപ്പററി പരേതനായ പ്രൊഫസർ ഏ. ആർ. രാജരാജവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ തൻെറ നളചരിതത്തിൻെറ പ്രൌഢവ്യാഖ്യയായ കാന്താരതാരകത്തിൻെറ അവതാരികയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു് അധികമായി ഒന്നും ഈ അവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കണമെന്നു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയർക്കും ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ,

ഗ്രന്ഥഗ്രന്ഥിരിഹ ക്വചിൽ ക്വചിദപി
ന്യാസി പ്രയത്നാന്മയാ
പ്രാജ്ഞമ്മന്യമനാ ഹഠേന പഠിതീ
മാസ്മിൻ ഖലഃ ഖേലതു
ശ്രദ്ധാരാദ്ധഗുരുശ്ലഥീകൃതദൃഢ
ഗ്രന്ഥിസ്സമാസാദയ
ത്വേതൽകാവ്യരസോൎമ്മിമജ്ജനസുഖ
വ്യാസജ്ജനം സജ്ജനഃ.

എന്നു തൻെറ ഉദ്ദേശത്തെ വിളിച്ചുപറയാമായിരുന്നു എന്നു പ്രൊഫെസർ തമ്പുരാൻ ആ അവതാരികയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതുതന്നെ ഗിരിജാകല്യാണത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ കവി മുക്തകണ്ഠം ഘോഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു സ്മരണീയമാണു്.

"കറിന്തയുമിടയിടയിൽ വരുവതുമിരുമ്പിനാൽ
കൂപ്പർ മരംകൊണ്ടു കല്പിക്കിലേവനും.
അഭയമിതു ഭവജലധിനടുവിലടിതും കപ്പ-
ലഭ്യസിച്ചീടിനാലത്ഭുതമുണ്ടാം ബഹു.
മറുകരയിലണവതിനുമരികിൽ മതിയായ്‌വരും
മലോകരേ! ഘോരസംസാരസാഗരേ."

എന്ന ഭാഗം നോക്കുക.

ഗിരിജാകല്യാണം ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൽ പാൎവ്വതീദേവിയുടെ സൌന്ദൎയ്യവൎണ്ണനാഘട്ടത്തിലും മററും കാണുന്ന കാഠിന്യത്തിനു കണക്കില്ല. ഗ്രന്ഥിജടിലമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു വിസ്തരിച്ചു കാന്താരതാരകംപോലെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടായാൽ മാത്രമേ സാമാന്യന്മാരായ വായനക്കാൎക്കു പൂൎണ്ണമായി അൎത്ഥബോധം സിദ്ധിക്കുകയുള്ളൂ. അത് എൻെറ ഉദ്യോഗകൃത്യപരിധിയിൽപ്പെടുന്നതല്ലാത്തതിനാൽ അതിലേക്കായി ഈ സന്ദൎഭത്തിൽ ഒരുങ്ങുന്നില്ല.

ഉണ്ണായിവാരിയരേക്കാൾ മഹാനുഭാവനായ ഒരു കവി കേരളത്തിൽ ഒരുകാലത്തും ജനിച്ചിട്ടില്ലെന്നു നളചരിതംപോലെ തന്നെ ഗിരിജാകല്യാണവും തുറന്നു പറയുന്നുണ്ട്.

“ജയ ജനനി! ജഗദുദയഭരണഹരണൈകകാരണേ!
ജംഗമാജംഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയി!
ജയ ജനനി! ശിവകാമിനി! ജയ ഭഗവതി! ശിവേ!
ജന്തുസന്താനസന്തോഷചന്ദ്രികേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിതി മൂൎത്തനിഷ്ഠദൻ
ശാരദബ്രഹ്മശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തത്തമൈലവം
പത്മാദി ദേവകൾക്ക വേണ്ടി വേണ്ടിത്തവ;
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിതു മാദൃശാം
ശങ്കരാലിംഗനശൃംഗാരശൃംഖലേ!”

ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങളിൽ കാണുന്ന ശബ്ദധോരണിയുടെ സൌന്ദൎയ്യം പരമാനന്ദപ്രദമായിരിക്കുന്നു. ശ്രീപരമേശ്വരൻ കാമദേവനെ ദഹിപ്പിക്കുവാൻ അഗ്നിനേത്രം തുറക്കുന്ന

“ഏതുനേരമുണ്ടായൊരിന്ദ്രിയക്ഷോഭത്തി-
നേതൊ നിമിത്തമെന്നാത്മനി ചിന്തിച്ചു
തൃക്കണ്ണട ചുങ്ങരയ്ക്കാൽ വിനാഴിക
നിഷ്കമ്പഗംഭീരിമാ ദിവ്യചക്ഷുഷാ
നില്ക്കുന്ന മാരനേക്കണ്ടു സമീപത്തു-
ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തെക്കരുതെഴും
സൽകൃപാവജ്രടങ്കംകൊണ്ടു ബന്ധിച്ചു
തച്ചങ്ങരച്ചു പരാണവായ് നേൎപ്പിച്ചു

വച്ചൊളിപ്പാനായ്ത്തുനിഞ്ഞുളവെത്രയും
സൂക്ഷ്മമായോരു പരാണു പുറത്തു ഫാ-
ലേക്ഷണദ്വാരം കടന്നുപോരും വിധൌ
എൺമണിയെട്ടുക്കുറിട്ടതിലൊന്നോള-
മന്മിഴിവഹ്നികണവും തുണയായി.
വിസ്മയമെന്തു പറയാവു കാൽക്ഷണാൽ
ഭസ്മാവശേഷനായ്ത്തീൎന്നു മനോഭവൻ"

എന്നഭാഗം "ഭസ്മാവശേഷം മദനം ചകാര" എന്ന പാദത്തിൽ അവസാനിക്കുന്ന കുമാരസംഭവത്തിലെ കാളിദാസവൎണ്ണനത്തെപ്പോലും ജയിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. "പോരുമേതാഗിരോ വാരുമേ മാധവ" മുതലായ ദിക്കുകളിൽ കവി പ്രദൎശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന നിരങ്കുശത്വത്തെ നമസ്കരിക്കുകതന്നെ വേണം. ഈ നിരങ്കുശത്വം ഇതുപോലെ തന്നെയോ ഇതിലുമധികമായോ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിലും കാണാം. കേരളീയരായ സംസ്കൃതകവികളിൽ ഇത്ര നിരങ്കുശനായി മഹാകവി ഇലത്തൂർ രാമശാസ്ത്രികൾ ഒരാൾ മാത്രമേ എന്റെ സ്മൃതിപഥത്തെ പ്രവേശിക്കുന്നുള്ളു. "വിഭക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പടിച്ചു പാടിക്കൊൾവിൻ" എന്നു കവി പറയുന്നതിൽനിന്നു ഗിരിജാകല്യാണം സാമാന്യസ്ത്രീകളുടെ ആവശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ചു നിൎമ്മിച്ചതല്ലെന്നു വെളിവാകുന്നു.

"കനക്കുമൎത്ഥവും സുധ കണക്കേ പദനിരയും
അനൎഗ്ഗളം യമകവുമനുപ്രാസമുപമാദി
ഇണക്കം കലൎന്നു രമ്യം ജനിക്കും നൽസാരസ്വതം
നിനക്കും നിൻദയിതക്കും നിനയ്ക്കുന്നവൎക്കും പിന്നെ".

എന്നു നളചരിതത്തിൽ സരസ്വതീദേവി നളചക്രവൎത്തിക്കു കൊടുക്കുന്ന വരം വാരിയരുടെ ഒരു പ്രബന്ധകടാക്ഷമെന്നത്രേ ഞാൻ കരുതുന്നത്. ആ മാതിരിയിലുള്ള ഒരു വരപ്രദാനത്തിനു ഗിരിജാകല്യാണസരസ്വതിയും സന്നദ്ധയായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുന്നു.

എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ.

തിരുവനന്തപുരം.
൧൰൨൪-൧൧-൨൦

ഗിരിജാകല്യാണം

പ്രഥമഖണ്ഡം.

കനകനിറംപൂണ്ട ഘനകാരുണ്യമൂൎത്തെ!
മനകാമ്പിങ്കൽ വാണീടനഘ! കരിമുഖ!
ഗണനാസരണിയിലണയാഗുണഗണ!
ഗണനായക! പോററി! തുണയായിരിക്ക നീ.
ഭണിതിമാതാവേ! നീ പിണിതീൎത്തരുളുവാൻ
മണിദീപികപോലെൻമനസി വിളങ്ങുക.
പരിഭൂതികളെന്നും വരുമൊ നമുക്കില്ലേ
ഗുരുഭൂതന്മാർ തുണ മരുഭൂമിയിങ്കലും?
ഗുരുഭാരതീഗുണപരിപാകങ്ങളോൎത്താൽ
സുരപാദപം തൃണം; സുരഭി കരഭിയാം.
സുരമാമുനിനവഗ്രഹകാരുണ്യമിപ്പോ-
ളൊരുമകലൎന്നിങ്ങു പെരുമാറണമെങ്കൽ.
ശരണം പ്രാപിക്കുന്നേൻ ധരണീസുരന്മാരെ-
ക്കരുണാനിധികളാം കവികളെ പലരെയും.
ആധിമാറാവുവാനെന്നു മേദിനീതലേ മരു-
ന്നാദിമകവിവചനപാദിമ[illegible]യുള്ളൂ.
ആ രസമറിഞ്ഞല്ലോ ഭാരതം വ്യാസൻ ചൊല്ലി;
ദൂരതൊ ഗിരാമതിൻ ചാരുത വിചാരിച്ചാൽ
ആളുകളിവരെന്നു മൂളുവിനനുവാദം
കാളിദാസാദികളേ! കേളികേൾപ്പാനും പാരിൽ.
സൽപുരാണാദികേട്ടു മുപ്പുരാരാതികഥ
തപ്പുകൂടാതെ നിത്യമുൾപ്പൂവിലുറപ്പിച്ചാൽ
ഉൾപ്പരിതാപം നീങ്ങു;മഭ്യുദയങ്ങൾവരും;
സൽപുരുഷാൎത്ഥലാഭമപ്പുറം ദൂരമല്ല.
ഹര ശങ്കരേത്യാദി തിരുനാമങ്ങൾ കേട്ടാ-
ലുരിയാടാതെ തൂഷ്ണീമിരിയെന്നാരും ചൊല്ലാ

G. P. T. 4472. 1000. 26-2-1100. B

പെരിയ സൂരികൾക്കുമരിശമുണ്ടായ്വരാ;
പരമാൎത്ഥിയാമെന്നിൽപ്പരിതോഷമേ വരൂ.
പരിചോടേവം ചിന്തിച്ചുരിയ ഭാഷയായി-
ഗ്ഗിരിജാകല്യാണം ഞാനരചെയ്യുന്നേനെന്നാൽ.

എങ്കിലോ കേൾക്ക പണ്ടു ശങ്കരൻതിരുവടി-
യങ്കിലോചനനരൻ പുംഗവകേതു പുരാൻ
അംഗനാനാശംകൊണ്ടു തിങ്ങിന വിഷാദത്താൽ
മങ്ങിന മനസ്സിങ്കൽപ്പൊങ്ങിന വിരക്തിയാൽ
തുംഗമാം ഹിമാദ്രിമേലങ്ങൊരു ഭാഗത്തിങ്കൽ
*തങ്കലേ തന്നെക്കണ്ടു തിങ്കൾമൌലിയും വാണു.
നന്ദികേശപരഭൃംഗിപുംഗവാദികൾ ഭൂത-
വൃന്ദവും തപസ്സിന്നു തന്നെയങ്ങൊരുമ്പെട്ടാർ.
തന്നുടേ തത്വംകണ്ടങ്ങന്യചിന്തയും വിട്ടു
സന്തതമിരുന്നിതങ്ങന്തകാന്തകൻ ചിരം.
കപൎദ്ദിതന്നെക്കാൺമാൻ തരത്തിലവസരം
തപസ്വിജനങ്ങൾക്കും പ്രയത്നം ചെയ്തേ വരൂ.
കനത്ത സന്ദേഹങ്ങൾ സമസ്തശാസ്ത്രത്തില്പ-
മുണൎത്തുമവൎക്കു മററനൎത്ഥ†മേകിക്കൂടാ.
ഒട്ടനേകം നാളേവം നഷ്ടലൌകികചിന്ത-
മഷ്ടമൂൎത്തിതാൻ തപോനിഷ്ഠനായ് മരുവുന്നാൾ
വിഷ്ടപവാസികൾക്കു പെട്ടപാടെന്തു ചൊല്വൂ;
കഷ്ടമായ്ലോകതന്ത്രം; ഭ്രഷ്ടമായ്കാമതന്ത്രം;
ത്തൎക്കമേ കാമരസമോൎക്കിലുമില്ലാതെയായ്
വാൎകുഴലിമാരെല്ലാം ഖിന്നമാധിയാൽ മേവി.
ദേവനനവമധുസേവനരതിയില്ല
ന്നേവനും നാവിൽ മഹാദേവനാമമെയുള്ളു.
ദേവകൾ മുനികളെന്നേവമില്ലൊരു ഭേദം;
കേവലം മുനികളായവരുമെന്നേ വേണ്ടു.
ദേവനാരിമാരും ശിവഭാവനാപരമാരായ്
മേവിനാർ മന്ദാകിനീപാവനതീരങ്ങളിൽ.
നിഷ്ഫലബഹുഫലപുഷ്പപല്ലവങ്ങളായ്-

* 'ആത്മാനമാത്മന്യവലോകയന്തം' കുമാരസംഭവം. †'എങ്കിൽക്കൂടാ'
(പാഠാന്തരം)

കല്പവൃക്ഷങ്ങൾ വളഞ്ഞപ്പോഴും വശംകെട്ടു.
കേവലം കാമനനും കൈവെടിഞ്ഞില്ലവില്ലും
ദേവപൂജയ്ക്കുകൊള്ളാം പൂവിതെന്നുറയ്ക്കയാൽ.

ഒരംവണ്ണമുള്ള ~~[illegible]~~ മൂവുലകിലും കണ്ടു
ജീവന്തനരചെയ്തു ദേവരാജനോടേവം:
"ഇന്ദ്ര! നീയെന്തീവണ്ണം മന്ദനായിരുന്നതും;
വന്നിതു വിപര്യാസം മന്നിടം മൂന്നിങ്കലും.
ഐഹികമാക്കുംവേണ്ടാ ദേഹികൾക്കെന്നാലുണ്ടാ
ലോകമീരേഴും നിലവൂ പാകശാസന! പാർക്ക.
വൈകല്യത്തിനിയെത്തും പോക നാം സത്യലോകേ
വൈകൃതം ലോകേ വന്നതാകെ നാമുണർത്തണം.
നൈഷ്ഠികനായ സുരജ്യേഷ്ഠനോടിന്നേ ചെന്നു
പാട്ടിൽ നാമുണർത്താഞ്ഞാൽ കാട്ടിയതെല്ലാം കുറ്റം

ഗീഷ്പതിമൊഴികേട്ടു വാഴ്വോടേ മഹേന്ദ്രനും
തീവ്രതർജ്ജകം വജ്രം ദീപ്രമക്കൈക്കു വച്ചു
കൂപ്പിനാൻ ഗുരുപാദം; നോക്കിനാൻ സുരന്മാരെ;
തീർപ്പതിനായിക്കേറ്റം കോപ്പോടേ പുറപ്പെട്ടു
സത്യലോകവും പുക്കു ഹൃദ്യമാം സഭാമദ്ധ്യേ
സുസ്ഥിതം പത്മാസനം ഭക്ത്യാ ചെന്നുപാസിച്ചു.
"ഇന്ദ്രാദികളേ! നിങ്ങൾക്കിന്നഹോ സൌഖ്യമല്ലീ
യെന്നുകേട്ടുണർത്തിച്ചാനിന്ദ്രനും ബ്രഹ്മനോടേ.
"സമ്പ്രതി ~~സൌഖ്യം~~ തന്നേ; കിം പരമുണർത്തിപ്പൂ?
തമ്പുരാൻ നീതാനേകനമ്പരാം ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം.
ഷദ്മമാരുണർത്തിപ്പൂ പത്മജ! ഭവാനോടു?
അല്പമല്ലൊരുതാപമിപ്പോഴുണ്ടതു കേൾക്ക.
മാലിയന്നെങ്ങൾ ചെന്നു ശൂലിതൻപാദംപുക്കാൽ
പാലകനല്ലോ മുന്നം ബാലശമതിചൂഢൻ;
നീലകന്ധരൻ പരൻ കാലകാലനങ്ങിപ്പോൾ
നാളനേകംനാളായി പാളയം വേറേ പുക്കാൻ.
ആരെയും വേണ്ടാ തനിക്കാരോടും കോപമില്ല;
ധീരമൈത്രിയും ചിത്തം നീരസം ലോകതന്ത്രേ.
കാരുണികത്വം മുനിമാരിലേ കാണ്മാനുള്ളൂ;
താരണികഴൽ കാൺമാനാരുമാളല്ല ഞങ്ങൾ.

ശോകമിന്നാക്കുമില്ല ലോകവാസികൾക്കിനി-
ശ്ശോകമേകദാ വന്നാൽ നാകനാഥന്റെ ദോഷം.
ആകുലം മറെറാന്നില്ലാ; ലോകമിങ്ങനേ നില്ലാ;
നീ കനിഞ്ഞരുളണം ലോകരക്ഷോപായത്തെ."

ആവലാതികളേവമാവതങ്ങുണർത്തിന
ദേവരാജനെക്കരുണാവലോകനം കൊണ്ടു
പാവനംചെയ്തു ബ്രഹ്മദേവനൊന്നരുൾചെയ്തു:
"ജീവശിഷ്യരേ! നിങ്ങൾ ജീവത ചിര"മെന്നു.
ഖിന്നത തീർത്തു സുഖമുന്നതം വരുമാറ-
ക്കണ്ണുകളെട്ടുംകൊണ്ടു വിണ്ണവരെയും നോക്കി
കണ്ണടച്ചൊന്നങ്ങോർത്തു പിന്നെയൊന്നരുൾചെയ്തു.
"വന്നതുനന്നായ് നിങ്ങളൊന്നറിയണമിതിൽ.
ചൊന്നതു മറെറാന്നല്ല; ഖിന്നതയുണ്ടാകേണ്ടാ;
നന്നായ നിമിത്തങ്ങളന്നിയേ കാണ്മാനില്ല;
ചന്ദ്രശേഖരപ്രിയാ സുന്ദരീ സതീദേവി-
തന്നുടേ പിതാ മമ നന്ദനനായ ദക്ഷൻ
ഉന്നതശിവദ്വേഷി മുന്നമേ ചെയ്ത കർമ്മം
നിന്ദിതമതിൻഫലമിന്നവനൊട്ടൊടുങ്ങീല.
നാഥനാരുലകിനെന്നേതുമേ നിനയാതെ
പാപനാമ്പലാൽ പ്രജാപാലകനപ-
രാധവാനായ നീചനേതുനാൾ വരും സുഖം?
താതനോടാക്കൊല്ലാ ശാസനമെന്നുകണ്ടു
കാതരാക്ഷിയാം സതി ചെയ്തതിനില്ല കുററം;
പാതകഭീയാ പതിപാദപങ്കജേ ചേർന്നു.
നാരദഗിരാ ശൂലധാരിയക്കഥകേട്ടു
വീരഭദ്രനേ വിട്ടു; സാരസമെന്തു ചൊല്‌വൂ;
ധാരണ നിങ്ങൾക്കില്ലേ ദാരുണഭൂതവൃന്ദ-
ഘോരത കേട്ടും കണ്ടും ഭീരുതയുണ്ടായതും.?
ഓടിവന്നെല്ലാരുമെന്നോടതുപറഞ്ഞതും
പീഡയാ നിങ്ങളോടുകൂടേ ഞാൻ പുറപ്പെട്ടു
തേടിച്ചെന്നീഡിച്ചീശനാടോപം *വാടിച്ചതു-
മാടിന്റെ താടി ഭൃഗു മോടുക്കു മേടിച്ചതും;
മിത്രനേത്രത്താൽ ഭഗനിത്രനാൾ കാണുന്നതും;

* 'പാടിച്ചതും' (പാഠാന്തരം.)

വക്ത്രവും പൊത്തിപ്പൃഷ്ഠാ സത്രപം മേവുന്നതും;
ഒട്ടൊഴിയാതെ പാർത്താൽ കഷ്ടമക്കർമ്മദോഷം,
നഷ്ടമായ്വന്നില്ലതിൽശിഷ്ടമിന്നനുഭവം.
മാരിതനായ ദക്ഷൻ ജീവിതനായി; പിന്നെ-
പ്പൂരിതമായി യാഗം നേരിനു തക്കവണ്ണം.
ദാരിതം പാപദാരുവേരിതെന്നോരാതെപോയ്;
ഗൌരിതൻവിരഹത്താൽപ്പാരിടമനാഥമായ്.
ഓതുവനുപായം ഞാനാദിതേയരേ! നിങ്ങൾ
ചെയ്തുകൊള്ളണം ലോകമാതാവിൻ പാദാർച്ചനം.
മാധവസഹോദരി മാതാവായതു മമ
ഭൂതനായകപ്രിയ പ്രീതയായ് വരുമെന്നാൽ.
സാദരമുടൻ ദേവി ഭൂധരസുതയായി-
ച്ചെയ്തീടുമവതാരമാധിപോമന്നു പാരിൽ.
നാഥനോടവൾചേർന്നാലേതുമില്ലാർക്കും ഭയം;
ഭൂതനാഥനോടവൾ പാതിമെയ് വാങ്ങിക്കൊള്ളും.
പൂതബാണനിൽ പ്രീതചേതനനായിപ്പാര-
മാദരിച്ചീടും രതിചാതുരീവിധികളെ.
പിച്ചകബാണനിന്നു വാച്ചോരാധികൾ വീളു-
മുജ്ജ്വലരസമേറ്റമുജ്ജ്വലമെന്നും വരും.
ഹൃജ്ജ്വരം നീക്ക! നിങ്ങൾ നിർജ്ജരന്മാരേ! നിത്യ-
മർച്ചനം ചെയ്തീടുവിൻ വിശ്വമാതാവിൻ പദം.
വിദ്യയല്ലയോ ദേവീനൽച്ചരിതങ്ങളോർത്താൽ
പച്ചയാമുണങ്ങിയതുച്ചമാം കഴിഞ്ഞതും;
കച്ചതും മധുരമാ;മുച്ചയാം നിശീഥവും;
തച്ചു തിന്നുന്ന മൃഗം നിശ്ചയം സഹായമാം;
കച്ചരം പടച്ചരം വച്ചരമറച്ചുടൻ
ദുശ്ചരം ചൊറി ചുണങ്ങച്ചിരങ്ങിത്യാദിയാൽ;
പിച്ചയേറ്റുണ്ണുന്നവനർച്ച്യനാമെല്ലാരാലും;
വിശ്വസിപ്പവർക്കമ്മ നിശ്ചയം കല്പവല്ലി.”

ചതുരാനനൻചൊന്ന മധുരാലാപമേവ
മസുരവിരോധിനാം വിധുരഭാവംപോക്കി.
അമരാവതീപതി കമലാസനനോടു
വിമലമുപദേശം സകലം വീണ്ടുംപോന്നു.

അമൃതാശനപതി സുമതി ശചീപതി
ക്രമമേദുരഭക്ത്യാ സമുപാസിച്ചു ദേവീം.
സമയാ മന്ദാകിനീമമലേ മണിഗൃഹേ
മതിമാൻ ചിന്താമണിപ്രതിമാം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു,
സുരഭിയുടെപാൽകൊണ്ടഭിഷേചനംചെയ്തു;
സുരഭിദ്ധ്രുപദീപാദ്യുപഹാരങ്ങളും നല്കി;
വലവൈരിക്കു ചെയ്തു പലതും പരികർമ്മം;
കുലിശായുധൻ സുധാകലശം നിവേദിച്ചു.
സുരവീരന്മാർ നാലുപുറവും തൊഴുതിരു-
ന്നിരവുപകൽചെയ്തു നിരവേ പുഷ്പാഞ്ജലിം.
ഭജിക്ക സുഖമെന്നു രുചിക്കായവർമനം;
വശക്കേടുപോയ് വാനിൽ വസിക്കും മരങ്ങൾക്കും
അശക്യമായഭാരം ത്യജിക്കായ് വന്നു പാട്ടി-
ലമർത്ത്യനാരിമാർക്കും പ്രവൃത്തിയതൊന്നായി.
അടിച്ചുതളി ചിലർ; പടിച്ചു പാടി ഗീതം;
നടിച്ചു നാട്യം ചിലർ; മടിച്ചീലാരുമൊന്നും;
നിരംഗന്ധർവ്വമുഖ്യരസ്സുവാദിതവേണു-
മദ്ദളവാദ്യഘോഷം പത്തുദിക്കിലും ചെന്നു.
ഇത്തരം കോലാഹലം വിസ്തരമെന്നോ വേണ്ടു;
വൃത്രവൈരിക്കു നിത്യമുത്സവം മറ്റൊന്നില്ല.
ഭക്തിവന്നുദിച്ചതിൽ ശക്തിയും വന്നു; നന്നാ-
യുൾത്തെളിവോടേ വാഴ്ത്തി നിത്യവും നതിചെയ്തു.
വരദേ! നിരുപമചരിതേ! മഹേശ്വരി!
പെരിയദുഃഖോർണ്ണവകര കാരുണ്യമമ്മേ!
പരമശിവപ്രിയേ! ഹര മേ ദുരിതം നീ
ചിരമെങ്ങളെപ്പാലിച്ചരുളു കാമപ്രദേ!
പതിചെയ്യതിന്നതിചതുരേ! തായേ! ജഗ-
ത്ത്രിതയോദയസ്ഥിതിക്ഷയകാരിണി! മായേ!
മധുകൈടഭാസുരമഥനപ്രരോചിതേ!
മദനവധൂമധുമദവൈഭവപ്രദേ!
മഹിഷനിഷ്പേഷണേ! നിഹതധൂമ്രേക്ഷണേ!
മഹിഷാസനപുരപ്രഹിതചണ്ഡമുണ്ഡേ!
രുധിരബീജവൃജപലിരാനലജ്വാലേ!

നഖരായുധാസനേ! മുഖരശരാസനേ!
അതുലമഹാരാവകൃതകാരനേകധാ
ഭിദുരീകൃതാകൃതേ! ബധിരീകൃതശ്രുതേ!
നിലിമ്പവിരോധിനാം ബലം ബാധിതും യുധി
വിളംബാസഹമതേ! നിതംബാലസഗതേ!
കളംബനിപാതിതനിസുംഭാസുരവരേ!
ന സംഭാവിതാ പുരാ ത്വദംബാധുനാ പരാ.
സംഭൃതാടോപം യുധി സ്തംഭിതഭുജസ്തംഭ
സുംഭദാനവം ഹത്വാ പാലിതസുഖലോകേ!
കിന്നു നരൈരൗദാസീന്യം സാമ്പ്രതി തമ്പുരാട്ടി!
ത്ര്യംബകേ! ശരണ്യേ! നീ നമ്മെയെന്തേ രക്ഷിപ്പാൻ?
ചിന്മയി! ശിശുക്കളോടമ്മമാരിവണ്ണം ചെയ്യുമോ
നന്മയല്ലെന്നോരാഞ്ഞാൽ ധർമ്മമല്ലാദയാലോ
പന്നഗവിഭൂഷണനന്ദനഹങ്കാരാദിൽ
നിന്നുടൽകാണാഞ്ഞതിഖിന്നനായ് മരുവുന്നു.
നിർണ്ണയമപർണ്ണേ! നീ മേ നമഃ പന്നിരിയാഞ്ഞൊ-
ലിന്ദുമൗലിധരൻ മറ്റില്ലൊന്നിലും കുതൂഹലം.
വിശ്വമോഹനവിദ്യ വച്ച മന്മഥനിന്നു
നിർജ്ജനേ ശിവലിംഗമർച്ചനം ചെയ്തീടുന്നു.
ഈയുലകിങ്കൽവന്നു നീയവതരിയാഞ്ഞാൽ
പോയി കേളിന്നേ ലോകനായികേ! ലോകസ്ഥിതി.
നാമഗതികളീശകാമിനി! ഞങ്ങൾക്കിനി
സ്വാമിനി! നിന്നെയ്കാണാഞ്ഞാമയാവികൾ ഞങ്ങൾ.
ഒരിടത്തൊരുതരു മുരടുപോയാൽ നില്ലാ;
ചുവടില്ലെന്നാൽ മണി തലമായണിയാമോ?
ഭുവനമശേഷവുമവിടും നീയില്ലെന്നാ-
ലെവനുള്ളിതു സത്യം നവനമിതോ തവ?
വഴികാണാതെ ഞങ്ങളുഴലാതെ കുഴൽപ്പക്കാർ
പിഴകൾ മുന്നെ ചെയ്തതൊഴികാക്കണം ദേവി!
ഒഴുകീടുന്ന കൃപ ചൊരിയും കടാക്ഷത്താൽ
കഴുകി ദോഷങ്ങളകി വഴിയിൽ കൂട്ടീടുക.
സാധകജനം വിശ്വസമുദ്രനടുവിന്നു
സമുദ്ധരണംചെയ്വാൻ സമർത്ഥേ! ജയജയ!

പുമർത്ഥചതുഷ്ടയനിമിത്തമേ തേ! ജയ
സമസ്തേശ്വരി! ജയ നമസ്തേ നമോസ്തു തേ!
ഇത്തരം പുരുഹൂതനതിഭക്തിയോടേ
ശക്തിപൂജനസ്തുതിസക്തനായിരിക്കുമ്പോൾ
മദ്ദളമൃദംഗാദിശബ്ദമേളിതഗീത-
നൃത്തകോലാഹലങ്ങൾ നിറയുന്ന നേരത്തിങ്കൽ
മത്തകോകിലാലാപമത്തൽപൂണ്ടൊട്ടുമാറു
നിസ്തുലമാധുര്യമായ് സുസ്വരവർണ്ണപദ-
വ്യക്തതകൊണ്ടുമതിഹൃദ്യതകൊണ്ടും മനോ
മുത്തുവന്നെല്ലാരും തത്ര കേൾക്കായി വാക്യം
"അദിതിസുത! ഗുണവിതതിനികേതനമേ!
ഭവതു ത[illegible]സ്വസ്തി, ശതമഖ!
മഥിതദിതിസുത! മതമായിതേ!
മയി തേ ഭക്തികണ്ടിതിനാൽ പ്രസാദിച്ചേൻ.
ഉദിതസ്തുതികൾക്കു വിദിതം മനോരഥം;
തദിദം മഹാരസം യദിദം ഭവോചിതം;
ഹിമവൽസുതയായി ക്രമവർദ്ധിതയായി
സമവർത്ത്യരികഞ്ഞാൻ പ്രമദാമദംകെട്ടി
ശ്രമവർജ്ജിതയായിസ്സമവസ്ഥിതയായി
മദനസ്ഥിതിഹരമഹിമാ വരുത്തുവൻ.
അത്രയുമല്ല നിന്നാലുക്തമിസ്തവമെനി-
ക്കെത്രയും പ്രിയം ഹൃദി; തൃപ്തിയില്ലിതു കേട്ടാൽ
വത്സ! വാസവ! ഞാനാം വത്സല നിന്നിൽപ്പാരം
തൽസ്വയംവരത്തിന്നിതോന്നുത്സവം ചെയ്യേണ്ടു മമ.
അസുരിയല്ലിന്നു ഞാൻ ചത്തുരങ്ങാണ്ടിന്നാളിൽ
പത്യുരനുസരയാവാൻ സത്യമിന്നൊരുമ്പെട്ടേൻ.
വസ്തുതയെല്ലാം ചൊന്നേൻ; ബുദ്ധിമാനല്ലോ നീയു-
മസ്തു തേ വാസ്തോഷ്പതേ! സാദ്ധ്വി വിസ്തീർണ്ണകീർത്തേ!
അമിതരസം വാക്യമശരീരമായവ-
മമരാധിപൻതാനമമരന്മാരും കേട്ടു.
"കിമഹോ കർണ്ണേ വീണാനാമൃതോ പരിചിതം?
സ്വരതാനക്രമാത്തൽപ്രമിതം ഭണിതമോ?
മുദിതാ നമ്മിൽ ദേവി; ഗദിതം തയൈവേദം;

കഥിതം ധാതാവിനാൽ വിതഥമായീടുമോ?
ഇയതാ വന്നു സുഖം നിയതമെന്നാകിലും
ക്രിയ താൻ കാണ്മൊളവും ക്രിയതാം ദേവീപൂജാ."
എന്നെല്ലാം നിനച്ചുറച്ചിന്ദ്രാദിസുരന്മാരു-
മുന്നതാനന്ദം ഭക്ത്യാ പിന്നെയും ചെയ്തു സേവ.
നാകഭോഗങ്ങളെല്ലാമാകവേ ദേവിക്കാക്കി-
പ്പാകശാസനൻ പാരിലേകശാസനം വാണു.

വിണ്ണവർസേവകണ്ടു തിണ്ണമാനന്ദംപൂണ്ടു
ചണ്ഡിക ജനിപ്പതിന്നൊന്നങ്ങു മുതിർന്നുടൻ
കണ്ണടച്ചിരുന്നുള്ളമിന്ദുചൂഡന്റെ മുന്നിൽ
കന്യകാവേഷംപൂണ്ടു നിന്നാളങ്ങൊരുദിനം.
സുന്ദരകായകാന്തികന്ദളംചെന്നുചേർന്നു
കണ്ണിണയുണർത്തുമാറെന്നുറച്ചുണർന്നപ്പോൾ
ഒന്നങ്ങു കുളുർത്തുള്ളം മന്ദമസ്സമാധിയിൽ
നിന്നിറങ്ങിച്ചു ചിത്തം കണ്ണുകൾകൊണ്ടു സുഖം
മുന്നിലേ വിനീതയായ് വന്ദിച്ചു മന്ദാക്ഷിണി
കന്നൽനേർമിഴിയായ കന്യകതന്നെക്കണ്ടു
നിർണ്ണയമിയം പ്രിയാ സുന്ദരി ദാക്ഷായണി
നിന്നതെന്നിന്ദുമൌലിക്കന്നേരമുള്ളിൽത്തോന്നി.

"വന്നതാരാരോമലേ! നിന്നതെന്തെടോ! ദൂരേ
നിന്നുടൽ കാണാഞ്ഞെന്റെ കണ്ണുകൾക്കെത്ര ഖേദം!"
എന്നതുകേട്ടു ലജ്ജവന്നതും നീക്കി വന്ദി-
ച്ചൊന്നുണർത്തിനാൾ ദേവി മന്ദഹാസവും തൂകി.
"ചന്ദ്രശേഖര! ഭക്തനാഥന്ന; നിൻപാദദ്വയം
മന്ദിരമെനിക്കെന്നാലൊന്നിരക്കുന്നേനിന്നു.
നിന്ദകൾ കേൾക്കിൽ നിന്നുള്ളെന്നുടെ പിതാവിനു
വന്നകപ്പെട്ടതെല്ലാമിന്നഹംകൃതിമൂലം.
പന്നഗാഭരണ! കേളെന്തുപറഞ്ഞിട്ടു?
ഛിന്നകണ്ഠനായവൻ പിന്നെജ്ജീവിതനായി.
മംഗളാകൃതേ! ശിവ! ശങ്കര! കൃപാങ്കുര-
മെങ്കലുണ്ടെന്നു വന്നു; സങ്കടം തീർന്നു പാരിൽ.
നിൻവശേ നില്പൂണം ഞാനെന്നുവശേ മറ്റെല്ലാരു-
മെന്നതു ബോധിക്കണം വന്നിതു; പോരുമിനി.

എന്തൊരുകുറേ പിറന്നാന്തകാന്തക! നിന്നെ
സ്സന്തതം സേവിക്കാറാകയെന്നരുൾചെയ്തീടണം.
സ്വാതന്ത്ര്യമെനിക്കുണ്ടാകയാൽ സ്നേഹത്തിനാൽ
ഭീതം താവകചിത്തം പൂതം തേ കൃപയാലെ.
ജാതം കേവലമെനിക്കാതങ്ക,മേതെങ്കിലും
പാദങ്ങൾ ശുശ്രൂഷിപ്പാൻ നീ തരികനുജ്ഞയെ.
തന്നിലെന്നാകിൽച്ചൊല്ലാം വന്നീടുമനർത്ഥവും
നന്ദീശപ്രിയ! നിനക്കൊന്നാവുമില്ല ഖേദം.
എന്നെയും നിന്നെയും നീയൊക്ഷണമനു നിനച്ചീടും;
പിന്നെയാരുള്ളു ലോകേ; വന്നീടും പ്രളയവും.
ഒന്നൊഴിയാതെ ചൊന്നേനെന്നാഴലെല്ലാമിപ്പോൾ;
നിന്നഭിമതം മമ സന്ദേഹമില്ല കേൾപ്പാൻ."
ഈവണ്ണം ദേവീഗിരം ദേവദേവേശൻ കേട്ടു
താത്പര്യമുൾക്കൊണ്ടുടൻ പ്രീതിയോടരുൾചെയ്തു.
"ഭഗവതേ നമ്മെപ്പതിദേവതേ! ഹിമഗിരി,
ദേവതാമൂർത്തി, മേനാദേവിതൻ പ്രിയതമൻ.
ആഗ്രഹമവർക്കുണ്ടു കേൾക്ക നീ പുത്രിയാവാൻ
കാൽക്ഷണംപോലും വൃഥാ പോക്കരുതിനിയെന്നാൽ.
ആക്കമോടവർക്കിനി യോഗ്യയാം കുമാരിയായ്
ശീഘ്രം നീ ജനിക്കണം മാർഗ്ഗമിന്നതു നല്ലു.
ഇക്കഥയിപ്പോളാരും കേൾക്കയും വേണ്ടാതാനും;
സാക്ഷാൽഞാൻ നിന്മെയ് കണ്ടാലോർക്കുമച്ചൊന്നതെല്ലാം.
എങ്കിലങ്ങനേയെന്നു തങ്ങളിൽ പറഞ്ഞൊത്തു
പുംഗവാസനൻ സർവ്വമംഗലാദേവിതാനും
സ്പർശനാദികൾ പുനർദ്ദർശനത്തിനുമെന്നു
ദർശനംവച്ചു താപകർശനം ലഭിച്ചവർ
പിരിഞ്ഞ വൃത്തമേതുമറിഞ്ഞീലാരുമതു
വിരിഞ്ചവിരചിതപ്രപഞ്ചസാക്ഷികളിൽ.
അക്കാലം ചിൽക്കാതലിൻ തൃക്കാൽവിന്യാസംകൊണ്ടു
സൽകാരയോഗ്യൻ മഹാഭാഗ്യവാൻ ഹിമഗിരി
ആചന്ദ്രതാരം മേലിലാശയേ തനിക്കൊരു
ലേശവും ക്ലേശാങ്കുരമേശരുതെന്നു നിത്യം
ആശയുണ്ടാകുന്നതുമീശങ്കൽ സമർപ്പിച്ചു

പൂജിച്ചു ഭൂതേശനേ മേനയാ സാകം വാണു;
സ്ഥാവരരാജനിവൻ; ദേവതകളിലേകൻ;
ദേവരാജനു സമൻ; ധീവരഗുണഭൂമി;
ശ്രീപതി, ശിവഭക്തിദീപദീപിതചിത്തൻ
ശേവധിപതിക്കാപ്തൻ, പാവനാചാരവൃത്തൻ,
ബ്രഹ്മവാത്സല്യശുദ്ധൻ, സമ്മതതപോവൃദ്ധൻ,
ജിഹ്മവാഗ്ഭേദ*ബുദ്ധനമ്മഹേശ്വരഭക്തൻ.
വാഴ്വാരാതേ സുഖം വാഴ്വാനവനുള്ള-
ളോഷധീസാരാകരമോഷധിപ്രസ്ഥം പുരം.
ദ്വേഷമാത്സര്യാസൂയാദോഷവർജ്ജിത—രം
പൂഷഭാസുരമണിദീപിതാന്തരധ്വാന്തം.
അമരാവതി സഖി, മധുരായോദ്ധ്യാ ചേദ്യാ
വിതരാസ്തച്ചേടികൾ; നിതരാം നന്നപ്പുരി.
ഉദരേ വാഴുന്നവരജരാമരർ; തേഷാം
മുദിരമാർഗ്ഗം പാർശ്വേ നദരാജനും പാർശ്വേ.
സുതരാം ദൂരാനന്ദമസുരാദികൾക്കതെ-
ന്നിതരൊന്നിരിക്കട്ടേ; കഥയാമ്യഹം കഥാം.
മാനനീയോരുഗുണൻ സാനുമാനൊരുദിനം
ഭാനുമാനുദിക്കുമ്പോൾ സ്നാനസംഭ്രമവശാൽ
മാനസം സരോവരം മീനസംഘട്ടോജ്ജ്വലൽ-
ഫേനസംഭിന്നവീചിമീനസംധീനപ്രവൃദ്ധി-
നാനസഞ്ചാരിഹംസ സ്ഥാനസഞ്ചാര മുഗ്ദ്ധ-
സ്ഥാനസംപ്രദർശനമാനസല്ലാപപാരം
ഘ്രാണസമ്പുടദ്വന്ദ്വപ്രീണനഗന്ധവാഹ-
ദാനസമ്മാനകരം മാനസദോഷഹരം
മേനാവല്ലഭൻ പ്രാപിച്ചുനാതിരേകഹീനം
പീനഗംഭീരപൂരം പാനകസുധാസ്വാദു-
ശീതനിർമ്മലജലം പൂതസന്മണിതീർത്ഥ-
മാതപജ്യോൽസ്നാവാതപാതപാവിതം നിത്യം
ഏനോമർഷണജപസ്നാനസപര്യാ—
ധ്യാനതർപ്പണസ്വാദ്ധ്യായാദികനിത്യകർമ്മം
ചെയ്തു സംപ്രീതനായി നൽച്ചേലസംവീതനായി-
പ്പൂതനായ് നികേതനം യാതുമാരംഭിച്ചപ്പോൾ
പഞ്ചയജ്ഞാദിപുണ്യസഞ്ചയം സ്വയം വാ കിം?

കിഞ്ചന നോക്കിനിന്നു കൊഞ്ചുന്ന മൊഴികേട്ടു.
അമ്മൊഴി തേടിച്ചെന്നു കൺമുന മനസ്സുമാ-
യുന്മനായിതം ക്ഷണം തൺമയും വന്നു ഘനം.
കല്പകവല്ലീപുഷ്പതല്പശായിതം കായ-
മത്ഭുതം കന്യാരത്നമക്ഷിഗോചരമായി.
ദൃഷ്ടികൾക്കതു സുധാവൃഷ്ടിയെന്നതു തോന്നി;
തുഷ്ടിയും പൂണ്ടു നിധികിട്ടിയപോലേ മനം.
എന്നപ്പോൾ ഹിമഗിരിമന്നനാനന്ദമന്ദം
തന്നെത്താനറിയാതെ നിന്നുപോയ് വിസ്മേരനായ
ചെന്നപ്പെൺകിടാവിനെസ്സന്നിധൌ നിന്നുകണ്ടു
കന്ദർപ്പബീജകാന്തികന്ദളവിളനിലം.

"എന്നപ്പാ! നന്നേ! നല്ലൊരുണ്ണിപ്പെണ്ണിന്റെ രൂപം
വർണ്ണിപ്പാനാരാലാവൂ? കണ്ണിപ്പോൾക്കണ്ണായി മേ.
ചന്ദ്രബിംബായുതാഭം സുന്ദരമുഖാംബുജം
കുന്ദമന്ദാരോദാരമന്ദഹാസാലംകൃതം.
ചാരുപാദങ്ങൾ കണ്ടു തീരു ഞാനുരചെയ്യാം
പാരിജാതങ്ങളെല്ലാം ക്രൂരജാതികൾ പാരിൽ.
പാരിജാതങ്ങളെന്നാൽ മേരുജാതങ്ങളെന്നാം;
മേരുജാ താനേപോയി: തീരുമെന്നാധിശേഷം.
ഭൂരിശോഭാലവാലം പാരിലേ രൂപമൂലം
താരിലേ ഗാന്ധവൈഭവം സാരലാവണ്യപൂരം.
ഭൂരിശോ ബാല്യോചിതസ്വൈരചാപലന്നേ പദേ
മാറിലാമ്മാറു ചേർപ്പാൻ പാത്രമാരൊരാൾക്കു പോൽ!
ഭൂരജോമേളമുണ്ടോ പാരമെന്നാലും കോളേ;
ഹീരശോഭയ്ക്കോ ഹാനി ഹരി! രജോരാജിമേളേ?
ദാരികാകാരാ ഭേദം ദുർല്ലഭാ ഗിരാ.-
മാരഹോ? ജാനേ കഥം താർ[illegible]?
കാ രതിശചീരംഭാമേനകോർവ്വശ്യാദികൾ?
ഭാരതീലക്ഷ്മീധാത്രിമാരിലാരെന്നോർക്കണം.
വെണ്മതിത്തെല്ലൊന്നില്ലീ നന്മലരല്ലാ മെയ്യലെ
കിമ്മുഖേ കൺമൃ,ഞ്ഞെന്നാൽ മന്മഥോ മഹേശ്വരി."

അദ്രിരാജന്യൻ ധന്യൻ ചിദ്രസായനം പിബൻ
ക്ഷുദ്രസംസാരഭദ്രനിദ്രയും കളഞ്ഞേവം

ഹൃദ്യജാദരിദ്രാണൻ മുദ്രനദരിദ്രാണൻ,
രുദ്രകാമിനീമറിഞ്ഞുദ്രസം കൂപ്പി വാഴ്ത്തി.
"കുമ്മ ദേഹ നമസ്കാരമംബ! ദേഹ! പ്രസീദ മേ,
സംഭവേഹവാകിലോകസ്തംഭഹേതവേ തുഭ്യം.
നിമ്മദേ! നിത്യോന്നതേ! ശമ്മദേ! ശോണാധരേ!
ധമ്മദേവതേ! കംബുകന്ധരേ! ശയേ! ജയ.
പാരിൽ നീളെയും വ്യാപ്താ പാലിൽ നെയ്പോലെ പാ-
നീലരത്നാഭാ ദീപ്തയാ ബാലികാരൂപം പ്രാപ്താ. ത്താൽ
ഭൂലതാസൃഷ്ടലോകപാലനത്തിനോ ചൊൽ നീ
നീലലോഹിതവാമേ! കാലമോ ലീലായിതേ?
പാലമോ ഭവാൻവേ കോലമിക്കാണായതും?
ശീലമോ നിൻചില്ലികളെ പാലനം ജഗത്തിന്റെ?
തൽകാലോചിതയുക്തിതക്കാലോചിതം വേദം
ദർഗ്ഗലാളിതം തവ തൃക്കാലോ തിരവതും?
അക്കാദിപ്രിയമാണം ദിക്കാലനിവേദനം
സൽക്കാരപൂർവ്വം തദയാ ദൃക്കാലോ നിയോജിതം?
തൃക്കാലോടണവതോ തിക്കാലാവതല്ല മേ;
ദുഃഖാലാവതു കേണെൻ; വൈകാ ലോചനമൊന്നു.
ദുർഗ്ഗേ! ദുർഗ്ഗദൈത്യവർഗ്ഗവിച്ഛേദദക്ഷേ!
മൽഗേഹം പാഹി ഭദ്രേ! മുൽഗരഭുക്ലോദഗ്രേ!
അംബികേ! മമ ഹൃദി ചിന്മയമിദം രൂപ-
മുന്മിഷേദനാരതം കന്മഷവിശേഷഷധം
ധൌമ്യനാരദാദീനാം ബ്രാഹ്മണദേവർഷീണാം
ചാമ്മണം കൺകൊണ്ടാകിൽ കാണ്മാനം കിട്ടാ നിന്നെ.
വാങ്മനസാതിഭ്രമിം തവാം മനീഷികൾ ചൊല്ലു;
ഞാൻ മഹാജാഡ്മനിന്നു കാണ്മതിന്നാളാകുന്നു.
ആണ്മയെന്നമ്മേ കിം മേ? കാണ്മനോ? മൌഢ്യം ദൃഢം;
തീമ്മ കേളെഞനോ യാചേ; മാം മഹേശപ്രി! പാഹി!
പ്രാക്ശുദ്ധം മനോ; മമ വാക്ശുദ്ധിയിപ്പോൾ വന്നു;
ദ്രാക് ശാധി ദേഹശുദ്ധിപ്പെട്ടിലേ ദാക്ഷിണ്യദയാനിധേ!"
ഇപ്രകാരത്തിലോരോന്നരുൾ പ്രകാശേന ചൊല്ലി-
ത്തൽപ്പദേ വീണു തൊഴുതല്പകാലം നില്ക്കുമ്പോൾ
നില്ലൊരു ഗിരീന്ദ്രനോടപ്പോഴുതരുൾചെയ്താ-

ളുൽപലദളശ്യാമാ ചിൽപരിവൃഢമ്മരാമാ.
“സജ്ജനശിരോമണേ! നിർജ്ജനവനേ കിട-
ന്നിജ്ജനം മുഷിയുന്നു; വർജ്ജനം ചെയ്യായ്ക നീ.
മച്ചരിതങ്ങൾ ചൊല്ലാം, മച്ഛനില്ലമ്മയില്ല;
മിത്രമില്ലൊരു ബന്ധു; പശ്യ ഞാനേകാകിനി.
അർച്ചിതൻ പിശാചകനാമച്യുതേശാനപ്രിയ-
നച്ഛനായതു ഭവാനിജ്ജനത്തിനെന്നോർക്ക.
സത്യമെന്നമ്മ നിന്റെ പത്നിയാം മേനാദേവി;
ന്യസ്യ മാമങ്കോത്സംഗേ കൃത്യങ്ങളെല്ലാം ചെയ്ക.”
ശാശ്വതി ഭഗവതി ചൊല്ലിവച്ചൊരു വാചാ
വാച്ചൊരു തപത്തിന്റെ കാഴ്ചപോയ് രാജാവിനും.
ചേച്ഛയോടെടുത്തുകൊണ്ടാശ്വസിപ്പിച്ചു കൊഞ്ചി
മാർജ്ജയൻ മുഖേ! ചേർത്തു വീഴ്ച വാരാതെ മാറിൽ
ഊർജ്ജിതാനന്ദവേഗമ്പൂർച്ഛയാ വേഗം പോന്നു
ധൂർജ്ജടിഭക്തൻ ഭാര്യാസമീപേ ച ഭദ്രപ്പൊഴേ കാണ്മാൻ.
“പ്രേയസി! പിതൃകന്യേ! നീയതിദയാഹീനാ;
പ്രീയസേ മറ്റോരോന്നിൽ; പായിതാ നേയം കുചൈവ.
തന്നുടേ ചെറുപൈതൽ കണ്ണുനീർ തൂകിത്തൂകി
നെണ്ണിനെണ്ണിക്കൊണ്ടഗ്രേ തിണ്ണമാക്രന്ദിക്കുമ്പോൾ
വന്നെടുത്തങ്കേ ചേർത്തു സ്തന്യമൂട്ടാനവുമ്മണി-
യന്യതോ നോക്കും വാക്കും നന്നുനന്നാരംഭവും!”
ഇങ്ങനേ പൂരത്തുന്നോ തിങ്ങുമുൾക്കോപ-
ജംഗമേതരരാജൻ ഭംഗുരഭ്രുകുടിയായ്
അങ്ങു ചെന്നണയുമ്പോൾ “എങ്ങുയെൻ കാവിങ്ങുവാ-
യിങ്ങു കാണട്ടെ”യെന്നാളംഗനാശിരോമണി.
ഓടിച്ചെന്നുദ്ധാരസം മേടിച്ചു മേനാദേവി
ഗാഢം നാലഞ്ചു പുല്കി മാടഞ്ചും മുല നൽകി.
കൈതവപ്പൈതലപ്പോൾ പ്രീതിഗദ്ഗദരോദം
മാതുരാനനം നോക്കിച്ചെയ്തു തൽസ്തന്യപാനം.
കണ്ടിരിക്കവേ താതൻ കന്യകാമണിയപ്പോൾ
കണ്ണുമക്കൈയും രണ്ടായ്ക്കാണായി ദിഗംബരാ-
വിണ്ണിൽ നിന്നപ്പോൾ വീണു തിണ്ണമായ് പുഷ്പവൃഷ്ടി
കണ്ണിൽ പൂമ്പൊടി പാറി; പെണ്ണിനും കണ്ണീർ വന്നു

ശംഖമദ്ദളനാദം മംഗളമാശീർവാദം
തുംഗസംഗീതമേളമംഗനോലൂലുധ്വനി.
അപ്സരോലാസ്യം ദിവി; ഝർഝരവാദ്യം ഭുവി;
നിർജ്ജരോപാസ്തി ദിവി; ഗർജ്ജിതവ്യാപ്തി ഭുവി;
ഉദ്ധതനാട്യം ദിവി; പുസ്തകവാച്യം ഭുവി;
താനദാനാദി ദിവി; ദാനമാനാദി ഭുവി;
ഭാനുമാനേകൻ ദിവി; സാനുമാനേകൻ ഭുവി;
ചന്ദ്രികാപൂർത്തി ദിവി; ചണ്ഡികാമൂർത്തി ഭുവി;
താപസഗോഷ്ഠി ദിവി; താപസന്മാർഷ്ടി ഭുവി;
ദേവയാനാളി ദിവി; സേവകപാളി ഭുവി;
അംബികാജന്മോത്സവസൽ[illegible]കോലാഹലം
മന്മഹാഭോഗീന്ദ്രനാമുണ്മയോടോതീടാമോ?

അന്നഹോ ഗിരിഗേഹേ ചെന്നവർക്കെല്ലാം കാണായ്-
വന്നിതാകാശ[illegible] പൊൻനിറം മിന്നൽ പോലെ.
പന്നഗരിപു സുഖം വന്നിറങ്ങുന്നനേരം
മന്ദരസഖൻ മുദാ ചെന്നെതിരേല്ക്കുന്നതും;
സന്നിധൌ നാരായണനണ്ണവകാഞ്ചിയോടു-
ഗിന്ദിരാദേവിയോടും വന്നകംപൂകുന്നതും.
ബ്രഹ്മാവിങ്ങെഴുന്നള്ളി നിർമ്മായം ഗിരീന്ദ്രനാ
ലുന്മേഷത്തോടു ബഹുധർമ്മസംപ്രശ്നോത്തര
സമ്മാനനമ്മാലാപസമ്മോദസമ്മേളന,-
മുല്ലാസബ്രഹ്മാനന്ദനിർമ്മാണമംബാലബ്ധം.
"ദിക്പാലന്മാരെല്ലാം ചെററിപ്പാലേ [illegible]ന്നീട്ടവി-
നിപ്പോഴം നല്ലവസരം; നില്പാനാമെനാകിലോ.
മൽബാല! മൈനാകമേ! മുൽപ്പാടേ ചെല്ലങ്ങു നീ-
യഭ്യാശേ സഭ്യന്മാരെയൊപ്പമങ്ങിരുത്തുക.
ഇപ്രായം സൽകർമ്മസു തപ്പാതേ നടക്കണം;
ദർപ്പാദി തടുക്കണം; സത്ഭാവമെടുക്കണം.
ഉൽപാതങ്ങളും ബഹുകല്പാന്തങ്ങളും കണ്ടേ-
നസംപ്രീതിപൂണ്ടേ;നിന്നെന്തുസംഭ്രാന്തിക്കൊരുമൂലം?"
ഇത്യാദി സുതനോടു കൃത്യാദി പറകയും
തത്ത്യാഗം പടിയാഞ്ഞൊട്ടുദ്യോഗാൽ നടക്കയും.
"നിരൃതിയമാനിലവരുണന്മാരേ കനി-

ഞ്ഞരുളേണമേ,യിരുന്നാളേണമേ സുഖം.
സുരന്മാർപരിവൃഢൻ വരുന്നാകിലോ കാണാം;
പരന്ന സഭയിൽ നാമിരുന്നാലല്ലോ സുഖം.
ജ്വലന! ഭവാനിനിപ്പലനാൾ പിരിയൊല്ലാ;
നിലവും നിന്റേതു കേൾ കുലവും കുബേര! മേ;
ഗിരീശ! കൈതൊഴുന്നേൻ ഞാൻ ക്ലേശാദി കളക നീ-
യാശാധിപതിക്കോ ഞാനാചാരം പഠിക്കേണ്ടൂ.
കോശാനാം കനകമെനിക്കുള്ളെങ്കിൽ ക്ലേശമില്ല:
നാശമില്ലാത്ത സമ്പത്താശയത്തുഷ്ടിയല്ലോ.”
ഇങ്ങനെ യഥോചിതം സംഭാഷണമാനങ്ങ-
ളെങ്ങുമേ; രസഭംഗസംഗതിയാർക്കുണ്ടാവൂ
ചിൽപതിശക്തിയെന്ന കല്പകവല്ലി വന്നി-
ട്ടുത്ഭവിച്ചതിൽ സുഖമല്പമല്ലോർത്താക.
താനാകുംവണ്ണമെല്ലാം മൈനാകകുമാരനും
മാനിച്ചാനെല്ലാരെയും പ്രീണിച്ചു സൌജന്യത്താൽ:
“മലയ! മഹേന്ദ്രമേ! വലിയ ചിത്രകൂട!
വിളയാടുക; വൃഥാ കളയായ്കെടോ കാലം;
നിലയാർക്കുറപ്പേറും? തലയാർക്കേറെ പൊക്കം?
തെളിക കൂനാ പെറവു; തെളിക കണിക *നീ;
വെളിവെന്തേറെവന്നതളികേ കഞ്ചണപ്രിയ!
കളികാണ്മൻ! കൈലാസമേ! തെളികേ വരിക നീ;
~~[illegible]~~ കളിയും വേണ്ടാ വൃഥാ:
പലരുമിതിൽപ്പുറം പ്രായമുള്ളവർ ഞങ്ങൾ.
ചാരുവാം കാന്തിപൂണ്ടിങ്ങാരുവാൻ വരുന്നതു?
മേരുവോ? പിന്നാലെയപ്പാരിയാത്രമോ കൂടെ?”
സമ്മദംപൂണ്ടിങ്ങനെ വന്മലത്തലവന്മാർ
നർമ്മസല്ലാപം കളിനന്മയിൽ മേളംകൂട്ടി.
വസിഷ്ഠനത്രി ഭൃഗു ~~[illegible]~~ പുലസ്ത്യനും
വരിഷ്ഠനഗസ്ത്യനും ~~[illegible]~~ നാരദനും
സാധിഷ്ഠൻ മരീചിയും കോപിഷ്ഠൻ ദുർവ്വാസാവും
ഭൂയിഷ്ഠം മുനിജനമാവിഷ്ടം മഹാമുദാ.
പടുധീകളാമവർ ഝടിതി വന്നു പല
വടുകൾ ദണ്ഡും മെതിയടികൾ കൃഷ്ണാജിനം

* ‚തെളിയാ കന്നിക നീ’ (പാഠാന്തരം).

മടിയിൽ വെക്കചിലർ; കടന്നാലടിപിടി
രടിതം നിർഘോഷനമിടയിലഭിവാദ്യം;
ഉടനങ്ങനുഗ്രഹം ദൃഢമായാലിംഗനം
ഘടിതബഹുശ്രുതിപഠനസ്തുതിനതി;
നടനമവതാളമുടനേ നിപതനം
ത്രുടിതയജ്ഞസൂത്രഘടനം വിലോഡനം.
മുഹൂരിങ്ങനേ മുനിസംസദാ തദാ
മൃഗരാജശിഖരീയെജ്ജനിച്ചതികൌതുകാന്ധയാ
മുഖരീകൃതം ചിരം ശിഖരീശപുരം;
സുഖരീതികൾ വേറെ നഗരീവരാ ദധേ.
കവ്യവാഹനൻ സോമനഗ്നിഷ്വാത്തൻ
ഭവ്യരാം മററാർകളും നവ്യമാം സുഖോദയാൽ
ഊഹിച്ചുങ്ങറിഞ്ഞുടൻ ദൌഹിത്രീജനനം നിജ-
ലോകത്തിൽ നിന്നു മണ്ടി വേഗത്തിൽപ്പിതൃഗണം.
സ്നേഹിച്ചുസ്വധാദേവി മേടിച്ചു കുമാരിയെ
ആകൃത്യാ നന്മകണ്ടു മോഹിച്ചു മനോരാജ്യം.
ദാഹിച്ചു തിലോദകം യോജിച്ചു കുടിച്ചിരു-
ന്നേകിച്ചു ഹിമാലയേ പൂകിച്ചാരാശീസ്സുകൾ.
അദിതി ലോപാമുദ്രാപ്രൃഥന്സൂയാരുന്ധതീ
ധരണീ ലക്ഷ്മീ വാണീ സംജ്ഞയും സാവിത്രിയും
യമുനാ ഗംഗാ നൎമ്മദ സരസ്വതിയും ഗോദാവരീ
വിനതാ സ്വാഹാദേവീ ദേവഹൂത്യാദികളും
പെരിയ പതിവ്രതാപരിഷൽ കൂടിപ്പുരേ
പരിരംഭണം തമ്മിൽ പരിതോഷാഭാഷണം.
പരമന്നവരുടേ ചരിതം മനോഹരം
പരമശിവ! മമ പറയാവതല്ലേതും.
പരിതോ മേനാദേവിക്കരികേ ചുഴന്നിരു-
ന്നൊരുമിച്ചാശീർവാദം നിരവേ ബഹുവിധം;
കരതാരിലേ മേടിച്ചരിയോരാലാളനം;
ചിരസാന്ത്വനം; പുനരുരസാ സംഭാവനം;
മൃദുഹാസാക്ഷ്യാദി കണ്ടിതരേതരം
മിതരകരാപ്പ്ണം മൃദുഗാത്രാമർശനം.
കളിച്ചു വളരെന്നും ഖലരേ മുടിയെന്നും
ഗതി നീ സതാമെന്നും ഘനശ്യാമളയെന്നും

ഛത്രാശ്രയാ എന്നും ഛലയാരാതിമെന്നും
ജനനിജയിക്കെന്നും ഝടിതി വർദ്ധിക്കെന്നും.
ടഠഡഢായും ണായും പറ; വാമാ; വാ മമ
ഞമങണനപ്രായേ ഭണിതേ കൊതിയെന്നും
തരളാ മാസ്യാ ബാലേ തവ ഞാൻ മാതാവെന്നും
ദളിതാജ്ഞാനകായേ ദയിതം ജയിക്കെന്നും.
ധവവത്സലാ ഭവ; ധയ മേ കുചമെന്നും
നതവത്സലേ ത്വയാ ന വയം ഹേയാ എന്നും
പരമശിവഭക്ത്യാ പറ നീ വിദ്യയെന്നും
ഫലിയാ പാപമെന്നും ഫലിതം ജന്മമെന്നും
ബലവാൻ ഭാരസ്തവ ബഹു ബന്ധുതയെന്നും
ഭഗവൽപ്രിയാ ഭവ ഭജ കാരുണ്യമെന്നും
മദനാശിനീ ഭവ മാഹിഷീ ശിവന്നെന്നും
യമനിർഭയാ ചിരം യശസാ വർത്തിക്കെന്നും
രസവിൽപ്രിയാദൃതാ രതിമാനഹരിയെന്നും
ലലനാർച്ചിതാ ഭവ ലളിതാകൃതേ! യെന്നും
വശഗാ പദജുഷാം വരദാ ഭവയെന്നും
ശശിമൌലിവത്സതാം ശരണം ഭൂയാ എന്നും
ഷട്പദള്യതേ ഭവ ഷഡ്ഗുണാസ്പദമെന്നും
സത്യസംഗരേ ഭവ സതതശാലിനീയെന്നും
ഹര നോ ദുഃഖമെത്തി ഹരവല്ലഭേ! യെന്നും
പരമാശീർവ്വാദങ്ങൾ പറയാ മുദാ ചെയ്തു.
പരിചിൽ കരാൽക്കരം പകർന്നു മകളെയും
പരചിന്മയിയായ പരമേശ്വരിയെക്കൊ-
ണ്ടുരുസന്തോഷാലവർ പരമാനന്ദം പൂണ്ടാർ.

സഹസ്രേക്ഷണൻ വന്നു സമസ്തസുരന്മാരും
ബഹു പ്രാഭൃതം കെട്ടിവഹിപ്പിച്ചോരോതരം
നിബിഡം ഗിരിവരനികടേ നിറഞ്ഞുനി-
"ന്നെവിടെ തവ മകളിവിടേ കാണാകണം"
പുരന്ദരോക്തി കേട്ടു ധരേന്ദ്രനിയോഗത്താൽ-
പ്പറന്നു മൈനാകം പോയ്പ്പറഞ്ഞ വാർത്താമാത്രേ
സകലേശ്വരിയായ മകളെയെടുത്തുകൊ-
ണ്ടകമേ നിന്നു മാതാ മാറിലാജനമദ്ധ്യേ

ഒഴിഞ്ഞു വഴിനീളെപ്പൊഴിഞ്ഞു നറുമലർ;
വഴിഞ്ഞ മോദാലിന്ദ്രനുഴിഞ്ഞു നീരാജനം.
ജനകൻമുമ്പിൽ സുരജനങ്ങൾ വച്ചു കാഴ്ച
മണികൾ ജാംബൂനദം കനകപട്ടാംബരം
സാനേകഭേദം ബഹുവാനോർകൾ വച്ചു കാഴ്ച
താനേകൻ തെരുതെരെ മൈനാകമെടുത്തുതേ.
നാനാഗന്ധർവ്വസിദ്ധസേനാ കുതൂഹലിൽ കപാംചി
സ്ഥാനേ യക്ഷരും നിന്നു കോണേ കിമ്പുരുഷരും
മേനക തിലോത്തമ മാനിനീ രംഭ മുമ്പാം
വാനവനാരിമാരും പ്രീണിതാ പൌലോമിയും
ക്ഷീണത കളഞ്ഞിഹ ക്ഷോണിയിൽ വന്നു മെല്ലെ
മേനതൻ ചുഴലവുമാനതിചെയ്തു നിന്നു.
"അമ്മേ! കേൾ മേനാദേവി നിങ്ങൾ ജയിക്കേണം;
ചിന്മയി ജയിക്കുമ്പോൾ നന്മയാം നമുക്കെല്ലാം.
പെണ്മയും വപുസ്സിങ്കൽ വെണ്മയും കർമ്മങ്ങളിൽ
തണ്മയും മനസ്സിങ്കൽ നിങ്ങൾക്കു തന്നീടണം.
ഭംഗികൾ പറകയല്ലെങ്ങൾക്കു വിശേഷിച്ചും
തൊങ്ങലും പൊടിപ്പിനും ഭംഗം വന്നിരിക്കുന്നു.
സംഗരേ ഭഗ്നദന്തൻ വൻകരിയെന്നപോലെ
ശങ്കിച്ചു പങ്ങിപ്പങ്ങി മങ്ങുന്നു മനോഭവൻ.
പൊന്മലമീതെ മേവുമിമ്മഹാലോകരെല്ലാം
നിങ്ങൾക്കടിമയായ് കണ്മുനകൊതിക്കുന്നു.
മന്മഥൻ തനിക്കുള്ള കർമ്മവും മതിയാക്കി-
ധർമ്മമൊട്ടേറെച്ചെയ്തു നിങ്ങളുണ്ടാവാനായ്.
ചെറുമില്ലവർക്കിനി മറ്റൊരാലംബമമ്മേ!
മുറ്റും നീ ഗർഭമകളുറ്റതാനറിവോളം.
മുറ്റമിങ്ങടിക്കമ്മേ വിറ്റുതിന്നീടും ഞങ്ങ-
ളറ്റുപോകാതെ ദാസ്യം പറ്റിയാലാരും വിടാ
ധർമ്മചാരിണിമാർക്കോ ധർമ്മമുണ്ടവലംബം;
നർമ്മകാരിണിമാർക്കോ നിങ്ങൾ പരദൈവം."

ഇങ്ങനേ നാകസ്ത്രീകൾ തങ്ങടേ വാക്യമദ്ധ്യേ
ശങ്കയാ ദൂരേനിന്നിട്ടംഗജൻ കഴൽകൂപ്പി.
പങ്കജബാണനങ്ങളിൽ സങ്കടം പോമാറപ്പോൾ

പെൺകിടാവൊന്നു നോക്കി തൻകടാക്ഷത്താൽ മെല്ലെ.
നിന്നവൎക്കെല്ലാമുള്ളിൽ വന്നിതാശ്ചൎയ്യമപ്പോൾ;
വന്ദിച്ചാനലർശരൻ മുന്നൂറുവട്ടം തദാ.
മുരളുന്നൊരു ഞാണും മധുരമായ വില്ലും
സുരഭിതരങ്ങളാം ശരങ്ങളഞ്ചും കൂട്ടി
സ്മരവല്ലഭ രതിയരികിൽക്കൊണ്ടുചെന്നു
ഗിരിജാദേവിമുദ്രാരണം തൊടിയിച്ചു.
പരിചിൽ മദനൻെറ കരതാരിലേ നല്കി;
ശിരസാ നമിച്ചവൻ തരസാ വാങ്ങിക്കൊണ്ടാൻ.
ഇടവും വലവും ഞാൻ വിട്ടുള്ള ശരത്തിനി-
ത്തടവാനാരെന്നൊരു മിടമപൂണ്ടു മാരൻ.
മധുമാസവും മൃദുമതിയും മലനവും
മധുരാകൃതികൾ പികസുന്ദരപാദകന്മാരും
മലയസമീരനും പവനാരാകൃതിതമ്മിൽ
ബന്ധുവങ്ങൾക്കിവർ നിലയ്ക്കു തൊരുമിച്ചു.
അമരീമാൎക്കും ഏറി ക്രമരിതിക്കില്ലൊരു
ഉൽകീർത്തിലയ പാരിൽ ദ്രുമരിളമാവം ചെന്നു.
ഉദ്യാനജനാനിതൻ സവിധേ വിവിധമായ്
നവനാടകനാട്യമവരങ്ങാരംഭിച്ചു.
തന്നു ശ്ലോകാമോദം നഗരാജനും തൻെറ
സംഗീതനന്ദരമായിസ്സദസ്സി പൊരുമാറി
ജഗദീശ്വരിയുടേ ജനനദിനോത്സവം
ജളനെന്തറിവു ഞാൻ? ജയതാം ജല്പാകനാ.

ബഹുധാ സമ്പത്തരിതമുപാദായനോച്ചയം
ഹിമവാൻ നാല്കീടിനാൻ സമവേതന്മാൎക്കെല്ലാം.
ബഹുതസ്സമ്മാനങ്ങൾ ബഹുധാ ലഭിച്ചിതു
സകലജനങ്ങൾക്കും സ്വഗുണോചിതാധികം.
ഹിമവാനത്രേ പാരിൽ ഭ്രമവാൻ ഗുണോന്നതൻ
സമവാക്കിവണ്ണമായ്; കിമിവാത്ഭുതം പരം?
ശിവദേ! ശിവേ! ജയ തവ ദാസോഽഹം ദേവി!
ശിവശങ്കര! ഹരേ! വിഭോശം പാഹീശ മാം.

സുംഭശാസനിയുടെ സംഭവകഥയിതു
സംഭവമെന്നാഖിലമാട്ടുകതമായി.

കിം ഫലമെന്നു ചോദ്യം സംപ്രതി കലിയുഗേ;
ലുമ്പതി ഭൂരിതാപം തമ്പുരാനെന്നുത്തരം.
ഇത്തരം നന്ന ശേഷം വക്തുമർഹതിയെന്നാൽ
വക്തവ്യം നിർവ്വാഹവുമെത്തുമങ്ങൊരുവണ്ണം.
ദുരിതക്ഷയം കൊതി കവിതയ്ക്കില്ലെന്നാലും;
ഹരമാഹാത്മ്യം ചൊന്നാൽ വിവിധം ഗുണോദയം.
ശിശുവിന്നായുസ്സുണ്ടാം; രസവേദിയാം യുവാ;
വശഗം വർഷീയസോ മരണരോഗൌഷധം;
ദുരിതഹരം പരം; പുരുഷാൎത്ഥാകർഷണം;
സരസം നാരിമാൎക്കും ഹരമാഹാത്മ്യം ദൃഢം.
പഠിച്ചു പാടുന്നോൎക്കും രസിച്ചു കേൾക്കുന്നോൎക്കും
ഫലത്തിന്നില്ല ഭേദം പറകമൊരുപോലെ;
കുലസ്ത്രീകൾക്കും യോഗ്യം വിമുക്തിഫലപ്രദം;
വിശുദ്ധിപോരായ്കിലും വിരുദ്ധമല്ല കേൾക്കിൽ.
വിശുദ്ധിയുണ്ടെന്നാകിൽ പഠിച്ചു പാടിക്കൊൾവിൻ
വിഭക്തിബോധത്തിന്നു വിശുദ്ധിലാഭത്തിന്നും
~~[illegible]ഭാവത്തിന്നും~~ വിദഗ്ദ്ധഭാവത്തിന്നും
~~നിവൃത്തിപ്രവൃത്തി[illegible]~~ നിശ്ചിതം മോക്ഷത്തിന്നും.

ഇതി ശിവജായപ്യാൎണ്ണ സംക്ഷേപഖണ്ഡം സമാപ്തം.

ദ്വിതീയഖണ്ഡം.

എങ്കിലോ പണ്ടു ജഗൽപിതാവാമൊരു
ശങ്കരൻ ശാശ്വതനീശൻ മഹേശ്വരൻ
ഭാൎയ്യാവിയോഗജം ശോകം ത്വലൌകികം
ധൈൎയ്യവിരോധീതി ദേഹിനാം ബോധയൻ
സൎവ്വസംഗങ്ങൾ വെടിഞ്ഞു ഹിമാലയ-
പൎവ്വതദേശേ തപസ്സു ചെയ്യുന്ന നാൾ
ഭോഗികൾക്കൊക്കയും ഭോഗവിരാഗേണ
ലോകസ്ഥിതിക്കിളക്കം വരികയാൽ
ലോകേശവാചാ ശതമഖസേവിതാ

* 'വിശുദ്ധിയുണ്ടെന്നാകിൽ കുലസ്ത്രീകൾക്കും യോഗ്യം' എന്നു ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ കൂടുതലായി ഒരു വരി കാണുന്നു.

ലോകമാതാവായ മായാഭഗവതി
ആദരപൂൎവ്വകം നാഥൻമതമറി-
ഞ്ഞാധി ലോകത്തിനു വന്നതു പോക്കുവാൻ
ഭൂധരരാജനു പുത്രിയായിങ്ങനെ
ഭൂതലത്തിങ്കൽ പിറന്നോരനന്തരം
പൂതമായോരു ഭുവനമരാമരം
കാതലായ്ക്കൊണായി കാൎക്കണ്ണം തൊണ്ടവേറാ.
പാൎത്ഥങ്ങൾക്ക പതിന്നാറിനുമുള്ളൊ
രാൎത്തികെട്ടപ്പാനൊ ലൊണ്ടനായികാ
ധാത്രീധരേന്ദ്രനു പുത്രിയായ് വന്നതു
കാൎത്തികീപൌൎണ്ണമാസിയിങ്കലാകയാൽ
രാത്രിന്ദിവമനു ക്രൂരിരുക്കുങ്ങ
ളിത്രിലോകത്തിലിരുന്നക്രൂടായ്ക്കൊൾ
ആൎത്തിയെയുള്ളിലൊളിച്ചുവെച്ചുംകൊണ്ടു
തുള്ളിത്തുടച്ചൊഴിച്ചോടിവാങ്ങിച്ചിരം
ഒത്തൊരുമിച്ചു തന്നാശ്രയം കാണാഞ്ഞു
ദൈത്യജനത്തിൻ മനസ്സിലകംപുക.
പാൎത്ഥിവേപാലെ പരമേശ്വരിയുടെ
കീൎത്തികൾ ചെന്നങ്ങലച്ചിതവിടെയും.

മൂൎത്തികണ്ടാലെത്ര മോഹനം. കാരുണ്യ
വാൎദ്ധിതന്നെ മനം; കാൽത്തളിർ കല്പകം;
നേത്രാമൃതം പാരിലീദൃശമാക്കുമേ
നാസ്തി നോദേഷ്യതി നാഭൂൽ കദാചന.
മിണ്ടാതെ നിന്നതുകണ്ട പരിഷയിൽ-
ക്കണ്ടുമതിയെന്നു തോന്നിയതാക്കുപോൽ!

ചിത്രമവിടുന്നു പോയവരാരുമേ
ചിത്തമാളായീല കൊണ്ടുപൊയ്യൊള്ളുവാൻ.
"കാറൊളികാന്തിയും ക്രൂരിരുൾക്കുന്തലും
ഭൂരികാരുണ്യധാരാളകടാക്ഷവും
ചാരു മുഖാംബുജമെന്നിവ കണ്ടങ്ങു
പാരമാനന്ദിച്ചു നിന്നോരളവഹോ!
ആരു ശാസിച്ചിട്ടു ദൂരത്തു പോന്നു നാം
നീരസമായിനി നേരവും പോകുമോ?
പെട്ടെന്നിനിയുമവിടെയ്ക്കു പോകെന്ന
തൊട്ടല്ലൊരൗൽസുക്യം നാളയെന്നേ വരൂ."
വിഷ്ടപവാസികൾക്കിങ്ങനേ സന്തത-
മൊട്ടല്ലൊരൗൽസുക്യമെന്ന പറയാവൂ.
നീരദശ്യാമളകോമളഗാത്രിയെ
മാറിലെടുത്തു മേനാ രോമലിച്ചുടൻ
പാരം പുരന്ന മോദൊട്ടത്താനനം
ചാരുസ്മിതം കണ്ടിരുന്നിതു മേനയും.
പുണ്യവാനാമദ്രീശ പത്നിമാരാനനം
കണ്ണുകൾ കൊണ്ടു മകളെയും കണ്ടിരു
ന്നന്തമില്ലാതൊരാനന്ദവാരാന്നിധൌ
മന്ദരംപോലെ മറിഞ്ഞു മുങ്ങിനാൾ.
കാലേ യഥോചിതം പുത്രിക്കു മന്നവൻ
കാളിയെന്നിങ്ങനെ പേരിട്ടു കൌതുകാൽ.
പാവകചന്ദ്രാതിശായ മുഖിതന്നെ
പ്പാർവ്വതിയെന്നു വിളിച്ചിതെല്ലാവരും.
മേനയും ദേവി ഗിരിജയെന്നും
മാനിനിമാരെല്ലാമുണ്ണിയുമയെന്നും.
നാരായണന്റെ ഭഗിനിയെന്നോർത്തൊരു
നാരായണിയെന്നു നാകനിവാസികൾ.
ദുർഗ്ഗ്രഹമാഹാത്മ്യശാലിനിയെന്നിട്ടു
ദുർഗ്ഗയെന്നോതി മുനികളെല്ലാവരും.
സീമയില്ലാതഗുണഗണനിർമ്മിത-
നാമസഹസ്രമവൾക്കായി മേൽക്കുമേൽ.
നന്നായ്ക്കുളിപ്പിച്ചു ഭസ്മം തൊടീച്ചു

കണ്ണെഴുതിച്ചു വയമ്പും കൊടുത്തുടൻ
പിന്നെ മുലയുംകൊടുത്തു കിടത്തിനാർ;
കണ്ണുകൾക്കാനന്ദമെന്തു പറവതു്?
ഒട്ടൊട്ടറിവും മമത്വവും തോന്നിച്ചു
ദൃഷ്ടിവിലാസങ്ങൾ ചട്ടററ പുഞ്ചിരി
നിശ്ചലഭാവവും കൈകാൽകുടച്ചിലു-
മിച്ഛര മുലയിലുൾക്കൊണ്ടു കരച്ചിലും.
അച്ഛനെന്നമ്മയെന്നോരോ സമയത്തി
ലുച്ചാരണച്ഛായ തോന്നിച്ചൊരൊച്ചയും
നിച്ചലും കണ്ടങ്ങനുഭവിച്ചമ്മയു-
മച്ഛനും മററുള്ള ബന്ധുജനങ്ങളും
ഉച്ചൈരനാരതം വച്ചന്വകൌതുക-
മച്ചോ! രമിച്ചതുരച്ചാലൊടുങ്ങുമോ?
ചെന്നു പലനാളനന്തരമേകദാ
മന്ദം കമിഴ്ന്നു; നിവിർന്നീല കണ്ടുമോ.
പിന്നങ്ങു മാതാവുയർത്തിക്കഴുത്തുടൻ
മന്ദമെടുത്തു മുല കൊടുത്തീടിനാൾ.
പെണ്ണിനോ പിന്നെയതഭ്യാസമായ്‌വന്നു;
നന്നായ്ക്കമിഴും കിടത്തിയാലപ്പൊഴേ.
എത്തിയെത്താതെ സമീപത്തുവച്ചത-
ങ്ങെത്തിപ്പിടിപ്പാൻ പടുത്വമുണ്ടായ്‌വന്നു.
നാലഞ്ചുനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പോളതിൽപ്പരം
മേളം തുടങ്ങിയതെന്തു ചൊല്ലാവതും.
കാന്തികലർന്നൊരു കണ്മയപ്പൊൻപൈതൽ
നീന്തിനടന്നിതു നീളെ നിരാകുലം
“നിമ്നോന്നതങ്ങളറികയില്ലേതുമേ;
നിന്നോരപായങ്ങൾ നോക്കുകെന്നേ വരൂ.
കണ്ണൊരേടത്തു വഴുതിയെന്നാകിലോ
പെണ്ണവൾ വീഴുമേ വല്ലകണക്കിലും.
ചെററു മുലകുടിച്ചീടിനാലപ്പൊഴേ
മുററത്തു പോവാനിവൾക്കു കുതൂഹലം.
പല്ലവപുഷ്പാദി ചാരത്തു കാൺകിലു
മില്ലാ കൊതി;യങ്ങു ദൂരത്തുകണ്ടതിൽ?

നെല്ലുമരിയുമുമിയുമിരിപ്പത്തിൽ
നല്ല രസമിവൾക്കേകീ *കരിക്കയിൽ.
പല്ലു നാലഞ്ചുണ്ടു വന്നിട്ടതുകൊണ്ടു
കല്ലും കടിപ്പാൻ മടിയില്ല കിട്ടുകിൽ.
ഇങ്ങനെ കൌതുകവാത്സല്യസംഭ്രമാ-
ലംഗനമാർകളോടമ്മ പറകയും
തിങ്ങിന മോദാലവർ ചെന്നെടുക്കയു-
മിംഗിതം പൈതല്ക്കു മററൊന്നു കാൺകയും.
മണ്ടി മററങ്ങോനം കൊണ്ടെക്കളിപ്പിച്ചു
കൊണ്ടുവന്നമ്മതൻ കൈയിൽ കൊടുക്കയും;
കൊഞ്ചിയും വച്ചുമെടുത്തും കളിപ്പിച്ചു-
മഞ്ചുമാസം കഴിഞ്ഞന്നു ഗിരിവരൻ
മോദസമ്മിളിതം ജ്ഞാതിസമ്മാനമോ-
ടോദനപ്രാശനം ചെയ്തു യഥാവിധി.
ദേവതായക്ഷഗന്ധർവ്വാദിദത്തമാം

ച്ചു വച്ചതാദ്യച്ചത്തിൽ
നന്നു തോന്നീ തദാ.
ത്തി നട-
നാട്ടു വീണന്തരാ
പ്രിയം;
തുടങ്ങിനാൾ.
മൃഗമായ്
പട്ടു പണി.
ന്ദരം പുഞ്ചിരി;
വ്യാജനത്തിലും.
ദവിഭാഗവ്യ-
ചാല്ലുന്നു.
വികാന്തപുര.
ലാകാന്തരാ
സമാവൃതാ
ച്ചു തതഃപരം
ണ്ഡത്തിന്നനന്തരം

മെയ്മേൽ തൊടിയി
മാമേരു വേറെയൊ
ട്ടുമേ വൈകീല മുട്ടു
ന്നിഷ്ടമായ്പ്പിച്ചനി
ഒട്ടുനടക്ക,മെട്ടുകന്നത
പെട്ടെന്നു മണ്ടിനടന്ന
കഷ്ടം ജനനമെട്ടുതത്ത
വിഷ്ടപമാതാവുമൊട്ടു
അവ്യക്ത വർണ്ണവചന
നിർവ്യാജകാരുണ്യ
സവ്യാപസവ്യ ദിഗ്ഭേ
മുവ്വീധരേന്ദ്രസുതയ്ക്കു
കങ്കണകിങ്കിണീകാഞ്ച
ദ്ധ്വംകപണിതാകൃഷ്ടസ
അങ്കണംതോറുമങ്ങോള്
രിംഖണം ചെയ്തു കളി
അവ്വണ്ണമാണ്ടു രണ്ടു

* 'കരി കൈയിൽ' (പാഠാ

സൌവൎണ്ണമാടയും ചാൎത്തിത്തുടങ്ങിനാൾ.
അഞ്ജനവൎണ്ണയും ചേൎന്നിതെന്നിട്ടു
മഞ്ഞത്തുകിൽ പലതും വച്ചു കാൎയ്യയും.
വച്ചുമൊളിച്ചുമെടുത്തുമുടുത്തുമ-
ങ്ങച്ചേലയെല്ലാം മുഷിച്ചിതു നിച്ചലും.
അംബികന്നുടെ മടിയിൽച്ചെന്നിരുന്നുകൊ
ണ്ടിച്ഛപറഞ്ഞു ലഭിച്ചുകൊള്ളും സദാ.
സമ്മോദസല്ലാപഭേദങ്ങൾ ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടമ്മയ്ക്കുമുന്മേഷമുള്ളിൽ വിളയിക്കും.
നിത്യവുംവന്നു സേവിപ്പാൻവരുന്നോൎക്കും
ഏറ്റവസ്തുക്കൾ കൊടുക്കുമത്യുത്തമം.
നൃത്തഗീതാദികൾ ചെയ്തു സേവിച്ചുകൊ-
ണ്ടപ്സരസ്ത്രീകൾ പോവാൻ തുടങ്ങും വിധൌ
അംബികയോടപ്പോൾ തന്നിയറിയിച്ചു
പൊൻചേലകഞ്ചുളീദിവ്യാഭരണാദി
വിശ്രാണനംചെയ്തു നാളെ വരികെന്നു
വിശേഷകമാതാവയച്ചാളവൎകളെ.
ഏറ്റവും പ്രീതിപൂണ്ടെവർ പോയാലൊ-
രുദ്യോഗമാളിമാരോടുമൊരുമിച്ചു
നിത്യമായ്ക്കണ്ടതും കേട്ടതും കുതുകാൽ
നൃത്തഗീതാദ്യമനുകരിച്ചീടുവാൻ.
തച്ചരിതങ്ങളൊക്കെത്തൻ മുമ്പിലാ
മച്ഛനറിയാതെന്നുണ്ടു നിശ്ചയം.
തൽക്ഷണമക്കോപ്പറിഞ്ഞു പതീമുഖാ-
ദക്ഷീണവാസനാം വിദ്യാസുതാം സുതാം
ശിക്ഷിപ്പിച്ചാൻ പിതാ സൽഗുരൂത്തമങ്ക-
ലക്ഷരാഭ്യാസമുഖ്യങ്ങളിൽ തുടങ്ങിച്ചു.
സൎവ്വലിപികൾ പഠിച്ചു ദൃഢമുട
നവ്യയശസ്സിങ്കലിറക്കി തിരുമുടി.
ഉൎവ്വരാഭൎത്താവു താനേ പഠിപ്പിച്ചു
സൎവ്വസാഹിത്യസംഗീതകലകളെ.
വാസനയെല്ലാററിനും കണ്ടു പ്രീതനായ്;
വേധനം ചെയ്തു കാതേഴാം വയസ്സിങ്കൽ

പാട്ടിൽപ്പുഴപ്പിച്ചുണക്കിക്കരടിട്ടു;
നീട്ടിത്തുടങ്ങി തിരുമുടി മെല്ലവേ.
    ചൊല്ലിക്കൊടുക്കണമേകവാരം തദാ
കില്ലില്ലവൾ പഠിച്ചീടുമതപ്പോഴേ.
ഇല്ലാ മറവിയും സംശയലേശവും;
കല്ലിന്മേലുള്ള കീററിന്നതു തുല്യമാം;
കേൾപ്പാൻ കൊതിച്ചവൾ കേട്ടാൽ ഗ്രഹിച്ചുകൊ
ണ്ടോപ്പവൾ താനേ വികല്പവും തീപ്പവൾ;
താൽപയ്യവുമതിൻ തത്വവും കാണുമവൾ;
നൈഷ്ഫല്യമെങ്ങു തദഭ്യാസസമ്പദാം?
ലക്ഷസംഖ്യം തദാ ഗന്ധവ്വകിന്നര-
യക്ഷവിദ്യാധരരാജകുമാരിമാർ
ശിക്ഷാദിഭിക്ഷാദിസൽഗ്ഗുണദക്ഷമാർ:
പക്ഷപാതംപൂണ്ടവരിലെല്ലാരുമ
ട്ടല്ല വാത്സല്യകാരുണ്യമുള്ളില-
ങ്ങൊട്ടല്ലവൾക്കിങ്ങോട്ടും പ്രതിപത്തി.
സഖ്യം സഖികൾ ചേടിത്വം സചിവത്വവും
മുഖ്യസംബന്ധമിയന്നവരുമതിൽ
ഒട്ടൊട്ടറിഞ്ഞുതാൻ മുട്ടുകളിച്ചുനാ
വിട്ടുപോകാതെ സഹോദരസ്നേഹേന
പൂഴികളത്തിലെഴുത്തുപാഠത്തിലും
തോഴികളായിപ്പലരുണ്ടതെങ്കിലും
ഏന്നതിൽവച്ചു വിശേഷിച്ചു തൽഗുണ-
മൊന്നിലേ സക്തമാരായിതു രണ്ടുപേർ.
ഒന്നു വിജയയെന്നന്യ ജയയെന്നും
ധന്യധന്യേ ദിവ്യകന്യേ ഉഭേ ച തേ.
തന്നെ നിധിപോലെയെന്നുമേ കാത്തവർ
സന്നിധിയീന്നൊരു നേരം പിരിയാതെ
താതൻ മടിയിലേ താൻ ചെന്നിരിക്കുമ്പോഴും
പാദം തൊഴുതങ്ങു താഴത്തു [illegible]വർ
കമ്മകുശലമാരമ്മയ്ക്കുമിഷ്ടമാർ
നമ്മനിപുണമാർ നിമ്മലചിത്തമാർ;

* 'ചാരത്തുവർകളും' (പാഠഭേദം).

വിദ്യാവിനോദേ വിദഗ്ദ്ധമാരെത്രയും
ധൃത്യാഭിമാനം വിടാതെ നടപ്പവർ;
പൌരുഷ്യമാർദവ സമ്പത്തുകളും നല്ല
ചാരുതാസൌഭാഗ്യ സിദ്ധികളും തഥാ
കണ്ണു കൈകാൽ ചെവിയെന്നമിരട്ടിയാ-
ണെന്നതൊന്നുംവണ്ണമുണ്ണിയുമയ്ക്കേറെ!
നിത്യവും കാലേ കുളിച്ചു നിയമേന
ഹൃദ്യം ചെറുചേല ചാർത്തിക്കുറിയിട്ടു
ഭക്തിയോടേ ശിവപൂജ നമസ്കാര-
മിത്യാദി കൃത്യങ്ങളോരോ വ്രതങ്ങളും
വിദ്യാപരിശ്രമം വിദ്വൽസഭാജനം
നൃത്യസംഭാഷണം മദ്ധ്യേ കളികളു-
മുത്തരമൃത്യമം വേണ്ടുന്നതെന്നിയേ
വൃത്തമരക്ഷണം പോലുമില്ലാതെയായ്.
ചിന്നിച്ചിതറിച്ചുരുണ്ടിരുൾക്കുന്തളം
പിന്നിൽക്കുളുത്തു കവിഞ്ഞു വളരവേ
പൊന്നുമണിക്കുരടിട്ടിരുകാതിലും
മിന്നും മണിമോതിരം പൂണ്ട കണ്ഠവും:
തോൾവള കൈവള രത്നാംഗുലീയങ്ങ-
ളാവോളം ശോഭിതകോമളം കൈയിണ:
സഞ്ജാതഗുച്ഛശോഭാങ്കുരം കുചം
പൊൻചായമായ തിരുവുടയാടയും;
മഞ്ജുമണികാഞ്ചി പാദകടകവും
ശിഞ്ജാനമാകവേ സഞ്ചാരചാതുരി
കണ്ടവർക്കെല്ലാം കുതൂഹലവിസ്മയം
പണ്ടേതിലേറെയുമുണ്ടായിതന്നേരം.
കണ്ടവർ കൊണ്ടാടിയോരോന്നു ചോദിക്കിൽ
മിണ്ടാതെ നില്ക്കും; കുറയെപ്പുറകിലാം:
ലജ്ജാവിവശതയുള്ളിൽ മുളച്ചിതു
തച്ചാതിഗൂഢമൊളിച്ചായി ഭാവവും.
ഒന്നരണ്ടാണ്ടുടനിങ്ങനെ ചെന്നപ്പോൾ
വന്നിതു കാമം വയോരാജിമദ്ധ്യഗം.
ശൈശവരക്ഷക്രമാതിക്രമം തേടി-

* 'ഇരട്ടിയോ' (പാഠാന്തരം).

ഞ്ഞാശ്രയിച്ചംഗം ചരാചരാധാരനാം
ഭ്രാന്തികൊണ്ടുണ്ടായ താന്തി പോക്കീടുവാൻ
താൻ തീരുറച്ചാനിതു നല്ലതെന്നവൻ.
വന്നു ഹിമഗിരികന്യകാമാനാല്പ
വന്ദനംചെയ്തു കാലുന്നതകൗതുകാൽ
"എന്നെയുമെന്നമ്മ ലാളിച്ചു വാഴിക്കെ"
ന്നപാഹം വന്നങ്ങിരന്നു നിന്നു ചിരം
"നിന്നുടെയെന്നുടേ രാജ്യമായ്ക്കൊള്ളുവാൻ
വന്നേനവകാശി ഞാനിനിമേലെന്നും.
എന്നെബ്ഭരിക്കണമന്യജനതുല്യ-
മെന്നും വെടിയരുതെന്നെ നീ"യെന്നല്ലും.
"മുന്നമിരുന്നോനെയിന്നു വെടിഞ്ഞു ഞാൻ
നിന്നെയിരുത്തുന്നതന്യായമായ് വരും.
എന്നാലവനോടു മേളിച്ചിരുന്നുകൊൾ-
കെന്നങ്ങു ദേവീമതമറിഞ്ഞേകദാ
നല്ലോരു നേരവും നോക്കിക്കടിപ്പുക
തെല്ലങ്ങൊഴികെന്നു മെല്ലവേ പല്ലവൻ
കല്പനയാ കടന്നുൾപ്പുക്ക യൗവനം
മൽപുരമിപ്പൂവൽമെയ്യെന്നു കല്പയൻ.
"ഒട്ടുനാൾ വാണിതു; വിട്ടുപോയാൽ മമ
കിട്ടുമേ കീർത്തികേ"ടെന്നായി ബാല്യവും.
ധൃഷ്ടൻ കടന്നുവന്നൊട്ടും മടിയാതെ
മുട്ടസ്ഥലംവച്ചു വട്ടവും കൂട്ടിനാൻ.
ബാല്യനിർമ്മാല്യമംഗം വധൂമൗലിമേൽ
മാല്യമായ് വച്ചു പകർത്തി ദിനംപ്രതി.
അന്നേരമങ്ങതിൻമുന്നമേ കണ്ടോർകൾ-
ക്കെന്നേ രസമേറെ *യെന്നൊന്നു തോന്നീ മുദാ.

നേർവരാ മെയ്യിൽ നിന്നാൽ പറഞ്ഞാലെന്നു
കാർവര നമ്മോടു [illegible]രിനെന്നാത്തുകൻ
ദിഗ്ജയം ചെയ്തതിന്നിച്ഛയും മാനസേ
വച്ചു സന്നാഹവും നിശ്ചയം നിശ്ചലം
കാർഷ്ണ്യമെഴും കചമുഷ്ണീഷമിഹ സ്വയം
പാർഷ്ണിസംശോധനം ചെയ്തു നിയന്ത്രണം.

* 'എന്നെ രസമുമയെന്നു തോന്നീ' (പാഠാന്തരം).

നൎത്തിരംഗേ നൎത്തിവൃത്ത ലാസ്യക്രമം
പേറ്റി ചില്ലീനടിക്കേറ്റമില്ലാരസം.
[illegible] മൂഢമി[illegible]ങ്ങളും
ചെപ്പടിതൽപരം കോപ്പിടയും മിഴി
പാടവാദ്ഭുതവാൻ [illegible]വാടീവിടൻ
കേടക[illegible]ന്നാനന്ദ[illegible]കൃത്യം [illegible]
[illegible]യായ്;
തോടയെന്നേ നിരാളീടുവോൾ [illegible] തം.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] വന്നടൻ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible];
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]?
[illegible]
[illegible]
[illegible];

ചൈത്രചന്ദ്രകൌമുദിക്കിന്നൊഴിവെത്തുമോ?
ഉന്നതോദ്യമം തങ്ങൾതങ്ങളെ ഗാന്ധർവ്വ-
വേദോക്തലക്ഷണം സപ്തസ്വരങ്ങൾക്ക
ധൃതാലാപഭേദം നടത്തുന്നൊരുവഴി
വീതാർത്തിവൈഖരി നാരിമാർക്കും സുഖം
മോഹാത്മമല്ലിഹ രേഖാത്രയം പാർ-
ത്തേകാത്ര സൂത്രാൻ ഭ്രമാൻ ത്രിണേത്രനെ
ന്നതാന്തമൊന്നിനെന്നോരാവൃത്തി
ന്നെതാദൃശം ജഗന്മാതാവുതൻ ഗളം
കൈതവാ തണ്ടുമുണ്ടു മുളക്കളാൽ;
കൈതവമസ്തോത്രമിവിടെയുണ്ടാവതോ.
മാത്ത്വമേറിയാൽപ്പാരമുള്ളമെ-
ന്നാത്തവരത്നശാസ്ത്രാപദേശോദ്യമാം
പാത്തുവയല്ലദീനാർത്തിസന്തോഷണ
പാർത്ഥിവപുത്ര്യാ നതാർത്തിമോചനത്തിലും.
ശേഷം പലക്കു സന്തോഷമെങ്കിൽ പാപി-
ന്നോഷണം ദോഷമല്ലെന്നൊരാശാലിനാ;
ഈഷദ്വില്ലീഹകൊണ്ടണിഞ്ഞിങ്ങനെ
ദൂഷണായ സ്വതാം ദോഷണങ്ങളോ;
ഭൂഷണകങ്കണമേലാഷണവ്യാജേന
പാഷണ്ഡസംപോദാം ക്ഷീണി[illegible]കളോ;
ശൈശവയൌവനമൈത്ര്യദായത്തിനു
പേശലമൈകകളേത്തുബന്ധങ്ങളോ;
നീചാസുരയുദ്ധകാരബന്ധങ്ങളോ;
ഈശാനകാമധുക്കണ്ടപാശങ്ങളോ;
ആദ്യം ചതുർത്ഥം ച രാത്രം പുനർത്ഥമോ
ന്നാസ്ഥയാ മററതിങ്ങത്ഥകാംക്ഷദം
പാണിതലം മൂട്ടശോണമതാംഗുലീ-
വീണാവിരാവണപ്രീണിതവിഷ്ടപം
നാനാനഖമണിശ്രേണീരചിതാന്ന
ഫേനിലരത്നാംഗുലീയദ്യുതിജലം
വാത്ത്യ നമ്രാർത്തിമൂർദ്ധാധികിതസാൽസുഖം
പേർത്തു ഞാൻ വാഴ്ത്തുവാനാർത്തതെൻ കൌതുകം.

മാനസ്ഥം പാവനം മാനിതമായതം
ജ്ഞാനമദ്ധ്യാരമതിനിങ്ങുരസ്ഥലം.
ദീനകാരുണ്യപൂരാന്തരാളാന്വിത
ശോണാംബുജകരമ്മലയുഗ്മമീറ സ്ഫുടം.
കാമദിങ്നാഗകുംഭദ്വയം വാരി[illegible]
കോമളമായ കുചാങ്കുരങ്ങളും.
ബ്രഹ്മനായുസ്സി[illegible]ശന് തേജസ്സും
ശംബരവൈരിയെ പാലിച്ചിട്ടുള്ളവും
ജംഭാരിമുമ്പാം നിലിമ്പ[illegible]പവും
കമ്പവും തട്ടി[illegible] ദേവരാൽ
മുമ്പെത്തൊരുതന്റെ ജൃം[illegible]-
[illegible]ദ്രുദ്ധമായം പടിപ്പിച്ചു കൈ[illegible] ഗ്രൂ
നിഷ്ഠുരഭാവേണ [illegible] ഭൃശം
മുഷ്ടിമിതമദ്ധ്യമപ്പി[illegible]പ്രതി:
പൊട്ടുമിതെന്നിട്ടു മട്ടാർത്തൊരാനന
നട്ടിതാമോ യഷ്ടി [illegible]
ത്ര്യംബകപുണ്യ[illegible]പൂജ്യോദ്ഗതി-
കംബുഗമം[illegible] ഗളം:
വന്മലരമ്പന്റെ [illegible]
പൊൻപടമാം പ്രതി[illegible] ബന്ധിച്ചു
മ്യകാഞ്ചീമണിപ്പൊന്നണിച്ചു വച്ചു
ധർമ്മയുക്താത്മ[illegible]പ്പൊലെ [illegible].
താംബികതൻതുട [illegible]-
മൻമോടക്കണ്ടിട്ട് [illegible]പൊട്ടുമിൻപൊട്ടു
വമ്പെട്ടുകമ്പിച്ചു [illegible]പൊട്ടു
ഉമ്പികാരങ്ങൾ [illegible]വത്തും -
ചെമ്പാൽക്കടലിൽ തിര[illegible]പ്പൊലിവത്തും
ശംഭോ! ശിവ! ബല [illegible] ബ്ര[illegible]വ!
ആശ്ചര്യമെന്തുപറയാവൂ! [illegible]
ചേർച്ചയുണ്ടേ ത[illegible]ണത്തിൽ:
അത്രയിക്കനോക്കവർക്കും കൊടുപ്പതി-
[illegible]യോ?
അക്കണ്ണ[illegible]ച്ചു

ചിക്കനേ വന്നിടംപുക്കനേരം ഭീയാ
രുക്മരുക്കേതകീകുഗ്മളങ്ങൾ മഹാ-
തിഗ്മമൂലംദുഗ്ഗമൂലംപ്പൂക്കൊളിക്കുന്നതും
കോമളത്വം കണ്ടു കാണ്മനിതെപ്പോഴും
കാമനിതുപോലെ തീർത്ത തൂണീയുഗം.
വഞ്ചിതൻ മൌലിമേൽ വച്ച കിരീടത്തി-
ലുജ്ജ്വലയായുള്ള വജ്രരത്നാവലി
തച്ചെട്ടപ്പിച്ചുടൻ തച്ചരിൽ മുമ്പനാം
വിശ്വകർമ്മാവിനോടിച്ഛകേൾപ്പിച്ചുടൻ
മെച്ചമായ്വച്ചു ചമച്ച മണിച്ചില-
നുജ്ജ്വലം തിർച്ചയിൽ ചേർച്ചയും വാഴ്ചയും;
ഉച്ചമൊന്നിൽ സ്വരം ഷഡ്ജമിണയിലും
നിശ്ചലേപി സ്ഥിതം നിച്ചലും ശിഞ്ജിതം;
പിച്ചയായ്ക്കൊണ്ടനം കാഴ്ചയായ്വച്ചതോ
നിശ്ചയം ദേവിതൻ തൃച്ചരണാംബുജേ
വച്ചലംകൃത്യ സമാമുച്ചൈർ ഗ്രഹി-
ച്ചാച്ചയും നേർച്ചയും വേഴ്ചയിൽ കൈക്കൊണ്ടു
മജ്ജയ സജ്ജയായ് വിശ്വനാഥേ! വിര-
ഞ്ചൊടുംച്ചിരിവച്ചുംഐശ്വര്യച്ചുലക്കാരുണ്യ
പിച്ഛലമാനസം ശശ്വന്നിരാത്മാ
മിജ്ജനമാനന്ദമജ്ജനം തന്നു ക-
ല്പിച്ചരുളായ്കിലെന്നോർത്തുപോം നിശ്ചയം.
ലജ്ജയാ മേവുന്ന സജ്ജനസംസദി-
ത്വച്ചരണോദരി ശ്രേയ്യവനാത്ഥിതൻ
തുച്ഛവികൊൾകയാൽ തച്ചിരോപാസിതാ
വർജ്ജ്യമല്ലെന്നവച്ചച്ചരത്നാദരി-
ച്ചുച്ചരനെന്നതിരിശിച്ചു പാദേചമേ.
ഉച്ചൈസ്സുരോരുത്ഥേച്ഛച്ചരവിച്ഛേദാ
ശ്രച്ഛചുർമ്മരണോരണൊച്ചാരചാരികിൽ
വിശ്വം തന്നെപ്പിച്ചു വിജ്വരമാക്കിനാ-
ളാശ്വാസവും വന്നു നിർജ്ജരാണാം തദാ
അപ്പുറം ചാക്കിലെമൽപ്പുരോഭാഗത്
മപ്പുറം തൊൽക്കാതുള്ളതാകാരമായ്
ചൊൽപ്പെറും കല്പകനൽപ്പൂപ്പൂങ്കുല

പ്പോൽ പലാശങ്ങൾക്ക നിഷ്പ്രതീകാരമാം
ഉൾപ്പുരിവപ്പോരു ശുഭാംഗുലികളി-
ലർപ്പിതമഗ്രേ സമുല്പന്നകൌതുകം
ശില്പിനാ വിശ്വസ്യ പുഷ്പബാണേന വാ
സൽപർവതാരേശനെപ്പുത്രവെണ്ടിച്ച-
തൊപ്പുമൊക്കെ ഒപ്പവും ശില്പവും കല്പിച്ചു
ദീപ്രനഖേന്ദിര താൽപര്യശാലിനാ?
കെഞ്ചാതെ വഞ്ചിച്ചു മഞ്ചാടിമഞ്ചോര-
മഞ്ചാതെ ഗുഞ്ജാതപം താപി ബന്ധക-
പുഞ്ജാളിമാനഞ്ചു മഞ്ചാരവേപാസ്യ
സഞ്ജാതസൌഭാഗ്യമഞ്ചാര് ശോഭയും
തഞ്ചുന്ന തൃക്കാൽത്തളം പാദതാമരവണ്യ-
മുഞ്ച് മാർജനം ചെയ്തു സന്തർപ്പിതാനനം
കഞ്ജാതജാതികൾ തെഞ്ചാൽ ശോഭിച്ച
പിൻ മരാളപത്രപ്രപഞ്ചാനതിജൃംഭമാം
ശിഞ്ജാനമഞ്ജീരമഞ്ജുസ്വനം കൊണ്ടു
തഞ്ചാതെ താനേ തുനിഞ്ഞാളും തോയം;
എന്നാകിൽ സന്നായകിമാപടം നാസ്തി
തന്നേരു പൊന്നാലിപോലെ വന്നാം
ചൊന്നാലൊട്ടൊക്കെ ജനനായികാരൂപ-
സൌന്ദര്യസമ്പത്തനന്തമനന്തമാം.

വന്നോരു യൌവനം തന്നോടനാസ്ഥയാ
സന്നാഹമീദൃശം നന്നായ് തുടർന്നാൾ
എന്നാലൊരാവരെനെന്നായി കൌമാര
"മന്മാദൃശമംഗവന്യാസമെന്തി
അന്യായമമ്മേ ചിരം നാമിരുന്നേട-
മിന്നേഷ വന്നാശു താരുണ്യപാഷണ്ഡ-
നൊന്നാകുലീകരിച്ചെന്നാശ്രയം പോക്കി-
യെന്നാലടിയനെന്താന്യഗതിയെന്തു
നന്നായതാൾ ചെയ്യലിന്നേ വിടകൊൾവ-
നെന്താവതിങ്ങാനധന്യാഗ്രണി"യെന്നു
സന്താപഭാഷിതം *കാന്തായിതം ചെവി-
ക്കന്നേരമാകർണ്യ ചിന്തിച്ചു പാർവ്വതി

* 'സന്താപവാചികം' (പാഠാന്തരം).

“വന്നവനിന്നിവനനുഗ്രഹം ചെയ്യതു
നിന്നോടല്ലെന്നോടത്രേ നിനയ്ക്കും വിധൌ
നിന്നെ ഞാനെന്നുമേ നിർണ്ണയം കൈവിടാ
ഖിന്നതയ്ക്കെന്തെടോ ഹന്ത തേ ബന്ധു’,മെ-
ന്നന്തരംഗം തണുപ്പിച്ചു സാന്ത്വാമൃതൈ-
സ്സന്തതമന്തികേവച്ചഭിഷിഞ്ചതീ
ജാതു നൊ മുഞ്ചതി പോതഭാവം ച തം
ജാതഗംഭീരതാ താതസംഭാവിതാ
പ്രീതസദ്ബന്ധുതാ സ്ഫീതനാനാവ്രതാ
മാധുരീപൂരിതാ മാതൃഭിർല്ലാളിതാ
ആപ്തസഖീയുതാ ദീപ്തകാന്ത്യാവൃതാ
മൂർത്തിത്രയേശചരവാർത്താസകൌതുകാ
നിത്യം പിതുസ്സഭായാം ചെന്നിരുന്നുകൊ-
ണ്ടത്യന്തരമ്യം മുനിവരഭാഷിതം
തത്തൽക്കഥാന്തരേ ശങ്കരമാഹാത്മ്യ-
മത്തൽക്കൊരൌഷധം കേൾക്കുക കുതൂഹലാൽ.
നിത്യം മുനികൾ പലരും വരും തത്ര;
ഭക്ത്യാ ഗിരിവരൻ മാനിച്ചിരുത്തിയാൽ
ഹൃദ്യം ത്രിഭുവനവൃത്താന്തമോരോന്നു
സത്യമായ്ച്ചൊല്ലും സഭയിലിരുന്നവർ.
വിദ്യാപ്രസംഗങ്ങൾ മർത്ത്യാദിചേഷ്ടിത-
മത്യത്ഭുതേശതപസ്യാവിധിക്രമം;
ഇത്യാദികൾ ബഹുവിസ്തരസംക്ഷേപ
യുക്തിയുക്തങ്ങൾ നിമിത്തഭേദങ്ങളും;
നിത്യേശചരിതത്തെ കേൾക്കയിൽ കൌതുക-
മത്യന്തമുണ്ടായി ചിത്തേ നിരന്തരം.
കൌതുകം ഭക്തിയായ് ഭക്തിയും സക്തിയായ്;
ചേതോമഹാസക്തി തത്വവിജ്ഞാനമായ്;
തത്വബോധം ഹൃദി പ്രത്യഭിജ്ഞാനമായ്;
പ്രത്യഭിജ്ഞാ ചിരം മൃത്യുഞ്ജയൈക്യമായ്;
ചിത്തേ ശിവൈക്യം സമാധിയായ് ദേവിക്കു;
മദ്ധ്യേ കഥാവസാനം വിരഹാർത്തിയായ്
വാസം വിവിക്തേ ശിവധ്യാനശീലനം

ചേതനാവേദനാനോദനേ സാധനം.
ഏവം ചില്ദിനം ചെന്നനാളേകദാ
വൈരാഞ്ചികൻ മുനി ധീരൻ ചിരന്തനൻ
ചീരം ജടാഭാരമാരഞ്ജിതം വഹൻ
വൈരി[illegible] നാരദൻ വന്നാനൊരുദിനം.
ചെന്നങ്ങെതിരേറ്റു സൽകരിച്ചു ഗിരി
മന്നൻ പ്രസന്നനിരുന്നു തൽസന്നിധൌ.
”നന്നിവിടെയ്ക്കെഴുന്നള്ളിയവാറിനു
ധന്യനായേൻ ഞാനതിനില്ല സംശയം.
ആത്മവൃത്താന്തം മനസ്സറിയുംപോലെ
യുഷ്മാകമൈശ്വരം തത്ത്വം ഹൃദിസ്ഥമാം.
ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കഗോചരം വയം തപോദൃശാം
സാഹ്യമുണ്ടെങ്കിൽ സകർമ്മമനുഷ്ഠിപ്പൂ.
ഉണ്ടൊരാതങ്കമെന്നുള്ളിലിക്കാലത്തു
കണ്ടുണർത്തിപ്പാൻ കൊതിച്ചിരിക്കുന്നു ഞാൻ
പണ്ടുമിന്നും മേലുമെന്തൊരു കാര്യമെ
ബണ്ഡിപ്പരെങ്ങൾ ഭവാനതിനൊന്നുമേ.
പുത്രി മമാധുനാ പൂർണ്ണതാരുണ്യയാ,–
യിത്രിലോകത്തിങ്കലാർക്കു നല്കാവു താൻ?
ദൈവഗതിയോർത്തു യാതൊന്നുമേവനും
ചെയ്യതുചിതമാം; നോക്കാതനുചിതം.
ഏവനെൻ ജാമാതൃഭാവേ വിധിയെന്നു
ദേവമുനേ! പാർക്ക ഭവന്മതിബലം
ഇന്നേ കല്യണമെന്നുള്ളിൽനിന്നു നീ
കന്യാപിതാവിന്നു വന്നീടുമാധികം.”
കുന്നിൻ മൊഴികേട്ടിരുന്നോരു നാരദൻ
മന്ദം കണത്തിം മഹതിയാം വീണയെ
തന്നങ്കദേശേ വിലങ്ങത്തിൽ വച്ചുകൊ
ണ്ടൊന്നങ്ങു നോക്കി നിന്നോരെയെല്ലാരെയും,
തന്നന്തികേ വന്നിരുന്ന ഗിരീന്ദ്രന്റെ
സന്നിധൌ ചെന്നോരു കന്യാമണിയെയും
ശോഭാവിനീതിസമ്മേളപുണ്യാം ചിരാ-

ആപാദചൂഡമാലോകയന്നാനതാം,
ഉൾക്കാമ്പിലാക്കിയത്തൃക്കാൽ "മഹേശ്വരി!
ദുർഗ്ഗേ! ശിവേ! പാഹി"യെന്നുള്ളിലോർത്തുടൻ
"എൻപോററി ശംഭോ! മഹാദേവ! പാഹീ"തി
സംഭാവ്യ സാനന്ദമാനോട്ടു ചൊല്ലീടിനാൻ.
"കീർത്തിയുമാനന്ദപൂർത്തിയും വർദ്ധിക്ക;
ഗോത്രഗോത്രാത്തംസ! ശാസ്ത്രതത്ത്വജ്ഞ! തേ
ആർത്തനാശപരം നിനക്കോർത്താലനാരതം;
ചിത്തൊരു പുണ്യവാനിത്രിലോക്യാം ഭവാൻ.
കാർത്തസ്വരാദി നിൻ കാൽത്താർ പണിയുമേ
വാർത്താസു നിൻഗുണം വാഴ്ത്തുമേ സജ്ജനം;
ചേർത്തു നീ ചോദിച്ചതോർത്തറിഞ്ഞീശ്വരൻ;
ധൂർത്തല്ല കേൾ; പരമാത്മമയോച്ഛ്രിത
മൂർത്തികൾ മൂവർക്കുമത്തിരുപോക്കീടുവാൻ
മൂർത്തിതാനെട്ടുമെത്താതെത്തോളം പ്രത്യക്ഷം
ആർത്തലീലാവിനോദാത്മമഹാത്താം
തീർത്ഥ കാന്തുള്ളിലേ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നവൻ;
സാത്വികമൂർത്തി കപർദ്ദി മൃത്യുഞ്ജയൻ
നേത്രരാത്രീശനെ മൂർദ്ധ്നി ചേർത്തവൻ;
ആർത്തവബാണനെ നൽത്തിരുക്കണ്ണുകൊ-
ണ്ടാർത്തി വളർത്തവൻ; ശ്രോതാ പുരാതനനാം;
ദീപ്തതേജോമൂർത്തം വാർത്താ കടാക്ഷവാ-
നാർത്തപരായണനാർത്താരിഭൂഷണൻ;
ചീർത്തൊരു വൻവിഷമാർത്ത കടിച്ചവൻ
കൈത്താരിലൊന്നിൽ മൃഗത്തെ ധരിച്ചവൻ;
വസ്ത്രാദികൂടാതെ നൃത്തം നടിച്ചവൻ;
മൂർത്ത മഴുകൊണ്ടും കൂർത്ത ശൂലംകൊണ്ടും
പാർത്തലേ ദുഷ്ടരാം ദൈത്യരോടാർത്തണ-
ഞ്ഞാർത്തരോഷം ചേർത്ത കാർത്താന്തമന്തികം
സ്വാപാസ്ഥ്യം നിലിമ്പക്കരുളുന്ന തമ്പുരാൻ;
കൃത്യാന്തരേ നസ്തികൃതിയുക്തനാമവൻ;
വൃത്രാന്തകാദികൾക്കത്തൽ കെടുത്തവൻ;
കൃതാന്തകൻ പാശിശുദ്ധാന്തവത്സലൻ;

ദ്ധ്രാന്തഹാ വേദസിദ്ധാന്തവിഗ്രഹൻ;
വിത്താധിപസഖൻ വിദ്യാമഹാനിധി;
വിദ്ധ്വസ്തപാപൻ വിചിത്രപരാക്രമൻ;
ശ്രീഭ്രദ്രവത്തേശജനാർത്തനഘ്നമൻ;
ശാസ്ത്രപ്രമേയൻ ശരദിന്ദുകാന്തിമാൻ;
വ്യാപ്തൻ ജഗദ്ഭാസിനാമുള്ളിലക്ഷയൻ;
ക്ഷേത്രജ്ഞനാദ്യന്തഹീനൻ പരൻ പുമാൻ;
പൂർത്തേഷ്ടദത്താദിനാനാസുകൃതിനാം
പ്രാപ്തവ്യദാസ്യൻ പരബ്രഹ്മനിഷ്കളൻ;
ശ്രീമഹാദേവൻ ഗിരിശൻ സദാശിവൻ
ജാമാതൃഭാവം തവാംഗീകരിഷ്യതി.
ക്ഷേമായ ലോകസ്യ കാമാരിയോടുമാ
വാമാംഗവും വാങ്ങുമാമോദപൂർവ്വകം.
മാ മാസ്തു തേ ഖേദമേതാദൃശോത്സവം
കാണ്മാൻ ഭവാനും നമുക്കും തരം വരും.
സാമോദമിപ്പോൾ നിനക്കും വരം തരും
നീ മാനനീയനാം ധീമാൻ; പ്രസീദ നീ."
ഈവണ്ണമിരിത്ഥം ദേവമുനീന്ദ്രനാ-
ലാകർണ്ണ്യ കന്യകാ നിന്നാളധോമുഖീ.
കാമന്നരാതിപോലാപന്നവത്സല-
നേവം നണ്ണിച്ചെന്നുകേട്ടതെന്നോർമ്മയാ
ഭാവം നിറംകേട്ടു സാ പന്നഗാത്മജ-
യ്ക്കാവന്നശങ്ക തത്താതനമുൽപ്പുക;
താവന്നമിച്ചു തദ്ഭാവം നിരീക്ഷിച്ചു
മേവുന്ന യോഗിയോടേവമുണർത്തിച്ചു.
"ആവുന്നതാനന്ദമേകി നിൻ വാക്കുകൾ;
നോവുന്നവാറെന്തു കേട്ടതു രണ്ടുരു?
കാമന്നപായമുണ്ടോ വന്നു? ശങ്കരൻ
ഭീമൻ നിജനാമമിപ്പോളെടുത്തിതോ?
ജീവൻ കെടുത്തിതോ ജീവലോകത്തിന്?
പൂവമ്പനോടീശനേവം തുടങ്ങുമോ?
ശൈവൻ നറുമലർസായകനെന്ത്രയും;
ദേവകലെന്തു പിഴച്ചിരിക്കുന്നതോ?

നൂനതാ നിൻഗിരോ നാനൃതാ ജാതുചിൽ
ഞാനെന്തു ചിന്തിച്ചു ദീനതയ്ക്കൌഷധം
സ്ഥാനമല്ലാഞ്ഞുദാസീനതായാ മുനേ!
സ്ഥാനതേ തേ മയി ജ്ഞാനതേജോനിധേ!
ഉത്തമസത്തമനർദ്ധേന്ദുശേഖരൻ
ചിത്തജശത്രുവെന്നിത്ഥമിപ്പോൾ ഭവാൻ
ഉക്തവാനായതിന്നർത്ഥമരുൾചെയ്തു
തപ്തം തണുപ്പിക്ക ചിത്തമെന്നർത്ഥയേ."

ഇങ്ങനേ കേട്ടുളവിംഗിതജ്ഞൻ മുനി
ശങ്കിതം പൃഷ്ടം തുടങ്ങീതറിയിപ്പാൻ.
"സങ്കേതഭൂമേ! ഗുണങ്ങൾക്കു ഹേ സഖേ!
ശങ്കയുണ്ടായതു സംഗതം തന്നെ കേൾ.
ഭംഗം മനോഭവനങ്ങുവന്നു ഭൃശം;
തിങ്ങൾ തികഞ്ഞില്ലതെങ്കിലും നിന്നോടു
വല്ലവരും വന്നു ചൊല്ലാതിരിക്കയി-
ല്ലല്ലോ നിനച്ചു ഞാൻ ചൊല്ലിയതിങ്ങനെ.
സങ്കടം വന്നു പറവാൻ മടികൊണ്ടു
ശങ്ക ധരിച്ചവരാരും വരാഞ്ഞതും.
എങ്കിലതാദിയേ ചൊല്ലാം ചുരുക്കി ഞാ
നംഗജഭംഗ,മസംഗതി സംഗതം.
ദൂരെ മനസ്സിനും വാക്കിനും വാഴുന്ന
കാരുണ്യവാരിധി നാരായണപ്രിയൻ
വാരാണസീപതി പാരം പ്രസാദിച്ചു
ശൂരപത്മാസുരഘോരതപസ്സിനാൽ
ആയിരത്തെട്ടു ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങൾ നല്കിനാ-
നാധിപത്യത്തിനവനുള്ള നാളെല്ലാം.
അത്രയെല്ലാം ചെയ്തതെത്രയും കഷ്ടമെ-
ന്നത്ര നീയോരായ്ക; രുദ്രദോഷം മൃഷാ.
സന്തതം രോമകൂപങ്ങളോരോന്നിലു-
ണ്ടന്തമില്ലാതോളം ബ്രഹ്മാണ്ഡമീദൃശം.
താൻതന്നെ കല്പിച്ചവരതിലൊക്കയും;
ഭ്രാന്തെന്നു തോന്നായ്ക നേരു ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
ആയിരത്തെട്ടതിലേകനു നല്കിയാൽ

പോയതങ്ങെത്തുവാനെത്രനാളെയ്ക്കു വാൻ?
തന്നെയും ഭക്തർക്കു വേണ്ടുകിൽ നല്കുന്ന
ചന്ദ്രചൂഡന്നിതിലെന്തു ചേതം വരും?
ദൈതേയനത്രയും പ്രീതനായായതിൽ
പ്പാതിയും സോദരന്മാർക്കു നല്കീടിനാൻ.
ക്രൂരകർമ്മാള്യതൻ സിംഹവക്ത്രനെന്നും
താരകനെന്നും സഹോദരന്മാർക്കു പേർ
പാരം പരപ്പിൽ പറയുന്നതെന്തിനു
താരകനായതി ബ്രഹ്മാണ്ഡനായകൻ.
ക്രൗഞ്ചഗിരിമേലവനു നിവാസമായ്;
വാഞ്ഛയോ വാനോരെ വെല്ലുവാനെപ്പോഴും.
കാമരൂപൻ ബലൻ മായാവിശാരദൻ
ഗ്രാമനഗരാദിഭ്രമൻ വിനാശയൻ
ദേവലോകം നിജഭൃത്യരെക്കൊണ്ടവൻ
നാകവാമാക്കിനാനിക്കാലമൊക്കവേ.
നിർജ്ജരന്മാരെയും തച്ചുപായിച്ചു
~~[illegible]~~ടിനാൻ നാകമത്താരകൻ.
സ്വാധികാരം വെടിഞ്ഞാദിതേയന്മാരു-
മാധിപൂണ്ടോടി വിധാതാവിനെക്കണ്ടു.
വൃത്താന്തമോതുവാൻ ബ്രഹ്മാദികളൊന്നു
ദുഗ്ദ്ധാംബുധിപുരംപുക്കു തിരഞ്ഞനാൾ
വിഷ്ണുഭഗവാനെയെങ്ങുമേ കാണാഞ്ഞു
വിഷ്ടപം തോറും തിരഞ്ഞു പലരുമായ്
മേരുഗിരിഗുഹതന്നിലൊരേടത്തു
നാരായണൻ കിടക്കുന്നതു കണ്ടതി
സന്തോഷമോടടുത്തണഞ്ഞു ജഗത്ത്രയീ-
ബന്ധോ! ജയിക്കെന്നു പത്മജനാദികൾ
വാഴ്ത്തിയവസ്ഥകളെല്ലാമുണർത്തിച്ചു
കാത്തീടുകെന്നു ശരണവും പ്രാപിച്ചു.
പത്മനാഭൻ തദാ പത്മജന്മാവുമാ-
യല്പകാലം ഗുണദോഷം വിചാരിച്ചു
പഞ്ചശരനേ വരുത്തുവാൻ കല്പിച്ചു
സസ്മാര കാമം സഹസ്രനേത്രൻ തദാ

* 'വരുവാൻ നിയോഗിച്ചു' (പാഠാന്തരം).

മന്മഥനപ്പോഴേ വന്നാനവിടേയ്ക്കു
ധൎമ്മപത്നീമധുമാസമേളകോമളൻ.
ഇന്ദ്രനവന്റെ കൈപിടിച്ചുംകൊണ്ടു
ചെന്നു വന്ദിച്ചു മുകുന്ദവിധികളെ.
പത്മജനപ്പോളരുൾചെയ്തു കാമനോ-
"ടിപ്പോൾ മദന! നിന്നൂക്കു കാട്ടേണമേ.
ലോകങ്ങളെല്ലാമസുരൎക്കടക്കമായ്;
നാകികളോടിയൊളിച്ചു ഗുഹയിലായ്.
വൻപങ്ങവൎക്കോ പരം; പരമേശ്വരൻ
തമ്പുരാൻ ഞങ്ങൾക്കിദാനീം ദുരാസദൻ;
കിം പുനരേറെപ്പറഞ്ഞിട്ടൊരു ഫലം?
ശംഭുചിത്തം നീ വശീകരിച്ചീടുക.
ദക്ഷജാംഗക്ഷയാൽ ബുദ്ധിക്ഷയമുള്ളി-
ലക്ഷവാററന്നുപലക്ഷ്യതേ മേല്ക്കുമേൽ.
ദക്ഷിണാമൂൎത്തി മുനികളോടും വട-
വൃക്ഷമൂലേ വാണു വിദ്യാവിനോദമായ്.
നീയാകിലിന്നു ശിവനു വരുത്തുക
ഭൂയോ വിവാഹായ സത്വരമുദ്യമം."
പൂമകൻവാക്കുകളിങ്ങനെ കേട്ടിട്ടു
കാമനടിതൊഴുതപ്പോളുണൎത്തിനാൻ.
"എൻപോററി പങ്കജസംഭവ! നിൻപദം
തമ്പുരാനേ ഞാൻ തൊഴുന്നേൻ; പ്രസീദ മേ.
അൻപോടരുൾചെയ്ത കാൎയ്യമെനിക്കിന്നു
നിൻപാദമാണെ നിനച്ചാലസാദ്ധ്യമാം.
ശംഭോസ്സമീപേ സമീഹിതസിദ്ധയേ
വൻപോ ചിണ്ണക്കളമോ കൊണ്ടു ചെല്ലാവു ഞാൻ?
സമ്പ്രതി രണ്ടും ഫലിക്കയില്ലെന്നുള്ള
കമ്പമെനിക്കല്ലെ നിങ്ങൾക്കുമുണ്ടുള്ളിൽ.
വിൽക്കുലച്ചന്തികേ പൂക ഞാനമ്പുതൊ-
ടുക്കുമന്നേരമേ ഭസ്മമെന്മെയ് രുഷാ
തൃക്കനൽക്കണ്ണിൽ ദഹിച്ചു കളകിലാം
ഗുല്ഗുലുസജ്ജരസാഗുരുധൂളിപോൽ.
നില്ക്കതങ്ങൊക്കയുമുൾക്കമ്പമെന്തിനോ?
നിഷ്കൂരിഷിച്ചവർ നിങ്ങൾക്കൊക്കുമേ.

ഏറ്റയും മേ ഭയം വേറെയൊന്നുണ്ടതും
ചീറരുതാരുമെ തീങ്ങ ഞാനോതുവൻ.
വന്ന ശിവദ്രോഹമെന്നാലവൻ പുന-
രെന്നും നരകത്തിൽ നിന്നു കരേറുമോ?
എന്നതിൽവച്ചെനിക്കെന്നോടേ തമ്പുരാൻ
തന്നതല്ലാതെയില്ലൊന്നുമേ വൈഭവം.
സ്ഥാനവും മാനവും രൂപവും ചാപവും
ബാണവും ത്രാണവും സൌഭാഗ്യഭോഗവും
സർവം മറന്നു ഞാൻ ഗർവിതനായ്ച്ചെന്നു
തവ്വുറിഞ്ഞെയ്വതും ശർവനേ വേണ്ടതോ?
ക്ഷേമമെങ്ങു മമ? പ്രേമമൊക്കു മയി?
സ്വാമിയെ ദ്രോഹിച്ചു പാപ്മഹാപാപി ഞാൻ!
ഹംശപരന്മാരെനിക്കില്ലൊരുമിന്നിങ്ങു,-
ഈശ്വരൻ നിങ്ങൾക്കെനിക്കും മഹേശ്വരൻ
തിങ്ങുമുൾക്കാരുണ്യമെങ്കൽ നിങ്ങൾക്കുണ്ടു:
ഭംഗമില്ലാത ശരണങ്ങളങ്ങുണ്ടു മേ;
കൈകളിൽപ്പെട്ടു ഞാനെന്തിനിരിക്കിലും
പുൽകരുതാതവരെപ്പുൽകുമാറെന്നം.
മേനിയോ ചൊന്നതു വാണീരമണ! ഞാൻ?
മുണ്ടിയെൻപ്രേയസീവേണിയല്ലോ മമ.
ലജ്ജയും വിട്ടു താൻ മെച്ചമില്ലെസ്സുത
സജ്ജനാഗ്രത്തിൽ ചിധിച്ചതല്ലാൽമേ.
നിശ്ചയിച്ചൊന്നുരുളിച്ചെയ്കിൽ ഞാനതെ
നാശ്ചരനാണമ്മാവനാണ ചെയ്തീട്ടവൻ."
ശുപ്പ്കാരാതിവക്രോൽപ്രതോദംകൊണ്ടു
ബാഷ്പതോയേഷു വാഗ്സ്ഥാഷ്ടി മുങ്ങിനാൻ.
നാല്പതോടും ഹരി നാല്പതൊടെൺപതോ-
ടൊപ്പുമന്തരാ വീപ്പതും കാണായി.
വാക്പതിതാനഥ വാർപ്പുവിയോടു ചെ-
ന്നേൽപ്പതര സർവ്വദാ തോല്പരെന്നോതിനാൻ.
പാൽപ്പയോരാശൌ ശയിപ്പവനംഗജൻ
തീപ്പെട്ടുമെന്നാധിയാൽപ്പുനരുചിവാൻ
ചൊല്പ്പതെല്ലാം ചണി; ക്ലുപ്തല്ലെന്മതി;

ഗീഷ്പതേ! ചൊല്ലു നീ കിംപ്പെടായ്കും നയം.”
കോപ്പത്തെല്ലാം കണ്ടുതാല്പരിയം പൂണ്ടു
ക്ലിപ്തിടാതെ നിന്ന ഗീഷ്പതി ചൊല്ലിനാൻ.
“ദേവയൊന്നേ നമുക്കാവൃതാവോളവും
ദേവദേവപ്രസാദാവലോകാവധി.
ധീവശക്രോധകാമാവലേപേ ശിവേ
ശൈവവശ്യേ നയം നൈവ ശക്യം ബ്രുവേ.
സേവചെയ്താൽ മഹാദേവനങ്ങേവം
ഭാവനാവശ്യനില്ലാൎക്കുമിശേഷം കദാചിൽ.”
ജീവവാക്യം വാസുദേവനും കൊണ്ടാടി;
ജീവ രാജേശ്വതി ധാതാവുമോതീടിനാൻ.
താവതാ നിശ്ചയം ദേവകൾക്കും വന്നു
സാവധാനം മഹാദേവസേവാവിധൌ.
പത്മനാഭൻ തെളിഞ്ഞപ്പോളരുൾ ചെയ്തു:
“സൽപ്രമാണം നാസ്തി വിപ്രവാക്യാൽ പരം.
ഏല്പൊഴും സേവചെയ്യേണ്ടും പ്രഭുവിന-
ങ്ങേപ്രിയം കണ്ടാലുമില്ല ബഹുമതി.
അപ്രകാരം സുരന്മാൎക്കുണ്ടു ദൃഷ്ടില-
മിപ്രകാരം വരുമ്പോളതിസാധുക്കൾ;
തൽപ്രമാണം വിട്ടു ദൎപ്പാൽ നടന്നതു
തൽപ്രണാമം കൊണ്ടു പോക്കുവാൻ നോക്കുവിൻ.
ഭ്രംശിതസ്ഥാനമാനന്മാർ തികഞ്ഞിനി
തപം ശരണമെന്നു ചൊല്ലുവാൻ ചെല്ലുവിൻ.
അന്തികേ നിങ്ങളെങ്ങോരുമേക്ഷില്ലാഞ്ഞു
രാശ്ചൎയ്യവും കണ്ടു കടന്നാരസുരകൾ.
മുന്നി നാട്ടുംവിട്ടു കണ്ടു നമ്മെ നിങ്ങൾ
കണ്ടില ഞാനും സുഖമായിരുന്നനാൾ.
താഴ്ചയില്ലാത്ത പ്രഭുത്വം നമുക്കുണ്ടു;
കാഴ്ചവരുന്നതു കണ്ണുനീരെപ്പൊഴും;
വാശ്ശുതുമിച്ഛയിൽച്ചേച്ഛയായ് ചൊല്ലിനേൻ;
തീൎച്ചചൊല്ലാമിനിക്കേൾക്ക ശതക്രതോ!
പല്ലവകോമളയല്ലോ ഫണിശയ്യ;
തെല്ലുമുറങ്ങുമാറില്ല ഞാനൊന്നുമേ.

ചെമ്പൻചിടമുടി ശുംഭൽഫണിവിധു-
തുമ്പപ്പൂതുമലരുമ്പർധുനീജലം
ശംഭുപാദസ്പോടമിമ്പത്തിനാസ്പദം
സംഭരിച്ചിട്ടുണ്ടു സമ്പൽപ്രദം നിധി.
തൽപാദമാർജ്ജനം പുഷ്പൈസ്സമർച്ചനം
തദ്ഭാവനം ഹൃദി തല്ലേയുറക്കമാം.
തല്ലേ കിടക്കിലെന്തെപ്പോഴുമിത്തരം-
തൽപാദമൂലേ മനസ്സു രമിക്കിലോ.
ക്ലേശപ്രമാർജ്ജനേ ചെന്നു യത്നം ചെയ്ക;
വാചസ്പതി തവ ദേശികനല്ലയോ?
മേരുഗുഹയിൽ കിടക്കുന്നു ഞാൻ പരം;
ക്ഷീരാംബുധിപുരേ താരകബാധയാ.
കണ്ടുകൂടാതോരു ദേശം ദനുജർക്കു.
പണ്ടുപണ്ടേയിതു ശങ്കരശാസനാൽ.
യോഗം പിരിയാതെ പോകടോ വൈകാതെ:
ചെയ്ക ശിവസേവ പാർവ്വതീദേവനു.
ശ്രീകൈലമാമല പൂകചെന്നേവരും;
സാഹസംപൂണ്ടുപോയ് പൂകായ്ക സന്നിധൌ.
തണ്ടാർശരനെന്തു മിണ്ടാതെ നിന്നതു?
കൊണ്ടുപോകെന്നെണ്ണി വിണ്ണോരെയൊക്കെയും.
സങ്കമിഞ്ഞൊരാണ്ടു സാഹായ്യകത്തിനു
സാഹസംചെയ്കിലൊന്നാകാതെയും വരും.
മൃതിയു പാരിലിന്നാർത്തിയതുചൊല്ലി
മൂർത്തി കളകിലും കീർത്തി കളയൊലാ.
മൂർത്തിപോയാൽ മറു മൂർത്തിയുണ്ടാം; പിന്നെ
കീർത്തിപോയ്പോകിലകീർത്തി നരകമാം.
ത്യാജ്യനേകൻ കുലത്തിനാപത്തെങ്കിൽ;
കുല്യമാം ഗ്രാമമെങ്കിൽക്കുലം ത്യാജ്യമാം;
രാജ്യരക്ഷാർത്ഥമായ് ത്യാജ്യമാം ഗ്രാമവും;
രാജ്യവും നോക്കലൊരാത്മനാശേ ഭയേ.
ആത്മാവു ദേഹമെന്നാദ്യമല്ലോ പര-
മാത്മതത്ത്വം ചെററനുഭവവേദ്യമാം.
സാധുരക്ഷാർത്ഥം ശരീരം വഹാമി ഞാൻ;
ബോധിക്ക കാര്യം ബുധന്മാർക്കു സമ്മതം.

സ്ത്രീപുംസസമ്മേളനത്തിനാളായ്നിന-
ക്കേവൻ സഹായൻ മധുമാധവാവൃതേ?
ത്വൽക്കർമ്മമിന്നഹോ സൽക്കർമ്മമാസ്സന്നം;
നില്ക്കും മഹേശൻ നിനക്കെങ്കിലോ വശേ.
ഒന്നു ഞാൻ ചൊല്ലുവനണ്ണീ ധരിക്ക നീ
ബ്രഹ്മനരേന്ദ്രനും കേൾക്കണം ജീവനം.
തമ്മിൽപ്പിരിഞ്ഞു ജഗൽപതിദമ്പതീ.
നമ്മെച്ചതിപ്പതിന്നിമ്മഹേശോദ്യമം.
ജന്മം നമുക്കിതു കണ്ണാക്ഷിഹീനമാം
സമ്മിശ്രഭാവമവർക്കു വരായ്കിലോ.
മന്മഥനെന്നിയേ മററാരധികാരി
കർമ്മത്തിനിന്നിതിലോർക്കിലിന്നങ്ങേലം
നാളെ വേണ്ടുന്നതിന്നിന്നെങ്കിലുത്തമം;
കാലമാവോളവും പാർക്കാമശക്തിയിൽ.
കോലിടുന്നാകിലോ തോലിവന്നാലകാ;
കാലൊടിഞ്ഞിട്ടും പിടിക്കണമെന്നാനെ.
പംഗുവെന്നാരവനെപ്പറവൂ? പാരി-
ലംഗഭംഗം മാനഭംഗമൊന്നല്ലയോ?
ദൈതേയക്രൂരിയർപ്പാതിരാവിച്ചന്ദ്ര
നാതിരനാൾവന്നു ജാതൻ/മഹേശപരൻ
കാർത്തികനാൾ പുറന്നോരു ധമനിയിൽ
ക്കാർത്തികക്കണ്ണെടിപ്പോളം ഭേവ്യതാം.
അത്തൽ മതി; മതി ചിത്തപരിഭ്രമം;
കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്കിലോ സിദ്ധമാമിഷ്ടവും.
യാതൊരേടത്തും തുണയുണ്ടു നിങ്ങൾക്കു
ആദരം ബ്രഹ്മനും ഞാനുമിക്കർമ്മണി.
നിങ്ങളും സേവിക്കിൽ ഞങ്ങളുടെ മതം-
മംഗീകരിക്കുമവശ്യം മഹേശപരൻ."

ഈവണ്ണമെല്ലാമരുൾചെയ്തിരിക്കവേ
കാർവണ്ണനങ്ങു മറഞ്ഞു വിരിഞ്ചനും.
പിന്നെയുള്ളോർ പിരിയാതെ നടകൊണ്ടു
ചെന്നു കൈലാസേ ശിവാച്ഛ്ന~~[illegible]~~
നന്നായനാദ്ധ്യാനസ്ഥും പൂണ്ടനാൾ ചിരാൽ
പൊന്നിധി കിട്ടിയപോലെ ദരിദ്രർക്കു

നന്ദീശ്വരൻ ദ്വാരി നിന്നതു കാണായി
വന്ദിച്ചിതന്നു വിവശതാശാന്തയേ.
"ചന്ദ്രചൂഡപ്രിയ! നന്ദീശ്വര! തവ
വന്ദാമഹേ പദം വൃന്ദാരകാ വയം.
നാഥന്റെ മൂർത്തി നവമി നീതാനഹോ;
ദാസജനത്തിന്നു നീതാൻ മഹേശ്വരൻ.
നേത്രം ചതുർത്ഥം ത്രിണേത്രന്നു നീയല്ലോ;
നേത്രഭാജാം ശിവസൂര്യ്യാരുണനോ ഭവാൻ.
പാത്രമീഞങ്ങടെ കൃപാകടാക്ഷത്തിന്നു;
മൈത്രി ഭവാനുള്ളിൽ ഞങ്ങളിൽ വേണമെ;
വേത്രിയായ് നീ വാതിൽ കാത്തിട്ടു നില്ക്കയും
പാർത്തലമെല്ലാം മുടിക്കയും ചെയ്കയോ?
ഈശ്വരവർത്തികൾ ഭവാനെത്തൊഴുവാൻ
ആർത്തകാരുണ്യപുണ്യാർജ്ജനമെന്നിയേ?
ഓർത്താലൊട്ടങ്ങാതൊരാർത്തിയുണ്ടെങ്ങൾക്കു;
കാൽത്തളിർ കണ്ടുണർത്തിപ്പാൻ കഴിവരാ.
പേർത്തതു സാധിപ്പൊഴിഞ്ഞൊഴിയാ ഞങ്ങൾ;
മാത്രം മനസ്സിൽ ഭവാനതുവേണമേ
ശാസ്ത്രം പഠിച്ചീല* യോഗികൾക്കെങ്കിലും
നേത്രകോണം വയ്ക്കണമേ ഞങ്ങളിൽ.
ചണ്ഡധനുശ്ശേഖരകാരുണ്യപൂരേണ
കണ്ടീല നദീമാതൃകം ജഗത്തൊക്കയും.
കണ്ടാലുമിന്നിഹ പണ്ടൊരു ദുർഭിക്ഷ-
മുണ്ടുവാഴുന്നവരുണ്ടോ ജഗത്ത്രയേ?
ഉന്നതദേശോപകാരിയാം വാരിദൌഘം
ചൊന്ന പാടീ സുഖം നീയങ്ങളേ കഥം?
ക്ഷേത്രമുഴുതു കൃഷിയെ തരംകെട്ടു
പാർത്തിരിക്കുന്നു മദനൻ കൃഷീവലൻ.
വാസ്തവം ചൊല്ലുണർത്തേണമിവ്വാസരേ;
ദ്വാസ്ഥനല്ലോ നീ ജഗത്സ്വാമിമന്ദിരേ."
എന്നിവണ്ണം ഞങ്ങൾ ചൊന്ന മൊഴി കേട്ടു

* 'ശാസ്ത്രം പഠിച്ചില' (പാഠാന്തരം).

നന്ദി നിനച്ചു നിന്നൊന്നു ചൊന്നാൻ തദാ.
"നിൽപ്പിൻ നികടേ; പരിഭ്രമമെന്തിനു?
നിഷ്ഫലമെന്നോടു ജല്പിതമീദൃശം.
അപ്രതികാരമായൊന്നില്ലധീശനോ;
വിപ്രതീകാരമിന്നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടതും.
ഉത്തരം മറ്റെന്തുവേണ്ടു വിശേഷിച്ചു;
ചിൽപ്രതിസേവയ്ക്കവസരം ചൊല്ലുവൻ.
പുഷ്പബാണന്നോ കടപ്പാൻ തടവില്ല
നില്ലതെന്തേ പുറത്തെന്നുടേ ദോഷമോ?"
ചെററങ്ങവസരം കണ്ടാലുണർത്തിച്ചു
മററുള്ളവരെ ഞാനേററു കടത്തുവൻ.
കാവലായ് വാതുക്കൽ നിൽക്കുന്നവനൊരു
ന്നാവലാതിപ്രകാരം പറഞ്ഞീടുന്നു!"
ശങ്കരകിങ്കരവാക്കു കേട്ടിങ്ങനേ
ശങ്കിച്ചു തത്രൈവ ഞങ്ങൾ നിൽക്കും വിധൌ
ശങ്കാവിഹീനനായ് തൻകാമിനിയോടു
അംഗജൻ വില്ലുമായങ്ങു കടന്നുപോയ്.
"സാഹസം ചെയ്യൊല്ല കാന്ത! നീ"യെന്നവൾ;
"സാഹസമല്ലിതെൻ കാര്യ"മെന്നാനവൻ.
ന്യഗ്രോധമൂലേ സനകാദികളോടും
തെക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ദേവൻെറ
മിക്കതുമന്തികേ പുക്കു വലത്തുചെ-
ന്നഗ്രേ സമീപത്തു കണ്ടു തദ്രൂപവും
പിംഗജടാഭരം തിങ്കൾശകലവു-
മങ്കിമിഴിയും ഭുജംഗക്കുഴയിണ
രാപ്പകൽമൂലമാമീക്ഷണയുഗ്മവും
ഭ്രൂവല്ലികളാ[illegible]കടിപ്രായമാം നാസയും
ഹൃദ്യരത്നാദർശതുല്യകപോലങ്ങളും
വിദ്രുമകാന്തിവിശിഷ്ടോഷ്ഠദ്വയം
നീലമാം കണ്ഠവും നാലു തൃക്കൈകളും
ബാലമൃഗടങ്കശൂലചിൻമുദ്രയും
മാലാഭസിതസമ്മേളിതം മാറിടം
ചേലയായ്ച്ചേർത്ത ശാർദ്ദൂലചർമ്മാഭയും

നാഗഭോഗോൽകൃഷ്ടയോഗപട്ടാഞ്ചലം
യോഗാസനം പൂണ്ടിരിപ്പു ഗാംഭീര്യവും
സൌന്ദര്യസൌഭാഗ്യമാധുര്യധൈര്യാദി-
സന്ദോഹസങ്കേതമന്ദിരം ശങ്കരം
ചണ്ഡധവളം സനന്ദാദിസേവിത-
മന്തികേ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെക്കണ്ടവൻ
കർത്തവ്യമൂഢനായിത്തിരിനേരമ-
ങ്ങത്തൽ പൂണ്ടാൻ പുനരുത്തമഭക്തിമാൻ.
പ്രഹർഷിതനായ് നമസ്കൃത്യ തൊഴുതുനി-
ന്നാത്മസുഖം കണ്ടൊരത്യത്ഭുതാകൃതിം
ചിത്തത്തിലാക്കിയക്ഷീണമോദമാർന്നിട്ടു
രുദ്രാക്ഷമാലികാം കൈക്കൊണ്ടുമാദരാൻ
മൃത്യുഞ്ജയമന്ത്രരുദ്രസൂക്താദിയും
രുദ്രനാമങ്ങളും ഭക്ത്യാ ജപിച്ചുടൻ
ബുദ്ധ്യാ വിചാരിച്ചു കൃത്യം വിനിശ്ചിത്യ
പുത്തൻ കരിമ്പുവില്ലിൽ കത്തിക്കുഴിയവേ
സുസ്ഥിരമായ്ക്കുലച്ചത്യന്തദൃഢമം
ഹൃദ്യം ചെറുതൊന്നാവനാഴിയിൽനിന്നുമെട്ടു
നൽത്താർശരമൊന്നെടുത്തു പുഷ്പചാപമോ-
ടത്ര തൊടുത്തഭിമന്ത്രിച്ചു മന്ത്രവും.
"ശ്രീപുരുഷോത്തമശ്രീപുത്രനേഷഞാൻ
കാപുരുഷാധമനി സഞ്ചരിച്ചീടിലും
സ്ത്രീപുരുഷദ്വന്ദ്വമേളനകർമ്മണി
നൈപുണം മേ തന്നതീശ്വരനെങ്കിലോ
രൂപലാവണ്യമേറുന്നൊരു നാരിയിൽ-
ച്ചാപലം പൂണ്ടു രമിക്കേണമീശനും."
എന്നു മൊഴിയും പറഞ്ഞു കുലച്ചവൻ
കർണ്ണാന്തമാനീയ മുക്തവാൻ സായകം
മന്ദേതരമതുചെന്നു തിരുമാറി-
ലന്യൂനശൃംഗാരസാരം മഹാശരം
ഉന്നം പിഴയാതെ തന്നേ തറച്ചാത്തു
ഭിന്നമാക്കാതെ കടന്നു പുക്കു ഹൃദി
മുന്നിലിരുന്ന സനകാദികളിലും

മെന്നേ പിശാചങ്ങളേയെന്നൊരീർഷ്യയായ്.
അന്യായമെന്നു തോന്നിച്ചു തപസ്യയെ-
പ്പിണ്യാകമെന്നു തോന്നിച്ചിതദൈവതവും.
വന്യനിവാസം കമന്യാ വിയോഗമെ-
ന്നന്യാദൃശം ബാഹ്യ പിന്നെയും തോന്നിച്ചു.
പൂർണ്ണോസ്മ്യഹം; ഗതാ തപസീ വിഹാരമാം;
പൂർണ്ണോസ്മി; മാമകം ധൈര്യം മനോഭവം;
ഈശോസ്മ്യഹം; ക്വ സാ മൽപ്രാണനായികാ?
ക്ലേശോഽസ്മിതാ; ഹന്ത വീതോസ്മി കാന്തയാ!
സന്യാസി ഞാൻ; ശുഭകന്യാ ക്വ ലഭ്യതേ?
എന്നേവമുണ്ടായൊരിന്ദ്രിയക്ഷോഭത്തി-
നെന്തേ നിമിത്തമെന്നാത്മനി ചിന്തിച്ചു
തൃക്കണ്ണടച്ചങ്ങരയ്ക്കൽ വിനാഴിക
നിഷ്കമ്പഗംഭീരിമാ ദിവ്യചക്ഷുഷാ
നിൽക്കുന്ന മാരനെക്കണ്ടു സമീപത്തു-
ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുരത്തെക്കുറെത്തും
സൽകൃപാവജ്രടങ്കാകൊണ്ടു ബന്ധിച്ചു
തച്ചങ്ങരച്ചു പരാണവായ് നേർപ്പിച്ചു
പൊച്ചോളിപ്പാനായ്ത്തുനിഞ്ഞുള്ള വെത്രയും
സൂക്ഷ്മമായോരു പരാണു പുറത്തു പോ-
ലെക്ഷണദ്വാരം കടന്നപോതും വിധൌ
എൺമണിയെട്ടുക്കുറിട്ടതിലൊരുന്നോള-
മമ്മിഴിവഹ്നികണവും തുണയായി.
വിസ്മയമെന്തു പറയാവൂ! തൽക്ഷണാൽ
ഭസ്മാവശേഷനായ് തീർന്നു മനോഭവൻ.

അത്ഥം വിചാരിച്ചിരുന്നോരു യോഗിയു-
ളിതൊഴിലൊന്നുമറിഞ്ഞില്ല തെല്ലുമേ.
ചിത്തനാഥാംഗം വെള്ളത്തുപോയെന്നു
ചിത്തേ വിചാരിച്ചു ഹസ്തേ പിടിച്ചുടൻ
തൽഭസ്മോദ്ധൂളിതാംഗി, രതി, ശുചാ
തത്തദ്വിലാപം തുടങ്ങി ശിവാന്തികേ.
"മൽപ്രാണനാഥ! പതിച്ചിതോ ദാസിയെ?

പുഷ്പായുധ! കഥം ന പ്രതിഭാഷസേ?
മൽപാലനത്തിനാരെപ്പറഞ്ഞാക്കി നീ?
വിസ്താരമെന്തു കേളാത്തു ധനുസ്സിന്റെ?
ഓരോ പ്രണയകലഹപ്രശാന്തിയിൽ
മാറണച്ചെന്നെ മേലാരു ലാളിപ്പതും?
ചാരു സൌന്ദൎയ്യമിവണ്ണമെന്നാക്കാനു-
മാരുപമാനത്തിനുള്ളു ജഗത്ത്രയേ?
നാരിമാൎക്കെല്ലാമുദാരവിലാസങ്ങ-
ളാരൊരുവൻ പഠിപ്പിപ്പതു യൌവനേ?
ദൂരേയിരുന്നാലെരിപൊരികൊള്ളിച്ചു
നേരേ തരുണൎക്കു മേളകനാരിനി?
ധാരകനാരിനിത്താരമ്പിനഞ്ചിനും?
പ്രേരകനാരിനി പ്രേമകോപങ്ങൾക്കും?
താരേശനാൎക്കു കുടയായിരിക്കേണ്ടു?-
താരേ തുണയഭിസാരികാണാം നിശി?
നീരസമായി സംസാരമിന്നാകിലോ;
ചാരു ഫലിതം സനകാദികാമിതം.
ആരു വസന്തത്തിനുള്ളതിനിബ്ബന്ധു?
ക്രൂരമ്പവൻ തീൎത്തതാക്കിനി വേണ്ടു പോൽ?
ത്വൽപാദമേ ഗതിയല്ലോ മഹേശ്വര!
തൽഫാലവഹ്നി [illegible]റിപ്പാൽ വിട്ടുക നീ.
ഇപ്പാഴി ഞാനോ മരിപ്പാൻ പുറന്നവൾ;
കല്പാഗ്നിപോലും തണുപ്പായ്‌വരും മമ.
ഉദ്ബന്ധനമോ വിഷപ്രാശനാദിയോ
നിഷ്പ്രയാസം മേ മരിപ്പാനിനി നല്ലു?
ഉററുമെൻകാന്ത! നീ ചെററു പാൎത്തീടുകിൽ
കററമെന്തൊന്നിച്ചു തെററെന്നു പോകിലാം
വിട്ടുകളഞ്ഞു നീയെന്നെ നടക്കിലോ
മററൊരുനാരിയുണ്ടാകുമോ കാന്തയായ്?"

ഇപ്രകാരേണ രതിപ്രലാപം കേട്ടു
സൎപ്പവിഭൂഷണൻ [illegible] കൃപാലുവായ്
നന്ദിയോടൊന്നു കണ്ണത്തിലരുളിച്ചെയ്തു;
ചെന്നവന്നുചിവ്വാൻ കന്ദൎപ്പകാമിനീം

"ഭദ്രേ! രതിദേവി! രുദ്രനരുൾചെയ്തു
ഹൃദ്രുജാം ചെററു വെടിഞ്ഞു നീ വാഴുവാൻ.
രുദ്രാണി ദാക്ഷായണി സതീദേവി താൻ
വർത്തതേ ഭൂഭർത്തൃപുത്രിയായൂഴിയിൽ.
തദ്വിവാഹം ചെയ്തു ഞാനിരിക്കുന്ന നാ-
ളെത്തുക നീയെന്നോടിത്തരമോതുവാൻ
തല്പ്രിയനംഗം തരുന്നുണ്ടു ഞാനന്ന-
തിപ്പൊഴത്തേതിലുമത്യന്തരമ്യമാം.
നിശ്ചയമുണ്ടതു വിശ്വസിച്ചിങ്ങുപോയ്
നിശ്ചലമെന്നെബ്ഭജിച്ചു വാണീടു നീ.
അല്പകാലം നീ വിരഹം പൊറുക്കേണ-
മിപ്രകാരം *ഞാനിരന്നതുപോലവേ.
ഇപ്പോഴിവിടെ വിലാപമോ നിഷ്ഫല-
മപ്പോൾ വിലപിതം ക്ഷിപ്രം ഫലിതമാം.
ഉദ്ബന്ധനാദികൾ ചെയ്യൊലാ സാഹസാൽ;
പുഷ്പബാണപ്രിയേ! യാഹി നീ മന്ദിരം."
ശൈലാദിവാക്യമതുകേട്ടവൾ പോയി
നീലകണ്ഠാർച്ചനവ്യഗ്രാ വിരഹിണീ
കാലമക്കേട്ടതേ പാർത്തുവാണാ കൃശാ
ബാലേന്ദുലേഖവ സന്ധ്യാസമാഗമം.
പിന്നെപ്പിനാകി സനകാദികളോടു
സന്നാഹഭേദമരുൾചെയ്തു സംഗതം
സന്നായവർക്കു വേണ്ടുന്നതരുൾചെയ്തു
പിന്നെയോ നാളെയാമെന്നുമരുൾചെയ്തു.
നന്ദിച്ചു വന്ദിച്ചു പോയി സനകസ-
നന്ദാദിയോഗികൾ മൌനികജ്ഞാനികൾ.
നന്ദീശ്വരനോടരുൾചെയ്തു: "ലോകത്തി-
ലെന്തുള്ളു വാർത്തയെന്നുണ്ടോ ധരിച്ചു നീ?"
എന്നതുകേട്ടുണർത്തിച്ചു നന്ദീശ്വരൻ
വന്ദിച്ചു വിച്ഛാദിതാസ്യം വിനീതനായ്.
നാകികൾ വന്നു ബഹുകാലമായിഹ
ശോകമുണർത്തുവാനാകവേ നില്ക്കുന്നു-
ലൂകവിഭീഷിതകാകാനുകാരികൾ;
പോകെന്നു ചൊല്ലിയാൽപ്പോകയില്ലാരുമേ.

* 'ഞാനിരുന്നതുപോലവേ' (പാഠാന്തരം).

ഭോഗമിവിടെക്കളകെന്നുറച്ചിള
മാകന്ദബാണനെപ്പോലെ വീരർകളും.
വൈകുണ്ഠകുണ്ഠിതന്മാർ കണ്ടിതെത്രയു
മേനകദേശം? ഭിയാ ലോകേശനോ കൃശൻ.
പാകാരിയാകിലോ ചാഞ്ചാതെ നിന്നവൻ;
യാഗാംശഭോജികൾക്കാകാത കാലമായ്
ഈവണ്ണമാകണ്ണ്യമേവുന്ന ദേവനോ
രാപന്നകാരുണ്യപൂർണ്ണമായ് മാനസം.
“നല്ലതിതം; ദോഷമെല്ലാം നമുക്കായി;-
തെല്ലാരുമായാലും; ചെല്ലല്ലാശു ചൊല്ലൂ നീ.”
എന്നിപ്രഭോരാജ്ഞ വന്നിപ്പുറം ചൊന്ന
നന്ദിപ്രഭാവത്തെ വർണ്ണിപ്പതാരുപോൽ!
മുന്നേ കടന്നു മുകുന്ദനെഴുന്നള്ളി;
പിന്നാലെ ബ്രഹ്മനും പിന്നെ മഹേന്ദ്രനും.
പിന്നാലെ വഹ്ന്യാദിദിൿപാലകന്മാരു-
മപ്പോലെയെല്ലാരുമപ്പുരാന്തരം.
മുല്ലോട്ടു ചെന്നു ശരൽപാണ്ഡുമേഘാഭാ-
കല്പന്തിരിപ്പോരു കാരുണ്യവിഗ്രഹം
ഉൽപാടിതാശേഷദുഷ്ടാപരാധം സ-
മുൽപാദിതാനന്ദചിൽപ്രാഭവപ്രഭം
അഭ്രാപഗാതോയവിഭ്രാജികോടീര
സപ്താവലീലീഢശുഭ്രാംശുശേഖരം
ദർപ്പകാംഗാസഹാദത്തഫാലേക്ഷണം
നിദ്രാണക്രോശഗർഭിതാക്ഷിദ്വയം
അല്പാറാസാക്ഷിപ്തകർപ്പൂരവിഭ്രമം
വിഷ്ഫുരൽകുണ്ഡലം സുപ്രസന്നാനനം
സസ്മിതാലാപലീലാപരം നന്ദിനാ
ഭസ്മഭാസംഭ്രാന്തികർബ്ബുരകന്ധരം
രൽപൂരിതാൽപരിപാകാരമാല-
ലുബ്ധവക്ഷോലഗ്നരുദ്രാക്ഷമാലികം
ദോർഭിസ്ത്രിശൂലം കുഠാരം മൃഗം ചാപി
ബിഭ്രാണമഭ്രാന്തജല്പാകകാനനം
*സുവധിതം മൃത്യുഞ്ജയം കൃത്തിവാസസം

* ‘സുമന്ധിതം’ (പാഠാന്തരം).

ഭുക്തിമുക്തിപ്രദപാദകല്പദ്രുമം
ശിക്ഷണരക്ഷണദക്ഷിണം ഭോഗിനാ-
മക്ഷീണരക്ഷ്യദാക്ഷിണ്യപുണ്യാകൃതിം
അക്ഷോഭ്യഗാംഭീര്യമക്ഷാമവീക്ഷണൈ-
ർദ്ദക്ഷിണാമൂർത്തിം ശിവം വിശ്വസാക്ഷിണം
"ശംഭോ! മഹാദേവ! സമ്പൂർണ്ണരൂപായ
സംഭേദഹീനകൈവല്യസമ്പന്മയാത്മനേ!
സംഭാവനീയായ സമ്പന്നകാരുണ്യ-
സംഭാരസാരായ നിത്യം നമോസ്തു തേ!
ലോകോസി ദേശോസി ജീവോസി കാലോസി;
ജായസേ ത്രായസേ സ്തൂയസേ ക്ഷീയസേ;
കർത്താസി ഭർത്താസി ഹർത്താസി ഭോക്താസി;
ഗീയസേ സ്തൂയസേ ലീയസേ ശ്രീയസേ;
സ്വാതന്ത്ര്യജാതസാന്ദ്രാനന്ദശീധുസാ-
രാമ[illegible]തിസാദ്ധ്യാമോദമേദസേ;
ദൂരതോദ്ധൂതസാംസാരികസ്രോതസേ
ഭീനദീരോധസേ തേ നമോ വേധസേ.
അഷ്ടമൂർത്തേ! ഭവാൻ വിഷ്ടപാനാം കഥം
സൃഷ്ടിരക്ഷാക്ഷയേഷ്വിഷ്ടവച്ചേഷ്ടസേ?
ദുഷ്ടദോഷേ വദേ ശിഷ്ടവാഞ്ഛരാ കഥം?
ദുഷ്ടതാ നാസ്തി കിം വിഷ്ടപേഷേ സതാം?
ഹർഷകാമക്രോധഗർവവൈരാമോദി-
സർവലോകാതീത! ശർവ! തേജോനിധേ!
നിർവിളംബം വിദ്യുദ്വിധാൻ ഗർവിതാൻ
കുർവന്നക്രോശബുദ്ധ്യാദ്യനോ നിർവൃതാൻ.
നാഥ [illegible]ൽ പുരാ നാഥതാ, ഭോഗിനാം
നാ[illegible]വദാദ്ദേതേ നാഥനോ നാ[illegible]കിം?
നാഥ! സാ നോചിതാ വാദ്യമേകാ; കൃപാ
പാഥസാ പൂരിതാ ചേതസോദാരതാ;
പ്രീയസേ കർമ്മണാ; ത്രായസേ നർമ്മണാ;
ധീയസേ ചേതസി ശ്രേയസേ ഭൂയസേ;
സ്ഥീയസേ വാക്ഷയേ ഭൂയസേ ചേൽ സ്വയം
നീയസേ കേന കാശ്യീയസേ നാ കഥം?

സ്വാദശാലിൻ! യഥാ സ്വാ ദശാ ചേന്മതാ
വാദചാപല്യശല്യേന കല്യേത കിം?
ഈദൃശം മാദൃശാം ചാതിശാന്തം മഹോ;
ദാദശാന്തസ്ഥമക്ഷസ്യവ തന്മൃഗ്യതേ.
സർവലോകൈകകന്ദം ശരണ്യം ശിവം
സന്തതം സന്തമന്തസ്സമന്താദപി
ശങ്കരം ശാശ്വതം ചന്ദ്രചൂഡം മൃഡം
ശംഭുമവ്യാഹതൈശ്വര്യമാശാസ്മഹേ."
നേരായ ഗീരായ താരാവലൊരൊരോപ്ര-
കാരാദരാൽ സമാരാദ്ധ്യ സന്നതാൻ
മാരാരി ചാരുസ്മിതംചെയ്തരുൾചെയ്തു
നാരായണബ്രഹ്മശക്രജീവാദികാൻ:
"പോരുമേതാ ഗിരോ; വാരുമേ മാധവ!
നീരജാവാസ! കിം നാസനേ സ്ഥീയസേ?
നാരദാദ്യാശ്ശുനാസീരമുഖ്യാസ്സുഖം
ദൂരതോ വന്നിതെല്ലാരുമൊന്നിച്ചഹോ!
ചാരമെന്തോ രുജാ? നേരു ചൊല്ലീടുവിൻ;
താരകോപദ്രവം തീരുമാറാക്കുവൻ.
പൂരിതാ മേ ബ്രഹ്മചാരിതാ; ചാരു സൗ
ന്ദാരനെപ്പാരണയ്ക്കാരരൻ ച്ചാർ മമ?
നീരസം ചെററതും നേരു ക്രുദ്ധീടവിൻ:
ചാരു വെണ്ണീർ ഞാൻ കോരുവൻ പൂശുവൻ;
ചാരുവാം പൌരുഷം മാരനുണ്ടാക്കുവൻ;
പാരമൊട്ടേറെയെന്നോരായ്ക താമസം.
ദാരമാപത്തു സന്മത്തിനെന്നാക്കുവൻ;
പാരമേറുന്ന ദേവാരിദുശ്ചേഷ്ടിതം.
നാവെരിക്കുന്നിതോ നാരദ! ചാരെ വാ!
നാവെരിക്കപ്പു ം തിന്നു മൂഷികിലോ
നൽവരിക്കയ്ക്കുണ്ടു രത്യോരുക്കുന്നു ഞാ-
നാർവിട്ടൽക്കന്നിചെററുണ്ണിയാളാം വിധൌ.
കാലം കലഹപ്രിയ! കുറയപ്പാക്ക;
വേലൻ വിലാസം കിലാസനാസംഗതം.
തുലങ്ങൾ പോവതും ശാലഭം ചാവതും

പോലെ ഭയലീനലോലാസുരാഹവം.”

ഇത്തരമോരോന്നരുളിദ്ദയാനിധി
തത്രൈവ ചിത്രം മറഞ്ഞു മഹേശ്വരൻ.
മൂർത്തികൾ മററിരുപേരെയും കണ്ടീല
വിദ്യയറിയരുതീശ്വരന്മാരുടെ.
ഉള്ളിൽബ്ഭയം പോയി നല്ല സന്തോഷമായ്;
തെല്ലിനിയും പാൎക്ക വല്ലതുമെന്നായി
വെള്ളിമലയിൽ മറെറല്ലാവരും വാണു;
കൊല്ലുമേ മേരുമേൽച്ചെല്ലുകിൽ ദാനവൻ.
അല്ലേ ഹിമാലയ! വല്ലനാളെങ്കിലും
കല്ലെഴുത്തായിത്തീൎക്കല്യാണസംഗതി.
മല്ലീഷുവൈരീതി ചൊല്ലീ ഭവാനോട-
തല്ലീ വചോഹേതു? കില്ലീഷലെന്തിനി?
ചില്ലപാനമല്ലിനിത്തൊല്ല പലതുണ്ടു
സല്ലാപലീലയ്ക്കിതല്ലാ സമയമോ.
വല്ലാതെ ലോകങ്ങളെല്ലാമലയ്ക്കുന്ന
വില്ലാളി മന്മഥൻ നല്ലാൾ മരിക്കയാൽ.
എല്ലാരെയുംപോലെയല്ലാ നമുക്കിനി-
ച്ചൊല്ലാമിനിക്കേൾക്ക നല്ലോരു സാരവും.
എല്ലായിലും വേണ്ടതല്ലാ മനോഭംഗ-
മല്ലാസശീലന്നു തെല്ലാകിലും തവ.
ഇല്ലോകസൌന്ദൎയ്യകല്ലോലസാഗര-
മല്ലോ ഹരാംഗമിതെല്ലാക്കണക്കിലും;
ഫുല്ലായിതം നഗമെല്ലാമിരുന്നിട്ടു
മില്ലാ ഫലമെന്നു മല്ലാരിനന്ദനൻ
ശല്യവ്യഥകൊണ്ടു കല്യമുടൽവെടി-
ഞ്ഞുള്ളിൽക്കൂടിക്കൊണ്ടിതല്ലോ ശിവന്നവൻ.
തെല്ലല്ലധീശന്റെ വില്ലങ്കമത്തപം
തല്ലിക്കളയുമനല്പംഘ്യവിക്രമൻ.
കൊല്ലുമേ വൈരിയെന്നല്ലയോ സംഭ്രമ-
മില്ലതെന്നാലവൻചൊല്ലിലാരേവരും.
ഇല്ലന്തരമതോൎത്തുള്ളം തളരൊക്ക നി
ന്നില്ലം തളൎക്കഹോ; വല്ലന്തിയെന്തിനി?

കല്പത്തു നെല്ലിതെന്നെല്ലാം വിട്ടുത്തവ-
ച്ചുല്ലാഗമനായ് വാഴ്ക നിർല്ലാഘവം സഖേ!
ഫുല്ലാരവിന്ദനൽക്കല്ഹാരമാലതി-
തുല്യകീർത്തേ! നിനക്കില്ല മാൽമൂലവും.
ചൊല്ലാമെനിക്കിനി നില്ലാ കല്യാണം
ചൊല്ലാതെ ഞാനെങ്കിലെല്ലാമൊട്ടും തഥാ."
ചൊല്ലിനാനിങ്ങനെ വല്ലകി തോളേറ്റി
മെല്ലെ നടകൊണ്ടു നല്ലോരു നാരദൻ.

അത്ഭുതവീരശാന്താദികളായ
കൽപ്പടയേറിന ശൃംഗാരമാം രസം
അപ്രമേയാഭോഗപുഷ്പകിസലയ-
കല്പവൃക്ഷാഭമായ് പോരുന്ന സൽക്കലം
സർവജനങ്ങളും ചർവ്വണം ചെയ്തുതി-
നിർവൃതിയെക്കൊണ്ടു പർവതരാജനാം.
ദുർവാരകൌതുകസംവിധാനന്ദാഗ്ര-
പർവമേറിച്ചിരം നിർവികാരാന്തരം
സർവതോ ഭിത്തിയിൽ ചിത്രമതുപോലെ
നിർവികല്പം മരുവീടിനാരേവരും.

അദ്രികന്യയ്ക്കു സച്ചിത്രരൂപിണി-
ക്കെത്രയല്ലാപ്രകാരം വികാരം തദാ.
വിച്ഛ്യയും പാച്ഛ്യയും നിശ്ചലഭാവവും
പൃച്ഛയിച്ചിച്ഛയുമുച്ചരിതലജ്ജയും
ഉച്ചൈർവൈവശ്യവും നിശ്വാസിതം മുറി-
ക്കച്ചയിന്നതരാം വിസ്ഫുരിതാധരവും
കമ്രരോമാഞ്ചനൈരാശ്യമനോരാജ്യ-
കൈശ്യശൈഥില്യമുന്മാദസമ്മോദാദി-
മിശ്രം സഖീമുഖേ ദൃശ്യം കടാക്ഷവു-
മശ്രുപാതം മുഹുരശ്രുതിനാട്യവും
ശശ്വദുചിതബാഹ്യാശ്രിതചേഷ്ടയും
പ്രശ്രയഗാംഭീര്യവാക്യോപന്യാസസൌകര്യവും
ഇത്യാദിഭാവങ്ങൾ; മറ്റു സഖിമാരെ
മത്യാദരം; നിങ്ങളുടെ വിശേഷവും,
[illegible]

ല്ലരംക്കാമ്പിലെന്തെന്ന തങ്കലില്ലാ പിടി.
പൊയ്യൊല്ലാരംകീർമല്ല* നിച്ചരുതൊട്ടുമേ
കൈക്കലെല്ലാ മനം തസ്കരൻ കൊണ്ടുപോയ്;
സൂക്ഷ്മതക്കുടാതെ കാല്ക്കലായി ദൃഷ്ടി;
ചിൽക്കലാകൌമുദി നില്ക്കലായിങ്ങനെ.
തൽ കില കാഴ്ച ജയയ്ക്കും വിജയയ്ക്കു,-
മക്ഷികൾക്കില്ലന്നവൾക്കുദ്ഭവം.
അക്കിഴിയെന്നിയവർക്കെന്തൊരു ധനം?
തൽഗുണഭോഗമവൾക്കൊന്നനുഗ്രഹം.
ഒക്കെയും ദേവിയവൾക്കറിയിക്കുമേ
കിക്കിളി കൈവിട്ട മിക്കതും തന്മതം.
തൽക്ഷണം താതസഭയിന്നു പോയങ്ങു
പുക്കു വിജനേ സഖിമാരുമായുമ.
"തൃക്കാൽ തളന്നിതോ നില്ക്കയാലയ്യോ കി-
ടക്കമേലേറിസ്സയിക്ക തെ"ല്ലെന്നവർ.
"നില്ക്കയാലല്ല നിനയ്ക്കയാലാലസ്യ-
മിക്കാലിണയ്ക്കല്ലൊരുരംക്കാമ്പിലാളി! കേരം.
ഉരംക്കാമ്പിനുണ്ടോ കിടക്ക വിരിച്ചു നീ?
യക്കഥ കേട്ടെന്തു ദുഃഖമില്ലാത്തു വാം?"
"കണ്ടവരോ ഞങ്ങരം? നിന്മനക്കാമ്പിനോ
പണ്ടേ കിടക്ക പരമശിവൻമടി."
"അക്കാമനെച്ചുട്ട നിഷ്കാരണദ്വേഷി
സൽക്കാരവശ്യനല്ലിക്കാലമാക്കുമേ."
"അത്യന്തധിക്കാരിയെത്തിയെന്നാണെങ്കി-
ലെത്രയും കഷ്ടമോ കത്തിച്ചതീശ്വരൻ?"
"കോകിലകാകുലൊലേ ഹതേ മന്മഥേ
വ്യാകുലേ വിഷ്ടപേ ചാകിലേ നല്ലതും."
"നാരദോദീരിതസാരവും കേട്ട നീ
നീരജാക്ഷി! കഥം നീരുജാ നാഥനാ?"
"നാരദൻ സൂചകൻ പോരിലേ കൌതുകി
സാരമായ്ച്ചൊന്നതിങ്ങൊരു ബോധിച്ചതോ?"
"ഒന്നു നേരല്ല മറെറാന്നു നേരെന്നുമ-
ച്ചൊന്നതല്ലത്ര നന്നന്യഥാ നിർണ്ണയം."

* 'പൊയ്യൊല്ലാരംകതാമല്ല' (പാഠാന്തരം).

‟മുക്തശ്രമം മദ്ധ്യമത്തൎക്കമില്ലഹോ
ദുസ്തൎക്കദാക്ഷ്യമൊരുത്തൎക്കു നിന്നോളം.
കേൾപ്പതേ സാരമെന്നോർപ്പവരും നന്നു നീ;
താൽപൎയ്യമൊ ഗിരാം പാർപ്പതായാസമാം.
പേച്ചിലോരൊന്നിലേ വാച്യമാദായ പോയ്
പാച്ചിൽ വച്ചീടിനാൽ കാൎയ്യമെങ്ങു ധിയാം?
ഇച്ഛയാ കേട്ടു ചിന്തിച്ചു യാവന്മതി
നിശ്ചയിച്ചാൎക്കുമാരുച്യതാമുത്തരം.
ഉച്ചമായുജ്ജ്വലിച്ചൊച്ച കേട്ടപ്പോഴേ
തച്ചു മുക്കം പറിച്ചിച്ഛയാ പോകിലോ
നിശ്ചയം ചൊല്ലുവൻ പുച്ഛമില്ലായ്കയാ-
ലച്ഛഭല്ലം നമുക്കച്ഛനല്ലെന്നതും."
‟ചെന്താട്ടവിദ്യയല്ലന്താദിപദ്യമ-
ല്ലെൻതോഴിമാൎക്കും സന്തോഷസംഭ്രമം.
നിൎണ്ണേത്രിമാർ നിങ്ങളെന്നോൎത്തു ചോദ്യമ,-
ല്ലെന്നായിച്ചൊല്ലുന്നു നിന്നോടും നിന്നോടും.
[illegible] കന്ദർപ്പനംഗവും
വെന്തപ്പൊഴുള്ള[illegible] ഉണ്ടപ്പുറന്തരം!
എന്തിപ്രകാരങ്ങളും ചിന്തിപ്പതേറെ ഞാ-
നെന്നിൽ പ്രളവിന്നു നന്നിപ്രമോദവും!
ഇന്നിപ്പതിനാലു മന്നിൽപ്പലൎക്കെന്നെ
നന്ദിപ്പതിൻ വഴി സന്ദിഗ്ദ്ധമെന്തിനി?
മൎമ്മവും നൊന്തിനിജ്ജന്മവും വേണമോ
ശൎമ്മവും ധൎമ്മവും നൎമ്മവും പോയനാൾ?
ദുഷ്ടദൈത്യന്മാൎക്കു വിഷ്ടപം നല്കിയ-
ന്നിഷ്ടനാം കാമനെച്ചുട്ടവനുത്തമൻ!
ഒട്ടു നന്നോൎക്കിൽ ത്രിവിഷ്ടപവാസിനാ-
മൊട്ടുനാൾ മാം ഭജിച്ചിട്ടു വ[illegible] സുഖം!
വിഷ്ടരാദിന്ദ്രനും ഭ്രഷ്ടനായ്; ദേവകൾ
നഷ്ടരായ് ഹീസ്ത്രിപിവിഷ്ട[illegible]ഷ്ടദർ
പാരമിങ്ങില്ല വിസ്താരമോ ബുദ്ധികൾ;
ധീരത തോഴിയു,ണ്ടാരു കാത്തീടുന്താം?
നേരൊരു ബന്ധുവുണ്ടാരവരെച്ചൊല്ലു?
നേരണീയം ബഹു; സ്വൈരിണിയല്ല ഞാൻ;

തീരുറച്ചു, നിക്കൊണ്ണരിളക്കീടുവാൻ?
മാരദുൎമ്മാരണകാരണം കീദൃശം?
നേരു ചൊല്ലേണമെൻ ചാരെ വന്നീശ്വരൻ;
ഘോരഘോരം തപസ്സാരഭേ താദൃശം.
ചീരയുഗ്മം വടക്ഷീരവും ഭസ്മവും
നീരപാത്രം നല്ല സാരംഗചൎമ്മവും
കോപ്പിതെല്ലാം വച്ചു പാൎപ്പിന്നെൻ നിൎഗ്ഗമം;
മാൽപ്രതികാരേഷു ബാഷ്പമസംഗതം.
താൽപര്യമമ്മയെക്കേൾപ്പിച്ചു താതനെ-
ക്കുപ്പിത്തൊഴുതു പുറപ്പെട്ടും ഞാൻ ദ്രുതം."
ഇപ്രകാരം പരമാത്ഭുതരൂപിണീ
തോല്പിച്ചു തോഴിമാൎക്കേല്പിച്ചു നിശ്ചയം
ക്രൂൎപ്പിച്ചു ബുദ്ധിയെക്കാല്പയോജം ചൂടി
വായൊഴ്ട. മാതാവൊടീപ്സിതം ചൊല്ലിനാൾ.
"അമ്മേ! തവ സ്നേഹമെന്മേലധികമു-
ണ്ടുന്മേഷമോടെങ്കിൽ നന്മയാമേറവും
അമ്മതന്നന്നമൊട്ടുണ്മതുണ്ടന്വഹം;
സന്മതം നിൎമ്മിതം നൎമ്മമുണ്ടപ്പൊഴും.
എന്മകൾക്കെപ്പൊഴും നന്മയാകേണമെ-
ന്നമ്മ നേരുന്നതേ നന്മയുള്ളൂ മമ.
ധൎമ്മമൊട്ടിന്നിമേലെന്മകൾക്കാവൊളം
സംഭരിച്ചീടുകെന്നമ്മ ചൊല്ലും വിധൌ
നന്മുനിവാക്കിലുമിമ്മൊഴി തോന്നുന്നു;
ധൎമ്മതത്വം ചൊററു കാണ്മതും വേലയാ
ണ്ടുതൊട്ടിന്നിമേലൊന്നെനിക്കാഗ്രഹ-
മന്വഹം നിന്നുടെ സന്നിധിസന്നിധൌ
മന്ത്രവും ചൊല്ലുമച്ഛൻതരുമാജ്ഞയും;
ചന്ദ്രചൂഡാൎച്ചനേനന്നു മേ കൌതുകം;
അമ്മ താനേ പറഞ്ഞമ്മതമച്ഛനും
സമ്മതമാകുകിൽ പൊൻമണം കാണുമേ.
നന്മയും തിന്മയും കിം മയാ വൎണ്ണ്യതേ?
മന്മതിക്കീദൃശം കൎമ്മമിച്ഛാപദം.
സാധിയാഞ്ഞാലതിന്നാധിയാം വ്യാധിയാം;
ശാധി മാം പ്രീതയേ ചാതിയത്തോദ്യതാം.

ഇങ്ങനെ തന്മകൾക്കിംഗിതം മേന കേ-
ട്ടങ്ങതിൽ ഭംഗയത്നങ്ങളേലോൎത്തയാൽ
സങ്കടം തൻകണവങ്കലോതി; ഗിരി-
പുംഗവൻ ചൊല്ലിനാൻ തിങ്ങുമുൾക്കൌതുകാൽ.
"എൻകിടാവിൻ മതമിങ്ങനെയെങ്കിലോ
ശങ്കവെന്തിങ്ങതിൽ സങ്കടം തീരുമേ.
മംഗളമായ്‌വരും മങ്ങരുതോമലേ!
ശങ്കരശ്വശ്രൂഭാവം കൊതിച്ചീട നീ.
നാരദോദീരിതം ഭൂരി ഞാൻ കേട്ടിതൊ-
ട്ടേറെയോതീ മുനി ഗൌരിതൻ വൈഭവം.
ആസുരീബാധവന്നാധിയാൽ വാനവ-
ക്കാതുരീഭാവവും ചാതുരീഹാനിയും
മാധവീയം മതം സാധു ചൈത്രാമഹം
ചൂതശാംഗദാഹാദിയും കേട്ട ഞാൻ.
ഏതൊരു ജാതിയും ശീതാംശുശേഖരൻ
പാദശുശ്രൂഷയാലേ തദായത്തമാം.
പന്നഗചൂഡനിൽച്ചെന്നുചേൎന്നീടുവാൻ
വന്നു പിറന്നുപോൽ നമ്മുടെ നന്ദനാ.
അണ്ണവേ ഗംഗപോയ്ച്ചെന്നുചേക്കിലയോ-
യെന്നപോലേയിവൾ ചന്ദ്രചൂഡാൎത്ഥിനീ
നന്നു രണ്ടും നമുക്കുന്നതകീൎത്തിക്കു-
മെന്നുമാനന്ദാനുഭൂതിക്കുമേകൾ നീ.
അന്നദിവേഗവും നിന്നതല്ലിന്നിനി-
യിന്നിവൾ ഭാവമൊട്ടെന്നതിലും ദരം.
നന്നായനുഗ്രഹിച്ചീടയച്ചീട നീ;
മന്ത്രവും ഞാൻ പറയുന്നുണ്ടു പൂജയും."
എന്നോരോ വാക്കിനാൽക്കുന്നരശൻ പ്രിയാം
നന്നായ്ത്തണുപ്പിച്ചു, നന്ദനയെ സ്വയം
വേറേ വിളിച്ചു വരുത്തിയിരുത്തി മ-
ററാരുമേ കേളാതെ മന്ത്രം കേൾപ്പിച്ചു
ചാരുസേവാപ്രകാരത്തെഗ്ഗ്രഹിപ്പിച്ചു
പാരം പ്രസാദിച്ചനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.

താതാനുശാസനം ജാതമോദം കേട്ടു
മാതാവിനും ചെയ്തു പാദാഭിവന്ദനം

ധമ്മദേവാർച്ചനം ബ്രാഹ്മണപ്രീണനം
ചെമ്മേ പിതൃപൂജ ദേവതാരധനം
ഇത്യാദി മററു സൽകൃത്യങ്ങളും ചെയ്തു
ബദ്ധശുകശാരികാദിവിമോക്ഷവും
സ്നിഗ്ദ്ധജനങ്ങൾക്കു ചിത്തം കുളുക്കവേ
പ്രത്യേകമോരോന്നു ഹൃദ്യമരുൾചെയ്തു
ലഗ്നേ ശുഭേ ഗൃഹാൽ പ്രസ്ഥാനവും ചെയ്തു
സസ്നേഹബന്ധുതാക്ഞപ്പോന്നയാത്രയായ്
ത്തേന സർവാൻ നിവത്തനം ചെയ്യിച്ചു
മഗ്നേന ചേതസാ തൃപ്ത്വാ മഹേശപുരേ
വിസ്തീണ്ണമായ ശിഖരം ഹിമഗിരേ-
രത്യന്തപാവനം പ്രാപിച്ചു ശോഭനം
സത്തീത്ഥവാരി തപോവൃദ്ധസേവിത-
മുത്തമദേശമധിവസിച്ചാളുമ.
ആളിമാരുള്ളവരെല്ലാരുമങ്ങായി
കേളീശുകശാരികാദികളൊക്കയും.
ഭൃത്യജനങ്ങളുമെത്തീതവിടേയ്ക്കു
“ചെത്തേണ്ടതെങ്ങു? തളിക്കേണ്ടതെങ്ങു ചൊൽ?”
കുദ്ദാലവുമൊരു കത്തിയും കൈക്കൊണ്ടു
തത്ര വേണുന്നതന്നൃജാശാസനം
വ്യക്തം പറഞ്ഞു വിജയ തൊഴിയിച്ചു
ഭൃത്യരങ്ങോഷധിപ്രസ്ഥമകംപുക്ക.
തീത്ഥേ കുളിച്ചുമ നേത്തൊരു നൽച്ചേല
വീഴ്ത്തര തന്നിലേ ചേത്താൾ മരവിരി.
ന്യസ്താണ്ഡഭോഗിനി പൊത്തിന്നൊഴിയുമോ?
തത്താദൃശീ തദാ രത്നകാഞ്ചീദശാ.
ധീരമിഴികൊണ്ടു തീരതരങ്ങളും
ദൂരീകരിച്ചാരരയിൽ നിന്നാളിമാർ.
“ഞാൻ കേളുടൻ വരും; നീങ്ങാ മമ പദം;
കാൺകാ”ണിങ്ങെന്നോതി ക്രേങ്കാരി കാഞ്ചിയും.
ഞങ്ങളും വൈകാതെയിങ്ങണയു”മെന്നു
കങ്കണാദ്യാഭരണങ്ങൾ. വാങ്ങും വിധൌ
സംക്രന്ദനാത്മജിതേ മങ്ങാത നൂപുരേ

ചങ്ങാതമായവർക്കങ്ങയച്ചു സമം.
പാദാന്തപാതിനീ വേണിയഴിച്ചിട്ടു
ഖേദാന്ധമൂകമാരായി നിന്നാളിമാർ
സേകവും ചെയ്തങ്ങനേ വടപ്പാൽകൊണ്ടു
കൈകളാൽ കുത്തിപ്പിരിച്ചു ജടകളും.
കോടീരവും ചീരശാടീയുഗളവും
കൂടി മേളം ഭസ്മപാടീരപുണ്ഡവും
രുദ്രാക്ഷമാലയും വേഷമേതാദൃശം
നിദ്രാക്ഷയമേകി താപസചേതസാം.
ഒന്നങ്ങരുൾചെയ്തപർണ്ണയയയ്ക്കവാ-
ലന്യസഖീജനം ചെന്നു പുക്കു പുരേ.
അത്ര ജയയും വിജയയുമെന്നിയേ
സത്രമാകാ; തപോവിഘ്നമെന്നാളുമ.
താനുമവരുമായ് കെട്ടിച്ചമച്ചിതു
പാനീയസന്നിധൌ നല്ലോരുടജവും.
സ്നാനമരുണോദയത്തിനു മുന്നമേ
ദീനതയെന്നിയേ നിത്യം നിയമമായ്.
ധ്യാനം ജപം ഹോമദേവപൂജാതിഥി-
മാനനം നിത്യം ത്രിഷവണസ്നാനവും
നാനാവിടപിലതാബീജവാപവും
ദീനമൃഗപക്ഷിയൂഥസൌഹാർദ്ദവും
കന്ദഫലമൂലനീവാരസഞ്ചയ-
മെന്നുവേണ്ടാ ബഹുകൃത്യം നിരാകുലം
ഒട്ടാവതോരോന്നു മുട്ടാതെ ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടിഷ്ടാന്തരായൌഘവൈകുട്ടാകചേഷ്ടിതാ
പട്ടാംഗപാശേന പെട്ടാൾ ഝടിതി മുനി
ദൃഷ്ടാന്തനാനാർത്ഥമഷ്ടാംഗയോഗവും.
നിത്യം യമങ്ങൾ നിയമങ്ങളാസനം
പ്രത്യേകശീലനം പ്രാണായമനവും
പ്രത്യാഹരണവും പ്രത്യക്ഷസിദ്ധമായ്
സിദ്ധാന്തധാരണാ ധ്യാനം സമാധിയും.
പഥ്യം തനിക്കിതെന്ന*ത്യന്തമാസ്ഥയാ
ശഖ്യാനഗുണ്യേന നിത്യാനുശാസനാൽ

* 'തനിക്കിതന്നു' (പാഠഭേദം).

ഹൃദ്യാ തതോ യോഗവിദ്യാ വശത്തായി;
നിത്യാനവദ്യാംഗി നക്തംദിവം തയാ
നിധ്യഞ്ജനത്താൽ നിധികൾ കാണുംപോലെ
ബുദ്ധ്യന്തരീശം ദ്വിധോദ്യന്തമദ്വയം
നിഷ്കമ്പരൂപം സകളം ച നിഷ്കളം
ചിൽകന്ദളം കണ്ടിതക്കുന്നിൽമാതഹൊ.
ഐശ്വര്യമായ്‌വന്നു വിളിച്ചാൽ വെളിച്ചത്തു
ഈശ്വരമായ്‌വന്നു ശശ്വത്സമാധിയും.
നിശ്ശങ്കമെപ്പൊഴുമശ്ശങ്കരൻമേനി
വച്ചന്തരംഗേ ഭജിച്ചാൾ ഭഗവതി.
ഉപ്തബീജങ്ങൾ മുളച്ചീരിലയിട്ടു
ക്ഌപ്തസേകത്താൽ വളൎന്നു വലുതായു-
രത്ത ശാഖോപശാഖാവിടപോത്സേധ-
ബദ്ധപ്രവാളമുകുളപുഷ്പങ്ങളായ്
തത്തല്ലതാമേളസിദ്ധസൌഭാഗ്യം ക-
ളൎന്നു സഫല്യോപയുക്തങ്ങളായ് ചിരം.
നിസ്തന്ദ്രമൎദ്ധേന്ദുചൂഡങ്കൽ മേവുന്ന
ചിത്തത്തിലന്യാ വളൎത്തിയുൽക്കണ്ഠയും.
വന്നന്നിവിടെപ്പുറന്ന കുരംഗങ്ങൾ
തന്നാൽ വിടപ്പെട്ട പുണ്യാംബുതൃണ്യാബ-
ലിന്യാസനീവാരപിണ്ഡാദിഭോഗേന
നന്നായിണങ്ങിവളൎന്നിണമേളിച്ചു
മന്ദമന്ദം നിജച്ഛന്ദവിഹൃതി ക-
ലൎന്നന്നപൎണ്ണയ്ക്കു തന്നിലും നിന്ദയായ്.
പിന്നെയും തന്നുടൽതന്നേ തപോമയ-
വഹ്നിയിൽ വാടിച്ചു തേടി തപോധനം.
കന്ദഫലാദിയും പൎണ്ണവും കൈവെടി-
ഞ്ഞപൎണ്ണാപി നിന്നിതു വായുഭക്ഷാ ചിരം.
പഞ്ചാഗ്നിമദ്ധ്യേ തപസ്യാ തപാതപേ:
മഞ്ഞുകാലം നീരിൽ, വൎഷകാലത്തിലും;
ഉദ്ദീപനേഷു ശരദ്വസന്തങ്ങളിൽ
മൃത്യവേ നിത്യവും മൃത്യുഞ്ജയപ്രിയാ
മൎഷിതദ്വന്ദ്വാ മഹൎഷിബഹുമതാ

തഷ്ഹഷ്ഠാദ്യൈരധഷ്ഠിതമാനസാ
ദർശയന്തീ ക്രമോൽകഷ്മവിഭ്രമം
കർശയന്തീ തനം ഹഷയന്തീ സുരാൻ.

ഇങ്ങനേ പാർവതീ തിങ്ങിന ധൈൎയ്യേണ
തുംഗനൈരാശ്യമിണങ്ങിയ ഭംഗുരം
തിങ്ങൾതോറും ദിവസങ്ങൾതോറും കരേ-
ററങ്ങൾ കാണക്കാണ വിങ്ങി ജഗദണ്ഡ-
മങ്ങളിക്കുള്ള ധൂമങ്ങളിൽ മങ്ങമാ-
റംഗഖിലാഖ്യ തപഃസ്ഥിതിന്നാൾ
ചങ്ങലജാലം നടതള്ളയും പൂണ്ടു
ഭൃംഗാവലീഢോത്തരംഗമദംപററി
മങ്ങി മയങ്ങിപ്പുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങിപ്പി-
ണങ്ങിടുവാനെന്തനങ്ങീടവല്ലാഞ്ഞി-
ണങ്ങിവണങ്ങിപ്പുഴുങ്ങി വഴങ്ങിപ്പ-
ഴുങ്ങൾ ഫലങ്ങൾ പുഴുങ്ങും കിഴങ്ങും ഗു-
ളങ്ങൾ കരിമ്പും പനങ്കൊമ്പുമെല്ലാം ത-
രംകണ്ടണഞ്ഞക്കരംകൊണ്ടു വായിൽക്കൊ-
ടുത്താലതെല്ലാം പിടഞ്ഞങ്ങിറക്കിച്ചെ-
റുക്കാതെ നോക്കിപ്പണിക്കും സൃണിക്കും നി-
ശേശാൽച്ചൂഡൻ വശാനാഥനേകൻ വി-
ശേഷിച്ചെനിക്കോ വശേ നിൽക്കുമെന്നിട്ട-
ശാന്താവലേപോ ദശാ ദഗ്ദ്ധദേഹോപ്യ-
ശേഷോഷ്മശാലീ വിശാലാപ്ദാനോ വി-
നോദായ ചേന്നാ മനോഭൂനിഷാദീ ത-
ഷാ ദീപ്തചേതാസ്സദാ ചെയ്ത തജ്ജന്മം.

സൈപരം സമാധിയിൽ നീരന്ധമായ്ക്കണ്ടു
ക്രൂരിതൾപ്പൂരമകാരണം ദാരുണം
ചീരം ധരിച്ച തൻ ദാരങ്ങളെന്നോർത്തു
പാരം കലങ്ങി വികാരം ബഹു പൂണ്ടു
പാരിന്നധീശപരനാരുമേ കാണാതെ
പാരമുടയോരു ധീരതാവാരിധി
നാരായണാദിസമാരാധനേന വാ
മാരാശുഗപാതവീരായിതേന വാ

ഗൌരീതപോരീതിഘോരക്രമങ്ങളെ-
പ്പാരാതെ കാണ്മതിന്നാരൂഢലാലസം
ദ്വാരസ്ഥിതപരിവാരാദികൾപോലു-
മാരുമറിയാതെ നേരെ പുറപ്പെട്ടു.
ഗൌരീശിഖരെ പുരാരിയെഴുന്നെള്ളി;
മൂരിമേലല്ല വിസ്മേരതക്കണ്ടിലേ.
കണ്ടു ഗിരിജയേ വിണ്ണിലേ നിന്നു താൻ
പണ്ടു പറഞ്ഞതിലുണ്ടായിതോൎമ്മയും.
"പണ്ടേതിലേറമഖണ്ഡിതസൌന്ദൎയ്യ-
മുണ്ടായിതിത്ര ലാവണ്യപൂരം കഥം?
അന്യൂനശൈശവസന്നാഹി യൌവന-
മന്യോന്യസൌഹൃദമെന്നേ മനോഹരം.
കണ്ണുള്ളവൎക്കിതു നിൎണ്ണയമുത്സവം;
കണ്ണിണ വഞ്ചിച്ചു ഹന്ത വാണേൻ വൃഥാ.
പാതിമെയ്യായതിപ്പാൎവ്വതിതാൻ മമ;
പ്രീതി മൃഗവനിയം മൂൎത്തിധാരിണി;
തയ്യലിവൾകുഴലയ്യോ ചിടയായി.
കയ്യേററമിങ്ങായി; ചെയ്യാമിനിപ്പിഴ.
വക്ഷോരുഹങ്ങളിൽ വല്ക്കലം പുക്കതെ-
ന്നൾകളെന്നിവൾക്കൊക്കയുമോതുവാൻ;
രത്നാഭരണങ്ങളിത്തളിർമെയ്യിന്നു-
കൃത്യമെന്നോൎത്തങ്ങു പ്രസ്ഥിതരായിപോൽ
ദീനാനുകമ്പി ഞാനീക്കഥിനീരസൻ
ന്യൂനതോതുവാൻ നാനാദിഗന്തരേ.
ആസ്സാമതീതകാൎയ്യാൎത്ഥാവധാരണ-
മോൎത്താലതീവ ഞാനാധിമൂലം ദൃഢം.
വാഴ്ത്താവതല്ല മേ നേൎത്തോരു മേനിക
ണ്ടാസ്ഥാ കുതൂഹലമാൎദ്രതയും ഹൃദി.
മൽഗതഭാവമിവൾക്കിനിയെങ്ങനേ?
തൽ കില ബോദ്ധ്യമെന്നൊക്കയുമോൎത്തുടൻ
ഉൾക്കനിവും പൂണ്ടു നിൽക്കുന്ന ദേവനു
തക്കവും കാണായി വെക്കമക്കൎമ്മണി.
പുക്കു സമീപത്തു സൽകാരവും വീണ്ടി-

രിക്കും മുനികൾ വചിക്കുന്ന വാർത്തകൾ
ഒക്കെയും കേട്ടു വണക്കമില്ലാക്കവ്വു-
മക്കുന്നിൽമാതിന്നു ഖേദമായ്ക്കാൺകയാൽ
അദ്ധ്വശ്രമത്താലശക്തി നടിച്ചൊരു
വൃദ്ധമുനിയായടുത്തു മഹേശ്വരൻ.
മൂത്തുനരച്ചു കുരച്ചു വടിയൂന്നി
വീർത്തുമിരുന്നും കിതച്ചുമിടയിടെ
"ആർക്കുള്ളതാരാശ്രമമിക്കണ്ടതത്ര ഞാ-
നാക്കം കെടുന്നു; കിടാങ്ങളേ! ഭോക്തവാൻ.
എന്നു പറഞ്ഞങ്ങു ചെന്നണയും വിധൌ
ചെന്നു കൈതാങ്ങീ ജയയും വിജയയും.
"താത! മുനിവര! ഖേദമിനി മതി;
പാദശുശ്രൂഷയ്ക്കു നീ തരികാശിഷം.
നേരേ പറഞ്ഞീന്നു പോരായ്മയെന്തിഹ ?
ചാരേ വിചാരിക്ക ഗൌരീതപോവനം.
സാദരം കാൺക നീ ഭൂധരപുത്രിയേ;
മോദമവൾക്കോ ഭവാദൃശാം ദർശനേ.
മാർഗ്ഗഖേദം തവ തീർക്കയും ഞങ്ങൾക്കു
കേൾക്കയുമാം ധർമ്മമോക്തിൽ നന്നിട്ടിനം.
"ഭൂരിശുഭമസ്തു ദാരികേ! നിങ്ങൾക്കു?
ഗൌരിയെന്നാരിവൾ? നാരിയോ ദേവിയോ?
ഭൂധരപുത്രിയെന്നോതിയപ്പോൾ തോന്നി;
മോതിരം നല്കി ഞാനന്നാദനപ്രാശനേ.
കേട്ടു തപസ്സതിനിഷ്ഠുരം ചെയ്യതി-
ക്കാട്ടിലോ ഹന്ത! കാണട്ടേ ചിരാദിമാം."
എന്നു പറഞ്ഞതിമന്ദം നടന്നങ്ങു
പർണ്ണകുടീരമകംപുക്ക വൃദ്ധനും.
സാദരമാസനം നല്കി ഗിരിമകൾ
പാദം കഴുകിച്ചു തജ്ജലമേററു താൻ
അർഘ്യം മധുപർക്കമിത്യാദിയും നല്കി
തൽക്കാലിണയ്ക്കൽ നമസ്കാരവന്ദനം
പൂജനവീജനപാദസംവാഹന-
മാചരിച്ചാചരിച്ചേവമുപേ മിതം.

"സ്വാഗതം തേ മുനേ! മോഹതന്തുച്ഛിദേ;
ബ്രൂഹി കിം തേ മയാ കാൎയ്യമന്തൎദ്ദൃശേ?
കുത്ര ഗന്തും ത്വയാ പ്രസ്ഥിതം വാ കുതോ
നിത്യസന്തോഷിണാ? ഹൃദ്യമുച്യേതചേൽ.'
ഇക്കണക്കിൽ കണക്കുള്ള വൎണ്ണാവലീ-
സൃക്വിണീക്ഷിപ്തഹാസാൎദ്രചേലാ തദാ
ത്രിക്ഷണഭഗ്നസ്രഗ്വിണി തൽക്ഷണേ
ചിക്കനെച്ചിത്തമുൾപ്പൂക്കനേക്കി കനം.
വാൎദ്ധക്യനാട്യായ മുമ്പേ ശിരഃകമ്പ-
മോത്തൊട്ടുകാട്ടുന്ന ധൂൎത്തന്നചിന്തിതം
മാദ്ധ്വീകമാൎദ്ദവം വാൎത്ത മൊഴി കേട്ട-
മൂൎദ്ധകമ്പത്തിനു മാത്രം മുടക്കമായ്;
കാൽത്താർ തൊഴുതട്ടത്താത്താദരേണ തൻ
വാൎത്തകൾ കേൾപ്പതിനായ് തുനിഞ്ഞാസ്ഥിതാം
മൂൎത്ത മുനീശ്വരനാൎത്താശിഷം ചൊല്ലി-
യോൎത്തുമാം വാഴ്ത്തുവാനായ്ത്തുടങ്ങി മുദാ.
"കായം മനോഹരം; പ്രായം സുഖകരം;
പീയൂഷവാഹിനി നീരോത്ഥമിമ്മൊഴി.
താരുണ്യലാവണ്യസൌജന്യകാരുണ്യ-
നൈപുണ്യപുണ്യാത്മികേ! ശുഭമസ്തു തേ.
ആശീരിയം തേഽസ്തു; കാശീനിവാസി ഞാൻ;
പ്രാചീനപുണ്യാൽ സമീചീനവംശജൻ.
ദ്വാശീതിവൎഷൻ സുകേശി! നിന്നെക്കണ്ടു
പേശീടുവാൻ വന്നു കേൾ ശീലശീതളേ!
ആശീവിഷാധീശദേശീയരുക്കപാപി,
കാശാവദാതപ്രകാശാ ച കുത്രചിൽ,
നൈശാകരം കപാപി വൈശദ്യമാശ്രിതാ,
ദേശേഷു നിൻ കീൎത്തി വിശ്രുതം പേശലാ.
ക്ലേശിച്ചു നീ തപസ്സാചരിക്കുന്നതിൽ
ക്ലേശമെല്ലാൎക്കുമുണ്ടാശയേ ദേഹിനാം.
ആശയുണ്ടാകിലൊന്നേശാത[illegible]തേ
നീ ചാപലം ചെയ്യതോശയ്ക്കു നാശമാം.
നീ ചീരവും പൂണ്ടു പൂശി വെണ്ണീരുമി-

ക്ലേശം ചിടയാക്കി; വാശിയെന്തീദൃശം?
കേൾപ്പതിന്നാശ നിൻ താൽപര്യമെന്തെന്നു;
വാഴ്പ്പോടു ചൊല്ലു നീ ഗോപ്യമല്ലെങ്കിലോ.
ദൌർബല്യമംഗത്തിനോർപ്പ്പേകാദശീ
നോല്പതുപോലും മഹാപ്രയാസം തവ.
തീല്പുകയേററഹോ രാല്പകൽ നാല്പത;–
ല്ലിപ്പണി കീർത്തിക്കു പൂപ്പലായി വൃഥാ.
നാല്പമക്കാരിയം ഗോപ്യമെന്നാകിലും
മാൽപ്രതി ക്രൂര കണ്ടാൽ പൊതിയേണ്ടതോ?
ദുർല്ലഭനായൊരു വല്ലഭനെക്കൊതി-
ച്ചല്ലയോവാ,നതും ചൊ,ല്ലൊളിയാതെ നീ.
തെല്ലുമററാരോടും ചൊല്ലുവന,ല്ലവ
നുള്ളറിഞ്ഞിങ്ങു ഞാൻ ചൊല്ലുവാനാളെടോ.
ഇല്ല മേ സംശയം നല്ലവനല്ലവൻ
വല്ലവനെങ്കിലും മല്ലവിലോചനേ!
ചൊല്ലുവാൻ വായിൽ നാവുള്ളവനുമല്ല
വല്ലതുമൊന്നുകേൾ ചൊല്ലണമെങ്കിലും.
കല്ലിനെക്കാൾ കട്ടിയുള്ളമെന്നുള്ളതി-
പ്പല്ലവമേനികൊണ്ടല്ലയോ ചൊല്ലിനാൻ?
ഇല്ലിപ്പണികണ്ടു ശല്യമെന്നാലിനി-
ക്കൊല്ലിപ്പതിന്നവനില്ല കില്ലൊക്കിലോ.
കല്യാണി! കന്യാമതല്ലി! നിന്നംഗങ്ങൾ
പല്ലവതുല്യകല്യങ്ങളല്ലോ പരം!
കല്യാണയോഗ്യമായുള്ളൊരു നാളിവ
വല്ലാതെ വാട്ടിയാലെല്ലാ ധരിക്ക നീ.
ഉള്ളിൽക്കിടപ്പതിങ്ങുള്ളവണ്ണം കേൾക്കി-
ലുള്ള ഫലവുമെന്തുള്ളതെന്നോതുവൻ.
കൊള്ളാമെനിക്കിതെന്നുള്ളിലും തോന്നുകി-
ലെള്ളോളമാകിലുമില്ലൊരുസംശയം
ചില്ലപാനമല്ല മേ നല്ല തപോധനം
മല്ലാക്ഷി! കേൾ നിനക്കെല്ലാം തരുന്നു ഞാൻ.
ലോകാത്മമാർജ്ജിതം പാകോന്മുഖം ബഹു
നാകാഭിലാഷിയല്ലേകാകി യോഗി ഞാൻ.

ശ്ലാഘ്യമയത്നമെല്ലാക്കും പ്രതിഗ്രഹം;
സൌഖ്യം തവൈവ കേളോക്കിലെന്നാശ്രയം.
വാക്കിതു സൂത്രമാം; വ്യാഖ്യയാം കർമ്മവും;
നീക്കമില്ലീപ്സിതം ശീഘ്രമേവോച്യതാം „
വൃദ്ധൻ മുനിവരനിത്തരം വാക്കുകൾ
ബദ്ധപ്രണയം പറഞ്ഞു വിരമിച്ചു.
ഭക്തിവിശ്വാസബഹുമതിപൂർവ്വകം
പൃത്ഥ്വീധരസുത കേട്ടാളതൊക്കവേ.
സ്നിഗ്ദ്ധസഖിയോടു മുഗ്ദ്ധമുഖി ദൃശാ
വക്തവ്യമീദൃശേ സത്യമെന്നോതിനാൾ.
ബുദ്ധ്വാ തദിംഗിതമഭിജ്ഞാ വിജയയും
നത്വാ വിനീതിപൂണ്ടിത്ഥമൂചേ മുനിം.
"കൃതജ്ഞ! താപസസത്തമ! ഞങ്ങളോ
മുഗ്ദ്ധമാരെത്രയും; വക്തവ്യമല്ലതും.
ഉത്തമന്മാരാം ഭവദ്വിധന്മാരോടു
സത്യമൊഴിഞ്ഞൊന്നുണർത്തുവാനാരിഹ?
അസ്മൽപ്രിയസഖി യുഷ്മൽകൃപ കണ്ടു
വിസ്മയപ്പെട്ടൊരു നില്പിതു മുൽബ്ബലാൽ.
കെല്പാകിലിപ്രായമിപ്പോൾ മുനിവര,
ജല്പാകിയല്ലിവൾ മുല്പാടുമേകദാ.
സത്ഭാവമെന്റെയെന്നൾപ്പൂവിലോരായ്ക;
മത്ഭാഷകൊണ്ടിവളിപ്പോൾപ്പറയുന്നു.
ത്വാദൃശന്മാർ ബഹുപ്രീതിപൂണ്ടിങ്ങനേ
സാദരം ചോദിക്കിലെന്തൊളിച്ചോതു നാം?
എന്തു കൊതിച്ചു തപം തുടങ്ങിയെന്നു
ചിന്തയ്ക്കുവാനെന്തു തേ കാരണം?
സന്തതം ത്വാദൃശന്മാരും തപിക്കുന്നു
ചന്ദ്രചൂഡൻ പ്രസാദം തരാഞ്ഞല്ലയോ?
എന്നതു തന്നേയവൾക്കും തപോമൂല-
മൊന്നുമാത്രം ഭേദമെന്തു ചൊല്ലാമതും
ഭക്താനുകമ്പി ഭഗവാൻ ഭവൻ ഭവേൽ
ഭർത്താവെനിക്കെന്നിവൾക്കു മനോരഥം.
തത്താദൃശം മതം സിദ്ധിപ്പതെന്നിനി-
യത്രനാളും തപസ്സിതപി നിശ്ചയം.

ബുദ്ധിയല്ലോ കാൎയ്യസിദ്ധിമൂലം; ദേഹ-
ശക്തിയതിന്നു പുറത്തുള്ളതല്ലയോ?
ചിത്തജദേഹദാഹത്തെയറിഞ്ഞന്നാൾ
ചഞ്ചലതവിട്ടു തപസ്സിനായുദ്യമം.
ചിത്തമിവൾക്കുപോയ് സക്തമായി ശിവേ;
ധ്വസ്തമായ് ദേഹമമതാമക്കാരണാൽ.
ഭൎത്താവിനന്നേ രതി തെളിവൂ; തന്റെ
ഭൎത്താവിനെക്കണ്ടിട്ടേ തെളിവൂ രതി.
എത്രനാൾ തിങ്ങളോടബ്ദമോ കല്പമോ
വസ്ത്രമിങ്ങെത്രനാൾ വല്ക്കലമെന്നിവൾ
വച്ചു തന്മാനസേ നിശ്ചയമെത്രയും
നിശ്ചലമെന്നതിന്നൊച്ചയായ്നീളെയും.
തഷ്കീല*മമ്മയ്ക്കുമപ്ഹരണം സമ്മതം;
പശ്യ മറ്റാരോ മറിച്ചു വച്ചീടുവാൻ?
ചൊന്നതിലൊന്നിലില്ലന്യഥാത്വം മുനേ!
നിൎണ്ണയിക്കാവതോ ധന്യതാധന്യതേ?
നന്നു സൌന്ദൎയ്യതാരുണ്യലാവണ്യങ്ങ-
ളെന്നു തോന്നേണ്ടതുമന്യജനത്തിനോ.
ചെന്നറിഞ്ഞമ്മതം വന്നു ചൊല്ലേണമി-
ങ്ങെന്നിരക്കേണ്ടതുമന്യജനത്തിനോ?
സന്ദേഹനിൎണ്ണയസ്ഥാനങ്ങളാമോഷ-
ചിന്താവിഭാഗപ്രയാസവുമെന്തിതിൽ?
നിൎബന്ധപൃഷ്ടം മറയ്ക്കുന്നചിത-
മിപ്പരമാൎത്ഥമതുകൊണ്ടുദീരിതം.
തൽപ്രീതികൊണ്ടിതെളുപ്പമായ് സാധിക്കി-
ലപ്രിയമെന്നും ഭവിക്കയില്ല ക്ഷേമം.”

ഇത്ഥം വിജയതന്നുക്തികേട്ടു മുനി-
യിത്തിരി ചിന്തിച്ചു ചിത്തഗാംഭീൎയ്യവാൻ.
‘ഉക്തമെന്തേതയോ? സത്യമായ് ചൊല്ലു’കെ-
ന്നദ്രിപുത്രീം പ്രതി പ്രത്യേകമോതിനാൻ.
ഉത്തരീയാന്തേന വക്ത്രം മറച്ചതി
ചിത്തഭാവം മുനേ! സത്യ’മെന്നാളുമ.

* ‘തച്ചിരമമ്മക്കും’ (പാഠാന്തരം)

മായാമുനീശ്വരനായ മഹേശ്വരൻ
ജായാമതംകേട്ടനായാസമാനസൻ
ന്യായമന്യായമെന്നാക്കിയങ്ങായതു
തായമടിട്ടുവാനായരുളീടിനാൻ.
"പാർവതി! നിന്മതം ചാർവതീവേതി കേൾ;
നേർ വെടിഞ്ഞോതി ഞാൻ പോവതില്ലെങ്ങുമേ;
പാഴ്‌വിധിബാധയാലോർനദീകർദ്ദമേ
താഴ്‌വതിന്നീയൊഴിഞ്ഞാർ കൊതിച്ചു പുരാ?
ഭൂതാംനായകസ്ത്വപിതാവായ ത-
ന്നോടമേതുമുള്ള തേ കോപമുണ്ടാകൊലാ.
പാപത്തിലെന്തഹോ! നീ ബുദ്ധിവച്ചതി-
സ്ത്രീബുദ്ധിചാപലം താപത്തിനാസ്പദം.
വാനവരുണ്ടിഹ ദാനവനാഥരും
മാനവവീരരും മാനികളായ്പ്പലർ;
ദിക്കു പ്രഥിതരാം തക്ഷകനാദികൾ
ചക്ഷുശ്രവസ്സുകൾ പക്ഷേ പലരഹോ
സുന്ദരന്മാർ നല്ല ഗന്ധർവ്വചാരണ
കിന്നരയക്ഷരുണ്ടന്തമില്ലാതൊളം.
ജാതിയും പ്രീതിയും നീതിയും ദേഹിനാം
ഭീതി നല്കും വീര്യഭൂതിയും പാർക്കിലോ
സൌഖ്യമാരോഗ്യവും ഭാഗ്യവും ഭോഗ്യവു-
മാക്കുപോലെന്നതും നോക്കാഞ്ഞതെന്തു നീ?
ഭൂതേശനോ ശിവൻ; പ്രേതേശനോ ശിവൻ;
വേതാളകൂശ്മാണ്ഡജാതീശനോ ശിവൻ;
ജാതിബഹിഷ്ഠൻ, ഗുണാദിഹീന, നമ-
ശ്ല്യാദി, കപാലി, നികേതഹീനൻ, ധ്രുവം
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാനധികാരവാ,-
നന്മാർഗ്ഗവർത്തി, വിരൂപ, നവൈരാഗികൻ;
ബന്ധുതാവർജ്ജിതൻ വന്ധ്യകർമ്മാഹന്ത!
സന്ധ്യാഭ്രകംസൻ പിതൃവനവാടിയിൽ;
മത്തൻ പ്രമത്തൻ ക്രമഹതാ വെടിഞ്ഞവൻ
ഭർത്താവയുക്തൻ മമതാഹീനൻ തവ.
മുഗ്ദ്ധേ! നിനക്കെന്തു ചിത്തഭ്രമം വൃഥാ;

യുക്തം ഹിതം തവ വക്ഷ്യാമി കേൾക്ക നീ.
ഇത്തൊഴിൽ നന്നല്ല ബദ്ധമായ്പ്പോകൊലാ!
ചിത്രം ചരിത്രം പരിത്യാജ്യമായ്‌വരും.
സ്നാനം നിയമം വ്രതങ്ങൾ ധർമ്മങ്ങളു-
മാനന്ദമൂലമാം നൂനം നമുക്കഹോ.
വേണുന്നതൊന്നുമേ കാണുന്നതോ തത്ര?
നീ നന്നിതൊന്നുമോരായുന്നതെന്തെടോ?
വൃദ്ധൻ പറയുമുന്മത്തമൊഴിയെന്നു
ചിത്തമോർക്കിൽ കഷ്ടം കല്പ്യതാം പഥ്യവും?
പൃഥ്വീധരേന്ദ്രനു പുത്രിയൊരുത്തി നീ
ശുദ്ധം കുലമപ്യശുദ്ധമാക്കീടൊലാ.
തത്ത്വവിചാരേണ ബുദ്ധിവരികിലോ
കൃത്യമാർഗ്ഗം ഞാൻ വിഭക്തമായ്ക്കാട്ടുവൻ.
കുത്സിതസ്ത്രീബുദ്ധിദുസ്സ്വഭാവവ്യാധി
വത്സേ! ചികിത്സിതും ഭർത്സനമൌഷധം.
അപ്രിയമെങ്കിലില്ലിപ്പുറമപ്രിയം;
വിപ്രവൃദ്ധൻ ഞാൻ; വെറുപ്പതാരെന്നോടും?
തോഴിമാർ ഭോഷിമാർ ശേഷമെന്തോതുമോ?
ദ്വേഷിയോ ചൊല്ക, ഹിതൈഷിയോ ഞാൻ തവ?
പാഴിൽപ്പറവതു ദ്വേഷിപ്പരേവരും
യോഷിത്സു വിപ്രിയം ഭാഷിപ്പതേറെയും.
വിപ്രൻ ദശമീ ശമീ ദമീ സംയമീ
വിപ്രലാപത്തിന്നതിപ്രൌഢനല്ല ഞാൻ.
ത്വൽപിതൃസ്നേഹമനല്പമൊന്നെന്നിയേ
ഹൃൽപങ്കജത്തിലിരിപ്പതില്ലാ മലം.
ത്വൽപ്രീതികണ്ടു സുഖിപ്പതിജ്ജന്മത്തൊ-
രല്പകാലം മേ ലഭിപ്പതൊന്നേ കൊതി."

ഇപ്രകാരമരുളി പരമേശനി-
രിപ്പൊളം ദേവി വികല്പിച്ചു ചേതസാ.
"വൃദ്ധനെന്തിങ്ങനേ? മുഗ്ദ്ധനോ? ദുഷ്ടനോ?
സ്നിഗ്ദ്ധനത്രേ സാധു"രിത്ഥമോരോതരം
ഉക്തിവിരതിയിലുത്തരം ചൊല്ലുവാ-

സഞ്ചരിച്ചുന്നതാം നിത്തി വജ്ജാം നിജ്ജാം
തത്ര തുണനിൎത്തി മെത്രമാലാന്ത്യവും
വൃദ്ധമുനീന്ദ്രനോടിതനമസ്കാരംചെയ്തു.
"സാധു വൈശേഷ്യം സമാധിവശ്യം മുനേ!
ശാന്തിതം മാനസം; ബോധവും വന്നു മേ.
ഷഡ്ദൎശനങ്ങൾക്കുമുള്ളാധിപ്രമാൎജ്ജനം
സാധിപ്പതിന്നിതോ നീതിപ്രകാശനം?
ബോധിച്ചു ഞാനിതെൻ ചേതസ്സിലെത്രയു,
മോതിക്കവെനസ്മദാദികൾ നന്നു നീ!
പ്രീതികലിതോപഘ്നി ജാതിമധു തെളി
മീതിപ്രവൎത്തനേ? കാ തത്ര ഭംഗിപോൽ?
ഏതത്തദീരിതമാദൃത്യ ഭേദോരെൻ
കാതെത്ര നന്നഹോ! വേദത്രയസ്മൃതീ-
രോൎ പ്രകാശ്യനല്ലാത ശിവതത്വ
വീതിപ്പെരുമാറം ദൈവതഭേദമയാ
തോതിൽ പ്രമാണിച്ചു നീ തത്ര ചൊല്ലിട്ടു;
ഭേദിപ്പതിന്നു ഞാൻ വീതപ്രയോജനം.
വാദിപ്പരാർ പ്രതിവാദിപ്പരതിയ-
ങ്ങതിപ്പറഞ്ഞുന്ന മൊഴിവാദിനാ?
ഭൂതയേ നീ പൊന്നാരളു പോരാളു? നീ
ചെയ്തു തപഃഫലം പാരിതിലോറുമെ?
ജ്ഞാതിപ്രമോദായ ജാതപ്രജാഗരൻ
താതപ്രണയനേ ബോധിപ്പതാക നീ."
"നാദഃപരം ഗിരശ് ശ്രോത്രമിച്ഛേൽ ദശോ;
ഹാ ധിക് പ്രമാദാൽ വിധാതാവു നിർദ്ദയൻ!
ആദിത്യനിലധിപന്നാദിരൻ
പ്രേതലോകളസംശയമായാർക്കു
ഏതുവാനിന്നിയും മാളുവാൻ രൂമീ?
ശ്രോത്രം നമുക്കിനിരേതാനു കൗതുകം?
ചുണ്ടിളക്കുന്നുണ്ടു; കഞ്ഞിനയോ ഫലി?
മണ്ടുകയെന്നിയേ കണ്ടീല ഞാൻ ഗതി."

ഇങ്ങനെ തമ്മതങ്ങളം വാദമാ
ശങ്കമറർക്കെല്ലാ നന്നേതെ ഫൊഞ്ഞു

മങ്ങു തിരിഞ്ഞു ദൃഢം ഗന്തുമുദ്യതാം
മംഗലാംഗീം കണ്ടു കയ്യടീകൻ ജവാൽ
തിണ്ണം പ്രസാദിച്ചു തന്നംഗമാണ്ടു താൻ
മുന്നിൽക്കടന്നു നിന്നൊന്നരുളീ മുദാ.
"ഹന്ത ഹേ! സുന്ദരി പിന്തിരിഞ്ഞെന്തു? നി
ന്നന്തികേ വന്നിരുന്നെന്നിലോ നീരസം?
എന്നെ വെടിവതിനെന്തു തോന്നീടുവാൻ?
വെന്തുനീറുന്നിതെന്നന്തരംഗം പ്രിയേ!
നീയിത്തപസ്സിൽ നിൻ കായത്തെ വാട്ടിയ
ന്നായുസ്സൊടുക്കുവാനായിത്തുടങ്ങൊവാ.
ആയത്തമനാഹം ത്രായസ്വ മാമുമേ!
ശ്രേയസ്സതോ ഭവേൽ ഭൂയസ്തരാം തവ.
ദേഹവിയോഗം നമുക്കുവന്നന്നു തൊ
ട്ടേകദേശം ദിനം മുപ്പതിൽപ്പുറം
ആകിൽ ഞാൻ ചെയ്ത തപോദാനധർമ്മങ്ങ-
ളേകം ഫലം തന്നു ദേഹം തവൈവ മേ.
ദേഹം മമൈവ തേ, രണ്ടേകോഽഹമൊന്നു നീ;-
യേകൻ പ്രമാണമീ ഞാനിതു രണ്ടിനും.
സോഽഹം പറയുന്ന ദേഹം വെറുക്കായ്ക;
ഭോഗം നികേതനം പൂകുന്നു നിന്നോടും.
ദുഃഖവാരാകരേ മുക്കൊലാ നമ്മെ നീ;
വില്ലൂലാ കൊണ്ടു നീ ദുഃഖമാകിലാരം.
വല്ഗുലാവണ്യേ! വരൽഗുണാലംബനേ!
വ്യസ്ലോലാ മേനിമേൽ വല്ലവാമിന്നിമേൽ.
അത്ഭുതശൃംഗാരപ്പൊല്പതാകേ! ശൃണു
ത്വൽപിതാ ത്വാമെനിക്കർപ്പിതവാൻ ധിയാ.
ത്വൽപ്രണയം മയി; മൽപ്രണയം ത്വയി;
സ്വല്പമല്ലിത്തരം കല്പനയാരുടേ?
ചെയ്ത തപസ്സിന്നുചിതം ഫലം തവ
ദാതുമിങ്ങാവതല്ലാവതിന്നാരുവൻ.
[illegible]രമെന്നിൽ നീ ചെയ്ത തപസ്സിനാൽ
ക്രീതനായ് പ്രീതനായ് ദാസനായേൻ തവ."

ദേവദേവേശനങ്ങേവമരുൾചെയ്തു

ഭാവപ്രസാദേന മേവും ദശാന്തരേ
ദേവീ സസംഭ്രമം കൈവണങ്ങിക്കൊണ്ടു
വ്യാവിദ്ധവല്ക്കലാ വൈവശ്യശാലിനി
ഭാവനാശീലിനി പാവനപാവനം
ദേവമഞ്ജാ! ശിവമാവൊളം മാനവം
ദേവതാബുദ്ധ്യാ കൃതാവധാനാ കണ്ടു
നേർമിഴികൊണ്ടതിവേപിതാംഗീ സ്വീയം
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകസംപാദാംബുഭ്രംഷിതാ
പ്രേമാതുരാ നിന്നു സാമോദമാനതാ.
"വ്യോമകേശൻ ദൃശാ കാമനെച്ചുട്ടവൻ
വാമദേവൻ സതാം കാമധേനുസ്വയം
ആമുനിവൃദ്ധൻെറ പേമൊഴി കേട്ടിതോ?
പോയ്മറഞ്ഞാനെങ്ങു പൊയ്മറാകശ്മലൻ?
താമസൻ പോകാഞ്ഞു താമസിച്ചാനെങ്കി-
ലീമഹേശേക്ഷണേ ഹോമമായ്പ്പോമഹോ!
മാമകേ മാനസേ ക്ഷോഭമായി ദൃശം*
സ്വാമിദോഷങ്ങൾ കേട്ടാമസദ്ഭ്രമനി.
നാമതുപോക്കുവാനിമഹാദേവദ-
ധ്യാമെങ്കിലോ സഖി! പോമാമുപാകവെ.
കേൾ മമ തോഴി കാൺമേ മനോനാഥനെ-
ത്തുമയിൽ നീ,യെനിക്കാമെല്ല; നാണമാം
ഭൂമിഭൃൽകന്നി തൻ കോമളത്തോകൊണ്ടു
ഭാമിനി തോഴിയോടേവമോതിടിനാൾ.
  ധീമനോമണിധാമനി മേവുന്ന
യാമിനീകാമിനീകാമുകശേഖരൻ
താമപൂർണ്ണാമൃതപ്രേമസന്നാഹിനീം
രോമമയിർകൊണ്ടതിശ്യാമളാംഗീമുമാം
കണ്ടുകണ്ടങ്ങുനിന്നിണ്ടൽ പോക്കി നിവ-
ർന്നന്തരംഗം ചെയ്തു രണ്ടാമതും മുദാ. —
"ചണ്ഡിതമാനിനി! ചണ്ഡികേ! നിൻ തപം
കണ്ടു വിലക്കുവാൻ മണ്ടിവന്നേനഹം.
ശ്രീമതി! പാർവതി! ഞാൻ മുനിവൃദ്ധനായ്
ധീമതി നീ; മതി; മേ [illegible] താമസം

* 'ക്ഷോഭമോയിദൃശം' (പാഠാന്തരം).

കാമദാഹം കേട്ടു നീ മതി ഖേദിച്ച-
തോമലേ! ജീവിതം കാമനു നല്കുവൻ.
തമ്മിൽ വേർപാടിനി നമ്മിലില്ലെ~~ന്നക~~
ബ്രഹ്മകാലത്തിലെന്നോർമ്മ ചൊല്ലുന്നമേ!
മന്മഥസായകം നമ്മെയും വെന്നു കേൾ;
നിന്മനസ്സെന്നിയാലംബനമില്ല മേ.
നന്മുഹൂർത്തേ ഹിമവന്നലമന്നവൻ
നിൻമൃദുകൈ മമ നിർമ്മലാംഗി! തരും.
ഇസ്ഥലം പുണ്യമായ്; സിദ്ധമായ് നിൻതപ;-
മുത്തമേ പോക നീ പിതൃന്തികേ സ്വയം;
വൃത്തം തപസ്തവ സ്മൃത്വാ മുനികൾക്കു
തപ്തവ്യമായ് മമ ചിത്തത്തിനും തഥാ.
തത്തപസ്യാ മമ വൃദ്ധമുനിത്വവു-
മത്ര നാം പശ്ചാദ്യുക്തിയുമുക്തിയും
ഭക്തിയോടേതാദിനിക്കീർത്തിയിഷ്യത്തുകലേ-
കത്തൽ പോ,മാപ്തയാം ഭുക്തിയും മുക്തിയും.
ഇദ്ദേശമാസാദ്യ ജപ്തമെൻ പേരിനി
മദ്ധ്യേ വസിച്ചു വരുത്തുമിന്നമ്മയും.
യത്രകുത്രാപി വാണിദ്ദേശമോർത്തുടൻ
ജപ്തമെന്നാകിൽ ശുദ്ധിദം സിദ്ധിദം.
വസ്ത്രം ധരിക്ക നീ മുക്തദുർവ്വല്കലം;
ത്യക്ത്വാ ജടാഭരം ഭക്തം ഭുജിക്ക നീ;
സ്നിഗ്ദ്ധഹരിനീലരത്നാഭവേണിയായ്-
ച്ച്യുത്വാശ്രമാന്നി നീ പ്രസ്ഥാ വസാലയേ.
നത്തം ജഗദാധി നിസ്തന്ദ്രയാ ത്വയാ;
പൃഥ്വീധരാന്വയപുത്തനത്തംസമേ!
നിത്യം തവാനുഗ്രഹത്തിനായെന്നിനി-
ക്കൃത്യന്തരാലവും സത്യമെന്നിനി
വക്തവ്യമൊന്നിനി; പ്രസ്ഥാനസംഭ്രമം
ചിത്തേ ജനിച്ചതു നിർത്തരുത്തമേ!
സത്വരമോഷധിപ്രസ്ഥമകം പൂക;
ചിത്തമേ ചെയ്ക നീ പിത്രോർമ്മുദം പരം;
സ്നിഗ്ദ്ധജനങ്ങൾക്കുമത്തൽ നീക്കീടു നീ;
മുഗ്ദ്ധേ വ്രജാമി ഞാൻ കർത്തവ്യക്ലൃപ്തയേ."

ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു പ്രീതഭൂധരാത്മജാ-
ചിത്തം തെളിയിച്ചു മുഗ്ദ്ധേന്ദുശേഖരൻ
ഉദ്ദാമമുദ്രാസവിസ്താരസന്താര-
സത്രാസസത്രപം തദ്ദൃശാ വീതനാ-
യെത്ര പണിപ്പെട്ടു രമേശന ചിത്തേന
ധൃത്വാ ധരാത്മജാമദ്ധാ മറഞ്ഞുപോ-
സ്സ്തബ്ധേവ മുഗ്ദ്ധേവ മത്തേവ തൃപ്തേവ
ബദ്ധേവ മുക്തേവ തപ്തേവ പാർവതീ
ദ്വിത്രാവിനോദിനാ സഹിതാ ഗൃഹം പ്രതി
പ്രസ്ഥാതുമുദ്യതാ കൃത്യാപ്രമാദിനീ.
സ്നിഗ്ദ്ധസഖിമാരൊടൊത്തു കുടമെടു-
ത്തുദ്യോഗശാലിനീ സികതലതാതത്രൻ
പ്രത്യേകമേതാൻ പെരുത്തോരു വാത്സല്യ-
ബദ്ധാ പരാമൃശ്യ ദത്തൊരുദോഹളാ
പുത്രാനിവൈവരസാൻ നിത്യം ഭരിക്കുന്ന
ഭക്താ വനദേവതാ വിളിച്ചുചൊഷി
പുത്രീകൃതമൃഗദത്താനയാത്രയായ്
തത്രതത്രാദിശ്യ തത്ത്രാണമപ്യുമാ
പ്രസ്തോദനേന താൻ മുക്താപാ തദ്ഗതാ
ഗത്വാ ശനൈസ്സ്വൈരമാപ്താളിമാരോടും
പുക്കു നിജപുരമുൽക്കൃഷ്ടകൌതുകം
ഹൃൽഗ്രന്ഥസന്തോഷവല്ഗല്ലസൻമുഖി.
നവ്യാംബരം പൂണ്ടു ദിവ്യാഭരണവും
നിർവ്യാജനീമവേണ്യൂർവീധരാത്മജാ
വീതശ്രമം ചെന്നു പാദപ്രണാമേന
മാതാപിതാക്കൾക്കു മോദം വരുത്തിനാൾ.
കാണ്ഡം തപസ്യാത്മകമിതു ലോകരേ
വേണ്ടുന്ന~~തൊക്കെയും~~ *ഭോഗമൊക്കയും ചൊല്ലിയും
ഹൃദ്യയാം വിദ്യയും വിത്തസമ്പത്തിയും
സദ്യോ മനശ്ശുദ്ധി ഭക്തിയുമെന്നുമേ.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണേ ദ്വിതീയഖണ്ഡഃ സമാപ്തഃ.

* ‘വേണ്ടുന്നതെപ്പോഴും ഭോഗമൊക്കയുമോക്ഷവും’ (പാഠഭേദം).

തൃതീയഖണ്ഡം.

അഥ ഗിരിശനഗസുതയിലമർശ്ശരത്തുരാൽ പിണ-
ഞ്ഞഞ്ജസാ തദ്വിവാഹം ചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ
കൊതി പെരുകി മതി മറുകി; വിധി മുറുകിയെത്തുവാൻ
കൗശലം തോന്നി മഹേശനക്കർമ്മണി.
സകലജഗദുപകരണപരിണതതപോധനൻ
സപ്തമുനികളെച്ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു.
അതുപൊഴുതിലുടയൊരെഴുവർ മുനിവീരരു-
മന്തികേ വന്നാരരുന്ധതീസമമായ്.
ദിവസമനു പരമശിവഭജനപരിതാത്മരായ്
ദിവ്യതേജോമയഭവ്യാകൃതികളായ്
കനകനിറമുടയ ചിടമുടികൾ ബദ്ധതാടിയും
കൈത്താരിലോരോരൊ രുദ്രാക്ഷമാലയും
ദശനരുചിബഹുളഗുണിതധൃതഭസിതധവള-
ഭൂതലോകാനന്ദനിസ്തുലമൂർത്തികൾ
അരയിലുടനുടുപുടകളുമരതരുവല്ക്കങ്ങ-
ളഷ്ടമൃഗാജിനസൂത്രങ്ങളും
അതിമധുരമുടൽവടിവുമരുളു പുകഴുവാനവ-
രദ്വൈതനന്ദനകല്പദ്രുമങ്ങളോ?
അമിതമൊരു തപവിഭവമുടലൊടു നടക്കയോ?
ഐശ്വര്യസിദ്ധികൾക്കാശ്ചര്യസീമയോ?
അസുരസുരകുലഗുരു മരീചിയുമംഗിര-
സ്സത്രി വസിഷ്ഠൻ പുലഹൻ ക്രതുസ്തഥാ
അതുലഗുണനിധി പുനരരുന്ധതീകാന്തനാ-
മത്ഭുതചേഷ്ടിതനാകും വസിഷ്ഠനും
മുനിവൃഷഭരെഴുവരുമുടനൊരുമയൊടഥ
മുമ്പിൽ വന്നമ്പോടു കുമ്പിട്ടുണർത്തിനാർ.
"ജയ ഗിരിശ! പരമശിവ! ഹര! വരദ! ധൂർജ്ജടേ!
ജംഗമാജംഗമേശാംഗജാരേ! വിഭോ!
ഭവ! ഭുവനഭയശമന! പരമാദ്ഭുതാകാര!
ഭദ്രവരവാഹ! രുദ്ര! പ്രസീദ നീ.
പരശുമൃഗധര! ഭസിതഫണികൃതവിഭൂഷണ!
ഭക്തബന്ധോ! കൃപാമൂർത്തേ! ജഗൽഗുരോ!

തവ ചരണസുരധരണിരുഹതണലിൽ ഞങ്ങളെ-
ത്താപംവിനാ വച്ചു ഗോപനം ചെയ്യു നീ.
യതിമതികൾ തിരകിൽ മുഹുരുതകമുടൽ താരക-
മേവം മിഴികളിലേപനം ദുർല്ലഭം.
അപരമിതിലധികമൊരു പുതുമയിനിയെന്തുള്ള-
തങ്ങനെയുള്ള നീ ഞങ്ങളേയോർത്തതും.
അമിതമൊരു സുകൃതഫലവിലസിതമിതെത്രയു-
മാശ്ചര്യമെന്നൊഴിഞ്ഞെന്തു ചൊല്ലാവതും!
അപരമിതമൊരുകുതുകമകതളിരിലസ്മാക-
മാജ്ഞാനിയോഗം ലഭിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ.
അതിന കനിവിനിയരുൾക കരുത്തു ബഹുതാമസ-
മാത്മബന്ധോ! തവ കാൽത്തളിർ കൂപ്പിടാം.”
സരസമിതി സവിധഭുവി സനതിനുതിസംഗതാൻ
സപ്തർഷികളൊടങ്ങിതമൂചേ ശിവൻ;
“അതിമഹിതചരിതമെഴുമജതനയരേ! നിങ്ങ-
ളച്ഛനം ചെയ്യരേ ശശപന്നമപദം.
അനഭജനനിരതജനനിനവിനാ പരാധീന-
മംഗം മമാന്തരം നിങ്ങളറിയുമേ.
നിരുപധികനിരവധികനിരുപമമുരുപ്രേമ
നിങ്ങളിലുണ്ടു മേ; നിങ്ങൾക്കതെന്നിലും;
ചപല മൊഴികൾ പറവനിഹ ശിതമതികളേ! നിങ്ങൾ
ചിന്തിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ ബന്ധകൃത്യോചിതം.
ജലധനലമിഴിയിൽ മമ ശലഭത ലഭിച്ചുപോയ്
പൃതായുധൻ സച്ഛ്രുതസുഖാവഹൻ.
ധൃതമവനൊരുടൽ കനിവാടഹമിഹ കൊടായ്ക്കിലോ
ദൈത്യപ്രപഞ്ചവിച്ഛേദമുടൻ വരും.
അഗതിയൊടു രുദതിയൊടു രതിയൊടു കനിച്ചു ഞാ-
“നദ്രിജോദ്വാഹാദനന്തര ’മെന്നതും.
അസുരകൃതമമരഭയമപി നനു വിനേതവ്യ-
മദ്രിപുത്ര്യാം മമ പുത്രനുണ്ടാകിലേ.
ജഗദവനവിധികൾ പാതകതളിരിൽ വേണുന്നു
ചെമ്മേ സഹായമായ് നിങ്ങളിരിക്കിലോ.
പലമൊഴികൾ വഴികൾ മമ കവഗിരിസുതോദ്വാഹ-

പൌരോഹിതീയോഗ്യമാരോഹതാസനം.
ഉചിതവിധി ഫലത്തിനുമുപദിശത കർത്തവ്യ-
മൂനാതിരേകവിഹീനം വിചാര്യ മേ.
പ്രണയമിതു മമ; തദിദമനുമതമിതാകിലോ
പ്രാപ്തകാലം കർമ്മ ചെയ്തു തുടങ്ങുക.
തുഹിനഗിരിയൊടു സുതയെ മമ തരികയെന്നു പോയ്
തോഷേണ യാചിപ്പിൻ, നിഷ്ഫലമുണ്ടാകൊലാ.
മലയരശനിതു മനസി തെളികിലുമരുന്ധതീ
മാനിച്ചറിയണം മേനാമനോഗതം.
ഇനിയരുളൂ മുനിവരരെ! ലവമപി വിളംബന-
മിങ്ങു വാഴുന്നു ഞാൻ നിങ്ങൾ വരുവോളം.'
പരമശിവമൊഴികളിതി സുരമുനികളും കേട്ടു
പാരം പ്രസാദിച്ചിതാരംഭസത്വരം.
ദൃതമമിതകുതുകമൊടു സമുചിതമുണർത്തിച്ചു
തുഷ്ട്യാ നടപ്പാൻ നമസ്കാരവും ചെയ്തു:
"അഘനികരനിരയഭയമുയരെ നിവിരാസ്തുതി-
നാനന്ദമൂർത്തേ! നമസ്തുഭ്യമീശ! തേ;
വയമിവിടെ വരുമളവുമിഹ വസ മഹാദേവ!
വന്ദാമഹേ പദാബ്ജമെന്നു നടകൊണ്ടു.
ഉടനുയരി വിരവൊടവർ തുഹിനഗിരിമന്ദിര-
മോഷധിപ്രസ്ഥനഗരമകംപുക്കു.
അരുതു പുനരചലപതിപുരവിഭവമോതുവാ-
നബ്ജഭുവിന്നുമനന്തനാം ജീവനും.
അതുപൊഴുതിലവിടെയുടനുടമയൊടകംപുക്കൊ-
രാദിപുരുഷസുതന്മാർക്കേവർക്കും
അനുപമമൊരനുഭവമതുകളിതിലൊക്കിലി-
നാരുമവരിലുമാളല്ല ചൊല്ലുവാൻ.
ഒരുവനൊരു കഥപറയിലിഹപരനതു കേൾക്കിലി-
ങ്ങോടേണമേ ബുദ്ധിയെന്നു വച്ചോതുവൻ.*
അവനിഭുവരമരപദമഹജനതാപസ്സത്യ-
മാദിയാം ലോകങ്ങളേഴിലുമില്ല[illegible]

* 'ഒരുവനൊരു കഥപറകിലപരനതു കേൾക്കില-
ങ്ങൊട്ടുമേ ബുദ്ധിയില്ലെന്നു വച്ചോതുവൻ' (പാഠാന്തരം).

അ വി സു,രസ തല മഹ പ സഹിതതലവാച്യങ്ങ-
ളായുള്ളധോലോകമേഴിലുമില്ലഹോ.
അവനിധരകുഹരതലമതുലബഹുവിസ്താര
മൎക്കേന്ദുനക്ഷത്രദീപ്തിക്കഗോചരം.
അവിടമുടനചലപതിജനപദമപാരമാ
മത്യുജ്ജ്വലം സദാ രത്നാവലിത്വിഷാ.
ജനതതികളനവധികൾ സുരനരതിരശ്ചാം തു;
ചാൎന്നവരല്ലവർ ചേൎന്നവരുമല്ല.
ഇഹ പുരകൾ മതിൽനിരകൾ കരകൾസരസാം തെളി-
ഞ്ഞേകരത്തോജ്ജ്വലമെന്നിയില്ലൊന്നുമേ.
രുചിവിജിതമിഹിരവിധുഹുതവഹമഹാരത്ന
രൂപ്യസുവൎണ്ണതേജോമയമെപ്പൊഴും.
ദിനവിരതിമുകുളദശസരസിരുഹഗൎഭവ-
ദ്ദൈത്യാളിദുൎഗ്ഗം സുഗുപ്തിസുരഭിലം.
പരിമൃദുലഖലദനിലമമൃതരസമാതൃകാ
പാനീയപേശലം ദേശമേതാദൃശം.
ഇഹ മഹിയിലൊരിടമിതി പറവതുചിതം പാൎക്കി,-
ലീരേഴുലകിലില്ലെന്നതു ചൊല്ലുവാൻ?
ഇല്ല പറകിലതുമുചിതമിനിയുമഹമോതുവ-
നെപ്പൊഴും ദീപിതേ രാപ്പകലില്ലിതിൽ.
സതതമിഹ ദിവസമിതി പറകിലതുമൊക്കുമേ;
സന്ധ്യകൾ രാത്രിയുമില്ലെന്ന ചിന്ത്യമാം.
സതതമിഹ മരുവിനവർ കരുതിന്ന പുമൎത്ഥമോ
ധൎമ്മാൎത്ഥകാമമോക്ഷോത്തരം പഞ്ചമം.
ഇഹ നിയതസുഖവസതി സുജനവിതതിക്കാകി-
ലേകവാരം ജന്മ പത്മജന്മായുഷി.
വലിയൊരഴൽ മദനകൃതമപരമഴലൊന്നില്ല;
ബാല്യതാരുണ്യാൽ പരം വയസ്സില്ലിതിൽ;
ധരണിധരപരിവൃഢനജനപദമതീദൃശം
തത്ര പുരം മഹദോഷധിപ്രസ്ഥമാം.
രജതമണികനകമയഗൃഹവലഭിഹൎമ്മ്യാദി
രമ്യസരസ്സരിദാരാമഭാസുരം;
മുഖരപികമധുകരമയൂരഹംസാദികം;
മുഖ്യഗജവാജികാമധേന്വാശ്രയം;

അടവവിപദതിവിതതതൃണവിടപിവല്ലക-
കൃത്യന്തദുർല്ലഭദിവ്യൌഷധീമയം.
ജിതപവനജവമവിടെ വിവശരഥ നിന്നപോയ്
ചിത്രവച്ചിത്രേണ ചിത്രശിഖണ്ഡികൾ.

"സുരനഗരമതിസുലഭമതൊരു നരകോപമം;
സ്വർഗ്ഗമെന്നാലിതേ മൃഗ്യം സുകൃതിനാം.
അജഗജവദ്ദതിനിതിന്നമറികിൽ മഹദന്തര
മപ്സരോവൈശികവശ്യരറിയുമോ?
വിവിധജനിശതനിചിതസുകൃതഫലമൊക്കവേ
വിററുതിന്മാനുള്ള ദേശം സുരപദം.
നയവിനയധനവിഭവസുഖസുകൃതപുണ്യഭ്രു-
ന്നാനാർഹനുപസേനാപതിയിവൻ.
നയമുടയൊരിവനുചിതമിതിന്നു പരമോക്കിലോ;
നാകം സുരാസുരവ്യാമോഹകാരണം."
ഇതി വിവിധമകതളിരിലവർ നിനവു പൂണ്ടു പൂ-
ങ്ങിത്തിരി മന്ദിച്ചു നിന്നോരളവിലേ
വളരുമൊരു കുതുകമോടു ശിഖരിപെരുമാളിഹ
വന്നെതിരേററു വന്ദിച്ചു വിനീതനായ്
നിജസഭയിലളവുമുടനിതയിതയിതീരയൻ
നീതാ നിവേശയന്നാസനേഷു സ്വയം
പട്ടതയൊടു സുമുഖനഥ പരിജനസമാവൃതം
പാദ്യാചമനീയമർഘ്യം മധുപക്കം
ഉചിതവിധിചതുരതരമുപചിതകുതൂഹല-
മുത്തമബാലവ്യജനാനിലാദിയും
ഇവ പലവുമഴകിനൊടുമവനുടനുടൻ കൊട്ടു-
ത്തിച്ഛയാ ചെയ്താനതിഥിസപര്യയെ.

അവയവയുമവരുമുടനുടമയൊടു വീണ്ടിരു-
ന്നാലസ്യവും തീർത്തു ചാലെത്തെളിവൊടേ.
"അലമലമിതഖിലമപി; മലകുലവര്യ! നി-
ന്നാസ്ഥയാ ഞങ്ങൾക്കൊരാർത്തിപോക്കീ സഖേ!
വരികരികിലിരി സുമുഖ! വരമണിമയാസനേ;
വന്ദ്യൻ ഭവാനും വളരെ ദുഃഖിക്കൊലാ.
അയി ഭവതു തവ കുശല''മിതി മുനിഗിരാ വിര-

ഞ്ഞന്തികേ താനും തൊഴുതിരുന്നുചിവാൻ.
"പ്രഥമപുരുഷന്റെ തനയർ പ്രഥിതഗുണരെ! നിങ്ങൾ
പ്രത്യേകമത്ര വന്നാലഹം ധന്യനാം.
പ്രമദഭരമകതളിരിൽ നേദൃശം ജാനാമി
പേർത്തുമിഹ നിങ്ങളൊന്നിച്ചു വന്നതിൽ.
എത്തുപൊഴുതുമപി വരുവതിതു കരുതിയില്ല ഞാ-
നെന്തുചെയ്താൽ മതിയാവൂ മഹോത്സവേ?
നിഖിലജനഹൃദയഗതമറിവൊരു ഭവാന്മാൎക്കു
നിൎണ്ണയം വ്യാജമല്ലെന്നറിയാമിദം.
സഫലമിനി മമ ജനനമിതുപൊഴുതിൽ നി[illegible];
സജ്ജനശ്ലാഘ്യനീ ഞാനായി മേല്ക്കുമേൽ.
മമ പദവുമുരുവിഭവമൊരുപുരമി[illegible]മററു
മത്തഗജവാജിദിവ്യൌഷധാദിയും
പ്രണയിനിയുമൊരു മകനുമൊരു തനയ കന്യയും
പ്രേഷ്യനീ ഞാനുമടിമയെന്നോൎക്കണം.
ഒരു വിധിയുമടനുഴറിയരുളിയതു ചെയ്തിക്കി-
ലൊക്കയും കല്പിക്കിൽ വീളുവാനപ്പുയേ."
സുരമുനികൾ തുഹിനഗിരിമധുരമൊഴികേട്ടു ത-
ത്സൌജന്യമോൎത്തു സന്തോഷിച്ചു മാനസേ
മതിവിഭവനിധി സദസി സദൃശമതിനുത്തരം
മാന്യനായുള്ള മരീചി ചൊല്ലീടിനാൻ.
"കുലഗിരികൾകുലതിലക! കുശലഫലമസ്തു തേ;
കോ വാ തവ സ്തുതിസാഹസീ വൎത്തതേ?
പെരുതു തവ ഗുണഗരിമപരിമള,മിതാൎക്കുപോൽ
പ്രാഗല്ഭ്യമുള്ളു പറവാൻ ജഗത്ത്രയേ?
[illegible]കില്ലട[illegible]രുവിഭവമതു മദനിദാനമാം;
മാധുൎയ്യമാ[illegible]വ്വും വന്നുകൂടും മദാൽ;
ഒരു നയവുമൊരു വിനയനെറിവുചിതചിത്തവു-
മൊത്തു വസിക്കുമോ വിത്തമത്തേ ജനേ?
ഉലകിലിഹ മദമുഷിതഗുണവിഭവനേവനു-
മുത്തമസ്ഥാനാധികാരിതാമസ്ഥിരം.
പ്രചുരതരഗുണനിധി പരോപകാരി ഭവാൻ
പ്രാൎത്ഥനീയൻ സതാം പ്രക്ഷീണകന്മഷൻ.

പ്രഥിതമതു സകലദിശി; വയമിവിടെ നിന്നോട്ട
പ്രത്യക്ഷമെന്തു വർണ്ണിക്കില്ലുള്ളു ഫലം?
പ്രതിദിവസമിവിടെ വരുവതിന്നു കൊതി ഞങ്ങൾക്കു
പ്രാലേയശൈലമേ, പാരമുണ്ടെങ്കിലും
അവശതയിലക്കിനവുമതിന്നു കഴിവന്നീലൊ-
രാവശ്യമിന്നു വന്നു ഭാഗ്യവൈഭവാൽ.
അവസരവുമൊരുതരവുമിഹ വരുവതിന്നിന്നൊ-
രാശ്ചര്യമീശ്വരാനുഗ്രഹാൽ സിദ്ധമായ്.
അതിശയിതബഹുമതിയൊടപചിതി ലഭിച്ചു നാ;-
മാശിസ്സു മറ്റെന്തു? നന്നാശ്ചരിക്ക തേ.
അലമപരകഥക,ളിനിയവഹിതമനാ ഭവാ-
നസ്മദായാനേ ശൃണോതു നിമിത്തവും.
പരമശിവനഖിലജഗദധിപതി സനാതനൻ
ഫാലവിലോചനൻ ബാലേന്ദുശേഖരൻ
ഭവനഭയവരദമൃഗപരശുവിലസൽകരൻ
ഭസ്മാനുലേപ,നിഭാജിനാച്ഛാദനൻ
വിജിതപുരമദനയമ,നജമുഖനികൃന്തനൻ
വിഷ്ണുപ്രിയൻ വിശ്വവന്ദ്യൻ പശുപതി
പ്രമഥപതി ഗിരിശനജനമരപതി ശങ്കരൻ
പ്രത്യക്ഷദൃഷ്ടാഷ്ടമൂർത്തി നൃത്തപ്രിയൻ
ഹര,നരുണചരണനതഭവഭയഹരൻ പരൻ
ഹർഷിതനിശ്ശേഷദേവർഷിമണ്ഡലൻ
ശ്വസിതപരിണതനിഗമശതകഥിതവൈഭവൻ
ശുക്ലവർണ്ണൻ പഞ്ചവർണ്ണമന്ത്രാത്മകൻ
സനകമുഖയതിമഹിതചരണകമലദ്വയൻ
സർവ്വസാക്ഷീ ശർവനക്ഷവരാസനൻ
തവ ശിരസി സുചിരമിഹ നിവസതി തപശ്ചരൻ
ദാക്ഷായണീദേഹമോക്ഷാദനന്തരം.
ഇതുപൊഴുതു ചിരനിചിതതപ ഇഹ സമാപയ-
ന്നിച്ഛതി തൽസുതാം വേൾപ്പാൻ സദാശിവൻ.
സകലഗിരികളിലധികമുയരമുടയോൻ ഭവാൻ;
സമ്പ്രതി നിന്നിലും നിൻപുണ്യമുന്നതം.
ദുരിതമതിനിടയിലിനി വരുതതിനായി നീ
ദുർഗ്ഗയെ ഭർഗ്ഗനു ശീഘ്രം കൊടുക്കെടോ.

യശസി കൊതി യദി മനസി യദി ച കുതുകം സുഖേ
യത്നം വിനാ തവ വന്നുകൂടും രണ്ടും
ഭവഗഹനമിതിലമിതകദനമൃഗസങ്കുലെ
പാഞ്ഞുമാരാഞ്ഞും ഭ്രമിക്കിലും ദുർല്ലഭം
സവിധഗത,മുരുസുകൃതവിഭവഫലസിന്ധുരം
സംശയതന്തുക്കൾ കൊണ്ടു ബന്ധിക്കൊലാ.
അധികദൃഢമുചിതവിധിനിഗളനവശീകൃത-
മാദരിച്ചാചര സ്വൈരചാരം സ്വയം.”

മധുമധുരതരമിതി മരീചിവാക്യം കേട്ടു
മൌലൌ കരംകൂപ്പി മേനാസഹചരൻ
സ്ഫുരിതതനുപുളകമയകവചവുമണിഞ്ഞു താൻ
ഭൂതലം ഹർഷാശ്രു കൊണ്ടു നനച്ചുടൻ
പുകഴ്‌പെരിയ മുനിവരരെയെഴുവരെയുമാദരാൽ
ഭൂയോപി വന്ദിച്ചുനിന്നു വിനീതനായ്
“സ്ഫുടചരണകമലപൊടിപടലമിതുകൊണ്ടു മേ
പൂതമാമന്തഃപുര”മെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.
സദൃശമിതു സരസമിതു സമുചിതമിതെത്രയും
സംശയമെന്തെന്നു സർവേ പുറപ്പെട്ടു
പൊലിമതകുമലിവിയലുമകതളിരൊടേവരും
പോയതിവേഗേന പുക്കിതന്തഃപുരം.

സഭയിലിഹ മരുവുമവർ പുരനഗരവാസികൾ
സന്തോഷസംഭ്രമൌത്സുക്യവിവശരായ്
സഹകുതുകമവരുമഥ സരസതരവാക്യങ്ങൾ
സന്ദേഹനിശ്ചയമന്യോന്യമോതിനാർ.
“ഇഹ സഭയിൽ മുനികളിവരെഴുവരെഴുന്നള്ളിനാ
രെന്തുകാര്യം ഹന്ത! കേട്ടീലയോ ഭവാൻ?”
“വിശദമവരരുളിയതു പരമറികിലേഷ ഞാൻ
വെൺചാമരം വീശി നിന്നു കേട്ടീടിനേൻ.”
“പറക പറകതു കിമിതി?” “പറവനതു വേറെ ഞാൻ;
പാട്ടാക്കുവാൻ കാലമല്ല പലർക്കിതും.
വിജനമിതു പറവനിഹ; വിരസത പിണയ്ക്കൊലാ;
വേളി മേളിപ്പതാമുണ്ണിയുമയ്ക്കിവർ”.
“ചരിതമിതു ചരത, മതിചതുരതരനാരുപോൽ

ജാമാതൃഭാവേന നിശ്ചിതനായതും?
"പ്രകൃതിജള! വികൃതി തവ പെരുതു കരുതുംവിധൌ;
ഭ്രാന്തൻ ഭവാനെന്നുമുണ്ടു തോന്നുമേ?
പ്രമഥപതി മമ രമണനിതി നിനവു മിക്കതും
പാൎത്തു തദൎത്ഥം തപസ്സിന്നു പോയതും;
മൃദുനി ബത വപുഷി ഖരമരവുരി ധരിച്ചതും;
മേചകവേണി ചിടയായ് പിരിച്ചതും;
ഫലസലിലമരുദശനതപസി തനു കാച്ചതും;
പാപനാശേ പുണ്യകല്പകം കാച്ചതും;
ഒരു കിതവമുനിയിവളെ ബഹു ബത! പഴിച്ചതു-
മോടിവന്നീശൻ പ്രസാദം പൊഴിച്ചതും;
അരുതു തപമിതി ഗിരിശനിവളൊടു വദിച്ചതു-
മങ്ങനേയെന്നു വച്ചിങ്ങു വസിച്ചതും;
അഖിലമിദമവൾസഖികൾ ജയവിജയമാർ പറ-
ഞ്ഞൊരുകേളാത്തതിങ്ങാരുനാൾക്കിപ്പുറം?
അതൊരുകഥ വിതതമിഹ കിമപി ധരിയാഞ്ഞ നീ-
യന്ധൻ ബധിരൻ ജഡൻ ദൃഢം നിശ്ചയം."
"അറിവനഹമഖിലമിദമുമയുടെ മനീഷിത-
മസ്മാദൃശന്മാൎക്കുമേവം മനോരഥം.
ഇവർ മുനികളിതു കിമപി മനസി ധരിയാതെ വ-
ന്നിച്ഛരിച്ചിരിക്കുന്നതന്യനെന്നോൎത്തു ഞാൻ.
"വിരുതനതിചതുരനൊരു വിവശതയിൽ വീണതും
വിദ്യയാക്കിക്കൊണ്ടതെത്രയും നന്നെടോ.
തദിഹ ശൃണു മുനികളിവർ ശിവനുമയെ യാചിച്ചു
തന്നിശ്ചയാൎത്ഥമന്തഃപുരം പുക്കതും."
"പുരകഹര ചരിതമിനിയറിവതു കഥം സഖേ?"
"പൊട്ടാ പൊതി പൊളിയും ക്ഷമിക്കിൽ ക്ഷണം."
ഒരു സുകൃതഫലകുസുമസുരതരുവതെവ കേ-
ളുണ്ണിയുമയെന്നു നിൎണ്ണീയതാം മയാ.
വളർചിടയിലണിമതിയുമൊളികനലുമീക്ഷണേ
വാപിളർന്നുതിയുമിക്കും കടുക്കനും
ഉടൽമുഴുവനണിഭസിതമൊരു കറ കഴുത്തിലു-
മോടുന്ന മാൻ മഴു ശൂലം കരത്തിലും

ഒരുപൊഴുതു നഹി വസനമജിനമൊരുനേരമു-
ണ്ടുജ്ജ്വലമായുള്ള മേൽപരിവട്ടമായ്
ജനിമരണകടൽതരണതരണിയുഗപങ്ങാട-
ചാരുചരണദ്വയവുമിയന്നവൻ
മമ രമണനിതി മനസി നിനവു നന്ദ ഗൌരിക്കു;
മന്യേ മഹേശ്വരൻ വശ്യനായ്പ്രേമതിൽ.
അതുവരികിലനുപമമൊരനുഭവമഹോ നമു-
ക്കാക്കുവാനെന്തുവാൻ നേച്ചനേന്നാൽ വരു!"
"അഭിമതമിതുതകിടുകിലുമയിഹ രമിക്കിലൊ,-
മന്യൽ ഫലം നമുക്കെന്തുള്ളതങ്ങെടോ?"
"പരമഗുണഗിരിമകളൊരരമഹിഷിയാകിലി-
പ്പാരിൽപ്പലക്കും നമുക്കു ലാഭോ മഹാൻ.
അഖിലപതിചരണപരിചരണമണയാസ്സരു;-
മാനവോം ദിക്കിൽ വാലാർ തടഞ്ഞീടുവാൻ?"
ഇതി പുരിയിലവിടവിടെയിരുവരിരുവർ തമ്മി-
ലിക്കാഴ്മൊന്നുകൊണ്ടോരോരൊ മന്ത്രമായ്.

ശുഭചരിതമഹിമഭരവസതി മിഹികാഗിരി
ശുദ്ധാന്തശുദ്ധയേ വൃദ്ധമുനികളെ
അവിടെ മൃദുബൃസികളിലിരുത്തിയാരാധിച്ചൊ-
രാത്മോൽപ്പണം പൊലിക്കാണമായ് നല്കിനാൻ.
അഥ രഹസി ഗൃഹിണിയൊടു കഥയിതറിയിച്ചു താ;-
നാശങ്ക പാരമായ് മേനയ്ക്കു മാനസേ.
"അയി രമണ! മകളിവളൊരുത്തിയല്ലാതെ മ-
റ്റാരും നമുക്കില്ല; ദുഃഖിക്കരുതിവൾ.
അഖിലപതി പരമശിവനതിന നഹി സന്ദേഹ-
മാക്കുപോൽ വശ്യനായ് നില്പൂ മഹേശ്വരൻ?
ശിശുവിനിതു നഹി മനസി; ശിവനഖിലദേഹിനാം
സേവിക്കിലിഷ്ടദൻ, നിന്ദിക്കിലന്തകൻ;
മദനരിപു ശമനരിപു പുരരിപു മഹാകോപി;
മററാരു രക്ഷിപ്പതീശൻ മറുക്കിലോ?
മുനികളിവർ പറവതിലൊരനുമതി കൊടായ്ക നീ;
മോഹമിവക്കു വിവേകനാശാദിദം.
ഇവർ പരമശിവഭജനരസികഹൃദയാ ദൃഢ-

മീശ്വരാദേശേന വന്നതും നിർണ്ണയം.
ശിവനവന്ത തെളിയുമവനിവർ വലിയ ബന്ധുക്കൾ;
സേവകലക്ഷണമാരറിയാത്തു പോൽ?
അനഭിമതന്തതി ചെവിയിലശനിപതനോപമ-
മല്പഭൂപാലന്ദമീശ്വരേ കാ കഥാ?
അതു കരുതിയവസരവുമനിശമപി പാൎത്തു നി-
ന്നാത്മാൎത്ഥസാധനായാസവാൻ സേവകൻ.
ഒരുവരിലുമനിയതമിതറിക ശിവവാത്സല്യ-
മൊട്ടല്ലിവൾക്കഹോ പൊട്ടിക്കു മോഹമോ.
ദരമപി ച പിഴ വരികിലവർകുലമൊട്ടുക്കുമേ
ദക്ഷജാരക്ഷണോപേക്ഷി ദക്ഷാന്തകൻ.
തദിഹ മമ രമണ ശൃണു തണലിതു കണക്കല്ലെ;
താപം വരുമ്പോൾ മറുപുറത്തായ്വരും.
തരളതയിലിവർ മുനികൾ പറവതു കൊതിക്കിലി-
ത്താരമ്പവൈരിയെപ്പാരം ഭയം മമ.
കൃപണമിവൾ തപവുമതിലുടൽ കെട്ടതി പൂണ്ടതും
കേട്ടുകണ്ടോർ പറഞ്ഞപ്പോൾ പ്രസാദിച്ചു.
അബലയി ലസയിവളഭിലഷിതമോതിനാ-
ളങ്ങനേയെന്നനുവാദവും കേട്ടപോൽ.
അപരിചയവിലസിതമിതുപരിവരുമാധി ചെ-
റ്റാരാഞ്ഞു കാണ്മാനിവൾക്കെന്തു വൈഭവം?
കുശലനപി നയഗതിഷു പതതി; ന പതേന്മോഹ-
ക്രൂപേ ഭവാനപത്യവാത്സല്യവാൻ."
പിതൃദയിതമൊഴികളിതി ചെവിയിൽ മിഹികാധരൻ
പ്രീതിവിഘ്നം കേട്ടു കുണ്ഠിതചിത്തനായ്.
"നയമൊഴികൾ പറവതിഹ നഹി ഫലതി നാരീഷു;
നന്മ ബോധിപ്പതില്ലല്പഹൃദയമാർ.
മതമപഥി ഗതമിവിടെ; വഴിയിൽ വീഴിപ്പതോ
മററാക്കുമാമല്ലരുന്ധതിക്കെന്നിയേ."
ഇതി മനസി കുശൽ കരുതിയതിനുമൊരു സംഗതി-
യിച്ഛരിച്ചവണ്ണം വരുവാൻ വരുത്തിനാൻ
പിതൃസുതയൊടതുപൊഴുതരുന്ധതി ചൊല്ലിനാൾ:
"പേശലമല്ലയോ! പേശുന്നതിന്നു നീ.

പശിമ പെരുതിതുപൊഴുതു പശുപതിമനസ്സിന്നു;
പക്ഷെയീ ഞങ്ങൾ പുറപ്പെടാ നിർണ്ണയം.
കഠിനതയുമൊരുപൊഴുതു വരു,മതിവളോടില്ല;
ഗാത്രാർദ്ധമായതിപ്പാവ്വതി ശർവ്വനോ.
ഒരു മകളിലിഹ മമത പെരുതതു നിമിത്തമാ-
യോതീടരുതു നീയൌചിത്യമെന്നിയേ.
തവ തനയ തരുണിയിവൾ താനിങ്ങിരുന്നു നീ
താതൻ മടിയിലൊ തന്റെ മടിയിലോ!
സദൃശഗുണനൊരുതരുണനിവളെയിനി നല്കുവാൻ
സംഗതിയുള്ളോരു കാലമിതല്ലയോ?
സരസഗുണവസതിയിവൾ സകലജനസമ്മതാ
സർവ്വവും പാർക്കേണമദ്രീധരപ്രിയേ!
അഭിലഷതി ഹരനിവളെ;യഭിമതമതല്ലെങ്കി-
ലാർക്കു നല്കീടുവാനോർത്തിരിക്കുന്നു നീ?
മകളിൽ ബഹു മമത വരുമരുവയർകളുള്ളത്തിൽ;
മായതൻ വൈഭവമാർക്കൊഴിക്കാവു പോൽ?
ജനനമപി ഭരണമപി ജനകജനനീഭരം;
ജാമാതൃഭോഗ്യം തു യൌവനം യോഷിതാം.
കവിളിണയിലണിവു മുഖകാന്തയേ കണ്ടതോ;
കാതിനേ ഭാരവും വേധവ്യഥാദിയും:
ചരിതമിതു ജഗതി; വിധി നന്ദ ചതി പിണച്ചതേ;
ചാഞ്ചല്യമെന്തിതിൽ, വാഞ്ഛിതമെന്തു തേ?
ഉചിതനിവനിതി മനസി തവ തെളികിലപ്പുമാ-
നൊക്കുമോ നിൻ കാന്തനെന്നാശ്രയിഞ്ഞിനി
തവ മനസി തവ ധവനു മനസി ച തെളിഞ്ഞവൻ
തന്നെ നിൻ പുത്രിക്കു രോഗമതെ ന്നാ ന വാ?
ത്രിതയമനമിതുമൊരുമ വരികിലിഹ പോരുമൊ?
സ്ത്രീകാമിയല്ലപ്പുമാനെങ്കിലെങ്ങനെ?
സഹചരനു തെളികിലതു തെളിയണമതെയാവു
സാധ്വീജനാചാരസംഗതിയോർക്ക നീ.
തെളിക തവ ഹൃദയമിതു പൊളിപറകയല്ല ഞാൻ;
ദിവ്യചക്ഷുസ്സുണ്ടെനിക്കെന്നറിക നീ.
ഉലകുടയ പരമശിവനുപയമപരാങ്മുഖ

നൊട്ടുനാളായീ തപോനിഷ്ഠ നിഷ്ഠുരം;
ഇതുപൊഴുതു പശ്ചാത്താപമതിജ്വലതപ്പൂണ്ടു താ-
നേതദ്വിവാഹായ ജാതത്വരാഭരൻ
ഋഷികളിലുമതിശയിതമുമയുടെ തപം കണ്ടു-
മീശ്വരൻ പാരം ബഹുമതി തേടിനാൻ.
അറികിലുടനിവർ തപസി ഫലവുമിതരേതര-
മന്യോന്യമുള്ളൈസ്ഥ്യ തപസ്സും പ്രയാസവും.
ഇവരിരുവരൊരുപൊഴുതു വിരഹമറിവോരല്ല,-
തിപ്പോളകപ്പെട്ടു കോപ്പേൽമിഴി.
മിഹിരനവനൊരുപൊഴുതു വെയിൽ പിരികിലാമെടോ;
മേനേ! ശിവനെപ്പിരിയാ മകൾ തവ
ഗുണരഹിതമാമി ഗുണിനി! ശിവനെയിവൾ കൈവിടാ
കൌമുദി സോമനെക്കൈവെടിഞ്ഞീടിലും.
സകലജനജനനിയിവൾ; തവ മകളിതി ഭ്രമം;
സമ്പ്രതി താം പ്രതി സംഭ്രമമെന്തു തേ?
അമതി മതി; പരശിവനൊടയി തവ മകൾക്കു കേ-
ളുത്തേന വാക്കിനു നിത്യസംബന്ധിതാ.
അകുശലത ശിവനു പെരുതിവൾ പിരികി,ലൊന്നിക്കി-
ലാനന്ദതുന്ദിലനിന്ദുചൂഡൻ മൂഢൻ.
ഇവൾ പിരികിലൊരുമമത ശിവനു പുനരെങ്ങുമി-
ല്ലെന്നുള്ളതിന്നോ ജനങ്ങൾക്കു സമ്മതം.
അഭിസരണമനുസരണനിപുണയിവൾ ചെയ്കിലി-
ന്നച്ഛ്യനാം വിശ്വത്തിലുച്ചൈർമ്മഹേശ്വരൻ.
ഉടമ തകുമിവൾ പിരികിലുടലിലളവേ പാതി-
യൊട്ടും കുറയാതെ കെട്ടുപോമീശനും.
ഉറകിലിവളഗതികളിൽ മമത പെരിയോളതി
ക്കുമെങ്കിൽക്കേളെടയാളമൊക്കെ നീ.
ദയിതനൊടലണവതിനു ദലിതപിതൃപാതകാ
ദാക്ഷായണീ സതീ പുത്രിയായ് വന്നു തേ.
ഇവൾ വിരഹദശയിലഥ ശിവനൊടലൊളിച്ചത-
ങ്ങെട്ടുവത്താളൊഴിഞ്ഞോരിഞ്ഞിത്രനാൾ?
ഇഹ ജഗതി പരിചിതമി,തൊരുശകലമെങ്കിലു-
മിന്ധനമില്ലായ്കിലഗ്നി നിന്നീടുമോ?
അഴൽ പെരുകിയമരമുനിനതിനതികളനുവഹ-

മംബികയ്ക്കിപ്പോളവതാരകാരണം.
മുഴുവനിതു പലരറിവരറിക പിതൃപുത്രി! നീ
മുങ്ങൊലാ മോഹത്തിൽ മംഗലാംഗി! വൃഥാ.
അനുചിതവുമുചിതവുമൊരിരുളതിലൊളിച്ചു പോ
മാശയാലാശയക്ലേശമുണ്ടായ് വരും.
അതുകരുതുകകതളിരിലരുതതിസന്താപ;-
മാരാഞ്ഞു കാണ്മതാമുണ്മിഴിക്കഞ്ജനം.
പെരുമനിധി പരമശിവനൊരുമറയിൽ മാഞ്ഞുപോയ്;
പിച്ചയെറക്കണായി വാനവർക്കൊക്കവേ;
പരമവിധിഹതി പകുതി ജഗതി ദിതിജർക്കായി;
പത്മജന്മാദിക്കു പട്ടിണി പാരമായ്.
അജമൊഴികൾ കരുതി മുഹുരമരമുനിസേവ ക-
ണ്ടഷ്ടമൂർത്തിപ്രിയാ തുഷ്ടയായ് മാനസേ.
അതുപൊഴുതിലഗഗൃഹിണി! തവ മകൾ പുറന്നു ക-
ണ്ടമ്മയെക്കാണ്മന്നോരുണ്ണികൾ വിണ്ണവർ.
പെരുമതകുമവർ പലരുമൊരുമയൊടു വന്നു നിൻ
പെണ്ണിനെക്കണ്ടുള്ളമൊന്നു കുളുർത്തുടൻ
ഇവളിവിടെ വളരുവതു ബഹുമതിപദം പര
മെന്തു സൌഭാഗ്യം നിനക്കിവളെന്നിയേ.?
ഭുവനജനജനനിയുടെ ജനനീ ഭവതി; തവ
പുണ്യമഗണ്യം പുകഴ്ത്തിനാലെത്തുമോ?
ഉലകിതിനമരപെരിയ പരശിവനമലപ്രീതി-
യൊട്ടേറെ നല്കുവാനല്പന്നയായിവൾ
ഒരു വിവശദശയിലിനിയുഴലുമഴൽ പൂണ്ടന്നൊ-
രുന്മോഹസാഗരാൽ നീ കരേറീടെടോ.
വ്യസനങ്ങൾ വിശദസുഖരസമയിയൊടെത്തുമോ?
വെള്ളത്തിനുണ്ടോ പിപാസയുണ്ടാസ്വത്രു?
അപരനൊരു പുരുഷനൊടുമിവൾ ചെറുതിണങ്ങുമോ?
ശുക്കാഗ്നിദീപ്തികൊണ്ടാമ്പൽ വിരിയുമോ?
മതി മനസി ചപലതയിതകലെ വെടികാശു നീ;
മൌനാനുവാദമെന്നാൽ മതിയായ് വരാ.
കരുതരുതു കരളിലൊരു കല്പകവല്ലിയെ-
ക്കാഞ്ഞിരത്തിന്മേൽ പടർത്തുവാൻ കൌതുകം.

കരുതുകിലുമിവിടെയതു കഴിവരികയില്ല കേൾ;
കല്പവൃക്ഷം കണ്ടു നീളുന്നു വല്ലിതാൻ.
നികടഭുവി ലളിതമൃദുകിസലയകരാഗ്രേണ
നിന്നു ലാളിച്ചു വിളിക്കുന്നു കല്പകം.
ഇഹ ജഗതി പുകൾ പെരിയ മിഥുനമിതു മേളിക്കി-
ലെത്രയും സന്തോഷമെല്ലാൎക്കുമാശയേ.
പ്രണയമിതു കൃതകപട മിവിടെയൊരുപേക്ഷയാ
പ്രാധാന്യഹാനി നിനക്കു വന്നീടുമേ.
കനമറിക മനതളിരിലനുപമമകന്നുപോയ്
ഖട്വാംഗധാരിക്കു കാമാൎത്തിമൂൎച്ഛയാ.
കരബലവുമതിനു തുണ ശരബലവുമൊന്നിച്ചു
കാമൻ ജയിച്ചിതക്കാമാരിതന്നെയും.
സലിലമിവ മരുപഥികനിതുപൊഴുതു ഭീയതാം
സൎവ്വശരണമാം സഞ്ജീവനൌഷധം."
ഇതി രഹസി ഗിരിമഹിഷി മുനിഗൃഹിണിവാക്കുകേ-
ട്ടീശചരിതാനെന്നുറച്ചു തന്നാത്മജാം
വഴിപിഴകൾ നിജമനസി മൊഴിപിഴ വചസ്സിലും
വാത്സല്യവിഭ്രമാൽ വന്നതോൎത്തുത്തമാ
ചകിതമതിരിവ കിമപി കഴൽ തൊഴുതരുന്ധതീം
ചാപല്യമെല്ലാം ക്ഷമിക്കെന്നു കൂപ്പിനാൾ.
രസമൊടതിൽ മനമുഴറി രമണനെയുഴററിനാൾ;
രണ്ടിനും പോരുമീ രാമാജനമനം.
സരസമിതി തുഹിനഗിരി സപദി സകുടുംബനായ്
സപ്തമുനികളെസ്സാധു വലംവച്ചു
ശിവഭജനകുതുകി ബഹു മധുരഫലമൂലവും
ചീരാജിനരത്നമാതംഗമേദുരോത്തമം
ധൃതനിയമമുള്ളവിധികൾ പാതിലാപുലകളും
വെററില പൂഗവും കാഴ്ചയായ് വച്ചവൻ
സകലമപി ഗുണനിധി ശിവാൎപ്പണമസ്തുഇതി
സാഷ്ടാംഗപാതം നമിച്ചുള്ളം തെളിച്ചിനാൻ.
"കനിവുടയ കമനീയവേഷാതിഥികളേ! നിങ്ങൾ
കാൎയ്യമരുൾചെയ്യണമിതിലും കണിശിതം.
ഭുവനഹിതചരരർ മമ പുരത്തിൽ നടേ നടേ
പുക്കതേ പുഷ്കലപൂൎവ്വപുണ്യം മമ.

അറിവനിതുമുതലിനിയുമിടതുടരെയെത്തുമി-
ങ്ങഭ്യുദയങ്ങൾ വന്നത്ഭുതം മെയ്ക്കുമേൽ.
പ്രലപിതമിതഫലമിനി നിഖിലമരുളീടിനാൽ
പ്രത്യേകമൊന്നില്ലടിയനന്തർഗ്ഗതം.
ഇഹ ജഗതി ശുഭവിധികൾ ഝടിതി തുടരേണമേ;
ദിഷ്ടോപദിഷ്ടമോർത്തൊട്ടു ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
അരുളുവതിനുചിതമിഹ ശിവമൊരു മുഹൂർത്തവു-
മാജ്ഞചെയ്യാദ്യന്തമൊക്കെ നോക്കീടുക."
ധരണിധരമൊഴികളിതി മുനികൾ ബഹുമാനിച്ചു
ധാരണാധ്യാനസമാധിവിനോദികൾ.
സ്മിതധവളസുമുഖർ കൃതപംക്തിമിഴിയാൽ മിഥഃ
സ്മൃത്യാദിതത്വം വിചാരിച്ചുറച്ചുടൻ
അഖിലശുഭവഴിതെളിയുമടവിലമിതാശിസ്സു-
മൻപോടുചെയ്താരതീവ സന്തുഷ്ടരായ്.
അതിനു പുറകെ ചാരുകുലപതിയൊടു മനം തെളി-
ഞ്ഞംഗിരസ്സാം മുനി താനരുളീടിനാൻ
"നയവിനയനിലയ! ശൃണു നൃപകുലാവതംസ! നീ;
നാളെയന്തിക്കുണ്ടു നല്ല മുഹൂർത്തവും.
ശശധരനൊടണയുമളവുത്തരഫൽഗുനി
ശാസ്ത്രോക്തമാം ഗുണം ജാമിത്രശുദ്ധിയും.
ഗുണമധികമിവിടെയൊരു കുറവു പറവാനില്ല;
കൂട്ടുക സംഭാരമാശു വൈവാഹികം.
നിഖിലമിതു സഫലമിതി ശിവനോടറിയിച്ചു നാം,
നേരത്തു നാളെ വരുന്നുണ്ടെടോ സഖേ!"
ഇതി മധുരതരമരുളിയമരമുനിവീരര-
ങ്ങീശ്വരാദിഷ്ടം പ്രദേശം പ്രപേദിരേ.
സഫലമിതി നിജഗമനമനുസമയനിശ്ചയം
സത്വരം ശൈലനോടപ്പൊഴുതോതിനാർ.
കൃപപെരിയ മുനിശിവനു കൃതഹൃദയകൌതുകം
കൃത്യശേഷത്തിൽ പ്രവൃത്തി തുടങ്ങിനാർ.
സരസമഥ തുഹിനഗിരി തനയനെ നിരൂപിച്ചു
സന്തോഷഗൌരവം കാഴ്ചയാമൊന്നിതും.
പിതൃചരണപരിചരണരണരണികയാ ജവാൽ
പ്രീതിമാനന്തികേ വന്നു തദാത്മജൻ.

ഗരുഡനിലുമധികതര ഗരുദനിലസൂചിതൻ;
ഗഹ്വരനിർഝരകാന്താരകാന്തിമാൻ;
ഫണിമിഥുനരതിവസതി; നമിതബഹുനിർജ്ജരൻ;
പാവനസ്ഥാനേഷു യോഗീന്ദ്രസേവിതൻ;
സുഗുണജനവിപദുദധി മറുകരകരേറുവാൻ
സ്വൈരമായാഴിയിൽ വീണാണുവാണവൻ;
ശ്വസനസഖി വരുണസഖി ശിഖരികുലശേഖരൻ;
ശോഭനനാമാ ഹിരണ്യനാഭൻ ഗിരി
മതമറിവതിനു ഝടിതി ജനകനെ വണങ്ങിനാൻ
മാലോകർമാതുലൻ മൈനാകഭൂധരൻ.
കനിവൊടഥ തുഹിനഗിരി സുതമുരസി ചേർത്തുടൻ
ഗാഢം പുണർന്നുവാചാഘ്രായ മൂർദ്ധ്നി.
"അയി തനയ! വിദിതനയവിനയവസതേ! നിന-
ക്കായുരാരോഗ്യസൌഖ്യങ്ങളെത്തീടുക.
പെരിയഭരമിതു ശിരസി മമ തനയ! താങ്ങു നീ;
പെൺകൊടയ്ക്കിപ്പോൾ മുഹൂർത്തമാസന്നമായ്.
തവ ഭഗിനി സുകൃതനിധി ബഹുവിധതപംകൊണ്ടു
തമ്പുരാൻ തന്മനം തങ്കൽ വീഴിച്ചവൾ.
മദനരിപു മമ മകളെ വിരവോടിഹ വേൾക്കിലോ
മറ്റെന്തു കാര്യം നമുക്കുള്ളതിൽപരം?
സകലമിതിനുചിതവിധി മുതിരുക തെരുന്നനെ-
സ്സപ്തർഷിവാക്യം പ്രമാണീകരിച്ചു നീ."
നിജജനകമൊഴികളിതി നിരുപമമുദാ കേട്ടു
നീതിമാൻ മൈനാകമേവമൂചേ തദാ:
"ജയ ജനക! മമ കുതുകമതുലമിതു കേൾക്കയാൽ;
ജന്മസാഫല്യം നമുക്കു മറ്റെന്തിനി?
അഖിലജഗദധിപനിഹ വരുമളവസംശയ-
മന്തമില്ലാതെ ജനങ്ങളിങ്ങെത്തുമേ
സ്ഥലമിവിടെയിതുപൊഴുതിലതിവിതതമാക്കണം
സ്ഥാനാസനശയനാദനസൌഖ്യദം
കളയരുതു സമയമിഹ; പലപല വിധേയങ്ങൾ;
കല്യാണമണ്ഡപം കർത്തവ്യമിപ്പൊഴേ.

പലർ പണിക്കതിന്ന പണി; സുകരമിതൊരുത്തനാൽ
പാകാരിവശ്യനാം വിശ്വകർമ്മാവിനാൽ.”
ഉചിതമിതി നിജതനയഭണിതമിഹ കേട്ടുള്ള-
വോത്താൻ തുഷാരാദ്രി വിശ്വകർമ്മാവിനെ.
അതുപൊഴുതിലതികുതുകമമരവരശില്പി താ-
നഭ്യാഗതനായി സഭ്യാക്ഷിലക്ഷിതൻ.
അരികിലുടനതിസുമുഖനളി മഴു മുഴക്കോലു-
മ്മാണ്ടുവന്നാശു വണങ്ങിയുരചെയ്തു.
“ജയ ശിഖരികുലതിലക! പഴുതിലിനി വൈകാതെ
ചെമ്മേ നിയോഗിക്ക; ചെയ്യേണ്ടതെന്തു ഞാൻ?”
തൊഴുതരികിലിതി മിളിതമതിലളിതഭാഷിതം
ത്വഷ്ടാവോടിഷ്ടം പറഞ്ഞു ഗിരീശ്വരൻ
വിരചയിതുമനഘമൊരു കനകമണിമണ്ഡപം
വിൺതച്ചനച്ചെരൊരുമ്പെട്ടു തൽഗിരാ
സ്ഥലമവിടമവടശതവിഷമിതമപി ദ്രുതം
തട്ടൊത്തഭൂമിയായ്ത്വഷ്ടൃസംഗമേ.
സ്തിമിതമിഴിനിലവനൊരനിമിഷമുണ്ടായി;
തീർന്നു കാണായ്വന്നു മണ്ഡപമപ്പൊഴേ.
നില പലതു നിഖിലമപി കനകമണിനിർമ്മിതം;
നീലവൈഡൂര്യങ്ങൾ കാലിണക്കല്ലുകൾ;
നിലമവിടെയതിമൃദുലസുരഭിലമണീമയം;
നീളം ത്രിയോജനം വീതി നാല്ക്കാതമാം.
തരളരുചി മുതൽനിലയിൽ വളയലുകൾ വാമട
തട്ടും തുലാങ്ങളും തൂണുകൾ ഭിത്തിയും.
പലമണികളിടകലരെ നിരുപധികശില്പവും
പട്ടുനിറംപൂച്ചുപാവകൾ ചിത്രവും;
ജനനയനഹൃദയഹരമരുളു പുകൾവാൻ പണി;
ജാംബൂനദഫലകം കൊണ്ടു മേച്ചിലും.
ബഹളരുചി വലഭികളിലഴികൾ ചെരികാതൽ പല-
ബാലക്രൂടങ്ങളും വ്യാളപ്രതിമയും.
സ്ഫടികമണിമയമൊരിടമപരദിശി വിദ്രുമ-
പത്മരാഗാഭാപരഭാഗപാടലം
ശൃഹ്ഹരൊരിടമരുണമണിമയമംബരഭാഗതോ

മൌക്തികജ്ജ്യോത്സ്നാഗമാവദാതീകൃതം.
ഉപരി പുനരൊരുനിലയിലഖിലദിശി വജ്രങ്ങ-
ളൊപ്പിച്ചു വച്ചു പണിചെയ്ത ദീപ്തിയാൽ
വിശദമിഹ പറവർ പലർ വരുവതു വിയൽഗംഗ
വെളിച്ചൊളിപ്പാനനജത്തി തന്നുടേ.
ഒരുനിലയിൽ ബഹുപണികൾ മറുനിലയിൽ വെൺപട്ടു
മൊന്നിടയിട്ടതിനായിരം പൊ[illegible]
സകലനിലകളിലുമുടനുപരിനിലമൌലിയിൽ-
ത്താഴികക്കുംഭങ്ങളമ്പോടു കാൺകയാൽ
സഭയതരമതുപൊഴുതു സരസിരുഹസംഭവൻ
സത്യലോകസ്ഥിതൻ മേല്പോട്ടു നോക്കിനാൻ.
"ഇനമപി ച ശശിനമപി ശിരസി ബത വച്ചുകൊ-
ണ്ടെന്തഹോ! വിന്ധ്യൻ വളർന്നിതോ ദുർമ്മദാൽ?
ഇവനു മദമകലുവതിനിതുപൊഴുതുപായമെ"-
ന്നെന്നിവണ്ണം പല ചിന്തയാ മേവിനാൻ.
അപി ച പുനരതിനുപരി കൊടിമരമുയർന്നു ക-
ണ്ടപ്പൊഴെഴുന്നേറ്റു പൊല്പയോജാസനൻ
അദിതിസുതവടുചരണമിതി മനസി നിർണ്ണയി-
ച്ചാശു കുണ്ഡീജലം കൊണ്ടു കഴുകിനാൻ.
അതിധവളസിചയമയമതിനുടെ കൊടിക്കൂറ-
യഭ്രസിന്ധൂത്ഭവമെന്നും കരുതിനാൻ.
മധുപരുതിഭണിതമതിനുപരി മാല്യം കണ്ടു
മാൽപൂണ്ടു ധൂർജ്ജടിമൌലിമാലാധിയാ.
അതുപൊഴുതു സരസിരുഹവാസതിരഥഹംസങ്ങ-
ളത്യന്തകൌതുകാൽപ്പുക്കു തന്മണ്ഡപേ
കുഹചിദതി വിശദമണിവിരചിതവിടങ്കേഷു
കുത്തിച്ചമച്ച വരടകളെക്കണ്ടു
കുതുകമൊടുമമരധുനിവിസകിസലഖണ്ഡങ്ങൾ
കൊത്തിക്കൊടുപ്പതു മേടിയാഞ്ഞൊടലാൽ
അനുസരണരണിതമതിരണരണികയാ ചെയ്തി-
തജ്ഞാതകാരണകോപപ്രശാന്തയെ.
ഇതി വിവിധമുപരിതനനിലകളിലൊരോ ചിത്ര-
മെത്രയുമത്ഭുതം കല്യാണമണ്ഡപം

തദനു പുനരൊരു കനകതറയതിനു മുഴവും
തൽപൃഷ്ഠഭാഗത്തു തട്ടും പലവരി.
കഥയിതുമിതരിമവരുമഹിവരനമത്ഭുതം;
കാൽക്ഷണകാലേന തീൎന്നു സമസ്തവും.
തുഹിനഗിരി ചതുരതരനതിനുചിതമായുടൻ
ത്വഷ്ടാവിനിഷ്ടം കൊടുത്തു സമ്മാനവും.
അഴകൊടവനവിടവിടെ നികടഭുവി ദൂരത്തു-
മാത്മബന്ധുക്കൾക്കു വെച്ചിതാൾ നീളെയും.
അണിവതിനു മകളെയുടനഹതസിചയങ്ങളു-
മാഭരണങ്ങളും നല്കി മേനാകരേ.
പുരമഖിലമണിവതിനു നഗരജനമാദിശ്യ
പുത്രനെക്കല്പിച്ചു സൎവ്വകാൎയ്യത്തിനും.
പുരമഥനചരണയുഗപരിചരണകൌതുകീ
പുക്കിതു കൈലാസശൈലം ഹിമാലയൻ.
പുകൾതെളിമ മികവുടയ ഭുവനപെരുമാളുടെ
ഭോഗപുരിയുടെ പൂമുകം പൂകിനാൻ.
ശപഥശതനമദമിതമ[illegible]ഗണമദ്ധ്യഗം
ശൈലാദിയെക്കണ്ടു ശൈലാധിപൻ തദാ.
അലമകലെ നിലകരുതി വലതി നയനേ നമി-
ച്ചാസ്ഥകണ്ടപ്പോളവസ്ഥയുണൎത്തിനാൻ.
അവസരവുമതിലുതകി കുതുകഭയഭക്തിമാ-
നാശു മഹേശൻ നമസ്കരിച്ചാൻ മുദാ.
"ശുചിഹൃദയ! തുഹിനനഗ! സുമുഖ! സുഖമോ തവ?
ശുദ്ധബുദ്ധേ! മേ ശ്വശുരത്വമസ്തു തേ."
പരമശിവവചനമിവ "പരമനുഗൃഹീതോസ്മി
പാഹിമാം പോററി"യെന്നേററുണൎത്തിടിനാൻ.
"ഹര! വരദ! പരമശിവ! പുരമഥന! ധൂൎജ്ജടേ!
ഹാരീകൃതാശീവിഷാശേഷപോഷക!
ഭവ! ഗിരിശ! മൃഡ! നിഖിലനിഗമനത! ശങ്കര!
ഭക്തബന്ധോ! ഭൎഗ്ഗ! ഭസ്മാനുലേപന!
ജനിമരണകടൽനടുവിലുഴലുമടിയനു നീ
ജ്ഞാനാമൃതം തന്നു പാരേ കരേററുക.
പുത്രിക്കൊരു പരിചരണവിധിയിലുതകീടുവാൻ

പ്രാഭൃതം കന്യാമയം മയാ ദീയതേ.
പൃഥഗതിന പഴമനസി മതമിദമുണരുവാൻ;
ബ്രാഹ്മം വിവാഹത്തിലാഹൂയ ദീയതെ.
അതു വിഹിതമതിമഹിതമതുമിവിടെയാവശ്യ-
മാദേശകാംക്ഷി ഞാ,നീശ! പ്രസീദ മേ."
അടിതൊഴുതു പടിമയൊടൊരഭിമതമുണത്തിയോ-
രദ്രീശ്വരനോടരുളി മഹേശ്വരൻ:
"അഭിലഷിതമിങ്ങു സകലമവികലമതങ്ങനേ;
യഗ്രേ നടക്ക; പുറകേ വരുന്നു ഞാൻ."
ഇതി ശിവനൊടനുമതിയുമിതമൊടു ലഭിച്ചുകൊ-
ണ്ടിങ്ങു പോന്നെത്തീ ഹിമവാൻ തദന്തരേ.
അപരിചിതമപരമിതി പരിചിതചരം പുര-
മാലോകനേ ക്ഷണേ തോന്നീ ഗിരീന്ദ്രനു.
ഫലവിനമദമരതരുനിരകൾ കുലവാഴ [struck]
പട്ടുവിതാനം പഴുക്കാമണിഗൃഹം;
പുതിയ മണി നിറയുമണിനിറപറകൾ ദീപങ്ങൾ;
പൂർണ്ണകുംഭങ്ങൾ; കുടികൾതോറും കൊടി;
അഖിലദിശി പവനചലദകിൽസുരഭിധൂപവു-
മട്ടാലക്കൾതോറുമത്യുന്നതം പന്തലും;
സരിഗമപധനിസസനിധപമഗരിസായെന്നു
സംഗീതശാലയിലഭ്യാസഘോഷവും;
അടവികളിലജിരസമ"മടി കള തളി"യെന്നു-
"മോഹര ഹേമകദളീനിര"യെന്നും
ഭണിതമപി ഘനമരവരണിതമപി നീളെയും;
ഭക്തരുടേ ശിവനാമഘോഷങ്ങളും;
വിധുവിനൊടു സമമമലതാലവൃന്തങ്ങളും;
വിദ്രുമത്തണ്ടാണ്ട വെൺചാമരങ്ങളും;
വിരവൊടിതുകരതളിരിലിടയിടയിളക്കുന്ന
വേശാംഗനാകരകങ്കണഘോഷവും;
വിവിധജനവിഭവഗുണനുതിഭണിതി വന്ദിനാം;
വേദജ്ഞയോഗവിധിവിചാരങ്ങളും;
ഇവ പലതു നിജപുരിയിൽ വനിധരനായക-
നീക്ഷണം ചെയ്തു കടന്നു തെരുന്നനെ

അന്മമിളിതതനയഭടസചിവസഖിബാന്ധവ
നന്തഃപുരം പുക്കിതന്നരാനന്ദവാൻ.
അതുപൊഴുതിലചലമകൾ കുതുകികളിക്കാപ്പുകെ
ട്ടാർപ്പുടിവാദ്യഗീതാത്ഭുതാഡംബരം
കുരവയൊടുമിടതുടരെ മുരജരവമേളവും
കൊമ്പു ചിന്നം കുഴൽ കോലാഹലങ്ങളും
തുടിപടഹകിട്ടപിടികൾ കിടപിടിതടിമ്പറ
തൂൎയ്യഭേരീശംഖകാഹളസങ്കുലം
മുരശു തകിൽ കരഡമരു തിമിലകളിലത്താള.
മുഖ്യചതുൎവ്വിധവാദ്യഘോഷങ്ങളും
പല ധരണിസുരതതിഷു മണികനകദാനവും
പട്ടു കൊട്ടക്കയും പാദാദിവാദ്യവും
പുരയുവതികരകലിതമലർകുസുമവൎഷവും
പുണ്യാഹഘോഷങ്ങളാശീർവചസ്സുകൾ;
ലളിതമിതി പലവിധികളതിനു പലർ നാരിമാർ
ലക്ഷ്മീ ധരിത്രീ സരസ്വത്യരുന്ധതീ
അദിതി ദിതി ദനു വിനത സുരഭിയൊടു കദ്രുവു
മാശു ലോപാമുദ്രാ,നനസൂയയും
അമരമുനിസതികളിതി പലരുമവിടെ വന്ന
തപ്സരസ്ത്രീവൃതാ പൌലോമി; ഗംഗയും
യമുനയോടു വരുണനൊടു വരുണതരുണിജന-
മെത്താതെയാരുമില്ലിത്തരമുള്ളവർ.
ജയയുമഥ വിജയയുമൊരുടലിൽ ബഹു കോപ്പിട്ടു
ചെമ്പൊൽക്കുടങ്ങളിൽക്കൊണ്ടുവന്നു ജലം.
തടവി മൃദു സഖികൾ പലർ മലമകളെ മെല്ലവേ
താതനെക്കുളിപ്പിച്ചിരുത്തി പലകമേൽ.
കുടിലതിരുമുടി ഝടിതി ചടുലമലരച്ചിതം
കൌശലാൽ മന്ദം കുടഞ്ഞു വകഞ്ഞുടൻ
തളിർകുസുമകലികയൊടു കുറുകയുമുഴിഞ്ഞാശു
തൈലവും തേപ്പിച്ചു തപ്പിച്ചു ബാന്ധവർ.
തദനു പുനരിവരവളെയധിമണിഗൃഹം വച്ചു
താളിയും തേപ്പിച്ചു സാദരം വാകയും.
അഥ സലിലമമൃതസമമഖിലതീൎത്ഥാനീത-

മൻപൊടാറാടിച്ചിതൌഷധവാരിയും.
കുലശിഖരികുലമകരികുളികളകളങ്ങളെ *
ക്കുറിട്ടു കാണുവാൻ ക്കരിരുട്ടേവനും.

സരസതരമതുപൊഴുതിലചലപതിമന്ദിരം
സവ്വേന്ദ്രിയാനന്ദനിഷ്യന്ദസുന്ദരം.
സുരതതികളഗസുതയെ മികവൊടു കുളിപ്പിച്ചു
തോർത്തിക്കു[illegible]ഘനേ ത്തൊരു വാസസാ
ഇണപുടവയിരുപുറവുമിതമിയലുമൊക്ക വ
ച്ചിഷ്ടമുടുത്തു പൊൽപ്പട്ടുത്തരീയവും
അതിവിജനമണിതറയിലണിവതിനഗാത്മജാ
മമ്പോടിരുത്തി യഥാസുഖമാസനേ.
അകിൽ,പുഴുവു,മലയജവു,മരിയപനിനീർ,ജവാ,-
ത്തത്തുതം കസ്തൂരി,കർപ്പൂരകുങ്കുമം,
സിതകുസുമതളിർനിരകൾ, സുരഭിമലർമാലകൾ,
സിന്ദൂരരോചനാലാക്ഷാരസങ്ങളും,
തികയുമളവതിനരികിലനവധി നിരന്നു നൽ-
ദ്ദിവ്യരത്നാഭരണങ്ങളോരോതരം.
മുടിമണികൾ മുട്ടുകുവക മണിസരചലന്തികാ
മൌക്തികം മൂക്കുത്തി താടങ്കകുണ്ഡലം
ഗളമളവു ലളിതനവമണികനകഭൂഷണം
ഗാത്രികാകഞ്ചുളീഹാരഭേദങ്ങളും
കനകമണിരുചിഖചിതകടകമണികേയൂര
കങ്കണം കൈമോതിരങ്ങൾ തരം തരം
ഹരിഹയന വരദയുടെ മൃദുരണിതനൂപുരം
കാമ്യങ്ങളായുള്ള കാഞ്ചീഗുണങ്ങളും
ശിവമഹിഷിയുടെ വപുഷി ചിരവസതികൌതുകം
ശിഞ്ജിതം കൊണ്ടുടൻ വ്യഞ്ജിച്ചു പുക്കിതു.
തരവഴിയിലവർ പലതു തിരകയുമെടുക്കയും
താരതമ്യാദികൾ തമ്മിൽപ്പറകയും;
നിടിലഭുവി കവിളിണയിലിളമുലയിലും ചിലർ
നിർമ്മിക്കയും ചിത്രചിത്രകപത്രങ്ങൾ;
ചിലരസിതജലദകുലസരുചിചികുരോൽക്കരം
ശീലിതധൂപം ചിതത്തിൽത്തിരുകിയും;

* 'കുളികളിങ്ങനേ' (പാഠാന്തരം).

"കലിതമിഹ കബരമിതു കഥയത കണക്കിലോ?
കാന്തിയില്ലേ ചൊല്‌വി"നിത്തരം ചോദ്യവും.
"ഉചിതമിതു രചിതമിനി വദനമിതു ധാമ്പതി-
ന്നൊന്നേറെ വേണമെന്നു ക[illegible]ന്നമിത്തരം."
"നലമുടയ വകയിലയി! ന ഖലു മലർ മാലകൾ;
നന്ദനദേവതാ മന്നിലയോ സഖി?"
"ചികുരഭരമിതിനരി മുടിമണിയിതോ വേണ്ടു?
ചിന്താമണികുലസന്തതിയില്ലയോ?"
"കുടിലതിരുമുടിയിടയിലൊരു മണിയെന്തിന്നു?
കൌസ്തുഭം പൂമകൾ കൊണ്ടന്നതേ മതി."
"മണികനകമുരി, ധണികൾ മലർഗണമൊട്ടുക്കൊം
മാണിക്യമുക്താല[illegible] ചൂടുക."
"കുരുൾനിരയിൽ വിതറുവതിനറുവരൂതുവീരയും
കൊണ്ടുവന്നില്ലേ മകരന്ദമെങ്ങു[illegible]?"
"മകരമൃഗഖഗവകയിലാറമെഴുതി പത്രകം;
മാഞ്ഞുപോമോ വാൻ വിയർപ്പുബിന്ദുക്കളാൽ?"
"ഭയമതത സഖി! നി[illegible]

വീശിയുലത്തി മുലക്കച്ച കെട്ടുക.
നിറതിതമണിനിബിഡരുചി ചട്ടലമുടഞ്ഞാണിട്ടു
നീവിബന്ധത്തിനുറപ്പു വരുത്തുക.
"ചരണതലപൊടി ഝടിതി മമ മുടിയിലാക്കുവൻ;
ചാരുതരമാമലക്തകം ചാത്തുവൻ.
ചരണനതശിവശിരസി ശശികലയിലെന്നിയേ
ശാതോദരി! നീ ചവിട്ടരുതെങ്ങുമേ."
ലളിതമിതി പറയുമൊരു സഖിയെ മുഖരേ!യെന്നു
ലീലാരവിന്ദേന താഡിച്ചു ചണ്ഡിക.
ഗുരുവിനൊടു കമലജനുമഹിവരനുമംബിക
കോപ്പിട്ടം കോപ്പുകൾ കൂപ്പിട്ടു കൂട്ടമോ?
മഹിതഭരമണവൊടഥ മലകളവിടേ വന്നു
മാമേരു മന്ദരം ഹേമകൂടാദ്രിയും
രജതഗിരി വൃഷഭഗിരിയരുണഗിരി വേങ്കടം
രത്നവിളനിലം രോഹണശൈലവും
മലയഗിരി നിഷധഗിരിയുദയഗിരി വിന്ധ്യാദ്രി
മാല്യവാൻ ചിത്രകൂടം ത്രികൂടദ്വയം
അജശിഖരി കുടചഗിരി ചരമഗിരി സഹ്യാദ്രി-
യഞ്ജനഗോവൎദ്ധനമഹേന്ദ്രാദ്രികൾ.
ത്രിദശമുനിധരണിഭരഭരണനിപുണാ ഇമേ
തെററന്നു തിക്കിത്തിരക്കിയടുക്കയും
സ്ഥലസലിലഫലകുസുമസകലസുഖസമ്പത്തു
തങ്ങൾതങ്ങൾക്കുള്ളതെല്ലാം കൊടുക്കയും
സരസമിഹ സുജനകൃപ ഫലതി ബഹു പോലെന്നു
സന്തോഷവാക്യം ഹിമവാൻ വചിക്കയും
കുലവിധിഷു പുരയിലിഹ പലരുമൊരുമിക്കയും
പാവാടപട്ടുകൾ പാടേ വിരിക്കയും
സുരയുവതിതതികൾ ചില പരിഷദി നടിക്കയും
സൂരികൾ ഭാവമറിഞ്ഞു രസിക്കയും
സുരമുനികൾ പലരുമിഹ ~~പരികയുമിരി~~ക്കയും
സപ്തസപ്താധികാരോചിതം വ്യാപരിക്കയും.
"ജയ ജനനി! ജഗദുദയഭരണഹരണേക്ഷണേ!
ജംഗമാജംഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയി!
ജയ ജനനി! ശിവകമനി! ജയ ഭഗവതി! ശിവേ!

ജന്തുസന്താനസന്തോഷചിന്താമണേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിനി മൃഡവനിഷ്ടദൻ;
താരകബ്രഹ്മശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തതമെങ്കിലും
ജന്മാദി ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വേണ്ടിയവ.
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിതു മാത്രമാം
ശങ്കരാലങ്കാരശൃംഗാരശൃംഖലേ!"
ഇതി സുജനതതിഷു നതിഭണിതികൾ ഭവിക്കയു-
മെന്നുവേണ്ടാ സർവ്വസൌഖ്യം മുഴക്കയും
ഇതമൊടിതു ഗിരിപുരിയിൽ വിരവിനൊടൊരുങ്ങേണ്ട-
തെല്ലാമൊരുങ്ങിയണഞ്ഞു മുഹൂർത്തവും.
കവിയുമിതു കവിൾ കുഴയുമരിയ കവികൾക്കിനി-
ക്കൈലാസശൈലകോലാഹലമോതുകിൽ.
നതവരദപരമശിവമതകരണപാരീണ
നന്ദീശസങ്കല്പദൂതസംപ്രേരണാൽ
തെളിവിനൊടു സകളകളമന്മിളിതമോരോരൊ
ദേശങ്ങളിൽ നിന്നസംഖ്യം മഹാജനം.
കരളിലുരുകുതുകമൊടു കുടയിളകി വന്നിതു
കാലാഗ്നിരുദ്രരും ഹാടകാധീശനും.
അവർ വരവിലതിവരുമഖിലഗണമണ്ഡല-
മാടോപപാടവപാടിതദിക്തടം
അടവികളിൽ വിടപിനിര പൊടിപെടവെ;യാഴിക-
ളാകെക്കലങ്ങിമറിഞ്ഞു കവിയവേ;
കുതികളൊടു പദഹതികളിതവുമതിവേഗേന
കുന്നു കുഴിയെ,ക്കുഴികൾ കുന്നാകവേ;
അഖിലനദിനദഗതികൾ മറുവഴിതുടങ്ങവേ;
ആകാശഭൂമ്യവകാശങ്ങൾ വിങ്ങവേ;
അവനിചുമടുരഗപതി തെരുതെരെയുലഞ്ഞൊരു പക-
ന്നായിരം മൂർദ്ധാക്കളൊക്കെക്കുഴയവേ;
അതിചകിതമലറി നില വഴുതി ബഹുഹരിമണ്ഡലി
ദുഷ്ടദിഗന്തികൾ പൊട്ടെന്നു തൈട്ടവേ;
അഖിലമഹി ഭരമവനിലമരമളവത്ഭുത
മാദിക്രൂർമ്മത്തിൻ കപ്പരം പൊട്ടവേ;
അഴകുടയ രജതഗിരിപുരമതിൽ നിറഞ്ഞുവ-

ന്നണ്ഡാന്തരങ്ങളിൽ നിന്നു വിശൃംഖലം.
വിനതയുടെ തനയനുടെ ഗളഭുവി സമാരുഹ്യ
വിഷ്ണുഭഗവാനെഴുന്നള്ളി തൽക്ഷണം.
സനകമുഖമുനിവരരുമപി ച നവയോഗികൾ
സാരൂപ്യശാലികൾ സാലോക്യശാലികൾ;
സരസബിസധവളമൃദുസുവളിതകളേബരൻ
സങ്കർഷണസ്വാമി സാക്ഷാദനന്തനും;
വിരവൊടിഹ പരമശിവനഗരമതിൽ വന്നിതു
വൈകുണ്ഠവാസികൾ മററും മഹാജനം.
ഹരപുരിയിലതുപൊഴുതു കമലഭവനും വന്നു
ഹംസയുക്തം വ്യോമയാനമേറിദ്രുതം.
കുതുകമൊടുമനവധികയതിമുനിസമൂഹങ്ങൾ
കൂറിട്ടുചൊല്ലുവാനാവതല്ലാവോളം
മികവുടയ ഭൃഗുമുനിയുമഴകുടയ ദേവലൻ
മൈത്രാവരുണിയും ഗാലവൻ ഗൌതമൻ
ഭരതമുനി ശുനകമുനി കപിലമുനി പൈലനും
ഭാർഗ്ഗവൻ, മൈത്രേയനും ഭരദ്വാജനും.
കലശഭവനരിയൊരു കണാദനും പിംഗലൻ
കാശ്യപൻ കണ്വൻ മൃകണ്ഡു വിഭണ്ഡകൻ
പകലിരവു പാദമിതവട്ടപടലവേഷ്ടിതൻ
പാണിനി ജൈമിനി ദാല്ഭ്യനും രൈഭ്യനും
നലമുടയ കലഹരുചി നാരദൻ പർവതൻ
നാസ്തികദ്വേഷിയുപമന്യുമൌർവനും.
ശതമയുതമൃഷികളതുപൊഴുതിലവിടേ വന്നു
ശക്തിദത്താത്രേയയാജ്ഞവല്ക്യാദികൾ.
സുരപതിയൊടനലയമനിരൃതിവരുണാനില-
സോമേശമുഖ്യദിക്പാലരും കൂട്ടവും
അമരഗണമഖിലമപി വിരവൊടവിടേ വന്നി-
തർക്കരുദ്രാശ്വിവിശ്വന്മാർ വസുക്കളും
ഉഡുതതികളൊടുമുഡുപനുടമയൊടുമെത്തിനാ-
നൊട്ടൊഴിയാതെയുപദേവവൃന്ദവും.
അസുരവരർ നിശിചരരുമരുണഗരുഡോൽപന്ന
മത്ഭുതാദിവാപക്ഷിപ്രകരങ്ങളും
വളരുമൊരു കുതുകമൊടു ഭുജഗവരരും വന്നു

വാസുകിതക്ഷകാദികൾക്കൊടകാദികൾ
സുരസുരഭികുലമപി ച പുരഭിദഭിവന്ദന
സൌഖ്യലാഭൌൽസുക്യസൌമുഖ്യസങ്കുലം
ഭുവനമതിൽ മരുവുമൊരു ജനവിതതി വന്നിങ്ങു
പുക്കിതു കൈലാസശൈലം തെരുതെരെ.
ബഹുവിഭവമവരവർകളുപദയുമെട്ടത്തുപോയ്
വന്ദിച്ചു നന്ദിയെ വൃന്ദമായ് നില്ക്കയും
അറിഞ്ഞ ജഗദധിപതിയൊടവരെയറിയിക്കയു
മാജ്ഞകെട്ടാലവരന്തികെ ചെല്കയും
കമലശരരിപുവിനുടെ കഴലിണ നമിക്കയും
കാഴ്ചകാൾ വയ്ക്കയും വന്ദിച്ചു നില്ക്കയും
അവരവരൊടുചിതമൊഴി ഗിരിശനരുൾചെയ്കയു
മാനന്ദമേവർക്കുമുള്ളിൽ നിറകയും
അവരവർകൾ തദനു മുനിനികടമതൊഴിക്കയു-
മാശു വന്നന്യജനങ്ങൾ നമിക്കയു
നളിനഭവവരവിബുധ ഗിരിശനെഴുന്നേല്കയും
നാൻമുഖൻ വന്ദിച്ചരികേയിരിക്കയും
മധുമഥനനണയ വരമളവിലെതിരേല്ക്കയും
മാനിച്ചു കൈപിടിച്ചൊന്നിച്ചിരിക്കയും
അതിശയനനുചിതവിധി പലതുമറിയിക്കയു
മങ്ങനേ തന്നെയെന്നീശാജ്ഞ കേൾക്കയും
അവരവരെയരികിലുടനഴകൊട് വിളിക്കയു
മാജ്ഞാപനം ചെയ്തു വേഗമയയ്ക്കയും
വെളിയിലുടനമരഗുരു മുഹൂർതമുരയ്ക്കയും
വേളിമുഹൂർത്തമാസന്നം ഭണിക്കയും
അഖിലജനഹൃദി തെളിമ വിളകയു,മതത്രമേ
ലായനേരം മുദാ നാളീകസംഭവൻ
വിവിധകിലവകതിനു വിവിധിടിയ വിശ്വവും
വിന്യസ്തതാദൃശാലങ്കാരപൂരിതം
അജനരനിതുചിതമിതി കവിരിവ മഹാകാവ്യ-
മാഭരണപ്പെട്ടി സൃഷ്ടിച്ചു നല്കിനാൻ
"നളിനഭവകുതുകമിതു വെടിയരുതു പൊററിനി
നന്ദീശനാരായണന്മാരുണർത്തിനാർ
പെൺമണിയിധി പരമശിവനജനിഹിതമത്ഭുതം

പൊട്ടകം പൊട്ടെന്നു തുഷ്ട്യാ ചവിട്ടിനാൻ.
പുനരരുളി കമലജനോടായി ശൃണു സുരജ്യേഷ്ഠ!
പൂർണ്ണമാകെപ്പൊഴും തൽകൃതം പൊട്ടകം
അണിവികളിതമരജനമണിക സുഖമൃതസമേതു
യാഖണ്ഡലൻകൈയിൽ നല്കുക പൊട്ടകം.
ഭവമൊഴികളിതുകരുതി മണികനകഭൂഷണ
ഭാണ്ഡം വിരിഞ്ചനിന്ദ്രന്നു നല്കീടിനാൻ.
അതിലളിതമതിൽ നിഹിതമനഘമണിഭൂഷണ
മാപാദചൂഡമണിഞ്ഞു വിണ്ണോർകളും.
അതിവിവിധമവരവർകളവയവവിശേഷത്താ
ലത്യന്തവും ശോചിച്ചുഭംഗി വിളങ്ങവേ
കലിശധരമുഖനിഖിലസുരവിതതി കോപ്പിട്ടു
കൊന്നക്കൊടുങ്കാട്ടു പൂത്തകണക്കിനെ.
അസികളൊടു പരിഘമുതലിതി വിവിധമായുധ-
മാണ്ടുനിന്നാരങ്ങകമ്പടിക്കൂട്ടുവാൻ.
മണികനകമയമണിവു സുരജനമണിഞ്ഞിട്ടു
മഞ്ചമൊഴിഞ്ഞില; മിഞ്ചുന്നു പിന്നെയും
പുനരുരഗദിതിജദനുജാപ്സരോഗന്ധർവ്വ-
ഭൂതവൃന്ദത്തിനും നല്കീ വിഭൂഷണം.

പുരമഥനതിരുവുടലുമതുപൊഴുതു കാണായി
പൂർണ്ണേന്ദുകോടിപ്രഭാഭോഗസൌഭഗം.
അരുണരുചിജടകളുടനസിതകചഭാരമാ;-
യരുമ്മാന്തു തത്രത്യനത്തംസപുഷ്പമായ്.
അഹിപടലിവിധിതലകളമരനദിയും ഭയാ-
ദഭ്യന്തരം പുക്കൊളിച്ചു ശിരോരുഹേ.
ഹരശിരസി വിലസി പുനരണിമണികിരീടവു-
മല്ലോതരാഭോഗമത്ഭുതശില്പമായ്.
കനൽ ചൊരിയുമൊരുമിഴി ലലാടമദ്ധ്യേ ചിതം
കാശ്മീരപങ്കതിലകമായ്ക്കാണായി.
സരസിരുഹദളസദൃശമിഴികൾ പൊഴിയും കൃപാ-
സാഗരാന്തപമായ് സർവ്വഭുവനവും.
സരസമൃദുഹസിതമൊടു തിരുമുഖവുമാനനഭൌ
സൌവർണ്ണകുണ്ഡലോല്ലാസിഗണ്ഡസ്ഥലം.
ജഗദുദരലഘുമഘുമിതപരിമളതരംഗമായ്-

ച്ചാത്ത്വാനംഗരാഗം നല്കി വാസവൻ;
കമലജന്മരുളിയതു രജതമണിഭാജനം
കഞ്ജനാഭന്നു നൽകാഞ്ചനഭാജനം.
തിരുവരയിലഹതമൊരു കനകപട്ടാംബരം
ദിവ്യാംഗരാഗവും ചാർത്തിനാൻ മൂർത്തിമേൽ.
നിബിഡരുചി വിലസി ബഹുമണിഗണകലാപങ്ങൾ
നീലകണ്ഠന്റെ കഴുത്തിൽ നിരന്തരം.
തരിവളകൾ പിരിവളകൾ കടകനിര തോൾവള
തങ്കജാംബൂനദരത്നോർമ്മികാശതം.
പദകടകമണിരശന വരമണിപതക്കങ്ങൾ
പാകാരിചാപ[illegible]ക്കാരമംബരേ.
പറകിലിതിലൊരു മണിയെയിരവുപകൽ സേവിച്ചു
പത്മാദികളാം നിധികൾ പണ്ടൊമ്പതും;
ഫലമതിന്നു വിഭവമിതു; പരമണികുലോത്തമൻ
പാരമൌദാര്യമുള്ളോരു ചിന്താമണി;
അതിലധികദശഗുണിതശതഗുണിതവൈഭവ
മത്ഭുതരത്നം നിറയുന്ന ഭൂഷണം
അരനിമിഷമതിനിടയിലരന്നുടെ തിരുമേനി
യാപാദമൂർദ്ധമണിഞ്ഞുകാണായ്‌വന്നു.
“ജയ വരദ! പരമശിവ! ഹര! ഹര! മഹാദേവ!
ശംഭോ! മഹേശ്വര! ശർവ്വ! സർവ്വേശ്വര!
ഇരവുപകലിഹ വപുഷി മണികനകഭൂഷണ-
മിങ്ങനെ കാണ്മതിന്നെത്ര കൊതിച്ചു നാം!
ശരണ”മിതി നതിനുതികൾ സുരമുനികൾ ചെയ്യവേ
ശങ്കരൻ മെല്ലെന്നെഴുന്നേറ്റിതാസനാൽ.
ചെറുതതിന്നു പരമജനി പരിജനപരിഭ്രമം;
ചെന്നു തൃക്കൈ താങ്ങി നിന്നിതു ശാർങ്ഗിയും.
സ്ഫടികമണിമെതിയടികൾ പൊടികളകയും ചെയ്തു
പാട്ടിലഗ്രേ വച്ചു കൂപ്പി നന്ദീശ്വരൻ.
കരതളിരിലിളകുമൊരു കനകമണിവേത്രവാൻ
കാണ്മിനെന്നരുളുന്നു ചെന്നാൻ ഭവാ.
തൊഴുക ചിലർ, കഴലിണയിൽ വീഴുക, യെഴുന്നേല്ക്കയും
സ്തോത്രങ്ങൾ ചൊല്ലിപ്പുകഴുകയും ചിലർ

മുനിസദസി സുരസദസി തൊഴിലൊടു മറിച്ചിലും
മോഹനനാട്യങ്ങൾ വാദ്യഗീതങ്ങളും.
ഹരനരികിലിരുപുറവുമനുരണിതവീണരായ്
ഹാഹാഹാശ്ച ഹൂഹൂശ്ച തുംബുരുനാരദൌ
ഭുവനപതി പുത്രിയൊടു മെതിയടിയിലേ ചെന്നു
ഭോഗപുരിമണിപ്പൂമുകപ്പിന്മേനി.
കുശലർ ചില പ്രമഥവരർ കോപ്പുമിടിയിച്ചു
ക്രൂരനെക്കൊണ്ടന്നു നിർത്തി തദന്തരേ
ഖരഖുരവിലിഖിതഭുവമുരുകകുദമുന്നതം
കാർത്തസ്വരമണികിങ്കിണിമണ്ഡിതം
ഉദ്ധൂതശുഭ്രദുകൂലപരിചരിതപൃഷ്ഠഭാഗം
ഉത്തുംഗശാതശൃംഗാബദ്ധചാമരം
ജഗദധിപനരികിനൊടു വൃഷവരമമും ജവാ-
ജ്ജംഗമകൈലാസശൈലം കരേറിനാൻ.
പരമശിവമെതിരടികൾ കരതളിരിലാണ്ടുതാൻ
പന്നഗാരാതിഗളമേറി മാധവൻ.
കമലജനഴകൊടു വിമാനമേറി നിജം
പാലാഗ്നിരുദ്രാദികളും പുറപ്പെട്ടു.
അത്രപ്പൊഴുതിര മരടേർ നടനടനടായെന്നു-
മാർഭടിക്കോലാഹലവുമാർപ്പിട്ടും നാദവും
തിമിലയൊടു പറനിരകൾ ചെറുപറകൾ ചെണ്ടകൾ
തിത്തികൾ നാഗസ്വരങ്ങൾ ചിനക്കുഴൽ
തകിൽ പണവമുരവവക ബല്ലരിവളകൊമ്പുകൾ
തംബുരുവീണകൾ രാവണഹസ്തവും
കുടമുരളി കുഴൽമുരളി കാഹളം നേർക്കുഴൽ
കൊമ്പു ചിന്നം മുഖവീണ കുറുന്തുടി
കടുരടികതുകിടുപിടികൾ മുരശു വിരലോലകൾ
കൈമണിയും ഭേരി ഗോമുഖമാനകം
ഝല്ലരി പടഹ തരവഴികൾ മദ്ദളം തമ്മിട്ടം
തപ്പുകൾ ചന്ദ്രവളയമിടയ്ക്കകൾ
ശിരസി പരമുരസി പുനരഥ മടിയിലും വച്ചു
ചേർത്തടിച്ചീടും ത്രിവിധം മൃദംഗവും
ചെകിടടയുമുരുരണിതഡമരുകൾ പെരുമ്പറ

ചേങ്ങലയുമിലത്താലമുട്ടുക്കുകൾ
അതിവിവിധമാരമപി മിളിതരുതിവാദ്യൌഘ
മണ്ഡകടാരം മുഴക്കി നിരൎഗ്ഗളം.
കൊടികളൊടു കുടകളൊടു തഴകൾ സിതചാമര
ക്കൂട്ടങ്ങളാലവട്ടങ്ങൾ ചുരുതികൾ
കതിനവെടി കുസുമവെടിയെലിവെടി പടക്കങ്ങൾ
കൈവെടി കമ്പവെടി,യേറുവാണവും
ചരട്ടതിരിയമൃതുതിരി മെഴുതിരി നിലാത്തിരി
ചക്രവാണങ്ങൾ കയറുവാണങ്ങളും
മുനിനിവഹനിഗമജപമുഷിതദുരിതവ്രജം
മോഹനഗന്ധൎവഗീതപ്രബന്ധവും
അമരഗണമുഖമിളിതജയജയനിനാദവു-
മപ്സരസ്ത്രീജനലാസ്യക്രമങ്ങളും
പ്രമഥഗണവിഹൃതിരണവികൃതികളുമിത്തരം
പ്രാഭവഘോഷം പറയാവതല്ല മേ.
അതിവിതതജനനടുവിലഖിലഭുവനേശ്വര
നാകാശമാൎഗ്ഗേണ മെല്ലെ നടകൊണ്ടു.
അമരതരുകുസുമചയമിളിതകളഗഞ്ജിത
മത്ഭുത മേഘങ്ങൾ വൎഷിച്ചു തൽക്ഷണെ.
മധുമസൃണമതിലൊരിതളിഹ മാറിയിൽ വീണില
മാലോകർ മാനത്തു തുറു നോക്കയാൽ.
ജനവിതതി രജതഗിരിപരിസരമൊഴിച്ചീല;
ചെന്നു നിറഞ്ഞു ഹിമാലയം നീളെയും.
വഴിയിലിഹ വളരെ ജനമുഴറി വിവശപ്പെട്ടു
വൎഷാതൃയനദീമന്ദം നടകൊണ്ടു.
പ്രളയദശവരുമലയാഴികടലുമൊന്നിച്ചു
ചേൎത്തു പുളയ്ക്കും പ്രകാരം പ്രകാശിതം.
അഥ തുഹിനഗിരി ഗിരിശമഴകൊടെതിരേറ്റിതി
ന്നഞ്ജസാ നിൎഗ്ഗതനായി നിജാലയാൽ.
ജനതതികളനവധികളവനൊടു പുറപ്പെട്ടു
ചെന്നു തമ്മിൽച്ചേൎന്നു രണ്ടു യോഗങ്ങളും.
വശതയോടു വലിമയൊടു പൊലിമയുമഹോത്സവം
വന്ന യോഗത്തിനും നിന്ന യോഗത്തിനും.

സ്ഫുരിതകളകളമൊടിഹ പരമവർ പുളപ്പോടേ
പുക്കിതങ്ങോഷധിപ്രസ്ഥപുരോദരേ
വിനയമെറിവൊടു ശിഖരിപരിവൃഢനനന്തരം
വിശേഷശനെക്കണ്ടു വിണ്ണിൽ വൃഷോപരി.
രജതഗിരിരുചിതടവുമനുപമകളേബരം
രത്നകിരീടിനം മേചകകൈശികം
അളികതലധൃതഘുസൃണതിലകമസിതഭ്രൂക-
മാനന്ദശൃംഗാരജാഗരൂകേക്ഷണം
ജനനയനഹൃദയഹരമനിരുപമമുഖദ്യുതി-
ജാംബൂനദമണികുണ്ഡലമണ്ഡിതം
ഉടൽ മുഴുവനതിസുരഭിവിലസദനുലേപന-
മുത്തമരത്നാഭരണയോഗേ ാജ്ജ്വലം
മുദിതസുരമുനിദനുജഗുഹ്യകഗന്ധർവ-
മൂർത്തിഭ്രയാവൃതം ദീപ്തദിപ്താംബരം
നിഖിലജഗദധിപതിയെ നിജനികടമാഗതം
നീരാജനം ചെയ്തു നത്വാ ഗിരീശ്വരൻ.
കഴൽതൊഴുതു നിറയുമൊരു ജനനംവിലജ്ജനാ
കാളക്കഴുത്തീന്നിറങ്ങി മഹേശ്വരൻ.
പതഗപതിഗളഗളിതപരമപുരുഷാർപ്പിതേ
പാദുകേ പദ്ഭ്യാമലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.
കമലഭവമജിതമപി വലവുമിടവും ചേർത്തു
കൈകൾ താങ്ങിച്ചുണ്ടെഴുന്നള്ളി മെല്ലവേ.
പദപതിതമഗപതിയെ മമതയൊടു മാനിച്ചു
പാവാടമേലേ പശുപനാം പരിവൃഢൻ
ഗുരുകുതുകമതുപൊഴുതു ഗിരിവരമഹാപുരി-
ഗോപുരദ്വാരം കടക്കും ദശാന്തരേ
പറവതിനുമറിവതിനുമരുതരുതതിൽപ്പരം
പാരിച്ചൊരാഘോഷമോഷധിപ്രസ്ഥഗം.

പടഹരവകുരവയൊടു ഭടകളകളങ്ങളും
പത്തിരട്ടിച്ചു കേട്ടപ്പോൾ പരിഭ്രമാൽ
കരളിലുരുകുതുകമൊടു പുരവനിതമാരഹോ
കാണ്മാൻ മഹോത്സവം മാടമേറീടിനാർ
"വരിക സഖി! പരമശിവനയമഹമെഴുന്നള്ളി

വാണീപതിയൊടും ലക്ഷ്മീപതിയൊടും
ചാപലതകളരുതരുതു സകലമപി പിന്നെ ഞാം
ചാലകവാതിൽ തുറന്നു നില്ക്കുന്നു ഞാൻ.
ഇതി സപദി ഗിരിപുരപുരന്ധിമാ
രീശനെക്കാണ്മതിന്നെങ്ങും നിറഞ്ഞുതേ"
ഒരു കമനിയുടൽമുഴുവനണിവുകളണിഞ്ഞോടി;
യൊട്ടൊട്ടു കോപ്പിട്ടൊരുത്തി മണ്ടീടിനാൾ.
ഒരുമിഴിയിൽ മഷിയെഴുതി മറുമിഴിയെഴുതാതെ-
യോടിനാളന്യാ മഷിക്കോലുമായ്ക്കരേ.
കരയുമൊരു ശിശുവിനൊരു കമനി മുല നല്കാതെ;
കാചപാൽ വാങ്ങിവൈക്കാതെയും കാചന.
ഉഴറിയൊരു കരതളിരിലുരുളയുമെടുത്തുകൊ
ണ്ടൊക്കത്തു കുട്ടിയെത്താങ്ങിവന്നാൾ പരാ.
ഒരു തരുണി കഴലിണയിലണിയുമൊരു യാവക-
മൊട്ടുമേ തോരാതെയോടി വന്നീടിനാൾ.
അവളിടയിലടിവഴുതി വിവശമവശനായ വീണ-
താരുമേ കാണാതെ മണ്ടിനാൾ കാചന.
ഒരു യുവതി തഴുതിടയിലിടയുമണിഹാരവു-
മുക്കോട്ടു പൊട്ടിച്ചു പെട്ടെന്നു മണ്ടിനാൾ.
അതിനുടയ മണികളുടനവിടവിടെ വീണതി-
ലന്യാ വഴുക്കിവീണാടൽപൂണ്ടെത്തിനാൾ.
ഹരനികടമഗമദൊരു പുരതരുണി പൂണ്ടുകൊ
ണ്ടാരം തലയിലും മാല്യങ്ങൾ മാറിലും.
അവശതയിലുചിതവുമൊരനുചിതവുമാരറി?
ഞ്ഞന്യോന്യമാരുമേ നോക്കീല തൽക്ഷണം.
മടവർകുലമഖിലമപി മനസി ബഹുസംഭ്രമാൽ
മാടങ്ങൾതോറും കരേറീ നിരന്തരം.
ചലിതധൃതി പുരസതികൾ പുരമഥനമീക്ഷിതും
ചാലകവാതിൽതോറും നിറഞ്ഞീടിനാർ
ശരദുഡുപശതസുഷമമഖിലജഗദീശ്വരം
ചാരത്തുകണ്ടാർ വരവേഷഭാസുരം.
പരൽമിഴികൾ പരമശിവനുടൽ മുഴുവനെക്കണ്ടു
പാരമാനന്ദിച്ചിതാപാദമാശിഖം

നഗരയുവതികളുടെ നയനകിരണാർച്ചിതൻ
നാരായണാഭിന്നനായീ തദാ ശിവൻ.
ചിരമിതരദവിദൂഷികൾ ശിഖരിപുരനാരിമാർ
ശേഷേന്ദ്രിയവൃത്തി കണ്ണിലൊതുക്കിനാർ.
തെളിമയൊടു കിളിമൊഴികൾ മിളിതകിളികിഞ്ചിതം
ജാതേമയേ ശിവേ ചെന്നുചേർന്നാർ ധിയാ.
ബഹളജനഗളഗളിതകളകളമുഴക്കവും
വാദിത്രമാറെറാലി വായ്ക്കുരൽപ്രൌഢിയും.
പുരസതികളിതിനിടയിൽ മുഢനെയ്യുടയോരോരൊ
പ്രൌഢചാടൂക്തികൾ തമ്മിൽതുടങ്ങിനാർ
"പുലർപൊഴുതു പുരസരസി വിരിയുമൊരു താമര
പ്പൂവിൻതൊഴിൽ തോഴി! കേന നിന്നാനനേ?
പുളകമിതു ജനസദസി തവ സഖി! വൃഥാ കഥം?
പോരായ്മ പോരനോ ചെയ്വതംവേദനേ?"
"വചനകലമന്ദിതമി,തവഹിതമനാ മനാ-
ഗപന്ത്യനാമിന്ദുചൂഡം കാൺക തോഴി! നീ.
ഉടൽമുഴുവനമ്പതൊഴുകുമര,നതു നിപീയ വൈ
റവുദ്ഗാരമേ സഖി! ഹാസമെന്നോർത്തു നീ.
പൊളി കിമിതി സഖിയൊടയി! പുകൾപെരിയ ഗൌരി
പുണ്യമോർത്തുള്ളം കുളുക്കുന്നൻ പുളകിനീ!" [തൻ
"കഥയ സഖി! വിദിതമിതു കഥിതമപി ന്യൂനരു."
"കണ്ടു നാമീശനെഗ്ഗൌരിതൻ വൈഭവാൽ.
സുമുഖി! സഖി! കുതുകമിതു പരമുമയുടേ തപം;
സ്വല്പകാലം കൊണ്ടു കല്പശാഖീ മഹാൻ.
ഉഡുപകലയണിയുമരനലകൊരുകുടുംബമാം;-
യുണ്ണിയുമവിവന്നൊത്ത കുടുംബിനി.'
"ഉഡുപശിശു തിരുമുടിയിലെവിടെയധുനാ സഖി!"?
"ഒട്ടൊട്ടു കാൺ കൈതമൊട്ടിൻ പ്രകാരമായ്.",
"പുരമഥനതിരുമുടികൾ ജടകളിതി കേൾപ്പു നാം."
"പൊട്ടീ! വിവാഹോചിതം വേഷമല്ലയോ
ഹരശിരസി മണിമകുടമിറിവർ ചിലരാരു പ-
ണ്ടന്തമില്ലാതോന്നഗാത്മജാവൈഭവം."
"വെളിയിൽ വരുമിതിവധിമമപി വിരുതു ഗൌരിക്ക

വേളികഴിഞ്ഞിനി വ്രീളനീങ്ങും വിധൌ."
"സമയമതു വരുമളവിലഖിലമകൾമനോരഥം
സാധിപ്പതല്ലെന്നു ഞാനുറച്ചു ദൃഢം.
"സുഖവിഭവമനുഭവതു സുകൃതവതി നമ്മുടേ
സ്വാമിപുത്രീ ചിരം ശ്രീമതീ പാൎവ്വതീ."
"നളിനഭവഹരികളിരുപുറവുമിരുകൈതാങ്ങി
നാഥനെഴുന്നള്ളി നമ്മുടെനേരെയായ്.
നവകളഭരസമിളിതനറുമലരൊട്ടും മലർ
നന്നായ്പ്പൊഴിച്ചു നാം വന്ദിക്ക ഭൎഗ്ഗനെ."
ജഗദധിപതിരുനയനമിതയിതവരുന്നു കാൺ!
ജന്മസാഫല്യമെത്തീ നമുക്കിന്നഹോ."
തുഹിനഗിരിവരനഗരയുവതിജനമിങ്ങനേ
തോഷമാൎന്നോരോന്നു ഭാഷിച്ചിരിക്കവെ
യുഗവിഗമഘനനിനദപടുപടഹവും വാര-
യോഷിതാം വായ്ക്കുരൽ മാററൊലിക്കൊള്ളവേ
സ്ഫടികമണിമെതിയടിമേൽ മുദമുദ നടന്നങ്ങു
പർവതമന്ദിരേ ശർവനെഴുന്നള്ളി.
അഴകുടയ പവിഴമണിഘടിതനടുമിററത്തൊ-
രാസനേ ചെന്നങ്ങിരുന്നള്ളി മെല്ലവേ.
അജനജിതനിവരിരുവരിരുപുറവുമന്തിക-
ത്തഗ്രജൻ നന്ദിയും പൃഷ്ഠത്തു രുദ്രനും
അപരജനമഖിലമപി മരുവുക പുറത്തെന്നൊ-
രാജ്ഞയുണ്ടായ്വന്നു നന്ദീശചില്ലിയിൽ.
മമതയൊടു ജനമഖിലമഥ ജനകശാസനാൽ
മാനിച്ചിരുത്തിനാൻ മൈനാകമന്നവൻ.
സഭയിൽ മുദ ബൃസിഷു ബ്രഹ്മമുനിവരരിരുന്നിതു
സാക്ഷികളായിട്ടു സൽക്കൎമ്മത്തിനും.
തിരമറയിലൊരുപരിഷ തറകളിലഥാപരേ
തിക്കും തിരക്കും വരാതേ നിരാകുലം.
അമരഗണമസുരഗണമഹിനരഗണങ്ങളു-
മങ്ങുമിങ്ങും നാലുപാടുറച്ചു നില.
അണിസഭയിൽ നടിതുമുടനണിയറകളും മറ-
ച്ചപ്സരോഗന്ധൎവവിദ്യാധരാദികൾ.

കനകമണിയറയിൽ മണി നിറപറകൾ ദീപങ്ങൾ
ഖട്വാങ്കം മെത്തകൾ മേലാപ്പുനേർതരം
അവരവർകൾപദവിയതിനുചിതമുപചാരവു-
മത്ഭുതതാംബൂലപൂഗപത്രഗ്രഹം
സുരഭിസുരതരുകുസുമങ്ങണമലയജദ്രവ-
സൌഖ്യസമ്പത്തുകൾ വേണ്ടുന്നതൊക്കയും
പ്രഥിതഗുണതുഹിനഗിരിപരിജനനിവേദിതം;
പ്രത്യേകമഷ്ടദിക്പാലർ വാണു സുഖം.
അമരമുനിപരിഷകളെയഴകിനൊടു പൂജിച്ചി-
തർഘ്യപാദ്യമധുപർക്കങ്ങൾകൊണ്ടുടൻ.
ക്വചന പുനരതിവിതതഭുവി ദനുജരക്ഷസാം
കൌതുകാപാദനം മദ്യമാംസാദിയാൽ;
ക്വചിദഥ ജനസദസി കുശലത പരീക്ഷിച്ചു
കോപ്പു കൊടുക്കയും വിദ്യോപജീവിനാം;
ക്വചിദതീതത്ഥതവിധികൾ ക്വചിദഥ ദക്ഷിണ;
ഗൊധനമോദനമാരണക്കാദരാൽ.
അഹിവരനമജനമമ[illegible]നമാമല്ലൊ-
രംബികോദ്വാഹഘോഷാഡംബരസ്തവം.
സരസമിതി സകലജനമവിടെ മരുവുംവിധൌ
സംഭ്രമമൂലമൊന്നുണ്ടായി തൽക്ഷണം.
ഭുവനപതി ഗിരിശനുടെ ചരണതളിർ വന്ദിച്ചു
ഭൂമിദേവീ കരഞ്ഞേവമുണത്തിനാൾ.
"ജഗദധിപ! ജയ ഗിരിശ! വിപുലകരുണാനിധേ!
ചേച്ചയില്ലിപ്പോളിതെങ്കിലും ചഫ്ര്യതേ.
ജഗതി തതമഖിലജനമിവിടെയൊരിടത്തായി;
ചെമ്മേ ചരിഞ്ഞു ഞാൻ വീഴുമിന്നാഴിയിൽ.
സരസമിതിനുചിതവിധിയുഴറിയരുൾചെയ്ക നീ;
സർവ്വംസഹയെന്നെനിക്കു പേർ നിഷ്ഫലം.
അയി! വരദ! പരമശിവ! കലയ മമ ദുർദ്ദശാ-
മൈരാവതാദികളെല്ലാരേ വിട്ടുഞാൻ.
പൊളിവചനമിതി മനസി കരുതരുതു ശങ്കര!
പുഷ്ടദന്താദികൾ മൂവർ ചതഞ്ഞുപോയ്.
ഫണിവരനു ഫണകൾ പലതൊഴിവതു കണക്കല്ല;
പാതിയും പ്രായേണ പാരം കുഴഞ്ഞുപോയ്.

പുഴകൾ പലതൊരുകരകളം കവികയുമഹോ കാൺക;
പൊട്ടി ഞാൻ ഭ്രഷ്ടയാം; പോററി! തുണയ്ക്ക നീ."
ഇതി ധരണി കരയുമളവതിവിശദമപ്പൊഴു-
തേററക്കുറച്ചിലും കാണായി ഭൂമിയിൽ
തദനു പുനരതിനു വഴി നിജമനസി ചിന്തിച്ചു
തമ്പുരാൻ കുംഭോത്ഭവനേ വരുത്തിനാൻ.
"കലശലിഹ വരുമറിക കലശഭവ! മാമുനേ!
കാത്തുകൊൾവാൻ നാമിരുവരേയുള്ളു കേൾ.
മമ തു പുനരിതുപൊഴുതിലനവസരമാകയാൽ
മാന്ദ്യമുണ്ടാകൊലാ; പോക നീ സാമ്പ്രതം.
മലയഗിരിശിരസി വസ; മതി മനസി സംശയം;
മഗ്നയാമല്ലെങ്കിലൂഴിയിന്നാഴിയിൽ."
ഇതി സപദി ശിവവചനമവനതു ചെവിക്കൊണ്ട
തേവമെന്നംഗീകരിച്ചൊന്നുണർത്തിനാൻ.
"കലുഷഹര! ഹര! ഗിരിശ! സുരഗിരിശരാസ! നിൻ
കല്യാണകൌതുകമെല്ലാൎക്കുമുത്സവം.
അധനനിവനിതി വെടികിലിഹമഗതി നിർഭാഗ്യ-
നജ്ഞകേളായ്കിലിന്നാത്മോത്സാഹതൻ.
പശുമതികൾ വയമറിക പശുപതി ഭവാൻ പ്രഭോ!
പാഹി മാമെന്നൊഴിഞ്ഞെന്തുണർത്താവതും."
അവശമിതി വിടതൊഴുതു കലശഭവനന്നേര-
മാശു ലോപാമുദ്രതാനും പുറപ്പെട്ടു.
അഥനവനെയരികിലുടനഴകൊടു വിളിച്ചു മ-
ററാരുമേ കേളാതെ വേറേയരുളിനാൻ.
"പരമസുഹൃദിഹ ജഗതി പരമൊരുവനാരുള്ളു?
പാരവശ്യം പാരമെന്തിനു മാനസേ?
നിമിഷമപയമന[illegible] ഝടിതി ഝടിയുംകൊണ്ടു
നിൻമുമ്പിൽ വന്നൊഴിഞ്ഞാശു പോകില്ല ഞാൻ.
കൊതി കളവനുഴലരുതു ചതി പറകയില്ലെന്നു
കുംഭോത്ഭവൻ കേട്ടു ശംഭോരുദീരിതം
ത്രിപുരഹരനടിതൊഴുതു ഝടിതി വിയദധ്വനാ
ദക്ഷിണദിഗ്ഭാഗമാശ്രയിച്ചീടിനാൻ,
മിഥുനമതു മലയഗിരിമുകളിലിഴിയുംവിധൌ

മേദിനീ മെല്ലെന്നു നേരെയായീ തദാ.
പുത്തുമയൊടു സുരമുനികൾ കലശജനെ മാനിച്ചു
ഭൂമീതലേ പൂർവ്വസംസ്ഥാനസുന്ദരേ
ഗ്ഗുണന്തികൾ കരുതി പലർ മഹിതലഘടീയന്ത്ര-
ക്രുടയിൽക്കല്ലെന്നു കുംഭോത്ഭവനുടേ.
നഗനഗരപുരിവിപിനനദനദിതടങ്ങളും
നാനാജനൌഘനിശ്വാസവും നേരായി.

നഗപുരിയിൽ മികവുടയ സുരമുനിസതീകുലം
നായകപൂജയ്ക്കൊരുമ്പെട്ടു തൽക്ഷണം.
മിടമയൊടു മൂർദ്ധനികടമുടനുപഗതാ തദാ
മൈനാകപാർവ്വതീമാതാ ഗിരിപ്രിയാ.
അവൾവരവിലഖിലജനമിഴികൾ കുളിരുമ്മാറൊ-
രംഗനാലോകവും വന്നു ശിവാന്തികെ.
അമരതരുനറുമലരുമർഘ്യപാദ്യാദിക-
ളഷ്ടമംഗല്യങ്ങൾ തൂക്കുവിളക്കുകൾ
നിബിഡപരിമളഭരിതവരകളഭകസ്തൂരി-
നീരാജനഭാണ്ഡവെൺചാമരാദിയും.
ഇവ പലതു കരതളിരിൽ മിളിതരസമാണ്ടുകൊ-
ണ്ടെല്ലാവരും വന്നു നല്ല കുതൂഹലാൽ.
ശശിശകലമണിയുമരനരികിലഥ മേളിച്ചു
ശംഖഭേരീതൂര്യനാദവും ഗീതവും.
ത്വരിതമഥ ഗിരിമഹിഷി സുരസുരഭിദുഗ്ദ്ധേന
തൃക്കാൽ കഴുകിച്ചു വിശ്വേശ്വരനുടേ.
ശിശിരമതിമധുരമതു ശിരസി ച ശരീരേ ച
ചേർത്തു പ്രീത്യാ ശിവശ്രീപാദതീർത്ഥവും.
അഖിലജഗദധിപനവളതിനുപിറകർഘ്യവു-
മാചമനീയവുമാശു നല്കീടിനാൾ.
അതിസുരഭിമലർഗ്ഗണവുമനഘമനുലേപന-
മൻപോടു നല്കി നീരാജനം ചെയ്തുടൻ
അഴകുടയൊരണികുഴലിൽ നറുമലർകടന്നുകൊ-
ണ്ടാരാദ്ധ്യ സാദ്ധ്വീ നമസ്കരിച്ചീടിനാൾ.

മലമകളുമതുപൊഴുതു തൊഴുതു ജനകാഗ്രജ-
ന്മാരെയും മററു പലരെയും മാതരം

സകലജനജനനി നിജസഹചരികളൊടുമ-
സ്സർവേശ്വരനേ വരിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ടു.
മൃദുരണിതപദകടകമിടയിടയിൽ മന്ദിച്ചു
മെല്ലെമെല്ലെച്ചെന്നു വല്ലഭം ദുർല്ലഭം
കളമധുരമളിമുരളുമൊരു വരണമാലയാ
കണ്ഠത്തിൽവച്ചു തൻകൈയിണയ്ക്കൂങ്ങിടം.
അടിമുടിയോടിടകുളിരുമമൃതകടൽ തന്നിൽ നീ-
രാടിയാടീരേഴിൽ വാഴും ചരാചരം
അടിമലരിലടിമപ്പെടുമവർകളവനം കൊതി-
ച്ചംബികാ മാലയാലംബത ത്ര്യംബകം.
"അഴലൊഴിയുമെഴുമഴകുമഖിലഭുവനൈകസാ-
മാപത്തിനി മേലിലാർക്കുമില്ലോർക്കിലോ"
ഇതി വിയതി മുനിമൊഴികൾ മലർമഴകളുഴിയി-
ലീശ്വരീമാലയേററീശ്വരൻ നിന്നനാൾ.
അഥ പടലമിളകി വലമിടമൊഴികെ മാലോക-
രമ്പോടെഴുന്നള്ളി കല്യാണമണ്ഡപേ.
അമിതമുനിസുരസദസി ഗിരിസുതയൊടും തുട-
ന്നാസനേ നാഥനിരുന്നള്ളി സാദരം.
പടുതയൊടു പരിണയനസമുചിതവിധാനങ്ങൾ
പാട്ടുപാടേ ചെയ്തു സപ്തർഷിച്ചൊല്പടി.
അഖിലജനഭരണമതിനിഹ തുണ നമുക്കു നാ-
മന്യോന്യമെന്നു ചെയ്തു പാണിപീഡനം.
ലളിതപദചകിതഗതി ദഹനനു പ്രദക്ഷിണം
ലജ്ജാരതിസ്വേദരോമാഞ്ചചഞ്ചലം
ലസദനഘമണികഗളഗുണലക്ഷണനിബന്ധനം
ലാജഹോമാദിചെയ്താചാരപേശലം
അതിമൃദുലമചലമകൾ തളിരടി പിടിച്ചു താ-
നമ്മിചവിട്ടിച്ചു കൃതപാ ധ്രുവേക്ഷണം
ശിവനുഴറി രജതഗിരിപുരിയിലെഴുന്നള്ളുവാൻ
ചെമ്മേ സമാപ്യ ക്രിയാകലാപം ക്രമാൽ.
അമരമുനിമടവർകുലമരനമഥ ഗൌരിക്കു-
മാർദ്രാക്ഷതംകൊണ്ടുഴിഞ്ഞു സഭാന്തരേ.
ത്രിപുരരിപു [illegible] തുഹിനഗിരി നിസ്തുലം

സ്ത്രീധനം നല്കി സമസ്തം നിജധനം.
അഥ പരമശിവനുഴറി വൃഷഭവരമേറിനാ-
നന്തൊളമേറിനാളംബികാദേവിയും.
കടതഴകൾ കൊടികുടികൾ തുടിപടഹമദ്ദളം
കൊട്ടുപാട്ടാട്ടംപിടിച്ചു കളികളും.
ഇതി വിവിധകളകളമൊടളകയൊളമാള്ക-
ളേകാണ്ണവപ്രളയാഭം നടകൊണ്ടു.
ബഹളജനഗളഗളിതകളകളതിളപ്പിലി-
ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡം മുഴങ്ങിവിങ്ങീ ഭൃശം.
ഭുവനപതി ജഗദവനകുതുകി കുടിയും കൊണ്ടു
ഭോഗപുരി പുക്കു ഭോഗിവിഭൂഷണൻ.
അതുപൊഴുതു തൊഴുതകലെ നിടിലനയനന്നു ത-
ന്നാതങ്കമോൎമ്മവരുത്തീ രതി സ്വയം.
അഗതിഗതിരിഹ ജഗതി പശുപതി തദാ തെളി-
ഞ്ഞംഗജന്മാംഗനാമിങ്ങനേ ചൊല്ലിനാൻ.
"തവ രമണനടൽ തരുവനിതുപൊഴുതിലേ രതി!
തന്വംഗി! സൌന്ദൎയ്യധുൎയ്യം നടേതിലും.
എതുപൊഴുതുമധിവസതു മമ രതി! ഗൃഹാങ്കണം
യാമി; കേൾ മാമകൻ കാമുകൻ താവകൻ.
വിഹരതു സ ഭവതിയൊടു; വികിരതു ശരാനെങ്കൽ;
വീരനോടേതുമെ വൈരമില്ലുള്ളിൽ മേ.
വിധുവിനൊടു മധുവിനപി വിധുരത വൃഥാ വേണ്ട;
വിജയർരായ് വാഴക നിൎജ്ജരന്മാർ സുഖം.
അഖിലജനമപി ചലതു നിജനിജനിവാസമി-
ന്നന്യോന്യമാതുമുപലവിച്ചീടൊലാ.
ചില പിഴകൾ വരുകിൽ മമ കഴൽ തൊഴുവിനേവരും;
ശിക്ഷയും രക്ഷയുമെങ്കലുണ്ടക്ഷയം."
നതവരദനിതി പലതുമരുളി വിളയും മുദാ
നന്ദിതൻ കൈപിടച്ചങ്ങിറങ്ങീ വൃഷാൽ.
അജനജിതനമരപതിശിഖിമുഖഹരിൽപാല-
രാകേ നമിച്ചങ്ങുണൎത്തിച്ചു യാത്രയായ്
കഴൽതൊഴുതു കളകളമൊടിളകി നടകൊണ്ടിതു
കാലാഗ്നിരുദ്രാദികളും പുറപ്പെട്ടു.

അമരമുനിയുവതിജനനാട്ടവിലചലപ്പെണ്ണു-
മന്തോളവും വിട്ടുപുക്കു പുരോദരേ.
പരമശിവമണിയറയിലനലരമണി ചെന്നു
പാട്ടപാടേ വച്ചു ദീപം മണിമയം.
തദനു സുരപതിമഹിഷി സഖികളൊടുമാഗത്യ
തട്ടിക്കുടഞ്ഞു വിരിച്ചിതു മെത്തയും.
കരളിലുരുകുതുകമൊടു സലിലമിഹ കൊണ്ടന്നു
ഗംഗാഭഗവതി ഭൃംഗാരഭാജനേ.
സുരയുവതിസമുപഹൃതസുരഭിമലർമാലകൾ
തൂക്കിനാർ മേടിച്ച മാതൃക്കൾ നീളയും.
ശിവമഹിഷിപദഭജനസുകൃതപരിപാകേന
ശൃംഗാരയോനി തൻമേനി ലഭിച്ചുടൻ
ശിവശയനഗൃഹമതിനു ബഹിരജിരസീമയിൽ-
ച്ചെന്നു രതിയോടു ചേൎന്നു ശിവാജ്ഞയാ
കുസുമമയശരനിരകൾ തിരികയുമെടുക്കയും
കോട്ടങ്ങൾ തീൎക്കയുംചെയ്തു മരുവിനാൻ.
കയിൽനിനദവിരുതുമൃതുവരമധുവിലാസവും
ക്രൂലങ്കഷപുഷ്പഗന്ധപ്രബന്ധവും.
സവിധഭുവി സതതമഥ സകലജഗദീശനും
സംസാരഭോഗേ രിരംസാർത്ഥിമൂലമായ്
ചിരമുമ യാടൊരുമയൊടുമരമത മഹേശ്വരൻ
ചീത്തൊരു ലജ്ജയെത്തീൎത്തു ദിനേ ദിനേ.
പരിചിനൊടു ഗിരിശനിതി ഗിരിസുതയെ വേട്ടതും
പാരിച്ച സങ്കടം പാരിൽക്കെട്ടതും
ദുരിതഹരമിതി കിമപി ചതി പറകയല്ല ഞാൻ
ദുഃഖഹരമെന്നെനിക്കുണ്ടു നിശ്ചയം.
ബഹുസുഖദമിതു ജഗതി ബഹുമതപദം പരം
ബ്രഹ്മസഭയിലും പ്രൌഢിയാം പാടിയാൽ.
ഗിരിശനുടെ ചരിതമിതു രചിതമധുനാ മയാ
ഗീർവാണകേരളഭാഷാവിമിശ്രിതം.
കഠിനതയുമിടയിടയിൽ വരുമതുമിരുമ്പിനാൽ-
ക്കപ്പൽ മരംകൊണ്ടു കല്പിക്കിലേവനും.
അഭയമിതു ഭവജലധിനടുവിലടിയുമ കപ്പൽ,-

ലഭ്യസിച്ചീടിനാലതിന്നുണ്ടാം മംഗളം.
മറുകരയിലണവതിനുമറികിൽ മതിയായ് വരും
മാലോകരെ! ഘോരസംസാരസാഗരേ.
പരിണയനവിധികളിലുമിതു സദസി പാടിയാൽ
പ്രായേണ സർവമംഗല്യകർമ്മത്തിലും
അംഘശമനമതിസുഖദശുഭസുഭഗതാവഹ,-
മാരറിയാത്തതി,താരോടു ചൊല്ലു നാം?
കൃതമിതതിവിതതമിഹ ഗിരിജാഹരകല്യാണ-
ഗീതപ്രബന്ധം മുദേ/സ്തു മേധാവിനാം.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണേ ഗിരിജോദ്വാഹഖണ്ഡം സമാപ്തം.

ശുഭമസ്തു.

അനുബന്ധം.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ വടക്കുന്നാഥസ്തോത്രങ്ങൾ.

അലമലമലമല്ലകമേകം
മലമലിനിതമപി കില വസനം
തിലമശനം ഫലമപി മൂലം
നിലമശിഥിലമപി കില ശയനം.
നിലയധനസുജനാകുലതയി-
ലലമപലത വിലസിതമലസത.
പരശിവ! നിൻ പദഭജനത്തിനു
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧

അതുലവപുർമ്മുണ്ടാശു ജഗൽപരി-
പാലനപര! പരമൊരു മാമുനി-
ബാലനിലനുകൂലതയാ കില
കാലനെവെന്നവനതബന്ധോ!
നാലമാറം തവ നമനേ ശിവ!
കാലിനു തൊഴുതേനവനപര!
പാലയ മാമുരുദയയാ മമ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഇഹലോകസുഖേച്ഛര തഴച്ചുതി-
ലഹിപോദമമതു ഹതവിധിയാൽ
വിഫലേലാതി ഭ്രമോതി കഥഞ്ചന
സഫലോ ന മുദേതി ച ഹൃദയം.
ന ഖലോ ന ജഹാമി ജരസ്യപി
മൃഗലോചനമാരിൽ മനോരതി-
മവലോകയ മാമുരുദയയാ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ഈശപരനായതു നീ കേവല-
മാശ്രയണീയോഽസി സദാപദി.
താഴ്ച വരാ മോഹമഹോ മുഹു-
രോർച്ച് വരാ ചരണാർച്ചനയിൽ

കാച്ചിയൊരു പാലായുരിദം ലഘു
പൂച്ചരനാം പൂച്ച രസജ്ഞം.
നേച്ച്യിതേ ധൂൎജ്ജടയേ! തേ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഉലകിരേഴിലുമോരോവക
കുലത്തിഷു ജനിച്ചു മരിച്ചേൻ.
ഫലമതിനാലെന്തിഹ വന്നതു
മലമകൾധവ! മമ വാതപകട-
മലർമകൾനിലമിനി മമ നിലയം.
മുലതരികിലുമിടനില നീ താൻ.
ബലവദിദം മമ രുദിതം ശൃണു
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ഉരുത്തുജപിച്ചന്തിമുടിപ്പവ
രോത്തുപടിച്ചറിവു തദൎത്ഥം.
ക്രുത്ത ധിയാ കൎമ്മ കഴിപ്പവർ
ധൂൎത്തതതൻ വാൎത്ത തൊടാതേ,
പാൎത്തലെസുരർ പോലുമമീ തവ
വാസ്തവമറിയാഞ്ഞുഴലുമ്പോൾ.
ഊർദ്ധ്വഗതിക്കുള്ളൊരു വഴികളിൽ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൪

എത്രയുമതിചിത്രമിതാ നിൻ
മസ്തകമതിനുപരി ജടാവന-
ഗൎത്തഗതാ ഗളിതബഹിൎഗ്ഗതി
വൎത്തത ഏവാമരതടിനീ.
സത്യമതെന്നില്ലൊരുറപ്പിതു
പുത്രവതിക്കദ്രിസുതയ്ക്കും
ഹൃത്തവിധാവപി; ബഹുധാ മമ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൫

ഏകൻ പ്രഥമോദിതനേവം
ലോകങ്ങൾ ചമച്ചവനാദൌ
ദേഹം പുരികാന്തരതസ്തവ
വാഗംബികതൻപതി ധാതാ

ശോകം പരിഹൃത്യ വിധായ വി-
വേകം മതതത്വമജാനൻ
ആകമ്പത ഏവ ധിയാ; മമ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൮

ഐരാവതമേറി നടക്കില്ല-
മൈരാവതിപോലെയിരിക്കില്ല-
മോരോ ജനതാഢ്യരൊടൊക്കില്ല-
മാരാദ്ധ്യരൊടൊപ്പമിരിക്കില്ല-
മാരോമലൊരാപഗയാകില്ല-
മീരേഴുലകോട്ടകിലും ചിര-
മാരാരറിവോർ തവ മഹിമകൾ?
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൯

ഒരു വഴി പുനരുരുതരതപസാ-
മൊരു പരിണതിയാൽ മുനികളി
ലൊരു മുനിവരനൊരുദിനമൊരു
പൊഴുതെങ്കിലുമമയാഴ്കിലുമാം.
സുരമുനിനുത! പരിചരണം തവ
ഹരമുഡശിവനാമജപാദി ച
പരിചേത്തും പരശുധരപ്രിയ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൧൦

ഓമിതി ഭവതോ മനനം മതി-
ജേമനമിതി യാ മതി ധീമതി
ഭേമനമിതി നാമനി തേ ശിവ!
... ...
സാ മതി മതി ധാമഗതൈവ തവ.
കാമരിപോ! കാമദയാമതു
നാമതിനധികാരികളാമോ?
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൧൧

ഔദരശിഖിയായതു നീ പര
മോദനസമിദാഹുതി മേ തപയി.
മോദരസം ഭവതു ഭൃതാഹുതി-
രാദരമമുനാ യദി ഹൃദയേ

ഭൂതപതേ! പൂതപദം നമ.
ഭൂധരജാജാനേ ഞാനൊരു
പാതകിയെന്നാലുമെനിക്കൊരു
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൨

അൎക്കനിശാകരശിഖിലോചന!
സൽകരുണാവരുണനികേതന!
ദുഷ്കൃതിനാം ദൂരോപാസന!
രുക്മമഹാശൈലശരാസന!
ഭൎഗ്ഗ! വിഭോ! ഭസ്മവിലേപന!
ഭദ്രകരോ ഭവ വൃഷകേതന!
ഭക്തജനേ മാദൃശി ദീനേ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൩

ഹര! ഹലധരവാസനദ്യുതിഗള!
ശിവ! ശിവാവിഷ്ടാൎദ്ധകളേബര!
കരതലധൃതശൂലപരശ്വധ-
ഹരിണവരാഭയ! പരമേശ്വര!
ധരതനയാധവ! ഗിരിജേശ്വര!
ധനദസഖേ! ധാൎമ്മികവത്സല!
ഭരതനയാശ്രയ! ജയ ശങ്കര!
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൪

(൨)

നരകമുണ്ടിനി മേലിൽ വരുവാനെന്നൊരു പേടി
പെരുതായെ മനതാർ വെന്തുരുക്കീടുന്നു.
തിരുനാമമുരചെയ്വാൻ വരമൻപോടരുളേണം
കരുണാവാരിധേ! ശംഭോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧

മടിക്കൊല്ലേ ജഗന്നാഥാ! നിനക്കില്ലേ പരിഭവം?
ഉളപ്പമില്ലെനിക്കേതും തടുത്തീടായ്കിൽ.
തിരുപ്പാദം വണങ്ങി ഞാനിരിക്കെ വന്നവർ ചെയ്യു-
മതിക്രമം തടുക്കേണം വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ശിരസ്സിലമ്പിളി ഗംഗ ധരിച്ചു പാമ്പെലുമ്പിരു
കരത്തിൽ മാൻ മഴു ശൂലം തലയുമായി
ഇരിക്കേണമൊരുനേരം പിരിയാതെൻ മനതാരിൽ
ഭജിക്കുന്നേനതിന്നു ഞാൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൩

വടക്കുന്നാഥനെക്കണ്ടു മരിക്കേണം നമുക്കിപ്പോ-
ളൊട്ടുക്കം നിൻ പാദത്തിങ്കലിരിക്കവേണം.
ഗുണംപോരാ നമുക്കെന്നു പറകിലും ഭവാൻപോക്കൽ
സമസ്തവും വഴങ്ങിനേൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൪

യമൻതന്റെ പുരത്തിങ്കലയക്കൊല്ലായിനി നമ്മെ-
ശ്ശിവൻതന്റെ പുരത്തിങ്കലിരുത്തീടേണം.
ജഗത്തൊക്കെ നിറഞ്ഞുള്ള പരബ്രഹ്മം മനക്കാമ്പിൽ
സ്മരിക്കേണം മരിക്കുമ്പോൾ വടക്കുന്നാഥാ. ൫

(൩)*

അമ്പിളിത്തെല്ലും പിച്ചകമാലയും
തുമ്പമാലയും ചാർത്തി വിളങ്ങുന്ന
അമ്പിൽ നല്ല തിരുമുടി കാണണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧

ബാലചന്ദ്രനോടൊത്തു വിളങ്ങുന്ന
ഫാലദേശേ തിളങ്ങും നയനവും
ലീല കോലുന്ന ചില്ലീയുഗളവും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨

ലീലകൊണ്ടു ജഗത്തിനെസ്സൃഷ്ടിച്ചു
പാലനംചെയ്തു സംഹരിച്ചീടുന്ന
നീലപത്മസമാനനയനങ്ങൾ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൩

ചാരുതൈലസുമസമനാസയും
പാരം മിന്നുന്ന ദന്തവസനവും
നേരേ കാണണം ദന്താവലികളും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൪

പന്നഗപതികുണ്ഡലഭംഗിയും
മിന്നും ഗണ്ഡയുഗളം മുഖാംബുജവും
മുന്നിലാമ്മാറു കാണായ്വരേണമേ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൫

കണ്ഠശോഭയും കാളകൂടാഭയും
കണ്ടാൽ കൌതുകമേറും തിരുമാറും

* ഇതിന്റെ കർത്തൃത്വത്തെപ്പററി സംശയമുണ്ടു്.

കണ്ടാവൂ നീലകണ്ഠ! ദയാനിധേ!
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൬

എപ്പൊഴും തിരുമാറിലണിയുന്ന
സപ്പമാലകൾ പൊന്മണിമാലകൾ
പുഷ്പമാലകൾ കാണാകേണമേ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൭

മാനം വെണ്മഴുവുമഭയം പരം
മാനമെന്ന്യേ വിളങ്ങും തൃക്കൈകളും
മാനസതാരിലെപ്പോഴും തോന്നണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൮

വിശ്വമെല്ലാം പ്രളയേ ലയിക്കുന്ന
വിശ്വയോനേ! നിൻ നല്ലോരുദരവും
നിശ്ചലം മമ മാനസേ തോന്നണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൯

നാഗചർമ്മലസിതകടീതടം
നാഗകാഞ്ചീഗുണാഞ്ചിതശോഭയും
നാഗരാജകരാഭം തുട രണ്ടും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൦

കാന്തികോലുന്ന ജാനുയുഗളവും
കാമബാണധിക്കൊത്ത കണങ്കാലും
ചന്തമേറും പുറവടി നൂപുരം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൧

പാദപങ്കജയുഗ്മസുഷമയും
പാരം ശോഭകലരും വിരലുകൾ
ആദരവോടു നിത്യം വണങ്ങുന്നേൻ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൨

ഭസ്മഭൂഷിതമാം തിരുമേനി
ഭക്തിയോടേ വണങ്ങി സ്തുതിക്കുന്നേൻ.
അസ്മദാദിമനസ്സിൽ വിളങ്ങേണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൩

ഈശ്വരാ നിൻ മടിയിൽ മരുവുന്ന
വിശ്വമോഹനസുന്ദരഗാത്രിയാം

ഈശപരിതൻ കടാക്ഷമുണ്ടാകണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൪

ഒററക്കൊമ്പനും താരകവൈരിയു-
മററമില്ലാത്ത ഭൂതഗണങ്ങളും
ചുററും നിന്നു സ്തുതിപ്പതു കാണണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൫

താരിൽമാനിനീകാന്തൻ മുകുന്ദനും
സാരസാസനൻതാനും സുരന്മാരും
നാരദാദിമുനികൾ സേവിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൬

സിദ്ധചാരണഗന്ധർവ്വഗുഹ്യക-
സാദ്ധ്യവിദ്യാധരാപ്സരോവൃന്ദവും
ബദ്ധമോദം വണങ്ങിസ്തുതിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൭

യക്ഷരാക്ഷസപന്നഗകിന്നര-
ഋക്ഷപൈശാചദൈതേയവീരരും
അക്ഷീണാനന്ദം വാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൮

ഭൂസുരന്മാർ പുഴവേലിരുന്നുടൻ
ഭാസുരമായ വേദഗണം കൊണ്ടു
വാസരംതോറും വാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പതും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൯

വെള്ളിമാമല പോലെ വിളങ്ങുന്ന
വെള്ളക്കാളതന്നുത്തമകാന്തിയും
ഉള്ളിൽ കാണാകേണം കൃപാനിധേ!
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൩൦

തൃക്കഴൽക്കൂപ്പി വന്ദിക്കും ഞങ്ങളേ
നൽകാരുണ്യം കലർന്നു ഭവാംബുധേ!
തൃക്കൺപാർത്തരുളേണമേ സന്തതം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൩൧

(൪)

അനൎഗ്ഗളം ദുരിതം ചെയ്തിരിക്കും കാലവും പോകു-
മട്ടുക്കുമന്തകനായുസ്സൊടുക്കത്തിങ്കൽ.
നടുക്കമുണ്ടവൻ വന്നിങ്ങടിക്കുമെന്നതിനാൽ നി-
ന്നടിക്കോളമട്ടത്തേൻ ഞാൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൧

ആദിയും നിന്നവധിയും ജാതിയും പേർ മഹിമയും
മാധവനുമറിഞ്ഞീല ചതുൎമ്മുഖനും.
ആതിര നിന്തിരുനാളെന്നേതു ഹേതു ജനം ചൊല്ലാൻ?
ഭൂതനാഥാ! ശിവ! ശംഭോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഇരിക്കുന്നു ഗിരികന്യ തിരുത്തുടയിലെപ്പോഴും;
രമിക്കുന്നു സുരധുനി ജടമുടിയിൽ.
ഭരിക്കുന്നു ജഗദ്ഭാഗികളേ; നിൻേറ ചരിത്രങ്ങൾ
ധരിക്കാവല്ലെനിക്കുള്ളും വടക്കുന്നാഥാ. ൩

പലവിധങ്ങൾ നിരൂപിച്ചാൽ സേവ ചെയ്യാനധികാരം
ദേവകൾക്കും മുനികൾക്കുമെനിക്കുമൊക്കും.
ആവോളം ഞാൻ ഭജിക്കുന്നേൻ താവകം മേ പരം തത്ത്വം
ഭാവനയിലുദിക്കേണം വടക്കുന്നാഥാ. ൪

ഉററവരും പെററവരും വിത്തപൂരം വസ്തുസാരം
ചെററുപോരാ ചെററുപോരാ എന്നൊഴിഞ്ഞുണ്ടോ?
അററുപോമായുസ്സൊരുനാൾ; ചെററുണ്ടോ ചിന്ത ഗുണാം
വിററുതിന്നും വിധൌ പുണ്യം? വടക്കുന്നാഥാ. ൫

ഊട്ടുവൻ ഭൂസുരകോടി; വേട്ടു വംശമുറപ്പിപ്പൻ;
നാട്ടിലെല്ലാം ഗുണൈരിട്ടം കൂട്ടുവൻ കീൎത്തിം;
കൂട്ടുവനിശം പരചിത്തമെന്നിരിക്കേ യമരാജൻ-
തീട്ടുവന്നു പലക്ക്യോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൬

എന്നിലേകു കൃപാം മുൻപേ; സമ്പദമിങ്ങെയയ്ക്കേണ്ട;
മന്ദധീകൾ പുരന്മാൎക്കും വന്നു പോയ് നാശം;
ദന്തിവക്ത്രനൊതിൽ ശ്രേഷ്ഠം? കുന്തിപുത്രൻ? ഭവൽഭക്തൻ
നന്ദികേശനഹം വന്ദേ വടക്കുന്നാഥാ. ൭

എത്രപുണ്യമേതുപാപമാരറിഞ്ഞു? ദേഹി നീ മേ
പ്രീതിഭൂതിസ്ഫീതമേധാമോദിതാം ദൃഷ്ടിം;

പാർവതിക്കും നിധിപതിക്കും പാർഷദർക്കും ഗണപതിക്കും
പാതിപോരും ഭക്തബന്ധോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൮

ഹേതിഹാസം ചാന്ദ്രമൈന്ദ്രം പൂതബാണം ....
ശ്വേതപാലം ധൂതശൂലം പീതകാകോളം
പാർവതിയും ഗംഗയേവം തവ ചരിത്രം ബഹുവിചിത്രം
സർവകാലം നിനയ്ക്കുന്നേൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൯

ഒഴിക്കേണം പുനർജ്ജന്മം പിഴക്കേണമിനി ഭവം
ലഭിക്കേണമപവർഗ്ഗമെനിക്കെന്നാശ.
മനക്കാമ്പു നിനവായ്ക്കിൽ ജനിക്കാറില്ലതിനൊത്ത
വഴിക്കെന്നെ നയിയ്ക്കല്ലേ വടക്കുന്നാഥാ. ൧൦

ഓപ്പമേറും ജടമുടിയും തിരുപ്പോരിയും തിരുമിഴിയും
കൂപ്പുവോരിൽ കൃപാപൂരോദ്ബാഷ്പമാം നോക്കും
വായ്പെഴും വക്ത്രവും വണ്ടേ ഭസ്മനാംഗരാഗനാം നിൻ
തോൽപ്പടവും നാൽപ്പദവും വടക്കുന്നാഥാ. ൧൧

....

വായ്പെഴും സപ്തമമന്ത്യം യജമാനൻപോൽ
അഷ്ടമൂർത്തേ വദ ഗാത്രമെതൊഴിഞ്ഞവയെണ്ടൊരേടത്ര
വിഷ്ടപേ വിദ്യതേ/വസര? വടക്കുന്നാഥാ. ൧൨

അർക്കചന്ദ്രശിഖിനേത്രം പന്നഗാകല്പിതഗാത്രം
ദുഷ്ടതോത്സാരണഗോത്രം സദ്ഗുണസ്തോത്രം
രക്ഷ സച്ചിൽസുഖമാത്രം വിശ്രാന്തപ്രാണിതമാത്രം
.... സുചരിത്രം വടക്കുന്നാഥാ. ൧൩

അക്ഷയാക്ഷവരദാതാ! ദക്ഷയാഗക്ഷതിദക്ഷ!
ലക്ഷകോടിജഗദണ്ഡരക്ഷണതൽപ്പ!
ഭൈക്ഷവൃത്തിപര സിംഹ ....
ദക്ഷിണകൈലാസവാസ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧൪

ശുദ്ധിപത്രം.

പുറം.	വരി	അബദ്ധം.	സുബദ്ധം.
vii.	൨൪.	പാദപാതാ.	പാദപാനാം.
,,	൨൮.	പുരാ.	പുരഃ.
ix.	൪.	കൃവെ.	കൃഷ്ണവേ.
xiv.	൮.	പ്രൊഫസർ	പ്രൊഫെസർ.
3.	൯.	നിലപ്പ,	നില്പ്പ.
4.	൨൫.	നിരസ.	നീരസ.
6.	൩൩.	ബിജ.	ബീജ.
11.	൰൧.	മിതരൊ.	മിതമൊ.
12.	൪.	ശായിതംകായം.	ശായിതകായം.
,,	൯.	വിസ്മരനായ.	വിസ്മരനായ്
,,	൩൰.	കാൺമത്.	കാൺമുന്ന്.
13.	൰.	മുദ്രസ.	മുദ്രസാ.
15.	൰൩.	കാണായ.	കാണായ്.
18.	൰൯.	ഷഡ.	ഷഡ്.
32.	൨൦.	പ്രതിസീരവും.	പ്രതിസീരയും.
,,	൨൧.	ചെമ്പോൽ.	ചൊമ്പോൽ.
36.	൰൨.	ബാഹേ.	ബാഹ്വേ.
37.	൰൭.	ചേത്രു.	ചേത്രു.
,,	൨൰.	വളർപ്പ.	വളത്ത.
39.	൨൰.	വാഷിതം.	വാഷിതം.
48.	൰൦.	അംതിത്സുകം.	ആത്മത്സുകം.
56.	൰൬.	സംവിധാ.	സംവിദാ.
57.	൰൧.	ഉറക്കൊമ്പിലാളി.	ഉറക്കൊമ്പിനാളി.
58.	൨.	നിന്നോളം.	നിന്നോളം."
,,	൩.	കേറപ്പതേ.	"കേറപ്പതേ.
,,	൰൭.	എന്തപ്രവുംനന്നു.	എന്തപ്രപന്നനു.
61.	൨.	രധനം.	രാധനം.
,,	൰൮.	തളിക്കേ.	തെളിക്കേ.
64.	൰.	തർഷം	മർഷ.
66.	൨൰.	ദേവിയൊ.	ദേവിയോ.
74.	൨൦.	പോകന്നു,	പോകുന്നു.
76.	൰൩.	തപസ്യാ.	തപസ്യാ.
85.	൰൨.	ചെന്നു.	ചെന്നു.
90.	൰൨.	ഗ്രഹിനി!.	ഗ്രഹിനി.
92.	൭.	ഹത.	ഗത.
93.	൩.	അരുളി.	അരുളി.
,,	൰൧.	കുലാവതംസ.	കുലാവതംസ.
,,	൩൦.	ശുദ്ധി.	ശുദ്ധി.
94.	൰൯.	വിരവോ.	വിരവൊ.
96.	൩.	ജോപ്പിച്ചു.	ജൊപ്പിച്ചു.

പുറം.	വരി.	അബദ്ധം.	സുബദ്ധം.
99.	൧൭.	കഢ.	കഢ്ര.
105.	൧൫.	നമിക്കയു.	നമിക്കയും.
107.	൨൮.	നതന്നതി.	നതിന്നതി.
111.	൯.	ഞാൻ.	ഞാൻ".
,,	൫.	നിറഞ്ഞുതേ."	നിറഞ്ഞുതേ.
114.	൨.	നേർത്തരം.	നേർത്തിര.
116.	൫.	കുംഭോത്ഭവന്ടേ.	കുംഭോത്ഭവന്ടൽ.
,,	൯൦.	ഖടന്നു.	കടന്ന.
117.	൧.	ഖ്ളൊട്ട.	കള്ളോട്ട.
118.	൨൧.	ഫ്ലൂമെ.	ഏഴുമ്മേ.
,,	൨൯.	ഫൊഴഖ.	വാഴ്ക.
iv.	൧൭.	ഗിര.	ഗിരി.

READY FOR SALE.

ശ്രീമൂലംമലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി.

	രു.	ച.	കാ.
No. 1—ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ട്	0	7	0
No. 2—ശതമുഖരാമായണം (കിളിപ്പാട്ട്)	0	7	0
No. 3—[illegible]ൽപ്പത്തി (കിളിപ്പാട്ട്)	0	10	0 വലി.
No. 4—പാർവ്വതീപരിണയം (കിളിപ്പാട്ട്)	0	12	0
No. 5—പടപ്പാട്ട് (കിളിപ്പാട്ട്)	0	14	0
No. 6—കല്യാണസൗഗന്ധികം (ഭാഷാചമ്പു)	0	6	0
No. 7—പ്രഹ്ലാദചരിതം (ഹംസപ്പാട്ട്)	0	5	0
No. 8—ഗിരിജാകല്യാണം (ഗീതപ്രബന്ധം)	1	0	8